

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

سجاوات

سازمان‌های مردم‌نهاد آموزش و اشتغال توان‌یابان

علی نوری

سازمان ملی توسعه توان‌یابان
National Organization for the Development of Disabled People

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سماوات: سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان

نویسنده:

علی نوری

ناشر چاپی:

توانمندان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۴	سماوات: سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان
۱۴	مشخصات کتاب
۱۵	اشاره
۱۹	فهرست
۳۰	طلیعه
۳۲	مقدمه
۳۶	پیشگفتار
۴۰	فصل نخست: پیشینه تشکل و تشکیلات
۴۰	اشاره
۴۲	بشر و معلولیت
۴۴	دوره باستان
۴۶	دوره جدید
۴۶	اشاره
۴۷	گزارش اول: تغییر جامعه معلولین با آموزش
۵۱	نکته سنجی
۵۵	گزارش دوم: مشارکت حوزه علمیه در سامان دهی به معلولان
۶۰	نکته سنجی: تأسیس مکتب علوی برای آموزش معلولین
۶۵	ضرورت، اهمیت و کارآیی
۶۵	اشاره
۶۶	بررسی شرایط و ظرفیت ها
۶۸	نقش و جایگاه مذهب
۶۹	تجربه و دانش مدیریت
۷۰	تعیین خط مشی

۷۵	دیگر عوامل کارآیی
۷۷	خلاصه و نتیجه گیری
۷۸	فصل دوم: تأسیس و تداوم
۷۸	اشاره
۸۰	شکل گیری
۸۰	اشاره
۸۰	مقاله از ایده تا اجرا
۸۷	ملاحظه
۹۳	مشخصه های سازمانی
۹۳	اشاره
۹۳	نام گذاری
۹۳	تاریخ تأسیس و مؤسسين
۹۴	هیئت مدیره سماوات و مدیرعامل
۹۵	خط مشی
۹۹	اساسنامه
۱۱۴	ارتباطات
۱۱۵	فصل سوم: محوریت رعد الغدیر
۱۱۵	اشاره
۱۱۷	تأسیس و آغاز فعالیت ها
۱۱۸	خط مشی
۱۲۰	بخش های اداری و وابسته
۱۲۸	گسترش و مشابه سازی
۱۲۸	مراکز مشابه یا همسو
۱۳۸	مشخصات مراکز
۱۳۸	اشاره
۱۳۸	مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر

۱۳۹	انجمن حمایت از کودکان بهشت
۱۴۰	مؤسسه نیکوکاری رعد الیگودرز
۱۴۰	مؤسسه نیکوکاری باران مهر لیان بوشهر
۱۴۱	انجمن ضایعات نخاعی استان هرمزگان
۱۴۲	مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر پاکدشت
۱۴۲	انجمن حمایت از کودکان و نوجوانان توانیاب تهران
۱۴۴	مرکز آموزشی و توانبخشی رضوان زاهدان
۱۴۴	مجتمع آموزشی نیکوکاری توانبخشی رعد زنجان
۱۴۶	مؤسسه آموزشی نیکوکاری رعد سنندج
۱۴۷	مؤسسه نیکوکاری رعد شیراز
۱۴۹	کانون معلولین توانا
۱۴۹	مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان
۱۴۹	مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرج
۱۵۱	مؤسسه خیریه توانبخشی و آموزشی رعد توانیابان گیلان
۱۵۱	مجتمع توانیابان مشهد
۱۵۳	مؤسسه خیریه آموزشی و توانبخشی توانیابان یزد
۱۵۳	دفتر فرهنگ معلولین
۱۵۷	مؤسسه توان یابان صبح الوند همدان
۱۵۸	مؤسسه عطیه سبزوار
۱۵۹	جمع بندی اطلاعات
۱۷۶	فصل چهارم: نشست اول، آبان ۱۳۹۲
۱۷۶	اشاره
۱۷۸	سازمان برگزار کننده
۱۷۸	هدف و خط مشی
۱۷۹	مراکز شرکت کننده
۱۸۰	برنامه اجرایی

۱۸۸	انعکاس رسانه ای
۱۹۸	درباره نیاسر
۱۹۸	ویژه نامه سماوات
۲۰۲	فصل پنجم: نشست دوم، آذر ۱۳۹۳
۲۰۲	اشاره
۲۰۴	بیان دیدگاه ها
۲۰۷	تأکید بر احقاق حقوق و اشتغال
۲۰۸	فصل ششم: نشست سوم، دی ۱۳۹۴
۲۰۸	اشاره
۲۱۰	آغاز همایش
۲۱۰	اشاره
۲۱۰	روز اول
۲۱۱	روز دوم
۲۱۱	روز سوم
۲۱۲	دیدگاه سید ساعد مطهری
۲۱۲	دیدگاه علیرضا آتشک
۲۱۳	توصیه های خسرو منصوریان
۲۱۵	دیدگاه کن موروکا
۲۱۶	دیدگاه احمد حبیبی
۲۱۷	مصوبه ها
۲۱۷	بخشی از بیانیه
۲۲۰	فصل هفتم: نشست چهارم، اسفند ۱۳۹۵
۲۲۰	اشاره
۲۲۲	تصمیم گیری
۲۲۳	مکان و زمان
۲۲۳	دعوتنامه

۲۲۴	برنامه اجرایی
۲۲۸	گزارش چهارمین همایش
۲۲۹	علل و عوامل موفقیت در مراکز نیکوکاری
۲۴۱	نقش دانش ارتباطات و اینترنت در پیشبرد مشارکت مردمی
۲۴۱	اشاره
۲۴۱	حضور در فضای مجازی
۲۴۲	تجربه شخصی
۲۴۴	کاهش هزینه ها
۲۴۵	نمایش پویایی سازمان
۲۴۶	رقابت بین خیریه ها و مشارکت در رقابت ها
۲۴۷	فعال سازی وب سایت
۲۴۸	جذب رویدادها شدن
۲۴۹	ارتباط با افراد و سازمان ها
۲۵۰	جذب همکار
۲۵۲	تأمین بودجه
۲۵۳	مراجعات موردی نه همیشگی
۲۵۳	ایجاد کمپین
۲۵۶	تشکیل گروه
۲۵۷	آمار جذب افراد و آمار کمک افراد
۲۵۷	تبلیغ یا ترویج
۲۶۰	پرتال خبری
۲۶۱	وضوح و عدم ابهام در پیام
۲۶۲	شفافیت
۲۶۳	جذب مشارکت
۲۶۴	گزارش دادن
۲۶۵	پاداش

۲۶۶	سایت دونیت
۲۶۶	سایت مهربانه
۲۶۷	ایجاد نمایندگی مجازی
۲۶۸	جذب مشارکت بین المللی
۲۶۸	پرسش و پاسخ
۲۷۷	جایگاه محصولات فکری و اطلاع رسانی
۲۷۷	اشاره
۲۷۸	مشکلات و چالش ها
۲۷۹	اولویت ها و نیازها
۲۸۰	اصول و ضوابط
۲۸۲	اقدامات ضروری و پایه
۲۸۷	کتاب پژوهشی و مرجع
۲۸۷	دیگر طرح ها
۲۸۹	نقش و جایگاه کتاب
۲۸۹	تفکر تا راه حل عملی
۲۹۱	وضعیت کنونی و وضعیت مطلوب
۲۹۲	جایگاه دفتر فرهنگ معلولین
۲۹۵	اقتضات و انتظارات
۲۹۷	اهمیت و جایگاه بانک جامع اطلاعات معلولان
۳۰۱	اشتغال از طریق بانک اطلاعات
۳۰۲	شیوه مدرن
۳۰۳	اطلاع رسانی
۳۰۶	فرهنگ سازی
۳۰۸	نهادسازی
۳۱۱	خلاصه و نتیجه گیری
۳۱۳	فصل هشتم: کار ویژه

۳۱۳	.....	اشاره
۳۱۵	.....	اشتغال
۳۱۵	.....	اشاره
۳۱۵	.....	برنامه و خط مشی
۳۱۶	.....	آسیب شناسی
۳۱۹	.....	زیرساخت ها
۳۲۰	.....	وظیفه و جایگاه سماوات
۳۲۰	.....	روش های مدرن
۳۲۶	.....	فرهنگ سازی
۳۲۶	.....	اشاره
۳۲۷	.....	فرهنگ تراپی
۳۲۸	.....	فقر فرهنگی
۳۳۰	.....	پیشگیری از معلولیت
۳۳۰	.....	اشاره
۳۳۰	.....	عناصر مؤثر
۳۳۱	.....	تأمین بودجه
۳۳۱	.....	اشاره
۳۳۱	.....	استفاده از بودجه های بین المللی
۳۳۱	.....	منابع مغفول
۳۳۲	.....	منابع مردمی
۳۳۲	.....	فناوری: دانش و تجربه
۳۳۲	.....	اشاره
۳۳۳	.....	شکل گیری فناوری
۳۳۴	.....	نقش و کارکرد
۳۳۵	.....	ارتباطات چند سویه
۳۳۵	.....	خلاصه و نتیجه گیری

۳۳۶	فصل نهم: شخصیت شناسی مسئولان
۳۳۶	اشاره
۳۳۸	مرتضی چمن آرا
۳۳۹	اسماعیل روحانی
۳۴۰	سعید سعیدمنش
۳۴۱	علی سلطان زاده
۳۵۱	محمد احمد شمس
۳۵۲	سید علی ضیایی
۳۵۵	حبیب علیزاده ماکویی
۳۵۷	علی اصغر گواهی
۳۵۹	سید ساعد مطهری
۳۶۸	محمد رضا هادی پور
۳۷۳	هیئت مدیره مؤسسه رعد الغدیر
۳۷۷	هیئت مؤسس سماوات
۳۷۷	هیئت امنای سماوات
۳۷۷	هیئت مدیره سماوات
۳۷۸	فصل دهم: دیدگاه
۳۷۸	اشاره
۳۸۰	خط مشی و اهداف سماوات
۳۹۰	ویژه نامه سماوات
۳۹۶	گزارش عملکرد
۳۹۸	پیوست: تصاویر و اسناد
۳۹۸	اشاره
۴۰۰	آلبوم نشست اول سماوات
۴۰۸	آلبوم نشست دوم سماوات
۴۱۰	آلبوم نشست سوم سماوات

۴۱۲ ..... آلبوم نشست چهارم سماوات

۴۱۸ ..... مدارک و اسناد

۴۲۹ ..... منابع و مآخذ

۴۳۳ ..... درباره مرکز

سماوات: سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان

مشخصات کتاب

سرشناسه : نوری، علی، ۱۳۶۳ -

عنوان و نام پدیدآور : سماوات: سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان/ به اهتمام علی نوری؛ [برای] دفتر فرهنگ معلولین.

مشخصات نشر : قم: توانمندان، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری : ۳۱۸ ص.: مصور، نمودار؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س م.

شابک : ۲۰۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۶۰۶-۲-۳

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

عنوان دیگر : سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان.

موضوع : سازمان های غیردولتی -- ایران -- مدیریت

موضوع : Non-governmental organizations -- Iran -- Management

موضوع : معلولان -- ایران -- آموزش و پرورش

موضوع : People with disabilities -- Iran -- Education

موضوع : معلولان -- ایران -- خدمات

موضوع : People with disabilities -- Services for -- Iran

موضوع : معلولان -- ایران -- اشتغال

موضوع : People with disabilities -- Employment -- Iran

شناسه افزوده : دفتر فرهنگ معلولین

شناسه افزوده : سمینار بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان (سماوات) (نخستین : ۱۳۹۲ : کاشان)

شناسه افزوده : سمینار بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان (سماوات) (دومین : ۱۳۹۳ : قزوین)

شناسه افزوده : سمینار بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان (سماوات) (سومین : ۱۳۹۴ : هرمزگان)

شناسه افزوده : سمینار بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان (سماوات) (چهارمین : ۱۳۹۵ : تهران)

رده بندی کنگره : HD۲۷۶۹/۲ /الف ۹ ن ۹ ۱۳۹۶

رده بندی دیویی : ۳۶۱/۳۷۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی : ۵۰۱۶۴۹۶

ص : ۱

اشاره

سماوات سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان

علی نوری

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: ٣

سماوات: سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان

به اهتمام: علی نوری

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۶۰۶-۲-۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه قیمت: ۰۰۰/۳۰۰ ریال

ناشر: توانمندان طرح جلد: استودیو نیم

قم، بلوار محمدامین، خیابان گلستان، کوچه ۱۱، پلاک ۴، دفتر فرهنگ معلولین

تلفن: ۰۲۵-۳۲۹۱۳۴۵۲ فکس: ۰۲۵-۳۲۹۱۳۵۵۲ همراه: ۰۹۱۲۵۵۲۰۷۶۵

www.HandicapCenter.com , www.DataDisability.com , info@handicapcenter.com

ص: ۴

طلیعه. ۱۱

مقدمه. ۱۳

پیشگفتار ۱۷

فصل نخست: پیشینه تشکل و تشکیلات

بشر و معلولیت.. ۲۳

دوره باستان. ۲۵

دوره جدید. ۲۷

گزارش اول: تغییر جامعه معلولین با آموزش... ۲۸

نکته سنجی.. ۳۰

گزارش دوم: مشارکت حوزه علمیه در سامان دهی به معلولان.. ۳۲

نکته سنجی: تأسیس مکتب علوی برای آموزش معلولین.. ۳۷

ضرورت، اهمیت و کارآیی.. ۴۲

بررسی شرایط و ظرفیت ها ۴۳

نقش و جایگاه مذهب... ۴۵

تجربه و دانش مدیریت... ۴۶

تعیین خط مشی ۴۷

دیگر عوامل کارآیی.. ۵۰

خلاصه و نتیجه گیری.. ۵۲

فصل دوم: تأسیس و تداوم

شکل گیری.. ۵۵

مقاله از ایده تا اجرا ۵۵

ملاحظه. ۶۲

مشخصه های سازمانی.. ۶۸

نام گذاری.. ۶۸

تاریخ تأسیس و مؤسسين.. ۶۸

هیئت مدیره سماوات و مدیرعامل.. ۶۹

خط مشی.. ۷۰

اساسنامه. ۷۲

ارتباطات.. ۸۰

ص: ۵

فصل سوم: محوریت رعد الغدیر

تأسیس و آغاز فعالیت ها ۸۳

خط مشی.. ۸۴

بخش های اداری و وابسته. ۸۶

گسترش و مشابه سازی.. ۹۳

مراکز مشابه یا همسو. ۹۳

مشخصات مراکز. ۱۰۰

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر. ۱۰۰

انجمن حمایت از کودکان بهشت... ۱۰۱

مؤسسه نیکوکاری رعد الیگودرز. ۱۰۲

مؤسسه خیریه باران مهر لیان بوشهر. ۱۰۲

انجمن ضایعات نخاعی استان هرمزگان.. ۱۰۳

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر پاکدشت... ۱۰۴

انجمن حمایت از کودکان و نوجوانان توانیاب تهران.. ۱۰۴

مرکز آموزشی و توانبخشی رضوان زاهدان.. ۱۰۵

مجتمع آموزشی نیکوکاری توانبخشی رعد زنجان.. ۱۰۵

مؤسسه آموزشی نیکوکاری رعد سندج.. ۱۰۶

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر توانیابان فارس... ۱۰۷

کانون معلولین توانا ۱۰۸

مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان.. ۱۰۸

مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرج.. ۱۰۸

مؤسسه خیریه توانبخشی و آموزشی رعد توانیابان گیلان.. ۱۰۹

مجتمع نیکوکاری توانیابان مشهد. ۱۰۹

مؤسسه خیریه آموزشی و توانبخشی توانیابان یزد. ۱۱۰

دفتر فرهنگ معلولین.. ۱۱۰

مؤسسه توان یابان صبح الوند همدان.. ۱۱۲

مؤسسه عطیه سبزوار. ۱۱۲

جمع بندی اطلاعات.. ۱۱۳

فصل چهارم: نشست اول، آبان ۱۳۹۲

سازمان برگزار کننده. ۱۲۵

هدف و خط مشی.. ۱۲۵

مراکز شرکت کننده. ۱۲۶

برنامه اجرایی.. ۱۲۷

ص: ۶

انعکاس رسانه ای.. ۱۳۱

درباره نیاسر. ۱۳۹

ویژه نامه سماوات.. ۱۳۹

فصل پنجم: نشست دوم، آذر ۱۳۹۳

بیان دیدگاه ها ۱۴۵

تأکید بر احقاق حقوق و اشتغال. ۱۴۸

فصل ششم: نشست سوم، دی ۱۳۹۴

آغاز همایش... ۱۵۱

روز اول.. ۱۵۱

روز دوم. ۱۵۲

روز سوم. ۱۵۲

دیدگاه سید ساعد مطهری.. ۱۵۳

دیدگاه علیرضا آتشک... ۱۵۳

توصیه های خسرو منصوریان. ۱۵۴

دیدگاه کن موروکا ۱۵۶

دیدگاه احمد حبیبی.. ۱۵۷

مصوبه ها ۱۵۸

بخشی از بیانیه. ۱۵۸

فصل هفتم: نشست چهارم، اسفند ۱۳۹۵

تصمیم گیری.. ۱۶۳

مکان و زمان. ۱۶۴

دعوتنامه. ۱۶۴

برنامه اجرایی.. ۱۶۵

گزارش چهارمین همایش... ۱۶۷

علل و عوامل موفقیت در مراکز نیکوکاری.. ۱۶۸

نقش دانش ارتباطات و اینترنت در پیشبرد مشارکت مردمی.. ۱۸۰

حضور در فضای مجازی.. ۱۸۰

تجربه شخصی.. ۱۸۱

کاهش هزینه ها ۱۸۳

نمایش پویایی سازمان.. ۱۸۴

رقابت بین خیریه ها و مشارکت در رقابت ها ۱۸۵

فعال سازی وب سایت... ۱۸۶

ص: ۷

جذب رویدادها شدن.. ۱۸۷

ارتباط با افراد و سازمان ها ۱۸۸

جذب همکار. ۱۸۹

تأمین بودجه. ۱۹۱

مراجعات موردی نه همیشگی.. ۱۹۲

ایجاد کمپین.. ۱۹۲

تشکیل گروه. ۱۹۵

آمار جذب افراد و آمار کمک افراد. ۱۹۶

تبلیغ یا ترویج.. ۱۹۶

پرتال خبری.. ۱۹۹

وضوح و عدم ابهام در پیام. ۲۰۰

شفافیت... ۲۰۱

جذب مشارکت... ۲۰۲

گزارش دادن.. ۲۰۳

پاداش... ۲۰۴

ایجاد نمایندگی مجازی.. ۲۰۶

جذب مشارکت بین المللی.. ۲۰۷

پرسش و پاسخ.. ۲۰۷

جایگاه محصولات فکری و اطلاع رسانی.. ۲۱۳

مشکلات و چالش ها ۲۱۴

اولویت ها و نیازها ۲۱۵

اصول و ضوابط.. ۲۱۶

اقدامات ضروری و پایه. ۲۱۸

کتاب پژوهشی و مرجع.. ۲۲۱

دیگر طرح ها ۲۲۱

نقش و جایگاه کتاب.. ۲۲۳

تفکر تا راه حل عملی.. ۲۲۳

وضعیت کنونی و وضعیت مطلوب.. ۲۲۵

جایگاه دفتر فرهنگ معلولین.. ۲۲۶

اقتضائات و انتظارات.. ۲۲۸

اهمیت و جایگاه بانک جامع اطلاعات معلولان.. ۲۳۰

اشتغال از طریق بانک اطلاعات.. ۲۳۴

شیوه مدرن.. ۲۳۵

اطلاع رسانی.. ۲۳۶

فرهنگ سازی.. ۲۳۹

ص: ۸

نهادسازی.. ۲۴۱

خلاصه و نتیجه گیری.. ۲۴۳

فصل هشتم: کار ویژه

اشتغال. ۲۴۷

برنامه و خط مشی.. ۲۴۷

آسیب شناسی.. ۲۴۸

زیرساخت ها ۲۵۱

وظیفه و جایگاه سماوات.. ۲۵۲

روش های مدرن.. ۲۵۲

فرهنگ سازی.. ۲۵۷

فرهنگ تراپی.. ۲۵۸

فقر فرهنگی.. ۲۵۹

پیشگیری از معلولیت.. ۲۶۱

عناصر مؤثر. ۲۶۱

تأمین بودجه. ۲۶۲

استفاده از بودجه های بین المللی.. ۲۶۲

منابع مغفول.. ۲۶۲

منابع مردمی.. ۲۶۳

فناوری: دانش و تجربه. ۲۶۳

شکل گیری فناوری.. ۲۶۴

نقش و کارکرد. ۲۶۵

ارتباطات چند سویه. ۲۶۶

خلاصه و نتیجه گیری.. ۲۶۶

فصل نهم: شخصیت شناسی مسئولان

مرتضی چمن آرا ۲۶۹

اسماعیل روحانی.. ۲۷۰

سعید سعیدمنش... ۲۷۱

علی سلطان زاده. ۲۷۲

محمد احمد شمس... ۲۸۱

سید علی ضیایی.. ۲۸۲

حبیب عزیزاده ماکویی.. ۲۸۴

علی اصغر گواهی.. ۲۸۵

سید ساعد مطهری.. ۲۸۶

ص: ۹

محمد رضا هادی پور. ۲۹۱

هیئت مدیره مؤسسه رعد الغدیر. ۲۹۴

هیئت مؤسس سماوات.. ۲۹۶

هیئت امنای سماوات.. ۲۹۶

هیئت مدیره سماوات.. ۲۹۶

فصل دهم: دیدگاه

خط مشی و اهداف سماوات.. ۲۹۹

ویژه نامه سماوات.. ۳۰۹

گزارش عملکرد. ۳۱۳

پیوست: تصاویر و اسناد

آلبوم نشست اول سماوات.. ۳۱۷

آلبوم نشست دوم سماوات.. ۳۲۴

آلبوم نشست سوم سماوات.. ۳۲۶

آلبوم نشست چهارم سماوات.. ۳۲۸

مدارک و اسناد. ۳۳۴

منابع و مآخذ. ۳۴۳

ص: ۱۰

سماوات نام مشهور و متعارف انجمن خیریه سماوات الغدیر(۱) است و نخستین شبکه ای است که اعضای آن تشکل های ویژه معلولان و مردمی است. این شبکه به دلیل ویژگی های ذاتی از جمله ارتباط وثیق داشتن با فرهنگ و جامعه ایرانی و اسلامی، به عنوان یک تجربه مهم و مؤثر در این کتاب ردیابی و معرفی شده است.

تابستان سال ۱۳۹۲ نامه ای واصل شد و دعوت به همایشی شده بودیم که اسم آن بسیار جذاب بود. بالای دعوت نامه این عنوان به چشم می خورد: سمینار بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان (سماوات). نامی تأمل برانگیز که برای اولین بار در تاریخ معلولین ایران به چنین نامی برخورد می کردیم. واژه های مندرج در این عبارت، مثل بین المللی و اشتغال، ناظر به مشکلات ریشه ای و زیربنایی معلولان بود و نشانگر طرز فکر خاصی بود. البته این اسم بعداً تغییراتی پیدا کرد ولی هنوز در لفظ و انتخاب کلمات جذاب است.

مدیریت دفتر فرهنگ معلولین مترصد بود به این همایش برود و از نزدیک شاهد چگونگی تحقق این تجربه باشد. بالاخره به نیاسر کاشان رفتیم. از این مرکز چهار نیروی کارشناس اعزام شدند. زیرا در تصور ما بود، به نشستی می رویم که از نظر فکری و فرهنگی بی سابقه است و تصمیم دارد حداقل از منظر فکری و تئوریک اشتغال معلولین را سامان دهی کند و برای این منظور از تجارب جهانی هم استفاده شده است. از این رو درصدد برآمدیم نیروهای خلاق و کارآمد از این دفتر در نشست حضور داشته باشند و به بهترین شکل تجربه جهانی و افکاری که عرضه می شود را دریافت کنند.

پس از نشست اول، نشست های دوم و سوم و چهارم را نیز پیگیری کردیم و در نهایت این رخداد تاریخی را ضبط و ثبت نمودیم تا در تاریخ ایران و اسلام و تاریخ جامعه و فرهنگ معلولین بماند و گرد فراموشی و غفلت بر آن ننشیند. همچنین

ص: ۱۱

۱- . به دلیل اینکه نام این مؤسسه برای عموم به سماوات مشهور است، از این رو نام این کتاب را سماوات نهادیم.

همواره به صورت مکتوب در اختیار و در دسترس پژوهشگران و کارشناسان باشد و به تجزیه و تحلیل آن پردازند و همیشه حضور زنده داشته باشد.

وقتی به نیاسر رفتیم، شب‌ها به تدوین گزارش می‌پرداختیم، این کار را همواره ادامه دادیم، هر جا خبری، تحلیلی درباره سماوات می‌دیدیم ضبط و ثبت می‌کردیم. تا امسال تصمیم گرفتیم هر آنچه ضبط و جمع‌آوری شده، در قالب یک کتاب عرضه شود. به همین فکرها بودیم که آقای علی سلطان زاده، خبر تشریف آوردن هیئت مدیره سماوات به قم را به ما اعلام کردند و مدیریت دفتر فرهنگ معلولین تصمیم گرفت این پروژه را جلو اندازد و زودتر کتاب سماوات را منتشر نماید.

اکنون این کتاب در چند فصل به تاریخ تحولات تشکیلات معلولین ایران، تأسیس سماوات، گزارش‌های نشست‌های اول تا چهارم، اشتغال و رفاه معلولین به عنوان جوهره اصلی سماوات می‌پردازد.

لازم به تذکار است که ما فارغ از نگاه و رویکرد سرد و منفی بعضی از مدیران سماوات نسبت به پدیدآورندگان این اثر، تلاش جدی برای معرفی همه جانبه این شبکه کرده‌ایم و همواره سماوات را در همه جا ترویج کرده‌ایم.

اسامی شخصیت‌ها را تلاش کرده‌ایم بدون القاب و عناوین باشد، فقط گاه لقب آقا آورده‌ایم.

سماوات بهانه‌ای شد تا تشکل معلولین را در ایران مرور کنیم و جوانب آن را بررسی نماییم. سماوات حداقل به لحاظ طراحی و نظری، پدیده‌ای مهم و اساسی است؛ لازم است از کنار آن به راحتی عبور نکنیم و به عنوان یک تجربه تاریخی، ریشه‌ها، پیامدها و تأثیرات آن از منظرهای مختلف بررسی گردد. ضمن احترام به معماران این همایش و آرزوی موفقیت بیشتر به تدوین این اثر پرداختیم.

لازم به یادآوری است این کتاب چند بار توسط آقای مطهری و آقای سلطان زاده ویرایش شده و نکات اصلاحی فراوان بر آن افزوده‌اند. از این رو از زحمات این بزرگواران تشکر می‌نماییم. البته در مواردی که جمع بین نظرات ممکن نبوده، نظرات افراد را به نام خودشان در متن یا در پاورقی ثبت کرده‌ایم. بالاخره درصدد بوده‌ایم راوی و داور بی‌طرف باشیم و صادقانه دیدگاه‌های حتی متضاد را بیاوریم.

محمد نوری

ص: ۱۲

از سال ۱۳۹۲ شبکه سازی یا ایجاد تشکل های مجموعی در جامعه معلولان رواج یافت. البته همه آحاد معلولان در پی این پروژه نبودند بلکه فقط برخی مدیران ارشد درصدد بوده و هستند که مراکزی را با خود همسو کنند و شبکه یا مجمع ایجاد نمایند. بنا به پیشنهاد مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر و همکاری برخی مراکز دیگر مثل کاشانه مهر کاشان و کانون معلولین توانا قزوین و دفتر فرهنگ معلولین قم و آقای ساعد مطهری، سمینار بین المللی با حضور ۲۶ مؤسسه خیریه در نیاسر کاشان را تشکیل داد. این سمینار به نام سماوات و بار اجرایی و مالی آن بر دوش رعد الغدیر و کاشانه مهر کاشان بود. از این زمان «سماوات» در فرهنگ و ادبیات مؤسسه های خیریه و معلولیتی راه یافت. و به تدریج به صورت یک شبکه راهش را از لابلای مشکلات و موانع متعدد گشود و به عنوان اولین شبکه در جامعه معلولان متولد شد.

پس از رعد الغدیر، کانون توانا قزوین با ریاست عالی آقای سید محمد موسوی، مجمع هم اندیشی تشکل های معلولان را تأسیس نمود. در سال ۹۶ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد تهران با مدیریت خانم منصوره پناهی، مجموعه تشکل هایی را گردآوری کرد و شبکه دیگری ایجاد کرده است.

بنابراین تاکنون چند شبکه ایجاد شده و تلاش کرده ایم انگیزه واقعی را کشف کنیم ولی ممکن نشده است. یک علت آن عدم شفافیت کامل است. البته مدیریت همه این شبکه ها گفته اند هدفشان جمع کردن تشکل ها، معارفه بین آنها، تقسیم کار و افزایش فضای کار و تلاش و ازدیاد کارآیی مراکز ویژه معلولان است.

دفتر فرهنگ معلولین در سال ۹۲ درخواست های مدیران رعد الغدیر و سماوات را اجابت کرد و در مساعدت به آنان هیچ مضایقه ای نداشت؛ البته این دفتر با همه این شبکه ها ارتباط دارد و هر وقت دعوت کرده اند در جلسات آنها شرکت کرده است و نیز برای هر شبکه پرونده مفصلی گشوده و اطلاعات بسیاری درباره آنها جمع آوری کرده و منتظر فرصتی هستیم تا برای هر یک، کتاب مستقل منتشر نماییم.

کتاب سماوات به دلیل درخواست های مکرر در سال ۱۳۹۵ محدود منتشر گردید. ولی پس از انتشار تکمیل و اصلاح آن را ادامه دادیم. گفت و گوی مفصلی با ساعد مطهری مدیرعامل فعلی سماوات انجام شد. او با مطالعه این اثر به تکمیل و اصلاح و ویرایش آن پرداخت. لازم است از ایشان تشکر نماییم و از زحمات خالصانه او در کامل نمودن این کتاب تشکر کنیم.

دفتر فرهنگ معلولین بر خود فرض می داند با روایت رخدادهای ویژه معلولیت از فراموشی و پاک شدن از خزانه و حافظه تاریخ معلولان ایران جلوگیری نموده و با ضبط و ثبت حوادث معلولان، حداقل مواد اولیه را در اختیار مورخان این حوزه قرار دهد. درینا بسیاری از حوادث گذشته حتی رخدادهایی که در قرون اخیر وقوع داشته اکنون در منابع نیست و تاریخ حوادث معلولان بسیار نحیف و کم حجم است. زیرا گزارشگران در ادوار گذشته وقایع سنوات خودشان را ثبت و ضبط نکرده و به رسالت و تعهد ملی و فرهنگی خود بی توجه بوده اند. اگر امروز وقایع سماوات و حتی فعالیت ها و خدمات مدیران ارشد سماوات گزارش نشود، در پنجاه سال آینده، کاربرانی که برای تحقیقات خود نیاز به این گزارش ها دارند، با صفحات خالی منابع و کتب مصادف خواهند شد. شخصیت های فعالی در چند دهه قبل بوده اند و خدمات بسیار داشته اند ولی به هنگام مراجعه به تاریخ و به متون تاریخی متأسفانه مطلبی درباره آنها نمی یابیم.

تجارب نخبگان در عرصه های مختلف تعلیم و تربیت معلولان، پزشکی و توانبخشی معلولین اگر ضبط و ثبت شده بود اکنون با سرمایه عظیم راه گشا و دستاوردهای بسیار کارگشا مواجه بودیم؛ اما متأسفانه به دلیل تبدیلی عده ای یا به دلیل وظیفه شناسی عده دیگر یا به هر دلیل، این سرمایه های عظیم از بین رفته است.

بهرحال رخدادهای جدید مرتبط به سماوات به چاپ دوم این کتاب افزوده شده و با ویرایش جدید، نکات زاید و تکراری حذف گردیده است. از جمله رخدادهای جدید مرتبط به سماوات ملاقات بعضی از اعضای هیئت مدیره سماوات با جناب آقای سید جواد شهرستانی و استفاده از راهنمایی های ایشان بود.

برخی می پرسند اگر سماوات به منظور توسعه اشتغال در جامعه هدف و هماهنگی بین نهادهای معلولیتی در همین راستا شکل گرفته چرا شما فعالیت های سماوات در این موضوع و نیز آمارها و اطلاعات کارهایی که انجام داده اند را نیاورده اید یا کم آورده اید. در پاسخ باید گفت هر آنچه هیئت مدیره سماوات در اختیار ما قرار داد یا منتشر کرده باشد، ما در این کتاب آورده یا

می آوریم. در مورد نهادهای دیگر اعم از شبکه ها مثل مجمع هم اندیشی یا نهادهای منفرد مثل ابابصیر یا رعد الغدیر، همین خط مشی و رویه را داشته ایم و هیچ گاه تحلیل ها و ذهنیات خود را تثبیت نکرده ایم.

در پایان لازم است از سید ساعد مطهری مدیرعامل محترم انجمن سماوات، علی سلطان زاده مدیرعامل محترم مؤسسه رعد الغدیر و همه اشخاصی که در تکمیل این اثر کوشیدند و از مساعدت های حجت الاسلام والمسلمین سید جواد شهرستانی نماینده آیت الله العظمی سید علی سیستانی مدظله تشکر نماییم. ضمناً نخبگانی که انتقاد یا نکته اصلاحی یا تکمیلی دارند، متشکر می شویم برای ما ارسال فرمایند.

علی نوری

بهمن ماه ۱۳۹۶

ص: ۱۵

موفقیت هر تشکل منوط به ارزیابی گذشته خود و برنامه ریزی برای آینده و نیز روابط صحیح و مبتنی بر اعتماد با جامعه هدف است. سماوات به عنوان یک تشکل نیز از این قاعده مستثنی نیست.

در جلد اول کتاب سماوات منتشره در زمستان ۹۵ از سوی دفتر فرهنگ معلولین توضیحاتی از چگونگی شکل گیری انجمن خیریه سماوات در قالب کتابی به نام «سماوات، تاریخ، خط مشی، فعالیت ها و نشست ها» بر پایه گزارش هایی از ویژه نامه سماوات و نیز سایت سماوات و اخبار، نشریات، خبرگزاری ها و منابعی که سابقه تاریخی معلولین ایران و جهان مرتبط بود حکایت می کرد. برخی اشتباهات تایپی و غیره در کتاب اول تصحیح شد و به چاپ رسید. از تاریخ اولین نشست بین المللی در سال ۹۲ تا اخذ پروانه تأسیس و ثبت در سطح ملی در سال ۹۵ به همت مدیرعامل وقت آقای علی سلطان زاده یکی از پایه گذاران رعد، رعد الغدیر و سماوات و غیره، ۳ سال بار اصلی و اجرایی سماوات و نشست های سال های ۹۳، ۹۴، ۹۵ بر دوش ایشان و همکاران شریف رعد الغدیر بود.

در تاریخ ۲۱ خرداد ۹۶ بنا بر تصویب هیئت مدیره سماوات، مسئولیت اداره سماوات به عهده اینجانب به اتفاق آرا گذارده شد. با قبول این مسئولیت وظیفه خود دیدم تا به جهت ایجاد ساختار و هدفمندی و برنامه ریزی سماوات و اعضای آن به چند کار اساسی پردازم.

اول - تعیین اهداف: در نشست چهارم چشم انداز سماوات را طراحی و تنظیم نمودم و در همان نشست به تشریح ابعاد آن و نیز با همکاری جناب آقای هادی پور آیین نامه عضویت را تقدیم اعضاء نمودم. متأسفانه تا زمان تصدی اینجانب در مورد اثرات این چشم انداز پیگیری صورت نگرفته بود لذا تصمیم بر این شد تا با یاری طلبیدن از محمد نوری که همواره خالصانه سماوات را از بدو تأسیس تاکنون با همکاری علمی و پژوهشی همراهی نمود، کتاب دوم در مورد سماوات جهت معرفی اعضای سماوات (سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان) به مردم، مسئولان و خیریه ها توسط دفتر فرهنگ معلولین منتشر شود.

برای انجام این مهم نیاز به اطلاعات وثیق آماری بود تا به چند موضوع پرداخته شود. ابتدا بیان تاریخچه ای از معلولیت، مؤسسات حامی معلولان در جهان شیعه و ایران، دوم معرفی اهداف و نوع نگاه اینجانب از ابتدا و تأسیس سماوات و تغییرات صورت گرفته و بالاخره ایجاد ساختار و اطلاع از وضعیت اعضای سماوات و چگونگی فعالیت آنها در قالب یک شبکه منسجم غیر ملموس و اصلاح حلقه های مفقوده از گزارش هایی که کتاب اول به آن استناد نموده بود.

لذا با طرح سؤالاتی از خیریه ها، آمار معلولین، میزان آموزش های ارائه شده، تعداد معلولین با ذکر نوع معلولیت ها، مشخص شدن سطح مقاطع تحصیلی، تعداد مدارک اخذ شده در حرفه آموزی و بالاخره تعداد اشتغال یافتگان و نیز نوع مالکیت و میزان دارایی ها، انواع هزینه ها و درآمدها و آشنا کردن بهره گران از این کتاب از شخصیت هایی که در قالب هیئت های امناء و مدیره مسئولیت امور این مؤسسات را به عهده دارند و جایگاه علمی، اجتماعی و ... آنان و همچنین معرفی مربیان و کارکنان و داوطلبان با اعلام درجه تحصیلی و نیز معرفی معلولان و نرخ سنی و انواع معلولیت ها. تا از این داده ها اطلاعاتی به شرح ذیل به مردم و مؤسسات عضو سماوات داده شود.

۱. سؤالات به نحوی طراحی شده که مسئولین خیریه ها با مطالعه دقیق و عمیق آن متوجه شوند تا چه اندازه مستندسازی داشته اند، چه نقایص و اشکالات یا اشتباهاتی در مؤسسه خود با آن مواجه هستند و چگونه می توان به رفع معایب پرداخت یا به بهینه سازی آنچه عمل شده پرداخت و بر پایه اولویت بندی ها، بودجه و برنامه مؤسسه خود را تنظیم کرد و به طور شفاف پاسخگوی مردم و خیرین و توان یابان بود.

الف - مطالبات آنان از انجمن خیریه سماوات چیست؟

ب - نیازهایشان کدامین است؟

ج - پیشنهادات و توصیه هایشان جهت بهبود و اصلاح برنامه ریزی کلان سماوات چیست؟ و...

د - دارای چه میزان دارایی های کمی و کیفی هستند.

با دسترسی به این آمار، مردم و مسئولان متوجه خواهند شد که این مؤسسات از چه پشتوانه علمی و ساختاری و با چه اهدافی به ارائه خدمات مشغول اند. از سوی دیگر سماوات با این مجموعه اطلاعاتی ارزشمند و عظیم با عزمی راسخ تر می تواند از دولت، مجلس، سازمان های بین المللی و... به عنوان مجموعه ای فاخر و مستند

به اطلاعات آماری مشخص مطالبه گر، پیشنهاد دهنده و یاور باشد.

۲. در نشست اول تأکید بر آموزش بود در نشست دوم تأکید بر اشتغال بود که همچنان ادامه دارد. در نشست سوم راه کار فعالیت بر پایه علمی و با ارائه چشم انداز مشخص شد که از نگرش سنتی می توان به نگرشی جدید بر پایه علم و تکنولوژی تغییر پیدا کرد. در نشست چهارم تنها به تغییر بسنده نشد و تحول به همراه تغییر توصیه شد و بالاخره در نشست آتی در نظر است خیریه ها از سنتی به مدرن از مدرن به دانش بنیان و از دانش بنیان به خرد بنیان و خودباوری و با نگرشی بر پایه خرد جمعی دست یابند و مجموعه خیریه ها در قالب شبکه ای وسیع با همکاری با مردم و مسئولان کشور و جهان، چرخ چرخنده ده درصد از جامعه جهانی که از امکانات برابر با دیگر اعضای جامعه برخوردار نیستند (به حکایت آمار در سال ۲۰۲۵ کل معلولان و سالمندان جهان بیش از یک سوم جمعیت را تشکیل خواهند داد) را به شتابی مناسب با افزایش معلولان و سالمندان رساند.

چنین امری در سایه سار پشتیبانی یکایک عزیزان عضو سماوات، مؤسسات همراه و همکار و یاور سماوات چون دفتر فرهنگ معلولین، بنیاد خیریه راهبری آلاء و خیریه ها و مؤسساتی که به زودی جهت همیاری و همکاری به ما خواهند پیوست میسر می گردد.

ساعد مطهری

مدیرعامل انجمن خیریه سماوات

ص: ۱۹

فصل نخست: پیشینه شکل و تشکیلات

اشاره

ص: ۲۱

با اینکه معلولیت از آغاز پیدایش انسان همواره همراه او بوده ولی از تلاش های جمعی و گروهی انسان ها در تاریخ باستان تا دوره معاصر خبر نداریم و نمی دانیم شکل و مراکز آموزشی و غیره از چه زمانی شکل گرفت و دایر گردید. حتی اطلاعات کافی و جامع درباره شکل های جدید و کنونی در کشوری مثل ایران به سختی به دست می آید و در این باره تحقیقات جامع انجام نیافته است.

با اینکه شکل یک سرمایه اجتماعی و تاریخی است؛ اندیشه های متعدد تجمیع و پردازش شده؛ همچنین سرمایه ها و امکانات مالی و اقتصادی فراوان سامان دهی شده تا اینکه یک تشکیلات پدید آمده است. اما به رغم اهمیت شکل، برای حفظ، انتقال تجارب و توسعه آن کمتر اهتمام شده اند.

متأسفانه هیچ منبعی درباره تشکیلات و شکل معلولین و تاریخ تحولات شکل معلولیتی در ایران سراغ نداریم. نمی دانیم اولین شکل برای معلولین توسط چه کسی و کجا و با چه انگیزه ای در ایران پدید آمد و تأسیس شد؟ نمی دانیم تشکیلات ناشنویان با شکل نابینایان و این دو با شکل معلولان حرکتی و این سه با شکل معلولان ذهنی چه تفاوت هایی داشته است؟ نمی دانیم دولت ها چه نقشی در پیدایش شکل های معلولیتی داشتند؟ همچنین نیکوکاران و گروه های اجتماعی مرجع چه سهمی در سیر تحولات شکل های معلولیتی داشتند؟ و مهم تر شکل های جامع یا مجمعی که شامل چند شکل اند و اعضای آن مدیران شکل های همسو می باشند. چه تاریخچه ای در ایران دارند؟ کی و توسط چه کسی بنیان گذاری شدند؟ چه تأثیر مثبتی داشته اند؟

خلاصه ده ها پرسش اینگونه ای هست که بدون پاسخ مانده است. زیرا تا کنون پژوهش میدانی یا کاربردی و راهبردی یا مرجع یا جامع درباره شکل معلولیتی در ایران انجام و اجرا نشده و در اختیار عموم قرار نگرفته است.

به بهانه تدوین کتابی درباره سماوات درصدد بر آمدیم نخست از ماهیت و اهداف شکل معلولیتی اطلاع کسب کنیم و فصل اول این کتاب را به اصل شکل اختصاص دهیم.

تاریخ ایران همواره شاهد جنگ‌ها؛ کشت و کشتارها؛ حوادث مهلک طبیعی مثل زلزله، سیل و صاعقه؛ بیماری‌های فراگیر و مهلک مثل آبله، وبا و فلج اطفال بوده است. حتی تاریخ بشر با تاریخ این گونه حوادث همزاد و توأمان بوده اند. از وقتی بشر متولد شد و پا به هستی گذاشت، جسمش همواره در معرض زوال و فساد بوده است، به این دلیل گفته اند: بشر و معلولیت معیت دارند؛ یعنی همیشه با هم بوده اند. زیرا جنگ، تصادف، بیماری مهلک و حوادث آنچنان جسم انسان را تحلیل می‌برد و توانایی‌های جسمی را از میان برمی‌دارد که ره آورد و نتیجه آن همان معلولیت مثل نابینایی، ناشنوایی، ناتوانی در تحرک و حرکت اندام حرکتی مثل دست و پا یا نقص در قوای ذهنی است.

اگر بشر با معلولیت معیت داشته باشند لا-جرم ایرانیان هم همواره در معرض انواع معلولیت‌ها بوده اند. قرون گذشته شاهد اپیدمی فلج اطفال، جذام، وبا و امثال اینها در ایران بوده ایم و گاه ظرف چند روز در یک منطقه صدها انسان بی‌گناه می‌مردند یا پذیرای جسمی معلول می‌شدند. البته با پیشرفت دانش پزشکی بخشی از مشکلات مرتفع گردید اما با گسترش زندگی شهری در عوض بر عوامل معلولیت‌زا و علت‌های معلولیت آفرین افزوده شد. زندگی ماشینی مدرن عناصری را به زندگی بشر آورد که به مراتب خطرناک‌تر و مهلک‌تر و معلولیت‌آفرین‌تر هستند.

اما نکته مهم این است که مورخین تاریخ جنگ‌ها، منازعات قبیله‌ای و عوامل مختلف مهلک را گزارش کرده اند اما کمتر به سرگذشت انسان‌هایی که بر اثر این عوامل معلول شده اند پرداخته اند و تجربه نابیناها، ناشنوایان و دیگر معلولانی که در تاریخ حضور داشته اند، کمتر منعکس شده است.

علت اصلی غفلت از معلولیت و معلولین در تاریخ ایران این است که مورخین به روش گزینشی، گزارش می‌دهند؛ یعنی همه وقایع را ثبت و ضبط نمی‌کنند. از این رو اگر پادشاهی فرزند خود را میل کشیده و کور کرده، گزارش می‌کنند، اما اگر آبله صدها تن را کور کرده، از نظر مورخین مهم نیست و از کنار آن به سادگی ردّ شده اند. بهرحال پاره‌ای حوادث مورد توجه بوده و از پاره‌ای حوادث غفلت شده است. از این رو تاریخ معلولیت و معلولان دارای نقص‌های بسیار است.

به این دلیل و دلایل دیگر تاریخ ایران فاقد گزارش جامع و حتی نیمه کامل از معلولیت و تجارب انسان ها و اقوام و ملیت های ایرانی در این زمینه است. نتیجه این بی مبالا-تی و غفلت معلوم است، چیست؟ ثمره این وضعیت تدبیر نداشتن، چاره جویی نکردن، به فکر راه کار نبودن، تشکیلات تأسیس نکردن است. به همین دلیل در قرون گذشته هیچ نهاد جامع و کارآمد برای رسیدگی به امور معلولین، برای آموزش آنها و برای رفاه آنان نمی یابیم.

تشکل هایی مثل سماوات محصول دوره جدید و تاریخ جدید اند. اما در تاریخ گذشته، ایرانیان دارای معلولیت بودند، معلولین هم بودند اما تفکر معلولیت نبود؛ معلولیت زایی بود اما اندیشه معلولیت زدایی نبود. لذا تشکل و راه کار معلولیت زدایی وجود نداشت. تا رسیدیم به دوره جدید که با مشروطیت در ایران آغاز شد و به تدریج، ایرانیان متوجه شدند معلول هم، انسانی مثل دیگر انسان ها است، نیازهایی دارد و لازم است به امور او رسیدگی گردد. از زمانی که این تفکر در اذهان رخنه کرد، وضعیت تغییر یافت. نخبگان به سراغ راه کار رفتند از جمله راه کارها، ایجاد تشکیلات بوده از این رو به تدریج متوجه شدند نهادهایی مثل سماوات باید ایجاد کنند.

البته تجزیه و تحلیل وضعیتی که فرهنگ عدم اهتمام به معلولین را شکل می داد، دشوار است و شامل عناصر ساختاری متعدد می باشد. اما اهم عناصر ساختاری این فرهنگ عبارت بودند از: معلول عنصری غیر مفید برای جامعه است؛ معلول سفیه و یا ناتوان از اداره امور خودش است، لذا باید امور خود را به ولی و انسان دیگر بسپارد تا او را اداره کند؛ از این رو معلولین عناصر مهم و قابل توجه در سرنوشت جامعه نمی باشند و نباید وقت صرف آنها کرد. ایجاد مدرسه و به کار گماردن معلم برای آنان صحیح نیست چون هدر دادن نیرو و امکانات است. زیرا معلولین تربیت پذیر نیستند. و ایجاد تشکل برای اصلاح امور آنان هم بی فایده است.

عناصر فکری و فرهنگی بر دوره گذشته مانع جدی بر سر راه ایجاد سازمان، تقسیم کار، برنامه ریزی برای اصلاح امور معلولان بود. اما در دوره جدید با تنویر اذهان، راه جدیدی گشایش یافت.

گفته شد انسان به دلیل اینکه جسم دارد و جسم ذاتاً تغییرپذیر است و هر جسمی سیر تولد تا مرگ و تبدیل به جسم دیگر را ذاتاً دارا است. از این رو جسم انسان بیماری، معلولیت و نقصان دارد. کسانی که تصور می کنند انسان یا گروهی از انسان ها معلولیت ندارند و در شأن آنها نیست معلولیت یا بیماری داشته باشند، در واقع جسم بودن انسان را نفی کردن و برای انسان مقام مجرد مثل ملائکه و خداوند در نظر گرفته اند البته چنین عقایدی شرک است.

بنابراین انبیایی در چند هزار سال قبل می زیسته اند و بیماری های سخت داشته نیز معلولیت مثل نابینایی داشته اند. انبیایی مثل یعقوب، شعیب، اسحاق و ایوب بر اساس مستندات اسلامی چنین بوده اند.

شعیب از نوادگان ابراهیم علیه السلام و نام پدرش مدین بن ابراهیم بود و حدود ۲۰۰۰ سال پیش از میلاد یعنی حدود چهار هزار سال قبل می زیسته است. بسیاری از منابع اسلامی مثل صفدی در کتاب نکت الهمیان(۱)

به نابینایی شعیب اشاره کرده اند. قرآن درباره او می فرماید: وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفًا(۲). مفسرین شیعه مثل سید هاشم بحرانی می گویند منظور از ضعیف در این آیه یعنی ضعف چشم و بینایی است. از این رو معنای این آیه این گونه است: قوم شعیب به او می گفتند تو در بین ما کم بینا هستی.(۳) همو روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آورده که دلالت بر نابینایی شعیب دارد.(۴) درباره ادله بسیاری که در منابع اسلامی و شیعی هست، مراجعه کنید به کتاب حضرت شعیب.(۵)

شعیب به رغم نابینایی، پیامبری بود که به دلالت آیات قرآن با مدیریت صحیح و با پرهیز از استبداد گرایی موجب توسعه و ارتقای جامعه گردید، نیروی انسانی کارآمد را افزایش داد، فرهنگ تعاون و هم افزایی را گسترش بخشید، نظام اقتصادی عادلانه ایجاد کرد با استثمار و غارت اموال مردم مبارزه نمود.

اسحاق پیامبر دیگری است که در متون و احادیث او را نابینا معرفی شده است.

ص: ۲۵

۱- نکت الهمیان، ص ۴۲.

۲- سوره هود، آیه ۹۱.

۳- تفسیر روایی البرهان، ج ۵، ص ۲۱۱.

۴- همان، ج ۷، ص ۱۱۰.

۵- این اثر توسط محمد نوری تألیف و دفتر فرهنگ معلولین آن را منتشر کرده است.

او فرزند ابراهیم و برادر اسماعیل است و حدود چهار هزار سال قبل می زیسته است. در قرآن با این ویژگی ها او را ستوده است:

دارای مقام نبوت بود (مریم، ۴۹)؛ دست یافتن به رحمت الهی یعنی امامت (مریم، ۵۰)؛ نیکوکاری و داشتن حسن شهرت و جاهت و مقبولیت مردمی (مریم، ۵۰)؛ خیر گستر و نیکوکار بود (انبیاء، ۷۳).

مجموعاً قرآن کریم ۲۹ ویژگی مثبت به عنوان فضائل اخلاقی، اعتقادی و فکری برای اسحاق برشمرده است. (۱)

غیر از اسحاق و شعیب، حضرت ایوب و حضرت یعقوب هم به عنوان کسانی که آسیب جسمی پیدا کردند در قرآن مطرح و معرفی شده اند. (۲)

نیز در قرآن کریم، به صراحت آمده که حضرت زکریا و حضرت مریم مادر حضرت عیسی با اشاره با مردم ارتباط داشتند. این رخداد، نشان دهنده این است که در آن دوره مردم به دلیل حضور ناشنوایان با زبان اشاره آشنا بودند. حداقل آیات مربوط به زکریا و مریم دلالت دارد بر اینکه در آن زمان ها کسانی با معلولیت شنیدن و گفتن بوده اند. نیز در احادیث نبوی و نیز گفتار ائمه علیهم السلام هست که با ناشنوایان با اشاره ارتباط برقرار می کردند.

کتاب تورات که متن مقدس برای یهودیان و مسیحیان است، فراوان درباره ناشنوایان، ناشنوایان و افراد دارای آسیب های حرکتی مثل فلج سخن گفته شده است. تلفظ کر و لال در تورات و در زبان عبری حِرش Heresh است. البته تلقی تورات از معلولین و به ویژه ناشنوایان با دیدگاه اسلام متفاوت است. آیات تورات دیدگاه منفی نسبت به معلولین دارند و آنان را عناصر مخل و سربار دانسته که باید کنار زده و از بین بروند. (۳)

دقیقاً برعکس دیدگاه اسلام که معتقد است اینان مثل دیگر انسان ها حق و حقوق دارند و مدیریت جامعه به حقوق آنها رسیدگی کند و شرایط مطلوب برای آنان فراهم آورد.

بالاخره در قرون باستان تا دوره معاصر دو دیدگاه کلان درباره معلولان جریان داشته و هر یک پیروانی داشته است. و همه اینها دلالت دارد بر اینکه از قرن ها قبل معلولین حضور داشته اند و بحث درباره آنها در متون قدیمی درج شده است.

ص: ۲۶

۱- نگاه کنید به کتاب اسحاق پیامبر هدیه الهی، نوشته محمد نوری، ص ۱۰-۲۷.

۲- به کتاب صبر ایوب: ایوب نبی، اسوه معلولین منتشر در دفتر فرهنگ معلولین مراجعه گردد.

۳- نگاه کنید به مقاله یهود در دانشنامه ناشنوایان، ص ۱۳۷۲-۱۳۷۸.

نظام استبدادی قاجاریه آگاهی مردم نسبت به تحولات و پیشرفت های دیگر کشورها و عقب ماندگی ایران، ناامنی، زورگویی، بی قانونی و بی عدالتی و عدم رسیدگی به ستم دیدگان به دلیل فقدان دستگاه عدلیه یا دادگستری اهم عواملی بود که جنبش مشروطیت را در ایران به وجود آورد تا بالاخره مظفرالدین شاه در ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۲۴ق فرمان مشروطیت را صادر کرد و در ۱۷ شعبان ۱۳۲۴ مجلس شورای ملی تشکیل شد و این حوادث سرآغاز سلسله حوادث دیگر گردید که مجموعاً به نام مشروطیت معروف است.

مشروطیت در همه شئون ملت تأثیر گذاشت از جمله در زمینه معلولین و معلولیت هم تحولاتی به تدریج شکل گرفت.

چند دهه قبل از مشروطیت، در دوره صدارت امیرکبیر (۱۲۲۰-۱۲۶۸ق)، به هنگام سفر امیر در رأس هیئتی به روسیه و ترکیه، با مدارس معلولین آشنا شد و اطلاعات خود را به ایران اعم از دربار و مردم منتقل کرد. گزارش مفصلی در این باره توسط آقای محمد نوری نوشته و منتشر شده است. (۱) و مجدداً به اسناد این واقعه نمی پردازم. اما سند بسیار مهمی در یکی از نشریات دوره مشروطیت یعنی در سال ۱۳۲۸ق و در مجله دره النجف درباره معلولین و معلولیت منتشر شده که بسیار مهم و سودمند است. تحولات اصلی و نکات کلیدی در زمینه معلولین در یک گزارش آمده است. مجله دره النجف به مدیریت شیخ حسین اصفهانی و با همکاری جمعی از فرهیختگان ایرانی در نجف اشرف منتشر می شده است. در شماره سال اول، جزء سوم، ۲۰ جمادی الاول ۱۳۲۸ نکات مهمی دارد؛ از جمله یک گزارش هم درباره وضعیت معلولین ایران چاپ کرده است. این گزارش را عیناً می آورم. این گزارش بیشتر درباره مدرسه ناشنوایان است. بعد از چند ماه گزارش دیگری درباره وضعیت آموزش و پرورش عمومی و ضرورت تأسیس مدرسه برای معلولین در ایران بحث کرده است. با بررسی های به عمل آمده معلوم شد این گزارش اولین مطلب آماری درباره وضعیت نابینایان و ناشنوایان در ایران است. مؤلف، ایران و معلولین ایران را با معلولین جهان مقایسه کرده و ضرورت آموزش و پرورش و ایجاد تشکیلات آموزشی و فرهنگی برای آنان را ضروری می داند.

ص: ۲۷

به دلیل اینکه مدارس جدید اولین و در واقع تشکل های فرهنگی برای معلولین ایران بود، از این رو خوب است درباره اولین تشکل یعنی همین مدارس اطلاعاتی داشته باشیم. به همین دلیل نخستین گزارش های تاریخی درباره تشکل معلولیتی می آوریم.

گزارش اول: تغییر جامعه معلولین با آموزش

اموری که سابقاً از محالات اولیه محسوب و استحاله آن از ابده بدیهیات بود، امروزه به قوه علمیه از مرحله امکان گذشته که سهل است، بلکه جزء ضروریات تعیش انسانی و قوام زندگانی هیئت جامعه بشری گردیده، از آن جمله تعلیم و تعلم کسانی که از حلیه بصر عاری و از قوه تنطق عاجزاند.

مسلم است که سابقاً درس خواندن آدم کور یا عالم شدن شخص لال در قوه مخیله احدی خطور نکردی چه بر حسب قانون معمولی و سیله تعلیم و تعلم در این دو صنف از اولاد انسانی نیست زیرا که یکی واجد عمی و دیگری فاقد لسان است.

این است که قرن ها بر این دو صنف از ابناء نوع ما گذشته و می گذرد که از ذوق بدائع علمیه و ادراک نفایس معلومه محرومند و در تمام عمر خود از این همه ظهورات بدیعه عالم تکوین و خلقت، به محسوسات صرفه یا مسموعات محضه اکتفا کردند و از صد نفر ۹۵ نفر در تعیش و گذران معاش کلّ بر دیگران شده و آبروی خود را در کف حاجت گذاشته به سایرین با کمال ذلت و نکبت می فروشد و فی الحقیقه از این وضع زندگانی و تعیش هم معذور بوده و هستند و آن پنج نفر دیگر هم در منتهی درجه فقر و پریشانی و غایت القصوای حیرت و سرگردانی به اعمال رذیله و اشغال خسیسه مشغول و معاش خود را می گذرانند.

و خیلی هم اتفاق افتاده که بعضی وحشی صفتان حیوان سیرت، این دو عضو ناقص را مخل آسایش سایر اعضاء فرض کرده و در همان صغر سن و اوان طفولیت ریشه حیات آن فلک زدگان بی چشم و زبان را قطع نمودی.

تا اینکه آفتاب بینش و دانش فضای وسیع عالم را نورانی و قلوب افراد انسانی از زنگ جهل زدوده شد، به اطراف و جوانب هیئت جامعه خود در سطح کوتاه نظری انداختند امور تعیش و رسوم زندگانی خود را صعب و اعضاء هیئت جامعه را از حال یکدیگر بی خبر دیدند.

چه بسا قطعه ای از اقطاع زمین که از فرط جهل به حال عالم، تابش آفتاب و گردش چرخ را مخصوص خود می دانستند.

این بود که کمیت همت را در میدان تسهیل وسائل تعیش و اطلاع از احوال و اوضاع یکدیگر تاختند، بیابان های فقر لم یزرع و کوه های سخت مرتفع و دریا های متلاطم موج بی پایان را در تخت سلطنت و نفوذ قوه بخار در آوردند و مسافرت اعضای هیئت جامعه را از شرق به غرب و از این طرف کره بدان صفحه کره به حدی سهل و آسان گردید که در مدت هشتاد روزه عالم را پیمودند.

به واسطه قوه برق، اصوات هیئت جامعه را از اقصی نقطه شرق به منتهی الیه محیط کره از طرف غرب به گوش یکدیگر رسانیدند و به وسیله استکشاف قوه نور اعضای هیئت جامعه صورت های یکدیگر را دیدند.

محیط مرکز و دایره محل هیئت جامعه را در مقدار چهل میلیون معین نمودند.

بالجمله رفته رفته کلیه نواقص و سختی های تعیش خود را به منتهی درجه کمال و سهولت رسانیدند و فی الحقیقه سطح کره از دو طرف به منزله خانه ای شد که عموم اهل خانه در هر آن از حال یکدیگر مطلع و در حوائج معاون هم باشند. منتهی اینکه عده سکنه این خانه به هزار و پانصد کرور چیزی احصاء شده.

و پس از آنکه از تمشیت و ترتیب امور جامعه خود فراغت یافتند، به عموم اعضای هیئت جامعه التفاتی نموده، دو عضو آنها را از لذائذ اجتماع محروم و ارجاع خدمتی بدانها در جامعه هیئت انسانی معذور دیدند، چه یکی واجد عمی (کور) و دیگری فاقد لسان است. اولی از دیدن بدائع کونیه محجوب. دومی از اظهار مافی الضمیر خود محروم، نه این قابل تعلیم و نه آن لایق تعلم خواهد بود. بدیهی است حرمان این دو عضو هیئت جامعه از لذائذ اجتماع و روحانیت تمدن و برنیامدن کاری از دست آنها موجب تنقیص جامعه و علت شکست انتظام انجمن انسانی است. این بود که از دو قرن پیش در مقام آن بر آمدند که این نقصان را بر طرف و این شکست را جبران نمایند و این دو عضو را در فوائد و عوائد اجتماعی و التذاذ روحانیت تمدن تازه دنیا و خدمات عمرانیه با خود سهیم و شریک کنند.

این بود که انجمن ها تشکیل شد و افکار ثاقبه را در میدان علاج این درد روی هم ریختند تا گوی سبقت را (جروم کردن) از همگنان ربوده، اثبات نمود که تعلیم و تعلم این دو عضو ناقص ما در کمال سهولت صورت پذیرد به این تقریب (که گفتن و نوشتن مربوط و منوط به قوه فکریه و اختطارات ذهنیه است و هیچ یک از گفتن و نوشتن مربوط و منوط به یکدیگر نیست، هم چنان که اظهارات ما فی الضمیر به ترتیبی که در گفتن و نوشتن مخصوص است متوقف نخواهد بود. بلکه ممکن است انسان مقاصد خود را در ضمن علائم و اماراتی خاص به ترتیب اشکال و هیئاتی

خاص بفهماند و بفهمد بدون اینکه از عهده گفتن و نوشتن به طرز معمولی برآید چنانکه در اشخاص لال بالطبع این معنی متحقق و موجود است که هر چیزی را به یک نحو اشاره ای که خالی از مناسبت با او نیست می فهماند. غایت الامر ممکن است که این معنی طبیعی را در تحت میزان علمی آورده و به اسهل ما یكون در تکمیل آن بکوشیم و به همین ترتیب در تعلیم و تعلم این دو عضو ناقص خود ساعی و جاهد باشیم).

این بود که سایرین هم دنبال این تقریب را گرفته و به تکمیل آن پرداختند و فعلاً در ممالک متمدنه، مدارس عدیده به جهت تعلیم این دو عضو هیئت جامعه که از قوه تنطق و دیدن عاجز و محرومند، تأسیس شده و ما در این مجله عدد مدارس و عده شاگردانی که فقط از زبان لالند در بلاد متمدنه به عرض می رسانیم و در مجله آتیه کیفیت تعلیم آنها و بی چشمان را متعرض خواهیم شد.

اسم ممالک

عدد مدارس

عده

شاگردان (۱)

فرانسه

ولایات

متحده امریک

انگلیس

آلمان

ایتالیا

التمسا

اسوج

سویسرا

بلجیکا

نروج

اسپانيا

روسيا

ممالك

متفرقه عالم

٤٢

٥٥

٤٠

٩٠

٣٤

١٧

١٧

١١

١٠

٧

٧

٤

٢٧

٣٠٨٩٤

٧٠٥٥

۲۰۶۴۶

۵۰۶۱۴

۱۰۴۸۹

۱۰۱۲۹

۶۸۰

۳۸۰

۸۶۴

۲۲۲

۲۲۲

۴۶۰

۲۰۱۵۶

نکته سنجی

مطلبی که با عنوان «اخبار علمیه» در ۱۱۰ سال قبل منتشر شده و دارای نکات

اسم ممالک	عدد مدارس	عده شاگردان ^۱
فرانسه	۶۲	۳۰۸۹۶
ولایات متحده امریک	۵۵	۷۰۵۵
انگلیس	۴۰	۲۰۶۴۶
آلمان	۹۰	۵۰۶۱۴
ایتالیا	۳۶	۱۰۴۸۹
التمسا	۱۷	۱۰۱۲۹
اسوج	۱۷	۶۸۰
سوئیسرا	۱۱	۳۸۰
بلجیکا	۱۰	۸۶۴
نروج	۷	۲۲۲
اسپانیا	۷	۲۲۲
روسیا	۴	۴۶۰
ممالک متفرقه عالم	۲۷	۲۰۱۵۶

ص: ۳۰

۱- . دره النجف، سال اول، جزء ۳، ۲۰ جمادی الاول، ۱۳۲۸، ص ۱۲۳-۱۳۱.

بسیار مهمی است. مجموعاً ۱۶ نکته از این مقاله استخراج شده است:

۱- در گذشته آموزش نابینایان و ناشنوایان محال و غیر ممکن شمرده می شد ولی امروز در جهان مدرن نه تنها ممکن دانسته اند بلکه ضروری هم می دانند.

۲- در گذشته ۹۵ درصد از اینان در گذران معاش ناتوان بودند و زندگی و معیشت آنان وابسته به مساعدت دیگران بود. و پنج درصد دیگر هم زندگی نکبت باری داشتند. و در منتهای فقر و پریشانی و سرگردانی بودند.

۳- نویسنده این گزارش تأکید می کند بشر با کمک تعقل و خرد و دانش خود توانست یک مسئله محال و ناممکن را ممکن و عملی نماید. یعنی نوشتن و خواندن و مواد و یادگیری نابینایان و ناشنوایان را ممکن سازد.

۴- این دو صنف چون ابزارهای یادگیری یعنی بینایی و گفتار و شنوایی را نداشتند، سواد و یادگیری دانش آنان در مخیله احدی نمی آمد.

۵- اینان قرن ها از ادراک و داشتن معلومات و دانش محروم بودند و چون در گذران زندگی متکی به دیگران بودند، از این رو در کمال ذلت و نکبت زندگی می کردند.

۶- اکثر آنان با انجام اعمال رذیله و پست و پایین ترین شغل ها، زندگی می کردند.

۷- بعضی مردم نابینایان و ناشنوایان را در خردسالی می کشتند و حیات و زندگی آنان را قطع می کردند.

۸- علت کشتن نابینایان و ناشنوایان این بود که تصور می کردند اینان محل آسایش جامعه اند و ممکن است به مردم ضرر برسانند.

۹- تا اینکه راه هایی برای آموزش آنها کشف شد و توانستند جهل زدایی کرده و معرفت پیدا کنند و راه و رسم زندگی و روی پای خود ایستادن و زندگی مستقل را آموختند.

۱۰- اختراعاتی مثل برق، تلفن و غیره هم به کمک آمد و زندگی را برای این اقشار آسان کرد.

۱۱- اهالی کره زمین از یکدیگر مطلع شدند. با استفاده از برق و تلفن و دیگر اختراعات مردم سامانه های اطلاع رسانی تأسیس شد.

۱۲- بر مبنای اطلاع رسانی، تعاون شکل گرفت. یعنی وقتی معلوم شد کدام گروه و دسته چه نیازها و حاجاتی دارند، اقدام به مساعدت نمودند.

۱۳- از دو قرن قبل نخبگان جوامع پیشرفته متوجه شدند با وجود معلولان، جامع نقصان دارد، چون گروه هایی مثل ناشنوایان نمی توانند با دیگر افراد ارتباط

داشته باشند، لذا نمی توانند از لذت ها و مواهب و امکانات جامعه برخوردار شوند تا نابینایان و ناشنوایان در سرنوشت جامعه خود و در ساختن تمدن شرکت داشته باشند و مزه مشارکت اجتماعی را بچشند.

۱۴- برای حلّ این مشکل (یعنی حضور نابینایان و ناشنوایان در جامعه و استفاده از امکانات اجتماعی و نیز عرضه خدمات به جامعه) افراد بسیار دست به کار شدند؛ تشکل ها شکل گرفت و انجمن ها تأسیس شد و همگان افکارشان را روی هم ریختند تا به این که نظر و راه کار جروم کردن پذیرفته شده او می گفت از راه آموزش و پرورش می توان آنها را جامعه پذیر نمود به طوری که مثل انسان های عادی در جامعه زندگی کنند. بالاخره به این نتیجه که تعلیم و تربیت آنان ضروری تر و مقدم بر همه چیز است و از این راه اجتماعی می شوند.

۱۵- جروم کردن توانست روشی را اثبات کند که نابینایان و ناشنوایان بتوانند خواندن و نوشتن را با استفاده از علائم فرا بگیرند و اجرا کنند. این روش به تدریج تکمیل شد و در نهایت به صورت خط بریل و زبان اشاره تحقق یافت. تلاش شد به روشی ناشنوایان بتوانند آنچه در ذهن دارند بفهمانند و مقاصد خود را تفهیم کنند. بهترین روشی که پیشنهاد شد و روی آن کار شد، استفاده از علائم و اشارات بود. با تکمیل آن، به صورت یک روش علمی در مدارس شروع به آموزش کردند. مدارس برای آنان دایر شد و شاگردان ناشنوا شروع به یاد گرفتن علائم و اشارات و چگونگی تفهیم و تفاهم با استفاده از آنها نمودند.

۱۶- بنابراین مدارس مختلف و نهادهای آموزشی گوناگون در کشورهای پیشرفته افتتاح شد.

۱۷- فهرست ناشنوایان و مدارس فعال در کشورهای مختلف را آورده است. آلمان با ۹۰ مدرسه و پنجاه هزار دانش آموز ناشنوا بیشترین آمار محصل ناشنوا و نهاد ناشنوایی را دارد. در این فهرست نامی از ایران، عراق و دیگر کشورهای اسلامی نیست فقط کشورهای اروپایی و آمریکا را ذکر کرده است.

گزارش دوم: مشارکت حوزه علمیه در سامان دهی به معلولان

گرچه بر حسب ترتیب بایستی که بقیه مکاتیب و کیفیت تعلیمات اشخاص نابینا و بی زبان ممالک خارجه را به عرض قارئین و مشترکین عظام برسانیم تا که بر حال نکبت اشمال اولاد بینا و با زبان خود متنبه شده و عرق دیانت و وطن پرستی و قومیت آنها به جوش آمده و بر غیرت خود روا ندارند که جگر گوشه های خوش

چشم و شیرین زبانشان، غریق دریای جهل بوده و کوران بی زبان خارجه، در محیط دانش غوطه ور باشند. ولی قبل از تمام شدن این صحبت خوف آن است که حاصل زحمات جمعی از اعظام علمای احرار (دامت برکاتهم) که مقدمه پیشرفت بزرگ تر مقصودی بود که در تأسیس اداره مکتب مبارک علوی داشته و دارند به هدر رود و اختلال اساس مکتب علوی کما و کیفاً به تعطیل یکسره آن تقاضا نماید، لهذا بر خود لازم دانسته که اولاً تاریخ اجمالی و اهمیت این مکتب را بالخصوص عرضه داشت عموم قارئین کرام نموده و خاطر نشان همگی نمایم که سعی در انتظار و بقاء این محترم اساس در این ارض اقدس بر طبق معارف پروران اسلام پرست لازم و واجب است و احدی را در این باب خصوصیتی نخواهد بود و پس از آن به صحبت خود پردازیم.

در اواسط سال ۱۳۲۵ که حکم محکم قطعی از مرکز مقدس روحانی اسلام بروجوب تأسیس مکاتب و مدارس به طرز جدید شرف صدور یافت، حوزه محترمه علمیه در مقام آن بر آمدند که در ارض اقدس نجف اشرف علی ساکنها السلام مکتبی تأسیس نمایند تا پیش قدمی خودشان را در امتثال اوامر مطاعه از دیگران به عالم شهود رسانیده و هم به سایر اخوان دینی و وطنی خود در سایر نقاط سرمشق داده باشند. ولی فقدان معلم آشنا به اوضاع جدید، این عزم راسخ الهی را به عهده تعویق انداخت تا در غره ذی الحججه سنه ۱۳۲۶ آقایان ذیل، به توفیق تأسیس یک باب مکتب ابتدایی به مدیری و معلمی آقا شیخ یحیی معین العلماء محلاتی موفق و نائل گردیدند، اسامی آقایان مؤسسین: جناب حاجی آقا میرزا مهدی آیت الله زاده، جناب حاجی میرزا احمد آیت الله زاده، جناب حاجی آقا شیرازی، جناب آقا میرزا علی آقا تبریزی، جناب آقا سید مهدی لاهیجانی، جناب آقا سید محمدرضا همدانی، جناب آقا میرزا موسی رشتی، جناب آقا حاج شیخ محمدحسن رشتی، جناب آقا حاج شیخ اسحاق رشتی، جناب حاج شیخ محمدباقر اصفهانی، جناب آقا شریف رشتی، جناب حاج میرزا عبدالحسین مدرس اصفهانی، جناب حاج میرزا رحیم بادکوبی، (بنده نگارنده) و به واسطه مسافرت بعضی اعضاء عامله و اشتغال سایرین به امور نوعیه، راجع به قلع و قمع استبداد ایران در امور مکتب اختلالی رخ نمود و جناب حاجی میرزا ابوالقاسم حجه الاسلام زاده کاشی از اوائل جمادی الاولی سنه ۱۳۲۷ تا اواسط ذی القعدة از سال مزبور متصدی زحمات مکتب گردیدند و الحق عموم را رهین منت خود فرمودند و پس از مدت مزبور، آقایان ذیل به عنوان هیئت مدیره مکتب منتخب شده و تکمیل نواقص

و قرض مکتب را که ۲۹۲ تومان بود به عهده خود گرفتند، آقایان ذیل: آقای حاجی شیخ محمد طالقانی، آقای حاج شیخ اسحاق رشتی، آقای آقا شریف رشتی، آقای آقا سید مهدی لاهیجانی، آقای آقا سید عبداللّه اصفهانی، آقای حاجی میرزا ابوالقاسم کاشانی، آقای آقا میرزا موسی رشتی، آقای آقا مهدی کاشی، که فعلاً به سمت مدیری معرفی شدند، (بنده نگارنده) و چون جناب حاجی میرزا محمّد رحیم بادکوبی در وقت انتخاب، مکه معظمه مشرف بودند، پس از مراجعت به ملاحظه اینکه جزء هیئت مؤسسه در بدو امر می باشند، ثانیاً نیز عضویتشان در هیئت مدیره قبول شد. آقای آقا میرزا مهدی آیت الله زاده خراسانی و آقای شیخ محمد تقی آیت الله زاده طهرانی در جلسه انتخاب، شرف حضور داشتند و عضویت این هیئت را هم قبول فرمودند، ولی به ملاحظه کثرت مشاغل و رجوعات نوعیه، از التزام به لوازم عضویت از قبیل حضور در هر جلسه و رسیدگی به خصوصیات، متعذر شده و همراهی در مقاصد و صوابدید هیئت مدیره را در اصلاحات مکتب ملتزم و تا کنون هم از هر گونه مساعدت و همراهی دریغ فرمودند، والحق از همت خالصانه و مراغبت خدا پسندانه همه آقایان، خاصه آقای آقا سید مهدی لاهیجانی که اغلب اوقات را در مکتب به سر برده و شخصاً به بعض امور رسیدگی می نمایند، در قلیل مدتی امر مکتب بالا گرفت و شاگردان به ترقیات فوق العاده نائل شدند، چنانکه در امتحان ۱۸ ربیع الاول که فی الواقع امتحان تعلیمات ۱۸ روزه آنها بود موجب تحیر و تحسین کل مدعوین در جلسه امتحان گردیدند.

ولی چیزی که هست این است که فعلاً بنیه علمی و استعداد تعلیمی مکتب به مراتب از بنیه تعلم و استعداد تحصیل شاگردان کمتر است و محتاج به یک نفر معلم جامع ابتدایی می باشیم.

و هر چه تا کنون از طرف هیئت مدیره در جلب یک نفر معلم از ایران اقدامات شده، نتیجه نداده و هر اندازه که در طلبیدن کتب نافع از قبیل جغرافیا، حساب، هیئت، صرف، نحو، فارسی، عربی و ترکی مقداری از السنه خارجه مترجم سعی نمودند فایده نبخشید.

البته معلوم است این وضع هرج و مرج در تعلیم و تعلم که ناشی از بی معلمی است با عدم وفاء دخل مکتب به مصارف او خیلی مایه یأس و نومیدی است، مسلم است اداره ای که در هر ماهه یک مصرف مستقیم نود تومان با یک دخل غیر مستقیم که هیچ گاه به بیش از چهل تومان نرسد، داشته باشد هرگز بقاء و دوامی نخواهد داشت. اگر چه الحق هیئت مدیره با کثرت ابتلاآت شخصی هر کدام تا

کنون قرض مکتب را پرداخته و هر چه توانسته و می توانند به عنوان قرض به مکتب رسانیده و می رسانند، خاصه آقای آقا میرزا مهدی آیت الله زاده خراسانی که قطع نظر از اینکه قرین الشرف حضرت آیت اللهی (ارواحنافداه) هر ماهه به عنوان اعانه مستقیماً یک لیرای عثمانی به صندوق مکتب می دهند، شخصاً از اعانه های غیر مستقیم حتی الامکان دریغ نمودند. بدیهی است که حال این اساس هر چند اولیاء مهذب خالص القصد قوی العمل داشته باشد، دولتی راماند سریع الطلوع والافول، خوش درخشنده و مستعجل خواهد بود، مگر آنکه اداره شکل عمومیت پیدا کند و هر فردی خود را در نگاهداری آن سهیم و شریک بداند. بر معارف پروران اسلام پرست لازم است که عطف توجهی به خصوص به حال این مکتب نموده، فی الجمله اهمیت مقام و موقع آن را منظور نظر داشته، روا ندارند که این مبارک مکتب که مادر هزاران مکتب ها است، در شیعه خانه عالم عموماً و ایران خصوصاً تعطیل شود، چنانکه هنوز یک سال از عمر او نگذشته بود که در کربلای معلا و کاظمین و مدینه منوره (علی ساکنینها السلام) تولید و تأسیس مکتب نمود. البته معارف پروران اسلام پرست به خوبی می دانند که پس از آن که در این مرکز مهم روحانی که محل طواف و زیارتگاه کرورها نفوس مسلمانان عالم است، یک باب مکتب صحیح تام العیار دایر و مفتوح باشد، انظار عامه بدان نقطه مهمه توجه کلی نموده، به سرعت هر چه تمام تر در مقام اقتباس از آن بر آمده در کلیه محال و ولایات خود مکتب بسیار صحیح دایر می نمایند.

بدیهی است هر زائر و مسافری پس از طواف و زیارت در این صفحات مقدسیه عرش درجات خاصه ارض اقدس علوی و مراجعت به محل مألوف عزیزترین تحفه و بالاترین و سوغاتی که به جهت اعزّه و اصداقاء خود هدیه می برد و در هر مجلس دید و بازدید به نقل آن مبادرت خواهد نمود، همانا سیاحت و تماشای تعلیمات و امتحانات دروس و مشق جهاد اطفال و سرود ملی شاگردان مکتب علوی در ارض اقدس نجف اشرف خواهد بود، اثرات این مکتب در نشر معارف فی مابین فضای مسلمان خانه عالم بیش از آن است که در حیز تحریر و تقریر بر آید. وزارت جلیله معارف است که در مقام انتظام و تعلیمات این مکتب بر آمده و به واسطه هیئت محترمه مدیره، نظرات معارف پرورانه خود را به مکتب علوی انداخته اساس برو اغرام (سود و زیان) این مکتب را در تحت نظارت و مراقبت کامله خویش در آورند، چه نظارت و مراقبت از این مکتب نظارت و مراقبت از حال کلیه مکاتب ایران خواهد بود.

و ما در جزوات آتیه مجله ترتیب نظام تعلیمات و حساب هر ماهه و اسامی معاونین مکتب مبارک علوی را به عرض قارئین عظام می‌رسانیم و پس از آن به تاریخ قرائت خانه خواهیم پرداخت تا صحت و سقم مندرجات بعض مطبوعات در تبجیلات بی محل و توهینات بی موقع معلوم گردد.

بشارت

در مدینه منوره (صلوات الله و سلامه علی من حل بها و دفن فیها) به ارشاد و هدایت جناب آقای حاج شیخ اسدالله مامقانی (دامت برکاته) که امسال از اسلامبول به حج بیت الله الحرام و زیارت مدینه منوره نائل و موفق گردیدند، یک باب مکتب جعفری به طرز جدید مخصوص به اولاد اعراب نخاوله و بنی علی جناب شریف مدینه (دام توفیقه) افتتاح فرمودند. عده شاگردان قریب به شصت نفر و دروس متداوله؛ ترکی، عربی، حساب، جغرافی، قرآن (است) و مصرف این مکتب ماهانه بیست لیرای عثمانی و از طرف جناب شریف (دام علاه) و کیسه پرفتوت ایشان پرداخته می‌شود.

از قرار تقریر یکی از اعظم که در سه ماه قبل به زیارت مدینه منوره از نجف اشرف مشرف شدند، پیشرفت چهل روزه اطفال این مکتب به مراتب از شاگردان مکتب اتحاد و ترقی در ظرف یک سال و نیم بیشتر است، مخصوصاً یکی از اولاد حرب را که فعلاً در توحش کمتر از برابره آفریقای مرکزی نیستند، جناب شریف شخصاً از بیابان رمل زار عرب صید نموده و در مکتب گذارده اند. ترقی تحصیل وحدت زکاء و فهم این وحشی زاده بیابانی بجوری است که جالب اعضاء اتحاد و ترقی عثمانی گردیده، اعراب نخاوله و بنو الحرب و بنو علی که مذهب جعفری را دارند به واسطه ترقیات این مکتب و آوازه سرعت پیشرفت تحصیلات آن، مقامی عزیز پیدا کرده و به همین اندازه از نسیم علم که به مشام آنها رسیده بر خود می‌بالند و عموم از مساعدت و همراهی مشوقانه اعضاء شعبه اتحاد و ترقی با جناب شریف در امر مکتب، (به) خصوص از وقتی که لیاقت و قابلیت شاگردان آن را احراز کرده اند ممنون و متشکرند، همواره توفیق و تأیید آنها را در تشیید اتحاد اسلامی و ترقی عالم مسلمانان از خداوند متعال مسئلت می‌نماییم، بقیه معلومات خودمان را در اوضاع آن مرکز معشوق مسلمین در صفحات آینده به عرض خواهیم رسانید.

شام

متجاوز از یک سال است که به سعی و اهتمام و سرپرستی جناب آقای آقا سید محسن که از اجله علمای حقه این دوره بشمارند، یک باب مکتب جعفری و یک

ص: ۳۶

مریض خانه و یک دارالعجزه (۱) دایر است و جناب معظم الیه عمارت مکتب را در جوار خانه خود قرار داده که هر وقت بخواهند، رسیدگی به امورات آنجا نمایند و مخصوصاً امسال در اواخر ربیع الثانی در مجلس جشن سالیانه مکتب که عموم اعظم و اشراف شام مدعو بودند، احساسات تلویه اسلام پرستانه اطفال که به ذریعه خطابه ها و نطقهای شیرین خود در ضمن امتحان خود تقدیم حاضرین می نمودند، عموم را به حیرت انداخته کلیه تعلیمات آنجا در تحت نظارت و مراقبت کامله جناب سید می باشد. چنانکه وقتی یکی از معلمین که مذهب اشعری دارد که در کلاس تعلیم خود گفته بود: «الخير و الشر کله من الله». جناب سید محترم پس از التفات به مکتب آمده و در کلاس حاضر شده، فرمودند: بنابر مذهب جعفری خیر از جانب خدا و شر از طرف قامت ناساز بی اندام ما است. چنانکه صریح قرآن به آن ناطق است که می فرماید: «اذا اصابك من حسنه فمن الله و ما اصابك من سيئه فمن نفسك» و به آن شخص اعتراض نمودند که شغل معلم فقط تعلیم است نه افاده عقیده خود و تزلزل عقاید اطفال و امروزه از پرتو وجود این سید محترم، جعفری مذهبیان قطر شام از اول ثمره متمدنین آنجا محسوبند.

چه تمدن دیگران همان اقتباس از تمدن غربی است که مشوب به هزار جهت شهوت رانی های حیوانی است و اما این تمدن مأخوذ از تمدن اسلامی و سراسر مطابق با موازین قامت انسانی است و هر ساله کتابچه خرج و دخل این سه اداره مهمه لازمه نوعیه را طبع و نشر فرموده و به همه جا ارسال می دارند، چنانکه به اداره ما هم در ماه قبل یک نسخه اهداء فرمودند. (۲)

نکته سنجی: تأسیس مکتب علوی برای آموزش معلولین

مجله دره النجف در گزارش نخست مطرح کرد که جهان متمدن برای حل مشکل نابینایان و ناشنوایان به راه کار مهمی دست یافت و قرار شد با آموزش و پرورش متناسب با شرایط آنان و استفاده از علائم و اشارات به جای حروف آنان سواددار و دارای معلومات و دانش و تجربه شوند و در جامعه فعال گردند. از این رو مدارس و مراکز آموزشی بسیار در کشورهای غربی دایر شد و در ظرف چند دهه

ص: ۳۷

۱- نوانخانه؛ توانبخشی شبانه روزی؛ جایی که عاجزان و ناتوانان مثل نابینایان را نگهداری می کنند (لغت نامه دهخدا، ص ۹۰۱۵).

۲- دره النجف، سال اول، جزء ۴ و ۵، رجب ۱۳۲۸، ص ۱۹۷-۲۰۴.

شرایط معلولان عوض شد.

علمای مسلمان و به ویژه علمای شیعه در نجف به فکر افتادند همین شیوه را در شهرهای شیعی مثل نجف اشرف هم اجرا کنند. برای این منظور تشکیلاتی به نام مکتب علوی از سال ۱۳۲۵ق یعنی از ۱۱۲ سال قبل در نجف اشرف تأسیس شد.

با توجه به اینکه نخستین مدرسه ای که بر اساس راه کار و نظریه جروم کاردان در امریکا تأسیس شد، در سال ۱۲۸۷ق یعنی ۱۵۰ سال قبل بوده است. دقیقاً ۳۸ سال بعد در نجف اشرف توسط علمای شیعه نهضت عمومی برای راه اندازی مدارس برای معلولین مطرح و شکل می گیرد. یعنی فاصله تلاش های مسلمانان شیعه با حرکت فراگیر در غرب چندان زیاد نیست.

اکنون نکات مهم در این گزارش را می شمارم:

۱- اولین نکته ای که مطرح شده اهمیت مقایسه بلاد اسلامی با بلاد متمدن است. نویسنده گزارش معتقد است: لازم است آمارها و اطلاعات درباره مدارس، کیفیت آموزش نابینایان و ناشنوایان ممالک خارجه را به عرض مردم خود برسانیم تا نسبت به نکتی که اولاد آنها را فرا گرفته متنبه شوند.

هنوز این شیوه اهمیت دارد یعنی در این دوره هم ضروری است اطلاعات و آمارهای کشورهای پیشرفته در زمینه معلولین شناسی گزارش شود تا مردم متوجه شود، وضعیت موجود را می توان تغییر داد و می توان شرایط بهتر و ایده آل برای معلولان ایجاد کرد. کشورهای پیشرفته در موضوعات مختلف مثل اشتغال و درآمد، سوادآموزی و فیزیوتراپی به دستاوردها و تجارب راهگشایی دست یافته اند و لازم است این تجارب و دانش ها را از آنها گرفته و با بومی سازی و حذف موارد ناهماهنگ با فرهنگ و جامعه خودی اجرا نماییم.

۲- نویسنده ابتدا تأکید می کند که لازم است گزارشی از مدرسه ها، روش آموزش نابینایان و ناشنوایان و فرزندان دارای این عوارض به مردم و نخبگان ایران داده شود تا به وضع اسف بار این قشر در ایران آگاه شوند و حداقل نسبت به عقب ماندگی بچه های بینا و عادی، متنبه گردند و عرق دیانت و وطن پرستی آنها به جوش آید.

۳- مردم و نخبگان نباید بپذیرند که جگر گوشه های با چشم و با زبان ایران در دریای جهل غوطه ور باشند و علاوه بر اینکه برای اینان تلاش می کنند برای ناشنوایان و نابینایان هم تلاش کنند.

۴- علمای نجف به این نتیجه رسیدند که مرکزی برای تعلیم و تربیت معلولان به نام مکتب علوی تأسیس گردد.

۵- حوزه علمیه نجف اشرف پیش قدم شد و این مرکز را ایجاد کرد. از اواسط سال ۱۳۲۵ق حوزه علمیه تأسیس چند مکتب و مدرسه را به عهده گرفت. تا برای دیگران الگوسازی کند. اما به دلیل فقدان معلم متبحر و مجرب اجرای این طرح به تعویق افتاد و قرار شد در ذی الحجه ۱۳۲۶ یک مدرسه ابتدایی به مدیریت شیخ یحیی معین العلماء دایر گردد. البته چند ماه از اجرای آن می گذشت ولی پیش آمدن مسائل مشروطیت مدتی تعطیل شد. اما مجدداً در جمادی الاول ۱۳۲۷ دایر شد.

۶- بزرگان حوزه علمیه نجف اشرف بر خود واجب دانسته اند، جهت سامان دهی امور معلولان، مرکزی در نجف اشرف دایر کنند تا سرمشق و الگو برای عالمان در دیگر ممالک مسلمان دیگر قرار گیرند.

توجه شود این تفکر با تفکری که هم اکنون در قم هست که کاملاً مخالف معلولین است.

۷- نویسنده اعضای هیئت امنای این مدرسه را نام برده است. حدوداً پانزده نفر را به عنوان مؤسس نام برده است.

۸- در مدت اندکی که مکتب دایر شده، شاگردان رشد فراوان داشته اند و در امتحانات موفق بوده اند. ولی پایه آنان ضعیف تر از دیگران است.

۹- این مکتب در نجف اشرف است و از کمبود معلم رنج می برد و از ایران برای جلب معلم درخواست شده است. معلوم می شود ایران در آن زمان پیشرفته بوده است.

شخصیت های روحانی بعضاً کمک و مساعدت داشته اند. ولی لازم است عموم مردم خود را مؤظف به مشارکت بدانند.

۱۰- مراجع تقلید و حوزویان باید به این قشر و تربیت و تعلیم آن سعی و اهتمام مطلوبی داشته باشند.

۱۱- لازم است افرادی در کاظمین، سامراء، کربلا- و مدینه و دیگر جاها از مکتب نجف اشرف الگوگیری کرده و مراکزی برای معلولین احداث نمایند.

۱۲- مهم ترین مشکل مکتب علوی نداشتن یا کمبود کتب درسی و معلم حاذق بود البته در زمینه بودجه هم مشکل داشتند.

۱۳- این مراکز خوب کار کنند، می توانند هزاران مبلغ معارف مذهب را پرورش دهند.

۱۴- در مدینه منوره به کوشش حاج شیخ اسدالله مامقانی، یک باب مکتب

جعفری در مدینه منور احداث شده شصت شاگرد دارد، بیشتر شاگردان از شیعیان نخواستند.

۱۵- امید است با گسترش اینگونه مدارس، فرزندان مذهب شیعه به رشد دلخواه برسند و در جامعه موفق باشند.

۱۶- از شام هم خبر می رسد آقا سید محسن از علمای حقه یک باب مکتب علوی، یک مریض خانه و یک دارالعبزه دایر کرده است. دارالعبزه همان نواخانه های ایران است.

۱۷- این اقدام موجب الگو شدن برای دیگر کشورها و مناطق شد و در جاهای مختلف دارالعبزه برای ناتوانان و معلولین تأسیس کرده اند.

بهرحال این دو گزارش در سال ۱۳۲۸ق یعنی ۱۰۹ سال قبل منتشر شده و اولین اسنادی است که به وضعیت معلولین در جهان تشیع و ضرورت وظیفه شناسی حوزه علمیه را مطرح کرده است.

۱۸- اسامی که به عنوان مدیر مدرسه یا به عنوان هیئت مؤسس آمده لازم است روی آنها کار شود تا از طریق آنها اطلاعات درباره مکتب علوی پیدا کرد.

۱۹- نویسنده این گزارش خودش عضو هیئت مؤسس بوده یا در هیئت مدیره حضور داشته و از نزدیک با اقدامات و کارهای آموزشی معلولان آشنا است.

۲۰- یک نکته مهم این است که تعیین اعضای هیئت مدیره انتخابی و با رأی گیری بوده است.

۲۱- درس هایی که به معلولین داده می شد مثل مکتب خانه های قدیم نبوده و شامل جغرافیا، تاریخ، حساب، هیئت، صرف و نحو، فارسی، عربی، ترکی، زبان خارجی و غیره می شد.

۲۲- دخل و خرج با هم متناسب نیست و ۴۰ تومان درآمد داشتند در حالی که ۹۰ تومان مخارج و نویسنده معتقد است این وضع تداوم فعالیت را با خلل مواجه می نماید.

اما تا کنون قرض ها از طریق مساعدت های مردمی پرداخت شده است.

۲۳- به دولت امیدی نیست چون خود دولت ها سریع الطفوع و الافول هستند یعنی زود می آیند و زود هم می روند. و «معارف پروران اسلام پرست» لازم است پشتیبان مالی و غیرمالی مکتب باشند.

۲۴- بر معارف پروران اسلام پرست لازم است که عطف توجه به این مکتب نموده و با توجه به مقام و موقع آن روا ندارند این مکتب که مادر هزاران مکتب است در شیعه خانه عالم عموماً و در ایران خصوصاً تعطیل شود.

نویسنده، مقام و موقع این مکتب و اینکه مادر هزاران مکتب است را یادآور شده است. مقام و موقع و اهمیت مرکزی که بر آموزش معلولین می پردازد در چی است؟

قدر متیقن مساعدت ها و دستگیری های یک دین به مردم، در کمک آن دین از بیچارگان معلول است. اگر یک مذهب و دین توانست معلولان را آموزش دهد، سواددار کند و راه درست زندگی را به آنها یاد دهد و پس از سواددار شدن و عالم شدن، شغل و درآمد و زندگی مساعدی داشته باشند، این مکتب و مذهب در نظر مردم جهان، موفق است و می توان به آن تکیه کرد و به آن گروید. بر همین اساس است که مؤلف این گزارش به مقام و موقعیت این مکتب تأکید نموده است و آن را مادر هزاران مکتب دیگر می شمارد.

۲۵- تأسیس مکتب علوی و مدرسه معلولین در کربلا، کاظمین، نجف و مدینه مهم است چون این مراکز مهم روحانی، زیارتگاه کرورها نفوس مسلمان عالم است و یک مکتب صحیح تام العیار می تواند انظار عامه را جلب کند و آنان با اقتباس در محله ها و ولایات خود، مکتب صحیح را دایر کنند.

۲۶- هر زائر و مسافر پس از زیارت از نجف، کربلا و مدینه و دیگر شهرهای زیارتی بهترین سوغات و بالاترین تحفه برای عزیزان و دوستانش، گزارش دیدارش از مکتب علوی و چگونگی تعلیم فرزندان در این مکتب و امتحانات آنجا است.

۲۷- با این شیوه اطلاع رسانی عمومی می شود و همگان در جریان امور مکتب و آموزش معلولین قرار می گیرند و خواهان اجرای آن در شهرهای خود می شوند. پیرو آن وزارت معارف موظف می شود به این خواست عمومی توجه کند.

۲۸- هر ماه گزارشی از امور مالی و حساب ها و معاونین و مدیران مکتب و کارهای آنان را به عرض قارئین عظام خواهند رساند.

نتیجه اینکه روحانیت شیعه با اقدام نیک خواهانه و خیرجویانه خود و تعلیم و تربیت معلولان مسلمان و شیعه در نجف اشرف، کاظمین، کربلا و مدینه توانست گام های بلندی بردارد.

احتمالاً ورود کلیسا و نمایندگان کلیسا مثل کریستوفل چند سال بعد از تأسیس مکتب علوی جعفری به ایران همین نکته باشد. یعنی کلیسا متوجه شد شیعیان و روحانیت شیعه گوی سبقت را ربوده و در جذب و تربیت فرزندان شیعه فعال شده است، به همین دلیل آنان هم وارد شدند. گزارش مجله درهالنصف در سال ۱۳۲۸ق یعنی حدود یکصد ده سال قبل برای مدیران و مسئولین ارشد حوزه علمیه قم هم مؤثر است.

بدون تشکیلات کارآمد و فعال و بدون مدیریت پویا، معلولان راه به جایی نخواهند بُرد. اگر بهترین تفکر و بهترین ایده ها و طرح ها را داشته باشید؛ نیز اگر سرمایه بسیار و امکانات زیاد داشته باشیم؛ ولی تشکیلی برای اجرا نداشته باشید، آن تفکر و ایده مطلوب اجرایی نخواهد شد و به هدف نخواهید رسید و آن سرمایه ها از بین می روند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در سال های نخست بعثت مکتب را تأسیس کرد و اخلاقیات و تفکر مردم را عوض نمود و در مدینه تشکیلات ایجاد کرد. دولت مدنی را تأسیس نمود. بنابراین یکی از امور زیربنایی نهادسازی است.

در عرصه معلولیت ها تشکل های فراوانی در همه شهرها ایجاد شده است. ولی اینها با هم پیوند و ارتباط کامل ندارند یا کمتر دارند. تصور بفرمایید اگر معلولین هنرمند یا خیاط درجه یک تربیت شوند و بهترین تولیدات را داشته باشند ولی تشکیلی نباشد تا کارهای آنان را به دست متقاضی و خواهان برساند، مشتری و متقاضی پیدا کند. تبلیغ کند، برای فروش برنامه ریزی کند؛ با نهادهای مصرف کننده تماس بگیرد، طرح با شکست مواجه خواهد شد.

نیز اگر همه به کارهای موازی و تکراری بپردازند، قطعاً سرمایه ها هدر رفته و ثانیاً کارهای مهم تر زمین می ماند. برای سامان دهی به وضعیت تشکل های معلولان این توصیه ها توسط افراد خُبره گفته شده است:

۱. ایجاد دبیرخانه منتخب

۲. تدوین آیین نامه و شرح وظایف

۳. ثبت اتحادیه مؤسسات معلولین

لازم است نهادی به صورت اتحادیه تأسیس و پس از ثبت عضوگیری کند.

۴. نشست های سه ماه بین اعضاء

در این نشست ها سه کار عاجل انجام شود یا یک هفته جلسات هر روزه داشته و سه رشته کار را تصویب کنند.

- نقشه راه پنج ساله (طرح جامع پنج ساله)

- مراحل اجرای طرح جامع و تقویم زمانی برای اجرای مراحل

- تقسیم کار و تعیین وظایف

مانند ناشران و دیگر اقشار که اتحادیه دارند، مؤسسات معلولین هم نیاز مبرم به اتحادیه دارند.

هم اکنون شرایطی است که باید به موضوعاتی مثل حقوق معلولین و بیمه معلولین رسیدگی شود و تا این موضوعات حل نشود دیگر مسائل حل نخواهد شد. از طرف دیگر هر مؤسسه به تنهایی نمی تواند به اینگونه مسائل برسد و باید همه جمع شوند و برای اجرا و دفاع کامل از حقوق معلولین متحد شوند.

خلاصه اینکه نهادسازی یا راه اندازی تشکل فراگیر و پویا با توجه به ظرفیت های همه مراکز معلولیتی یک ضرورت جدی است.

دفتر فرهنگ معلولین در زمینه نهادسازی، چند کار مقدماتی انجام داده است. اولاً برای مؤسسه های پویا و خلاق کتاب هایی تدوین کرده است. از طریق این کتاب ها می توان تجارب و دستاوردها را منتقل کرد. دومین اقدام کار پژوهشی روی اتحادیه معلولین در کشورهای مختلف بوده است. برای مثال بررسی اتحادیه تولیدکنندگان کتاب گویا در آمریکا به اتمام رسیده و در نشریه توان نامه درج می شود. یک جلد کتاب با عنوان «مراکز و مؤسسات معلولیتی ایران» در حال تدوین است.

اکنون به علل و عواملی که در کارآیی یک مؤسسه و یک نهاد مؤثر است، می پردازیم. البته از بین چندین علت و عامل، فقط به مواردی که اولویت بیشتر دارد و ضروری تر است می پردازم.

بررسی شرایط و ظرفیت ها

هر جامعه ای شرایط خاص خود را دارد و برای اجرای نهادهای معلولیتی کارآمد لازم است ظرفیت ها و شرایط خاص مثلاً ایران را بررسی کرد و بر اساس آن برنامه ریزی نمود. متأسفانه بعضی با کپی برداری از دیگر جوامع و دیگر راه کارها درصدداند عیناً آنها را در ایران اجرا کنند. فردی که در فرانسه یا سوئد تحصیل کرده و کارآیی نهادهای معلولیتی آنجا را مشاهده کرده، نسخه ای برای ایران می پیچد که با شرایط ما بسیار فاصله دارد. هر کس بخواهد برای ایران کار کند و راه کار بدهد حداقل باید به اعتقادات دینی و آداب و رسوم و تفکرات ملی مردم توجه داشته باشد و بر مبنای این دو عامل برنامه ریزی کند.

موفقیت های کسانی مثل جبار باغچه بان، حسین گلپیدی و مدیران ابابصیر اصفهان یا شوریده شیراز ناشی از جامعه شناسی و روان شناسی ایران بود. آنان

اطلاعات از ایران و مردم ایران در دست داشتند و بر اساس آن برنامه ریزی کردند.

در مبحث قبل معلوم شد در دوره جدید نخبگان و بسیاری از مردم ایران متوجه شدند، معلولین تربیت پذیر و آموزش پذیراند ولی باید تشکل هایی در این راستا ایجاد کرد که مبتنی بر شرایط بومی باشد. از این رو تلاش های انجام یافت اما با آغاز دوره پهلوی و روی کار آمدن نظام دیکتاتوری رشد جامعه معلولین کند شد. هر چند کاملاً متوقف نگردید. چون در این دوره جبار باغچه بان یا حسین گلپیدی توانستند گام های بزرگی بردارند و نظام جدید و تشکیلات مدرن برای ناشنوایان ایجاد کنند. اما همان گونه که باغچه بان در سرگذشت خودنوشت خود آورده کار کند بود چون موانع دولتی بسیار بود و مدیران دولتی به خود اجازه می دادند در هر کار دخالت کنند و تصمیم بگیرند. (۱)

دوره محمدرضا پهلوی وضع رو به بهتر شدن بود که در دهه های پنجاه و شصت، ساواک مقتدر شده و با دخالت در امور مختلف معلولان، مانع سرعت حرکت ها می شد. این نکته گویای این است که موانع دولتی و دخالت های دولت در همه امور، موجب خلل و مشکل در جریان های مدنی شده است.

اما بسیار از امور معلولین در دربار زیر نظر فرح دیبا برنامه ریزی و اجرا می شده جریان هایی که می توانستند با ایشان کار کنند، مشکلی نداشتند اما جریان های مخالف رژیم همواره مشکل داشتند. سر جمع تلاش ها در این دوره به نفع معلولین بود و گام های بلندی در رشد و ارتقای آموزش و پرورش معلولین برداشته شد. (۲)

انقلاب اسلامی موجب درخشش بارقه امید در قلوب همه مردم و از جمله معلولین بود و آنان منتظر شرایط فرهنگی و اجتماعی بهتر، رفاه بیشتر و سعادت افزون تر بودند. اما بروز موانعی مثل جنگ تحمیلی، تحریم های غرب و ناتوانی حاکمیت برای جمع بین رفاه داخلی و تنش های بین المللی، روز به روز وضع معلولین بدتر شد. بیکاری، رفاه، حقوق اجتماعی و دیگر شاخص ها منفی تر گردید. تا اینکه خود نخبگان معلولین وارد عرصه شدند، تشکل های جدید شکل گرفت و تلاش همگانی برای سازندگی آغاز شد و هنوز ادامه دارد.

ص: ۴۴

۱- مراجعه شود به زندگی نامه خودنوشت باغچه بان.

۲- برای نمونه نگاه کنید به کتاب بهره ناشنوایان، نوشته ثمینه باغچه بان.

نسل اول تشکل های معلولیتی در ایران توسط کلیسا و میسیونرهای مسیحی احداث شد مدرسه نابینایان کریستوفل در اصفهان، مدرسه دخترانه مهر آئین در اصفهان و مرکز آموزشی در کلیسای شمعون در شیراز، اولین تلاش ها برای جذب معلولین به آموزش و تحصیل و در ضمن به مسیحیت و مبلغ مسیحی شدن است.

واکنش متدینان و روحانیون مسلمان، احداث مراکز آموزشی در مقابل آنها بوده به این دلیل مکتب علوی، مدرسه کر و لال های گلپیدی، مدرسه شوریده در شیراز و مدرسه ابابصیر در اصفهان شکل گرفت.

تجربه مهمی هست و آن عدم تداوم دائمی تشکل های ایرانی و اسلامی و برعکس تداوم تشکل های غیر اسلامی و مسیحی است. فقط تداوم هم نیست بلکه تشکل های مسیحی روز به روز از نظر مالی و امکانات توسعه پیدا کرده اند. کریستوفل تشکیلات «هیئت تبلیغ مسیحی کریستوفل» را تأسیس کرده و الآن یک تشکیلات بین المللی با سرمایه بسیار زیاد و امکانات فراوان کار می کند. در حالی که ابابصیر روز به روز با موانع بیشتر و نحیف تر گردید. اساساً در ایران تشکل خیریه یا معلولیتی که یک سده عمر داشته باشد سراغ نداریم اما در غرب اینگونه تشکل ها حتی با پانصد سال عمر هم یافت می شود. (۱)

در دوره جدید اولین تلاش را روحانیون ایرانی در نجف اشرف برداشتند و مدارس زنجیره ای برای تعلیم و تربیت معلولان دایر کردند. اولین مدرسه در سال ۱۳۲۵ق تأسیس شد. اما غیر از دو گزارش که در مجله درهالنجد چاپ شده، درباره این اقدامات کار دیگر سراغ نداریم.

متأسفانه تا کنون مطالعه جامع در این باره صورت نگرفته و نمی دانیم سهم علل و عوامل مختلف در عملکرد تشکل ها چیست؟

با اینکه در ایران فعالیت های ملی و سراسری بدون اتکاء به مذهب و تشیع و اسلام ممکن و عملی نیست؛ زیرا مردم به این مذهب باور دارند و خانواده معلولان فرزندان خود را به دست غیر متدینین نمی سپارند. برعکس اگر متوجه شوند یک مؤسسه رویکرد مذهبی دارد، با تمام وجود کمک می کنند.

ص: ۴۵

۱- . برای وضعیت تشکل کریستوفل نگاه کنید به کتاب کریستوفل منتشر شده در دفتر فرهنگ معلولین.

فقط تشکیلات کافی و مکفی نیست بلکه مدیریت با تجربه و متخصص هم لازم است. در سه یا چهار دهه اخیر، ده ها تشکل با خط مشی های متعدد ولی هدف واحد سامان دهی به امور معلولین ایجاد شده اند. یکی از آنها رعد است که خود مراکز مشابه دارد و یکی دیگر سماوات است.

هر کس اندک اطلاعی از اوضاع معلولین داشته باشد می بیند: معلولین با جمعیت ۱۰ تا ۱۵ درصدی با انواع معضلات در عرصه های آموزش و پرورش، اشتغال، جامعه پذیری، درآمد و اشتغال و ده ها نوع مشکل دیگر دست به گریبان هستند. برخی از این مشکلات زیربنایی و اساسی ترند؛ از قبیل تأخر فرهنگی، فقدان پایگاه اطلاع رسانی مدرن یا ندانستن مهارت و مجهز نبودن به ابزار آلات به روز.

اولین راه کاری که به ذهن آنان می آید این است که یک نفره نمی توان کار کرد و لازم است تشکیلات احداث کرد و با تشکیلات به جنگ مشکلات رفت. حل مشکلات به نیازهای اساسی فرهنگی، انتقال تجارب و نیز مهارت افزایی توجه شود. به جای مساعدت مالی، زمینه های اشتغال و فراگیری روش های کسب و کار کمک به معلولین برای اینکه به عنصری سودمند تبدیل شود و مثل انسان های عادی و سالم در خدمات جامعه و توسعه اجتماعی باشند. و غیره بدون تشکل ممکن نیست.

متأسفانه از قدیم این ذهنیت ایجاد شده و به معلولین محترم القاء شده که آنان باید در حاشیه باشند و توانایی بر عهده داشتن نقش های سازنده را ندارند. و زندگی آنان توسط دیگران با حداقل ها اداره گردد. اما در دهه های جدید ثابت شد نه تنها آنها مثل دیگر افراد می توانند کار کنند، درآمدزا و مسئولیت پذیر باشند، بلکه به دلیل خلاقیت و ابتکار ویژه نقش های مهمی بر عهده گیرند که افراد سالم و عادی توانایی آن را ندارند. از این رو کنار زدن آنان صحیح نیست، بلکه با آموزش و توجیه آنان، استعداد های خدادادی نهفته در درون آنان به فعلیت رسیده و به عنصر خدوم و سودمند تبدیل می شوند. بنابراین اولین و مهم ترین نکته در مدیریت این است که مدیر باید اعتماد به نفس داشته باشد. البته نه اعتماد خیالی و بدون اساس بلکه اعتمادی که مبتنی بر دانش و مهارت و تجربه باشد.

مذهب و دین اگر برای مردم عادی یک ضرورت باشد، برای معلولین یک

ضرورت مضاعف است. چون اینان روحیه ای شکننده و حساس دارند. از این رو مذهب و تعالیم دینی تسلی بخش آنان است، به آنان امید زندگی و شور و نشاط می بخشد. از طریق ترویج متون دینی در جامعه معلولین، می توان اخلاق و معنویت، وظایف و احکام و باورها و عقاید آنان را ارتقاء بخشید.

تا اینجا که دردها و مشکلات را شناسایی کنند و فکر کنند تنها با ابزاری به نام تشکل می توان اینها را رفع و رجوع کرد، همه مشترک فکر می کنند، اما وقتی تشکیلات احداث می شود و برای حل مشکلات گام برمی دارند، خود را ناتوان می یابند و می بینند مشکلات مثل یک کوه بزرگ جلوی آنها است و با هیچ ابزاری کنار نمی رود.

تعیین خط مشی

گفتیم نخبگان وقتی مسائل و مشکلات معلولیتی را مشاهده می کنند، راه کار را در احداث تشکل می دانند و مرکزی ایجاد می کنند ولی کمتر فکر می کنند که چه نوع مرکز با چه خط مشی و کدام هدف را می خواهند؟

مراکز معلولیتی هر کدام به فراخور امکانات و داشته های خود، خط مشی و اهدافی برای خود منظور و مصوب کرده و جهت تحقق آنها، شروع به فعالیت نموده اند. با بررسی این مراکز، می توان آنها را از نظر خط مشی به چند دسته تقسیم کرد:

- خط مشی آموزشی

- خط مشی خدمات رسانی

- خط مشی اطلاع رسانی

- خط مشی انتشاراتی

- خط مشی فرهنگی - علمی

- مشاوره ای

- ژنتیک و پزشکی

- توانبخشی و فیزیوتراپی

۱. اما مراکز با خط مشی آموزشی چند گونه اند:

* مدارس و مراکز تحصیلات عالی

* مهارت آموزی

اینگونه مراکز شامل سه نوع می باشند: ۱) مراکز مهارت های حیاتی مثل

ص: ۴۷

آموزش حرکت و جهت یابی و آموزش لب خوانی؛ ۲) مراکز مهارت های پایه مثل کامپیوتر و خواندن و نوشتن؛ ۳) مراکز مهارت های اشتغالی و شغلی مثل آموزش خیاطی و معرق.

* دین آموزی

مراکزی که به یاد دادن قرآن، اعتقادات و احکام می پردازند.

* آموزش روابط اجتماعی

مراکزی که به معلولین یاد می دهند چگونه در جامعه حضور داشته و به چه روشی با مردم تعامل داشته باشند.

در مجموع پنج نوع آموزش در جامعه معلولین رواج دارد و هر یک از مراکز دارای رویکرد آموزشی به یک یا چند نوع از این آموزش ها می پردازند.

۲. مراکز دارای فعالیت های خدمات رسانی چند گونه اند:

* خدمات ضروری مثل خوراک، پوشاک، عصا و ویلچر

* خدمات فرهنگی مثل لوح و قلم، کامپیوتر و ضبط صوت

* خدمات کتابخانه ای مثل تأمین کتاب درسی، نشریه، کتاب گویا

* خدمات مالی و اقتصادی، تأمین وام، خانه، مخارج ازدواج و هزینه تحصیل

۳. مراکز دارای فعالیت اطلاع رسانی چند گونه اند:

* این مراکز از نظر عملکرد و نوع کاری که انجام می دهند چند گونه اند:

اطلاعات شغلی و بازار را عرضه می کنند؛

اطلاعات درسی و آموزشی می دهند؛

اطلاعات مربوط به ازدواج و خانواده می دهند؛

راهنمایی علمی برای پایان نامه نویسان دارند.

* اما به لحاظ ابزاری که برای اطلاع رسانی انتخاب می کنند چند گونه اند:

سایت اینترنتی

نشریه (کاغذی یا الکترونیک یا صوتی یا بریل)

۴- مراکز انتشاراتی که به چاپ و نشر کتاب های ویژه معلولان می پردازند و چند گونه اند:

* نشر کتاب کودک و نوجوان

* آماده سازی و توزیع کتاب گویا

* آماده سازی و توزیع کتاب به زبان اشاره

ص: ۴۸

* کتاب مصور

* کتاب الکترونیک

* کتاب به خط بریل

مراکزی که کتاب بریل منتشر می کنند خود دو دسته اند:

- مراکز مذهبی که عمدتاً قرآن بریل و ادعیه بریل منتشر می کنند.

- مراکز عمومی که به درخواست و اقتضای جامعه معلولان، کتاب بریل منتشر می کنند.

از نظر فروش این مراکز دو گروه اند: محصولات خود را رایگان توزیع می کنند؛ محصولات را می فروشند.

۵- مراکز مشاوره ای: اینگونه مراکز تا کنون هر نوع مشاوره ای را تقبل می کرده اند ولی آهسته آهسته مشاوره آموزشی و درسی از مشاوره روانی و این دو از مشاوره ازدواج و خانواده تفکیک شده و هر کدام مراکز تخصصی خواهند شد. از این رو در آینده مراکز مشاوره ای به چند دسته تقسیم خواهند شد.

۶- مراکز ژنتیکی و پزشکی: مراکز ژنتیک با بررسی هایی روی نوع سلول ها و چینش و ساختار آنها به اطلاعاتی دست می یابد که می تواند در پیشگیری ها و در انواع اقدامات سودمند باشد.

نیز مراکز پزشکی با عرضه خدمات تشخیصی و تأمین داروهای مناسب و انجام روش های درمانی متناسب با شرایط معلولین، اقدامات روشمند و مناسب را انجام می دهند.

۷- مراکز توانبخشی و فیزیوتراپی: توانبخشی دارای کاربرد جامع و کلی و کاربرد خاص توانمندسازی جسمانی است، همچنین مراکز هم دو رویکرد دارند.

۸- مراکز فرهنگی - علمی: این مراکز درصدد فرهنگ سازی از طریق انجام پژوهش های مورد نیاز و تألیف محصولات علمی مثل کتاب، مقاله، گزارش و مصاحبه است.

از هشت نوع مراکزی که برشمردیم و خط مشی و نوع عملکرد هر کدام را برشمردیم، بیشترین مراکز به لحاظ آماری و کمی، مراکز خدماتی و آموزشی هستند و کمترین آنها فرهنگی - علمی است.

اما به لحاظ تأثیر در ساختار جامعه معلولان، مراکز فرهنگی - علمی مهم تراند؛ زیرا تولیدات مراکز فرهنگی در چرخه همه مراکز معلولیتی مبدأ و مولد است و دیگر مراکز معلولین اخذ کننده و مصرف کننده هستند.

اولین تصمیم برای مسئولین هر مرکز این است که می خواهند چه خط مشی و چه هدفی را تعقیب کنند؟ از این رو لازم است تشکل‌هایی مثل سماوات نخست خط مشی کلان و نیز اقدامات و برنامه عملیاتی دراز مدت و کوتاه مدت خود را تدوین و منتشر کنند.

دیگر عوامل کارآیی

غیر از چهار عامل کلانی که شمردیم و برای موفقیت و کارآیی ضروری است، لازم است به چند عامل دیگر هم توجه و اهتمام شود. تجاربی هست که مراکز را در حل مشکلات یاری می‌رساند و موجب می‌شود آنها زودتر موانع را شناسایی و به سراغ حل آنها بروند. این تجارب عبارت‌اند از:

عدم ورود به قلمروهای تکراری: متأسفانه گاه یک کار پروژه مد روز می‌شود. مثلاً همه مراکز و در همه شهرها می‌خواهند کارگاه معرق با چرم دایر کنند. یک دوره ای بود همه آموزش کامپیوتر می‌دادند. هر پروژه ای که توسط نهادهای دولتی یا تشکل‌های مردمی اجرا شده یا در حال اجرا است، لازم نیست مجدداً تکرار شود. کارهای موازی هر چند کار قبلی ضعیف باشد، به طور کلی مردود است. زیرا جامعه معلولین آنقدر کار انجام نشده دارد و صرف امکانات به پروژه‌های تکراری موجب نپرداختن به کارهای ضروری می‌شود.

ضرورت تقسیم کار: هر یک از مؤسسات و نهادها ظرفیت و امکانات خاص خود دارند لازم است کارها بین همه تقسیم گردد تا هر کس و هر نهاد تکلیف خود را بداند. البته اجرای این سیاست راحت نیست و کاری دشوار است. لازمه آن ایجاد یک مدیریت متمرکز و یک اتاق فکر در سازمان بهزیستی است تا هر سال برنامه جامع تدوین، وظایف هر نهاد مشخص و به صورت مکتوب و ابلاغی در اختیارش قرار گیرد.

عدم ورود به حیطه‌های دولتی: سازمان بهزیستی و دیگر نهادهای دولتی برای تمامی امور معلولین بودجه دریافت می‌کنند، امکانات و نیروی انسانی مکفی هم دارد. اگر مردم و تشکل‌های مردمی به پروژه‌هایی که دولت سرفصل بودجه برای آن دریافت می‌کند ورود پیدا کند به این معنا است که جامعه از جیب خود به پروژه‌هایی می‌پردازد که دولت مبلغ و امکانات آن را دریافت کرده است.

اجرای امور زیر بنایی و کم هزینه: یک اصل این است که به جای اجراهای سطحی و مقطعی به کارهای ماندگار و مؤثر پرداخت. برای مثال در تولید کتاب

برای ارتقای فرهنگ معلولان به جای کتاب های یک بار مصرف و سطحی، آثار مرجع و جامع تولید و در اختیار فرهیختگان گذاشت. از قدیم گفته اند به نیازمند به جای ماهی، تور ماهیگیری باید داد. و به جای صدقه و پول، دانش و اشتغال باید داد.

کشورهای پیشرفته از طریق ایجاد سامانه های اطلاع رسانی برای معلولان، بسیاری از مشکلات را بدون صرف هزینه های بسیار، سامان دهی کردند. یعنی فقط به معلولان و کل جامعه اطلاعات دادند. از این طریق نیازمندی ها و توانایی های معلولان را به مردم شناساندند، مردم متوجه شدند به کارگیری معلولان، فلان مزیت ها را دارد و به سراغ آنان رفتند؛ همچنین روش های پیشرفت و دست یافتن به موفقیت و رفاه را به معلولان نشان دادند. بالاخره با ایجاد سامانه های اطلاع رسانی توانستند بسیاری از مشکلات را مرتفع نمایند.

جلب مشارکت عمومی: محرم دانستن جامعه هدف و مردم کل جامعه اصل دیگری است که لازم است در امور معلولین به آن توجه شود. بر مبنای این اصل چند اقدام ضرورت دارد. مجال دادن به مردم و خود معلولان جهت نقد، یک ضرورت جدی است. اگر مدام و به شیوه های عیان و پنهان، نقد و انتقاد را از جامعه سلب کرد و به مردم گفت حق اظهار نظر ندارند، رشد فکری و اجتماعی هم پدید نمی آید.

نیز ایجاد بستری برای توسعه گفت و گو و تعامل سازندگی بین مردم و خود معلولان اهمیت دارد. از این طریق می توان به مفاهیم و پیشرفت ادراکی مردم نایل گردید. و مشارکت مردم را گسترش می دهد. مسئله مهم دیگر که مشارکت مردم را توسعه می دهد، قانع سازی یا ارضاء عمومی یا رضایتمندی عامه است. مدیریت تشکل ها و مدیران نهادهای دولتی لازم است با مردم گفت و گو داشته و بتوانند مردم را نسبت به اهداف مورد نظرشان قانع و توجیه نمایند. بدون توجیه و قانع نمودن مردم، مشروعیت و مقبولیت با بحران مواجه می شود و با بحرانی شدن پذیرش عمومی اقدامات، مردم خودشان را از پروژه ها کنار می کشند. و توجه به این مهم ضروری است که در اموری که مردم حضور نداشته باشند، اگر دولت بودجه های بسیار زیاد هم مصرف کند باز نمی تواند موفق شود. زیرا بودجه های دولتی محدود است ولی توانایی های مادی و معنوی مردم محدودیتی ندارد. از این رو دولت نمی تواند تا بی نهایت بودجه و امکانات مصرف کند. از طرف دیگر مشکلات جامعه معلولان نیاز به امکانات بسیار زیاد دارد که در توان دولت نیست.

همه این نکات به ما می فهماند به مردم داری، ارتباط منطقی با مردم و اصل مشارکت عمومی باور داشته و به آن عمل کنیم.

ضرورت کارشناسی و مشاوره و استفاده از عقل و تجربه جمعی: یک اصل مهم در امور معلولین این است که با تأنی نه عجله، هر پروژه ولو کوچک را پیش برد. و قبل از شروع عملیات از نظریات کارشناسان و متخصصان بهره گرفت. مدیریت مستبد و خودرأی نمی تواند ماندگاری و تداوم و کارآیی جامع داشته باشد. این دفتر به این اصل هم همواره اهتمام داشته است.

توجه به این تجارب اولین گام برای ایجاد یک تشکیلات کارآمد است.

خلاصه و نتیجه گیری

قرن ها معلولان بدون هیچ گونه حقوق و با کمترین امکانات زندگی می کردند تا اینکه دانشمندان در غرب متوجه شدند به روش خاص می توان معلولین را آموزش داد و به طوری که مثل انسان های عادی سواد خواندن و نوشتن فرا بگیرند و بتوانند علوم و تخصص ها را یاد گرفته و وارد کار و کسب درآمد شوند. به همین دلیل مراکز و تشکل هایی برای آموزش و پرورش آنان در غرب پدید آمد. این مراکز به تدریج توسعه یافت و پیشرفت پیدا کرد. همین شیوه را مسلمانان هم اقتباس کردند و مراکزی در شهرهای بزرگ دایر کردند.

اما تشکل به تنهایی کافی نیست بلکه لازم است به علل و عواملی که موجب پیشرفت و کارآیی آن می شود توجه شود. عوامل متعدد در افزایش کارآیی یک تشکل مؤثر است که لازم است به همه آنها توجه شود.

بنابراین تشکیلات و ایجاد تشکل یک رکن اساسی در پیشرفت امور فرهنگی و اجتماعی معلولان است و لازم است از جهات مختلف به ابعاد آن پرداخت، راه های کارآمد نمودن و شیوه های آسیب شناسی و آسیب زدایی تشکل ها را شناخت و نهایتاً اقدام به ایجاد مراکز و مؤسسات کارآمد در مناطق مختلف نمود. این تنها روش برای پیشرفت امور معلولین است.

سماوات یکی از مراکزی است که جدیداً دایر شده و مدعی خط مشی جدید و ابتکاری است. اکنون در این کتاب، سعی داریم به بررسی ابعاد آن پردازیم.

سماوات تشکیلاتی است که توسط چند تن از نخبگان و فرهیختگان جامعه معلولین و خادمان این جامعه در سال ۱۳۹۲ شکل گرفت و مطرح شد و کارش را شروع کرد. گویا مشکل اشتغال معلولین توجه آنان را معطوف به خود کرده و این جمع به اجماع و توافق رسیده بودند که تشکیلاتی برای اصلاح شیوه اشتغال و پیشبرد اندیشه اشتغال زایی احداث کنند. اما به تدریج این اندیشه در بنیان قوت گرفت که تشکل های معلولین در سراسر کشور نیاز به شبکه دارند.

نیت و انگیزه بنیان و مؤسسان سماوات نیک و خیر خواهانه بوده اما اینکه در عمل چکار خواهند کرد و آیا در عمل به موفقیت و اهدافی که اعلام کرده اند خواهند رسید یا نه؟ هنوز پاسخ قطعی نمی توان داد.

این فصل درباره خود تشکیلات سماوات است و به تاریخ تأسیس خط مشی و اهداف و ساختار تشکیلات آن می پردازد.

نشانی های دفتر مرکزی سماوات اینگونه است:

نشانی قانونی دفتر مرکزی سماوات الغدیر: تهران، یافت آباد، میدان الغدیر، خیابان شهید جواد زندیه، ضلع شمالی پارک شهدای یافت آباد، پلاک ۱.

نشانی کنونی: تهران،

خیابان کریم خان زند، خیابان استاد نجات الاهی (ویلاهی جنوبی)، نبش کوچه جرج جرداق (افشین سابق)، پلاک ۲۶۹، ساختمان پردیس ویلا، طبقه ششم.

وب سایت: www.samavat.org

ایمیل: samavat95@yahoo.com

نشانی کانال تلگرامی: www.telegram.me/samaavaat

ص: ۵۴

مقاله ای درباره چگونگی تحقق سماوات با عنوان «سماوات از ایده تا اجرا» توسط مدیر روابط عمومی رعد الغدیر خانم معصومه فراهانی تألیف شده که عیناً می آورم؛ تا سیر اجرایی سماوات از زبان مسئولین آن بیان گردد. (1) بهرحال خانم فراهانی درباره شکل گیری سماوات چنین نوشته است:

مقاله از ایده تا اجرا

طرح گردهمایی مؤسسات نیکوکاری توان یابان جسمی حرکتی سراسر ایران، به همت آقای ابراهیم هدایی - مدیر مجتمع آموزشی نیکوکاری توان یابان مشهد - در سال ۱۳۸۶ شکل یافت. در این طرح که مدت ۲ روز در شهر مقدس مشهد به طول انجامید، مدیران کلیه مراکز استان ها، ضمن بهره مندی از امکانات تفریحی و زیارتی تدارک دیده شده، با معرفی برنامه های خود در مراکز و ارائه مسائل، مشکلات و برنامه های آتی خود، چهره مثبتی از توانمندی های مؤسسات خود ارائه نمودند.

این برنامه در ظرف زمانی هر چند محدود خود توانست قدم مهمی را در ایجاد تعامل، هممدل سازی مراکز و افزایش انگیزه برای حرکت های سازنده تر به جهت ارتقاء خدمات قابل ارائه به معلولین، در متولیان امر مراکز ایجاد نماید.

دو سال بعد، در سال ۱۳۸۸ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد در شهرک غرب تهران، طی فراخوانی خواستار گردهمایی مراکز مختلف متولی آموزش و توانبخشی معلولین بالای ۱۴ سال کشور گردید. در این نشست یک روزه اعضا ضمن آشنایی با متولیان مراکز جدیدالتأسیسی چون: مجتمع آموزشی نیکوکاری توان یابان موسی بن جعفر علیه السلام - مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان - مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر پاکدشت (اریکه نور سابق) - مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد طالقان، در جریان فعالیت های مراکز مختلف قرار گرفتند.

آنچه که در انتهای این نشست به عنوان نتیجه، عاید کلیه حضار گردید ضمن ایجاد تعامل، تشکیل دفتری به عنوان دفتر هماهنگی مراکز نیکوکاری، در مکان مجتمع رعد بود.

ص: ۵۵

۱- . این مقاله در ویژه نامه سمینار مراکز آموزشی و اشتغال زایی توان یابان سماوات، ۱۳۹۲، ص ۴-۶ چاپ شده است.

با نظر مساعد کلیه حضار مقرر شد تا دبیر و اعضای دفتر هماهنگی نسبت به ارائه اطلاعات، پیگیری درخواست های مراکز مختلف با بهره مندی از نظر سایر اساتید دانشگاهی؛ مجربین حوزه توانبخشی معلولین و کارشناسان ذریبط نسبت به حل مسائل عنوان شده نهایت اهتمام را به عمل آورده و در سال بعد طی برپایی همایشی دیگر، گزارش مبسوطی از فعالیت های خود به اعضا ارائه نماید.

دفتر هماهنگی مراکز نیکوکاری کار رسمی خود را در تاریخ ۵ مهرماه ۱۳۸۸ آغاز نمود اما متأسفانه موفق به دستیابی به اهداف مدنظر و برگزاری همایش های بعدی این دفتر نگردید. (۱)

گفت و گو برای شکل گیری: اکنون بعد از گذشت حدود ۴ سال از ایجاد دفتر و با توجه به گسترده شدن فعالیت های حوزه های اجرایی توانبخشی و حرفه آموزی معلولین در سراسر ایران که به لطف خداوند و همت پاک و شایسته خیرین بومی در شهرهای کاشان؛ شیراز؛ بوشهر؛ بندرعباس؛ زاهدان؛ پاکدشت و ۲ مرکز در شرف تأسیس دیگر در شهرهای همدان (مؤسسه توانبخشی سینا) و سبزوار (مؤسسه خیریه عطیه) که بر اساس مبنای تفکری خادمین مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر شکل یافته است، (۲) می طلبد تا به جهت تسهیل در امور، و هم افزایی توان کلیه مراکز در ایران با تشکیل یک شبکه مردم نهاد گام هایی محکم و مؤثر برای استاندارد سازی خدمات قابل ارائه در هر مرکز ایجاد نمود. لذا با توجه به درخواست های مکرر مراکز مشابه رعد الغدیر و حتی سایر مراکز رعد در اقصی نقاط ایران از این مؤسسه، به عنوان تنها مرکز حرفه آموزی مبتنی بر حلقه های تکمیلی توانبخشی حرفه ای؛ که توفیق اشتغال ۳۰۰ نفر از توان یافتگان خود را از بدو تأسیس تا کنون داشته است، متولیان امر این مؤسسه را به تفکر پیرامون این مهم کشانید که می توان از طریق ادامه روندی که دوست خوبمان آقای هدایی در مشهد مقدس رقم زدند طرحی نو در انداخته و کاری کارآتر ارائه نماییم.

بی شک آنچه که در ادامه به عنوان اهداف و موضوعات پیش بینی شده خدمت

ص: ۵۶

۱- ویژه نامه سماوات، ص ۴.

۲- به علت عدم برگزاری گردهمایی سالیانه توسط دفتر هماهنگی مذکور، مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر تصمیم به برگزاری یک همایش برای مراکز مشابه (که توسط مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد و مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر ایجاد شده اند) گرفت. (علی سلطان زاده)

شما ارائه می گردد موضوعات و موارد تکمیل شده و بی نقص و غلطی نخواهد بود. اما با توجه به ضرورت حرکت و ارزش قائل نشدن برای سکون و سکوت و ایستایی، در این طرح که در قالب نشستی سه روزه تدبیر گردیده است به دنبال این مهم خواهیم بود که با بهره مندی از نظرات مدیران و کارشناسان و مسئولین بتوانیم پاسخی شایسته به نیازهای مراکز و رفع پاره ای از مسائل آنها همراه با فراهم آوردن فضایی مفرح برای تلطیف خاطر مدیران و تجدید انگیزه و قوا برای آنها، ارائه نماییم. بر همین اساس پیرو تماس تلفنی مدیر مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر تهران با آقای ماشاله بخردی پیرامون ضرورت این امر و تقاضای مشارکت از این مؤسسه جهت حمایت از اجرای این امر، نهایتاً منجر به برپایی جلسه ای در تاریخ ۱۲ مردادماه ۱۳۹۲ با حضور نمایندگان دو طرف (کاشانه مهر کاشان و مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر) در کاشانه مهر کاشان گردید.

در این جلسه که با حضور آقای سید علی ضیایی (رئیس هیئت مدیره) کمک و بازدید از مجتمع تفریحی ایشان (مجتمع تفریحی خورشید) در مشهد اردهال همراه بود توافقات شفاهی صورت یافت و مقرر شد تا کلیات طرح در جلسه دیگری با حضور علیرضا آتشک و آقای سید علی ضیایی مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

بر همین اساس جلساتی در خصوص اهم موضوعات قابل بررسی در این همایش با حضور آقایان علیرضا آتشک و ساعد مطهری و خانم فراهانی در دفتر مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر برگزار گردید و پس از حدود ۷۰ ساعت بارش فکری و بررسی موضوعات، مقرر شد تا آخرین حلقه توانبخشی حرفه ای یعنی ایجاد اشتغال از طریق ارائه خدمات آموزشی مفید و کار آمد به توان یابان (طرح دانش کار) به عنوان موضوع اصلی این همایش مدنظر قرار گیرد.

البته متفکرین در این زمینه برای رسیدن به این منظور از کلیه زیر ساخت های لازم این طرح نیز غفلت نورزیدند و مقرر شد تا در این زمینه به ریز موضوعات آموزشی مانند تنوع دوره های آموزشی، کار آمدی و اشتغال زایی دوره ها، صادرات و ارز آوری تولیدات توان یابان، معرفی دوره های آموزشی اشتغال زا، بررسی و ارزیابی حرفه ای معلولین برای انتخاب دوره های آموزشی متناسب با وضعیت جسمانی، مدنظر قرار دادن موقعیت بومی توان یابان هر مرکز، انتخاب مربیان شایسته و نقش آنها در حرفه آموزی توان یابان، ویژگی ها و ملاک انتخاب مدیران شایسته برای سرپرستی آموزش مراکز مختلف و بسیاری از موارد دیگر نیز پردازند. همچنین به

مهم ترین وجهی که باعث معرفی خدمات یک مرکز و ایجاد تعامل بهتر با شبکه های انسانی خیر و یا نهادهای مختلف دولتی و خصوصی می گردد یعنی «مدیریت در سازمان های مردم نهاد از طریق جلب حمایت های مادی و معنوی» نیز توجه کافی را داشته اند. خلاصه کلام اینکه با توجه به محدود بودن زمان و تنوع موضوعات بی شمار مقرر شد تا موضوعات مدیریت برنامه ریزی و آموزش متناسب با معلولین - کار آفرینی و اشتغال معلولین - و مدیریت در سازمان های مردم نهاد از طریق ایجاد کار گروه های تخصصی مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

ضرورت ها: وقتی تئوری های نوین توانبخشی را در دهه های اخیر مرور می کنیم، به اتفاق نظری میان همه آنها می رسیم، و آن اینکه: دوره عزلت معلولان سر آمده و امروزه نه تنها نهادهایی خاص و محدود، بلکه تمام ارکان اجتماعی در موضوع توانبخشی دخالت دارند.

توانبخشی امروز مفهومی کاملاً نوین به خود گرفته است؛ به این معنی که هدف کلی از آن، بالا بردن نقش اجتماعی و مشارکت فرد معلول در جامعه است، زیرا در دنیای امروز آنچه که میزان توانایی و ناتوانی افراد را تعیین می کند، بستگی به عملکرد و نقش اجتماعی آنها دارد و افرادی ناتوان نامیده می شوند که نتوانند در یک سیستم اجتماعی نقشی را بپذیرند یا از قدرتش نقش پذیری بسیار پایینی در جامعه برخوردار باشند.

ریشه این دستاورد فکری را می توان در دو گزاره جستجو کرد که هر دوی آنها حاصل پیشرفت جوامع و ورودشان به دنیای مدرنیته است:

نخست؛ بالا رفتن سطح علمی جوامع و نگاه منطقی تر افراد به پدیده معلولیت.

دوم؛ انقلاب تکنولوژی که جوامع را هر روز با فن آوری نوینی آشنا می کند و حاصل این آشنایی، تحولی است که در به کارگیری ابزار و امکانات پدیده آمده و این فرآیند به انسان این امکان را می دهد که با کمترین تحرک، بیشترین استفاده را از ابزار ببرد.

این دو گزاره سبب شده که جوامع، پذیرش بیشتری نسبت به معلولان داشته باشند و امکان مشارکت اجتماعی آنان را فراهم آورند و بپذیرند که: امروزه حاصل کار مهم است نه نوع عملی که یک فرد برای رسیدن به آن نتیجه انجام می دهد. نتیجه این اندیشه، ظهور توانبخشی حرفه ای در جوامع است. توانبخشی حرفه ای می کوشد تا از راه حرفه آموزی به فرد معلول، او را برای داشتن یک شغل و در نهایت پذیرش یک نقش اجتماعی آماده سازد.

در دهه های اخیر شاهد آن هستیم که در کشور ما نیز سازمان های غیر دولتی در این زمینه فعالیت چشمگیری داشته اند. به نظر می رسد عملکرد این گونه سازمان ها باید به گونه ای باشد که با عبور از توانبخشی صرفاً پزشکی و با تکیه بر توانبخشی حرفه ای، فرد معلول را برای حضور در جامعه و تحقق توانبخشی اجتماعی آماده سازند.

ضرورت استاندارد سازی و اتخاذ یک رویکرد همه جانبه: اگر قرار باشد این روند، یعنی توانبخشی حرفه ای منجر به توانبخشی اجتماعی شود توان یابان در مراکز مختلف حرفه آموزی فعال در سراسر کشور می باید با نگاه نوین ارزیابی گردند. و نقد این امر خالی از ضرورت نیست. برای واضح تر شدن ضرورت این نقد باید به این نکته اشاره کرد که در رویکرد های نوین به معلولیت، تمام جنبه های روحی، روانی، اجتماعی و عاطفی یک فرد توان یاب در نظر گرفته می شود و فردی می تواند به تعامل صحیح با دیگران پردازد که در توسعه نسبی تمام ابعاد روحی و روانی خود کوشیده باشد.

از طرفی، منظور از توانایی مشارکت اجتماعی تنها جنبه حرفه ای آن نیست؛ انسان برای داشتن مشارکت اجتماعی نیازمند توانایی های روحی و روانی نیز هست، به عبارتی، در نقد سازمان هایی که با محوریت توانبخشی حرفه ای شکل می گیرند، این سؤال مطرح می شود که آیا به موازات این توانبخشی حرفه ای، اقداماتی جهت آماده سازی روحی و روانی فرد معلول برای مشارکت اجتماعی او نیز صورت می گیرد یا خیر؟ اگر بخواهیم به نقد سیستماتیک این مسئله پردازیم، ناچار باید سازمان های توانبخشی حرفه ای را به منزله یک سیستم در نظر بگیریم و فرد معلول مواجه با این سازمان ها را در دو مقطع زمانی ورود و خروج مورد مطالعه قرار دهیم که ساختار این مطالعه در سه بخش تدوین می شود:

فصل اول، مطالعه توان یابی که در آستانه ورود به این مؤسسات است.

فصل دوم، مطالعه توان یابی که با این مؤسسات در حال تعامل است و از خدمات آنها بهره مند می شود.

فصل سوم، مطالعه توان یابی که مدتی از خدمات این مؤسسات بهره گرفته و اکنون به عنوان کار آموخته و فارغ التحصیل دارای مدرک فنی و حرفه ای قرار است برای اشتغال و کسب یک نقش اجتماعی، وارد جامعه شود.

در فصل اول به مطالعه فرد توان یابی می پردازیم که در آستانه ورود به توانبخشی حرفه ای است که این توانبخشی حرفه ای قرار است منجر به حضور و مشارکت

اجتماعی او شود. همانطور که گفته شد، این حضور اجتماعی و مشارکت، علاوه بر توانمندی حرفه ای، نیازمند توانمندی های روحی و روانی نیز هستند.

برای آنکه بدانیم مؤسسات مختلف حرفه آموزی توان یابان تا چه اندازه در تقویت این افراد توانمند موفق هستند، باید نخست سطح این توانمندی ها را در آستانه ورود فرد به مؤسسات بسنجیم.

فصل دوم با توجه به اینکه پدیده جداسازی در جامعه ما بسیار پر رنگ است و مسائل ثانویه همچون نبود مناسب سازی محیط شهری و فقدان فرهنگ پذیرش معلولان از سوی جامعه بر این جداسازی دامن زده و انزوا معلولان را تا حد بسیاری بالا برده است. شخصیت اجتماعی این افراد نیز معمولاً با مشکل روبروست. چون همانطور که گفته شد، رشد شخصیت اجتماعی، نیازمند تعامل و بازخوردهای اجتماعی است؛ حال آنکه پدیده هایی همچون جداسازی و ایزولاسیون، فرصت های تعامل و بازخوردهای اجتماعی را از فرد معلول می گیرد. در نتیجه من اجتماعی یک معلول، همپای رشد فیزیکی و سنی او رشد نخواهد کرد.

چنین فردی وقتی وارد مؤسسات توانبخشی حرفه ای می شود، معمولاً با چند حالت روبرو است:

اول آنکه به دلیل فرهنگ جامعه که به اینگونه مؤسسات نیز تسری پیدا کرده، یک نگاه از بالا همواره بر فرد معلول حاکم است. این نگاه از بالا موجب می شود تعاملات فرد معلول باز هم در یک چهارچوب بسیار محدود تعریف شده باشد.

دومین حالت آن است که خود فرد معلول به دلیل سابقه تربیتی که تعاملات اجتماعی را به خوبی تجربه نکرده، در اینجا نیز رویه انزوا را در پیش گیرد و میلی به تعامل اجتماعی از خود نشان ندهد.

حالت سوم، حالت رویارویی فرد معلول با افرادی است که آنها نیز به دلیل معلولیت غالباً از یک من اجتماعی رشد یافته و بالغی برخوردار نیستند؛ در نتیجه تعاملات اجتماعی در این مؤسسات بسیار محدود است.

جدا از این مباحث، مهم ترین کاستی سازمان های توانبخشی حرفه ای، ضعف در پرورش من اجتماعی معلولان است. به عبارتی، این مؤسسات نمی توانند یک معلول را از نظر روحی و روانی آماده پذیرش جامعه کنند و بستر توانبخشی اجتماعی را از سوی خود معلول فراهم سازند. همه این معضلات بر می گردد به یک بعدی عمل کردن این مؤسسات، یعنی تمرکز بر حرفه آموزی.

و حالا فصل سوم مطالعه: با فرد معلولی مواجه هستیم که به تعبیر این

سازمان ها، کار آموخته و آماده ورود به بازار کار است اما پیش نیازهای روحی و روانی این حضور اجتماعی در او شکوفا نشده است. یک فرد آماده ورود به بازار کار، باید از اعتماد به نفس بالا و توانایی برقراری ارتباط با دیگران برخوردار باشد اما متأسفانه این خصیصه در بیشتر کار آموختگان این مراکز دیده نمی شود.

باید پذیرفت که بر پایی کلاس هایی همچون روابط عمومی و مهارت های زندگی، شاید بتواند این نقیصه را تا حدی جبران کند اما برای رفع این مشکل، اقدامات اساسی تری را باید مورد نظر داشت؛ اقداماتی که طی آن بتوان مقدمات بلوغ اجتماعی فرد معلول را فراهم آورد؛ به این معنی که تعاملات اجتماعی را در این سازمان ها به صورت سیستماتیک درونی کرد و آنها را به یک جامعه مدل و فشرده شده بدل ساخت تا افراد در آن با تعاملات اجتماعی مواجه شوند و خود را آماده حضور در جامعه کنند.

اهداف: با توجه به مواردی که در بحث ضرورت ها مطرح گردید نیاز به اجرای طرح استاندارد سازی مراکز حرفه آموزی موضوعی غیر قابل کتمان به شمار می رود.

بی شک شناسایی موضوعات و ارائه راه حل های منطقی برای رفع مسائل و نواقص موجود در مراکز ۲۰ گانه توان یابان کشور در بحث توانبخشی حرفه ای با توجه به وضعیت رفاهی معلولین در مناطق مختلف، توان و امکانات منطقه ای و استانی، موقعیت مالی مراکز، دانش تخصصی مدیران و میزان بهره مندی آنها از آخرین نتایج علمی و مستندات، نیازهای فردی و اجتماعی معلولین، دامنه شبکه انسانی و اجتماعی مؤسسات ما را در حفظ مشی اصلی توانبخشی حرفه ای یاری خواهد نمود.

لذا از مهمترین اهدافی که در طی برپایی همایش سه روزه مراکز حرفه ای معلولین می توان مدنظر قرار داد مختصراً به موارد ذیل اشاره می گردد.

معرفی فرآیند توانمند سازی حرفه ای و تخصصی از طریق پیاده سازی طرح دانش کار: (آموزش های روز آمد - توانبخشی (جسمی - روحی - اجتماعی) - اشتغال)

فرایند توانمند سازی حرفه ای توان یابان شامل چهار مرحله است که عبارتند از:

اول: بررسی زمینه های شغلی و ایجاد بسترهای مناسب برای اشتغال پایدار توان یابان.

دوم: بررسی عوامل مؤثر در مشاوره حرفه ای و شغل توان یابان.

سوم: توانبخشی حرفه ای و تخصصی توان یابان.

چهارم: حمایت و پشتیبانی از توان یابان (شناساندن کیفیت کاری توان یابان و تلاش برای بالا بردن این کیفیت).

اهمیت نقش مدیریت در سازمان های مردم نهاد: یکی از کارکردهای مشخص و مؤثر سمن ها حد واسط بودن بین دستگاه های دولتی و توده های ذی مدخل در جامعه است. دریافت نظام مند رهنمودها و اطلاعات از دولت و انتقال آن به شاخه های خود یا گردآوری نقطه نظرات و اطلاعات حوزه فعالیت و ارائه آن به دولت، می تواند به عنوان یک تعامل دو سویه و کارکردهای اساسی یک سازمان مردم نهاد، در رشد ملی بخش مربوطه، تلقی گردد.

لذا اهمیت نقش مدیران در برنامه ریزی و هدایت و پرورش سالم امکانات دریافتی از دولت - سازمان های خصوصی - شبکه های انسانی حامی و همچنین استفاده از پتانسیل های موجود گروه های بر شمرده در بالا می تواند ضمن تسهیل حضور اجتماعی معلولین از طریق معرفی توان یابان در قالب دوره های کارورزی منجر به اشتغال به ادارات و یا فضاهای ممکن کاری و همچنین عرضه محصولات تولید توان یابان از طریق نمایش و فروش در مکان های بسیار مناسب و حتی صادر نمودن آنها از مجرای خاص نیروهای انسانی و نه دولتی نقشی بارز در حل مسئله کار آفرینی و اشتغال توان یابان و جلب حمایت های مادی و معنوی ایفا نماید. (۱)

ملاحظه

مطلب مزبور گویای دیدگاه های مدیریت سماوات و نشانگر آراء کسانی است که سماوات را پدید آورده اند. اما با اینکه عنوان این مقاله به گونه ای است که می خواهد تاریخ شکل گیری سماوات و تحولات آن را بیان کند ولی در عمل بیشتر مقاله اینگونه نیست و به آرزوهای نویسنده است و ربطی به شکل گیری و سیر تحقق و اجرای سماوات ندارد. (۲)

اما نکاتی که درباره روند تحقق و سیر اجرا شدن سماوات در این مقاله آمده، هر

ص: ۶۲

۱- این مطلب از مقاله «سماوات از ایده تا اجرا»، نوشته خانم معصومه فراهانی مدیر هماهنگی سماوات اخذ و اقتباس شده است. این مقاله به لحاظ نظریه پردازی و داشتن نکته های خلاقانه از همه مطالب عرضه شده در جریان سماوات بهتر است. این مقاله در ویژه نامه سماوات، ص ۴ تا ۶ اخذ شده است.

۲- همان، ص ۴.

چند شامل اطلاعات سودمند است ولی پاره ای ابهامات و پرسش ها هم مطرح است. به برخی از مهم ترین این مسائل می پردازم:

۱- مؤلف مقاله معتقد است ریشه های تاریخی سماوات به سال ۱۳۸۶ برمی گردد که مراکز نیکوکاری توان یابان جسمی حرکتی سراسر ایران به دعوت آقای هدایی به مشهد رفته بودند. اینان دو روز در مشهد به چند جلسه به موضوعات مهم مثل چگونگی ارائه خدمات به معلولین پرداختند و هر مؤسسه، فعالیت های خود و برنامه ها و مشکلات آتی خود را مطرح و معرفی کرد و هر یک تلاش نمودند از خود چهره مثبت و موفق عرضه کنند.^(۱)

اما مؤلف، این مباحث را نیاورده و گویا محتوای مباحث را در اختیار نداشته است. نیز در مورد اینکه آیا برای یافتن این متون اهمیتی داشته یا نه، حرفی نزده است. و اساساً اشاره به اهمیت و ضرورت مباحث سال ۸۶ که منجر به پیدایش سماوات شده نکرده است.

اگر بین محتوای جلسات ۸۶ در مشهد و تأسیس سماوات نتوان پل زد و رابطه ایجاد نمود، نمی توان آن جلسات را مبدأ و ریشه تاریخی سماوات دانست. زیرا از آن جلسات تا تأسیس سماوات ۶ سال فاصله است و در این مدت مدیران حاضر در مشهد در چندین جلسه دیگر هم شرکت کرده و ذهنشان متوجه تشکل سراسری و شبکه ای شده است و نمی توان ادعا نمود که فقط جلسات ۸۶ در ذهن آنان طوری مؤثر بوده که ۶ سال بعد سماوات را تشکیل دادند.

بهرحال پل زدن و رابطه برقرار کردن بین جلسات ۸۶ مشهد و سماوات در سال ۹۲ در تهران فقط به شیوه محتوایی ممکن است. یعنی محتوای آن جلسات این ایده و آرمان را مطرح کرده و در ذهن حضار تأثیر گذاشته است. ولی با فقدان و در دسترس نبودن محتوای آن جلسات این هم مشکل است.

۲- نویسنده سپس به تجمع مراکز معلولیتی سراسر کشور در رعد مرکز در سال ۸۸ اشاره می کند و در واقع می خواهد نتیجه بگیرد این تجمع هم به لحاظ تحولات تاریخی مبنا و ریشه سماوات است. اما با توجه به اینکه رعد مرکز خودش تشکل سراسری دارد و مراکزی در شهرهای مختلف به نحوی مرتبط و وابسته به رعد مرکز هستند، نمی توان نظر قطعی داد.

ص: ۶۳

۱- ویژه نامه سماوات، ص ۴.

بهرحال طرح این جلسات در مقدمه و به عنوان ریشه تاریخی سماوات کمی عجیب و بعید است. مگر اینکه بگوییم جلساتی در مشهد یا در رعد مرکز بوده و مباحثی در ضرورت ایجاد و تشکیل شبکه مطرح شده و این مباحث در سال ۹۲ عینیت و تحقق عینی یافته و اجرایی شده است. به عبارت دیگر محتوای آن جلسات را مرتبط کنیم به سماوات. البته این توجیه وقتی درست و تمام است که متون و محتوای آن جلسات را در اختیار داشته باشیم.

خانم فراهانی می نویسد: آنچه در انتهای نشست رعد مرکز به عنوان نتیجه، عاید حضار گردید ضمن ایجاد تعامل، تشکیل دفتری به عنوان دفتر هماهنگی مراکز نیکوکاری در مکان مجتمع رعد مرکز بود. (۱)

اگر در همین جمله دقت شود، تاریخ نگاری سماوات در این مقاله زیر سؤال می رود. دقت کنید نوشته است رعد مرکز جلسه ای از مدیران مراکز وابسته به خودش از سراسر کشور تشکیل داد و آنان دفتری جهت تعامل و همکاری بیشتر در تهران در رعد مرکز تشکیل داده اند، آنگاه این را ربط می دهید به سماوات و می گوید این دفتر بعداً سماوات شد. با اینکه هیچ ربطی به یکدیگر ندارند.

۳- بهرحال در مقاله خانم فراهانی، از نظر تاریخی مشخص نیست که ایده و اندیشه سماوات چه زمانی و کجا و توسط چه کسی مطرح شده و چرا؟ (۲) با اینکه شبکه های دیگری در ایران از دهه چهل و پنجاه بوده و فعالیت داشته اند. برای نمونه کانون ناشنویان ایران، انجمن نابینایان ایران و جامعه معلولان ایران از نخستین تشکلهایی هستند که در بسیاری از شهرها مراکزی هماهنگ و مرتبط به آنها بودند و حداقل چند دهه قبل از سماوات تشکیل شده بودند. از این رو صحیح و معقول بود اصحاب سماوات نخست پیشینه شبکه سازی را در ایران مرور می کردند، تجارب لازم را گردآوری و مطالعه می کردند، سپس اقدام به ایجاد شبکه می نمودند.

همچنین خانم فراهانی درباره سابقه و پیشینه این مسئله در جهان و ایران، گزارش و تحلیلی نیاورده است.

هم اکنون چندین شبکه در ایران جریان دارد: کانون سراسری تشکلهای مردم نهاد معلولان وابسته به سازمان بهزیستی؛ شبکه هم اندیشی وابسته به کانون

ص: ۶۴

۱- همان، ص ۴.

۲- البته آقای مطهری در مصاحبه ای که در فصل دهم همین کتاب آمده، این پرسش ها را پاسخ گفته است.

توانا قزوین؛ شبکه رعد مرکز؛ شبکه تشکل های ناینیان و کم بینیان چاوش؛ تشکل سلامت وابسته به رعد الغدیر، قابل پرسش است که چرا رعد الغدیر با داشتن شبکه سماوات، شبکه سلامت را هم مجوز گرفته است. (۱) نیز کانون ناشنویان و انجمن خانواده ناشنویان و انجمن ناینیان و جامعه معلولین ایران هم هنوز پا برجا است و در بسیاری از شهرها شعبه دارند.

یک پرسش جدی دیگر بین معلولان مطرح است که این شبکه ها چه نوع جذابیتی دارد که افراد حاضر می شوند با صرف هزینه بسیار آن را ایجاد کنند. لازم بود در این مقاله به این گونه مباحث هم پرداخته می شد. (۲)

۴- هر سال چندین نشست کشوری مراکز دارند و مراکزی مثل دفتر فرهنگ معلولین در اکثر اینها دعوت می شویم و حضور داریم. متأسفانه این نشست ها معمولاً با صرف هزینه بسیار دور هم جمع می شوند، معمولاً مباحث گذشته را تکرار می کنند و متفرق می شوند.

چون مباحث ضبط و ثبت نمی شود و در دفتر و کتابی و جزوه ای تدوین نمی گردد و در اختیار عموم قرار نمی گیرد. لذا از خاطرات فراموش می شود و در جلسه بعد مباحث گذشته در خاطر و حافظه کسی نیست. از این رو مجدداً و از صفر شروع می شود و معمولاً مباحث در یک دور بسته و تکراری مانده اند. (۳) از این رو تحول و حرکت ابتکاری معمولاً در این جلسات مشاهده نمی شود.

۵- اگر تحقیقی درباره هزینه این جلسات انجام پذیرد معلوم می گردد، سر جمع هزینه های سفر، خوراک، اسکان، تبلیغات و غیره یک طرف، و نتایج و ثمرات این جلسات در طرف دیگر اگر سنجیده و مقایسه گردد، معلوم می شود که طی چند دهه چه ارقام مهمی و نیز چه فرصت های مهمی از دست رفته است. (۴)

ص: ۶۵

- ۱- رعد الغدیر مجوز شبکه سلامت را نگرفته است، بلکه فقط عضو این شبکه شده است. (علی سلطان زاده)
- ۲- اولاً هزینه های صرف شده زیاد نیست، ثانیاً اثرات این شبکه را باید در آینده بررسی کرد. ثالثاً حداقل اثر آن دورهم جمع شدن سالیانه مراکز عضو است که در زمینه مدیریت و مسائل و مشکلات مراکز آموزش داده می شوند. (علی سلطان زاده)
- ۳- در هر همایش مشکلات و مسائل مبتلابه و زمینه های اشتغال آفرینی معلولین مطرح و آموزش داده می شوند. (علی سلطان زاده)
- ۴- فقط یکی از آموزش های همایش چهارم که در زمینه جذب کمک از طریق فضای مجازی بود باعث خیرات فراوانی گردید. (علی سلطان زاده)

۶- خانم فراهانی در ادامه می نویسد: مقرر شد تا دبیر اعضای دفتر هماهنگی نسبت به ارائه اطلاعات و بهره مندی از نظر استادان، مجربین حوزه توانبخشی معلولین و کارشناسان اهتمام نموده و گزارش مبسوطی از فعالیت های خود به اعضاء ارائه نمایند. (۱)

تمنا و استدعا می نمایم اگر نظرات و دیدگاه ها و راه کارهای کارشناسان و مجربین جمع آوری شده، آنها را در اختیار دیگران قرار دهند.

در مورد گزارش به اعضاء و برخورد شفاف با اعضاء، در جلساتی که شرکت کرده ایم چنین رویه ای مشاهده نشده است. با اینکه اگر مدیران ارشد، تعامل و ارتباطات انسانی و شفاف با زیر مجموعه داشته باشند، کارآمدی جلسات چند برابر خواهد شد. جامعه شناسی مدیریت دولتی در ایران به شکل ها هم سرایت کرده است. مهم ترین ویژگی مدیریت دولتی در ایران این است که آنان تصور می کنند همه چیز را می دانند و نیازی به پرسیدن و گفت و گو ندارند.

۷- نویسنده نوشته است: رعد الغدیر تنها مرکز حرفه آموزی مبتنی بر حلقه های تکمیلی توانبخشی حرفه ای است که توفیق اشتغال ۳۰۰ نفر از توان یافتگان خود از بدو تأسیس تاکنون داشته است.

مراکز دولتی و مدیران دولتی همیشه از محاسن و فضائل و کارآیی مثبت خود می گویند و دیده نشده مدیری از نواقص، مشکلات و ضعف های خودش بگوید و همه می گویند من بهترین هستم. همین روحیه به تشکل های مردمی رخنه کرده و قزوینی ها از روش بی بدیل و ابتکاری خود می گویند و آقای سید محمد موسوی در تمام جلسات اشتغال زایی خود را مطرح می فرماید، رعدها هم همین طور.

خانم فراهانی اگر طی یک دهه ۳۰۰ نفر حرفه آموزی و اشتغال داشته اید آیا این به معنای موفقیت و در اختیار داشتن بهترین شیوه حرفه آموزی است؟

۸- خانم فراهانی در مورد نشست نیاسر یعنی نخستین نشستی که سماوات برپا کرد می نویسد طراحی مباحث و برنامه های قابل اجرا در سماوات توسط آقایان علیرضا آتشک و سید علی ضیایی و بعداً سید ساعد مطهری تدوین شده است.

اگر مدیریت سماوات از طریق پرسش نامه یا روش های دیدگاه های مدیران مراکز را دریافت می کردند و بر مبنای آن برنامه ریزی می شد، حتماً در نتایج و کارآیی

ص: ۶۶

البته آقای مطهری به هنگام ویرایش این کتاب می نویسد: «قبل از نشست با هیئت مدیره کاشانه مهر کاشان، جلساتی با آقای هادی پور از توانای قزوین و آقایان محمد نوری، علی نوری و سید رضا حسینی امین از دفتر فرهنگ معلولین قم داشتیم و سپس و صرفاً به منظور حمایت مالی با هیئت مدیره کاشانه مهر کاشان مطرح شد و پس از آن عملاً از دفتر فرهنگ معلولین تنها در نیاسر آن هم به منظور رونمایی از قرآن بریل و دعوت از مهمانان لبنانی استفاده شد».

۹- اولین تبلور و هنرنمایی سماوات، مدیریت نشستی در نیاسر کاشان بود. با بررسی جوانب مختلف این نشست می توان به ابعاد حقوقی و غیره سماوات پی برد. اما تاکنون تحلیل جامع و حتی انتقادی درباره این نشست مشاهده نشده و جایش خالی است. جا دارد خود مدیریت سماوات جلسه ای در بررسی آن همایش برگزار کند.

۱۰- اما مباحثی که نویسنده درباره توانبخشی حرفه ای در بخش دوم مقاله مطرح کرده و از توانبخشی اجتماعی دفاع شده، سودمند و خوب است و یک قدم به جلو است. اما در دنیای مدرن نظریه های جدیدتر و کارآمدتر مطرح شده که تأثیر آنها بسیار بیشتر از توانبخشی حرفه ای است و سماوات اگر بخواهد موفق باشد باید به اینگونه محورها هم اشاره کند.

سماوات دارای هویت سازمانی و نشان های خاص و ویژه است و مانند دیگر سازمان ها دارای آرم و نشان های هویت ساز است.

نام گذاری

در اسناد اول مثل بروشور نشست اول اعلام شده که سماوات مخفف سمینار مراکز آموزشی و اشتغال زایی توان یابان است. ولی بعداً مدیریت سماوات اعلام کرد سماوات مخفف «سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان» است. (۱) این نهاد در مؤسسه رعد الغدیر در تهران و با همکاری مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان پایه ریزی شد. مؤسسه کاشانه در واقع یک مرکز مشابه مؤسسه رعد الغدیر در کاشان است.

سماوات تشکلی است که با برگزاری سمینار و نشست در کاشان اعلام موجودیت کرد و در واقع از دل این نشست متولد شد. این نشست ۲۷ تا ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۲ در نیاسر کاشان در هتل نیاسر برگزار شد.

در نشست دوم اعلام شد سماوات مخفف «سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان» است. در قالب انجمن خیریه در واقع نام سماوات از سمینار به سازمان تغییر داده شد.

تاریخ تأسیس و مؤسسين

این تشکل در نیمه دوم سال ۱۳۹۲ تأسیس شد. آنگونه که قرائن نشان می دهد، آقایان علی سلطان زاده، سیدعلی ضیایی، محمدرضا هادی پور، علیرضا آتشک و سید ساعد مطهری به عنوان مؤسسين سماوات شناخته شده اند. اینان جمعی هستند که سال ها در خدمت امور خیریه و معلولین بوده و پروژه ها و خدمت سودمند برای آسیب مندان انجام داده اند. از این رو تجربه کافی برای مدیریت سماوات و اجرایی کردن طرح های ملی در سماوات را دارند. اما این افراد به تصمیم

ص: ۶۸

۱- از ابتدا که در دفتر آقای ضیایی در پی انتخاب نام برای این شبکه بودیم نام سماوات به عنوان مخفف «سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان» انتخاب شد. بعداً در هنگام ثبت انجمن خیریه سماوات، اداره ثبت به علت تشابه اسمی با کلمه سماوات مخالفت کرد لذا چندین اسم را به اداره ثبت شرکت ها اعلام کردیم که از بین آنها با کلمه سماوات الغدیر موافقت شد. (علی سلطان زاده)

فردی و خودجوش سماوات را پدید آورده و مؤسسان آن شده اند. اما مطلبی که آقای مطهری همین جا نوشته است و به انتخاب مؤسسين در نياسر اشاره می کند، دلالت به این دارد که مؤسسین ابتدا به صورت خودجوش سماوات را شکل دادند، آنگاه بعداً در نياسر انتخابات انجام یافت. البته گزارشی از آن انتخابات هم نداریم و نمی دانیم آیا هیئت مدیره یا هیئت مؤسسین یا هر دو انتخاب شدند. البته آقای مطهری نوشته است: سلطان زاده، مطهری، هادی پور، ضیایی، شمس به عنوان هیئت مدیره انتخاب شدند. اما اعضاء جلسه با انتخاب آقای آتشک به دلیل اینکه در هیئت مدیره رعد الغدير است مخالفت کردند.

اما روایت دیگر آقای ساعد مطهری اینگونه است: (۱)

بعداً آقای آتشک اعلام داشت چون عضو موظف (کارمند حقوق بگیر) رعد الغدير است، هیئت مدیره الغدير با عضویت وی در سماوات مخالفت کرده اند. از این رو استعفا داد و بنا بر پیشنهاد آقای سلطان زاده، محمد احمد شمس به جای آقای آتشک به عنوان عضو هیئت مدیره سماوات منصوب گردید. ضمناً در نياسر این پنج نفر به عنوان هیئت مدیره انتخاب شدند ولی در زمانی که اینجانب در ایران نبودم، اسامی نه نفر به عنوان هیئت امناء به ثبت معرفی شدند در حالیکه اعضاء هیئت مدیره توسط اعضاء مجمع در نياسر انتخاب شدند و نه نفر هیئت امناء اختراع آقای سلطان زاده بود و اعضاء مجمع در آنجا به کلی کنار گذاشته شدند. بعدها آقای سلطان زاده استدلال می کرد که به منظور آسان شدن کارها ۹ عضو به جای ۲۶ خیریه تصمیم گرفتند. بهر حال انتخاب اعضاء هیئت مدیره و تعیین سمت ها در زمان غیبت اینجانب در خارج از کشور صورت گرفت. (۲)

هیئت مدیره سماوات و مدیرعامل

هشت نفر (۳) از شخصیت های شناخته شده و خدوم و فعال در جامعه و فرهنگ معلولین به عنوان اعضاء هیئت مدیره سماوات در سایت سماوات معرفی شده اند:

دکتر سید علی ضیایی؛ ن پ سید مهدی؛ ت ۱۳۴۴؛ عضو اصلی

ص: ۶۹

۱- این روایت را چند ماه بعد از روایت پیش و در اسفند ماه ۹۶ نوشته است.

۲- سید ساعد مطهری، اسفند ۹۶.

۳- آقای مطهری در این باره نوشته است: در ابتدا ۹ نفر انتخاب شدند که یکی از آنها آقای گواهی بود. لکن بعداً نام ایشان حذف شد و هیئت امناء ۸ نفر شدند.

مهندس علی سلطان زاده؛ ن پ غلامرضا؛ ت ۱۳۲۴؛ عضو اصلی

مهندس محمدرضا هادی پور؛ ن پ عنایت؛ ت ۱۳۴۹؛ عضو اصلی

مهندس محمد احمد شمس؛ ن پ احمد؛ ت ۱۳۴۶؛ عضو اصلی

دکتر ساعد مطهری؛ ن پ سید محمد؛ ت ۱۳۲۵؛ عضو اصلی

دکتر محمدحسن کریمی نژاد؛ ن پ محمدعلی؛ ت ۱۳۰۷؛ عضو علی البدل

مهندس غلامرضا احمدی پیداخویدی؛ ن پ محمود؛ ت ۱۳۳۸؛ عضو علی البدل

مهندس اسماعیل روحانی؛ ن پ حسین؛ ت ۱۳۲۱؛ بازرس

اما در وب سایت سماوات به شیوه گزینش این افراد و اینکه شکل های مختلف زیر مجموعه سماوات چه نقشی در این گزینش دارند، بحثی نشده است. ظاهراً بیشتر ترکیب این هیأت مدیره منتخین در نشست نیاسر هستند و بعداً تغییراتی توسط آقای سلطان زاده در آن ایجاد شده است. (۱)

آنگونه که آقای مطهری نوشته، هیئت مدیره در ۲۱ خردادماه ۹۶، ساعد مطهری را به عنوان مدیرعامل سماوات تعیین کرد.

خط مشی

هفت سرفصل اصلی برای سماوات معرفی شده و ذیل هر یک از سرفصل ها چند عنوان برشمرده است:

آموزش

۱- آموزش رشته های مهارتی و زود بازده یا به عبارتی سریع الاشتغال، پر منفعت و بدون نیاز به سرمایه زیاد

۲- برنامه ریزی آموزشی و درسی مناسب

۳- ارائه آموزش ها بر اساس رویکرد مبتنی بر تقاضای بازار

۴- ارائه آموزش بر پایه تغییر و تحول تکنولوژی

۵- استفاده از تجربیات و مستندات مکتوب مراکز و سازمان هایی که در زمینه

ص: ۷۰

۱- چون اعضاء هیئت مدیره نیاز به تشکیل جلسه دارند و شکل های عضو در سراسر ایران پراکنده اند، لذا تلاش شد اعضاء

اصلی و علی البدل هیئت مدیره و بازرس از افرادی انتخاب شوند که برای شرکت در جلسات هیئت مدیره در تهران مشکل نداشته باشند. ضمناً در هنگام مراحل ثبت انجمن خیریه سماوات الغدیر، کمیسیون سمن ها در وزارت کشور، با شبکه ای شدن سماوات مخالفت کرد فلذا مجبور شدیم موضوع اساسنامه را تغییر دهیم به نحوی که مورد موافقت کمیسیون سمن ها قرار گیرد. (علی سلطان زاده)

موضوعات آموزشی پیش قدم می باشند.

۶- در آموزش از تغییر رویکرد و توجه به صادرات و ارزآوری محصولات غفلت نکنیم.

۷- توجه به نوع آموزش - چگونگی ارائه آموزش ها و انتخاب مربیان

اشتغال

۱- طرح دانش کار به عنوان موضوع قابل بررسی برای بهره گیری مراکز از منافع آن مطرح شود.

۲- در حوزه اشتغال به دو مقوله اشتغال بر پایه آموزش های مبتنی بر نیازهای محلی و بازار کار و اشتغال بر پایه روند تکنولوژی توجه شود.

۳- دریافت حق بیمه برای توان یابان تولیدکننده

مدیریت

۱- تشکیل کار گروه آموزشی مدیریت سازمان های مردم نهاد

۲- تبادل اطلاعات بین مراکز در جهت تعامل بیشتر و انتقال تجربه

مشارکت

۱- در زمینه جلب مشارکت بر پایه اخلاقی - مذهبی و قانونی توجه شود.

۲- ارائه تفاهم نامه ها توسط مراکز

۳- نمایندگی سازمان های دولتی مرتبط با حوزه کار و اشتغال

۴- دعوت از هنرمندان و یا خوانندگان و چهره های مقبول به عنوان سفیران نیکوکاری مراکز

فروش محصولات

- فروش محصولات مراکز در داخل و خارج کشور

همایش ها

۱- برگزاری همایش سالانه

۲- برگزاری همایش های مناسب جهت آموزش مدیران مراکز

پیگیری امور اداری مراکز در تهران

- تعامل با مراکز خیریه خارج از کشور جهت انتقال تجربه. (۱)

در مجموع بیست وظیفه و تعهد برای سماوات برشمرده شده است. اما مجموعه این وظایف نشانگر ماهیت آموزشی بودن سماوات است. یعنی در زمره مراکز

ص: ۷۱

۱- . سایت سماوات.

اطلاع رسانی؛ علمی - پژوهشی؛ خدمات رسانی؛ پزشکی و توانبخشی نیست بلکه وظیفه آموزش را برای خود برگزیده است.

اساسنامه

سماوات با نام انجمن خیریه سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال و توانبخشی توان یابان در سال ۱۳۹۲ مجمع عمومی خود را تشکیل داد و اساسنامه ای که در ادامه می آید را به تصویب رساند. این اساسنامه شامل سه فصل و ۴۳ ماده است. اما در سال های اخیر اصلاحاتی انجام داده است.

اساسنامه ۱۳۹۲ اینگونه است:

فصل اول - کلیات و اهداف

ماده ۱. نام سازمان مردم نهاد مورد نظر هیئت امناء "انجمن سماوات" است که در این اساسنامه به لحاظ رعایت اختصار "انجمن" نامیده می شود.

ماده ۲. نوع فعالیت: کلیه فعالیت های انجمن غیر سیاسی و غیرانتفاعی غیردولتی بوده و در موضوع، با رعایت کامل قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران و این اساسنامه فعالیت خواهد نمود.

ماده ۳. محدوده فعالیت انجمن در سطح ملی است.

ماده ۴. محل: مرکز اصلی انجمن در استان: تهران- شهرستان تهران به نشانی . . . . . واقع است و در صورت لزوم می تواند پس از کسب مجوز از مرجع صدور پروانه برابر مقررات در سایر نقاط داخل یا خارج از کشور شعبه یا دفتر نمایندگی ایجاد نماید.

ماده ۵. تابعیت: انجمن تابعیت جمهوری اسلامی ایران را دارد و کلیه اعضاء آن التزام خود را به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اعلام می دارند.

ماده ۶. مدت فعالیت انجمن از تاریخ تأسیس به مدت نامحدود می باشد.

ماده ۷. دارایی اولیه انجمن اعم از منقول و غیرمنقول مبلغ یکصد میلیون ریال می باشد که از سوی هیئت مؤسس تماماً پرداخت شده در اختیار انجمن قرار گرفته است.

ماده ۸. هیئت مؤسس انجمن اشخاصی هستند که برای تهیه مقدمات تشکیل قیام نموده و بعد از تأسیس تحت عنوان مؤسس و انجام وظائف ماده ۱۱ اساسنامه، دیگر مسئولیتی در انجمن نخواهد داشت.

ماده ۹. اهداف انجمن عبارتند از:

الف: کلیات

ص: ٧٢

ب: روش اجرای هدف

فصل دوم: ساختار

ماده ۱۰. ارکان انجمن عبارتند از:

۱- مجمع عمومی

۲- هیئت مدیره

۳- مدیرعامل

۴- بازرس

ماده ۱۱. وظایف مجمع عمومی مؤسس:

۱- انجام اقدامات اولیه برای تأسیس انجمن

۲- تهیه و طرح اساسنامه و تصویب آن

۳- انتخاب اولین مدیران و بازرسان

تبصره ۱: اکثریت لازم جهت تشکیل مجمع عمومی مؤسس در بار اول با حضور نصف به علاوه یک اعضا بوده و در صورت عدم حد نصاب اکثریت لازم، در بار دوم با حضور یک سوم اعضا رسمیت خواهد یافت.

تبصره ۲: تصمیمات مجمع عمومی مؤسس با اکثریت دو سوم آراء حاضرین و با تأیید مرجع صدور پروانه و دستگاه تخصصی اتخاذ و رسمی می شود.

ماده ۱۲. مجمع عمومی عادی متشکل از کلیه اعضا هیئت امناء که به تعداد ۲۵ نفر تشکیل و عالی ترین مرجع

تصمیم گیری است که به صورت عادی یا فوق العاده تشکیل می شود.

ماده ۱۳. چنانچه ادامه همکاری هر یک از اعضا هیئت امناء به علل فوت، عزل و یا استعفا غیرممکن شود، هیئت امناء شخص واجد شرایط و مورد اعتماد دیگری را با رأی اکثریت نسبی اعضا به عنوان عضو هیئت امناء انتخاب می نماید.

ماده ۱۴. مجمع عمومی عادی هیئت امناء سالانه در آبان ماه تشکیل خواهد شد. جلسه با حضور نصف به علاوه یک اعضا در بار اول رسمیت یافته و با حضور هر تعداد از اعضا در بار دوم تشکیل و رسمی خواهد بود.

تبصره ۱: اکثریت لازم جهت اتخاذ تصمیم مجمع عمومی عادی نصف به علاوه یک آراء حاضرین در جلسه رسمی مجمع می باشد مگر در خصوص انتخاب مدیران یا بازرسان که با اکثریت نسبی خواهد بود. در صورتی که در دعوت نخست، اکثریت حاصل نشد، جلسه دوم به فاصله حداقل ۱۰ (ده) روز تشکیل و با هر تعداد از اعضاء حاضر، جلسه رسمیت خواهد یافت.

تبصره ۲: مجمع عمومی هیئت امناء ممکن است به صورت فوق العاده در هر زمان به تقاضای هیئت مدیره یا بازرسان (ها) یا یک پنجم اعضاء هیئت امناء در صورتی که

هیئت مدیره یا بازرس ظرف مدت ۲۰ روز به درخواست اعضاء مبنی بر تشکیل مجمع عمل ننماید، تشکیل می گردد.

تبصره ۳: دعوت برای مجمع عمومی عادی از طریق درج آگهی در روزنامه کثیرالانتشار حداقل ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز قبل از برگزاری مجمع (و یا دعوت کتبی یا تلفنی) صورت می پذیرد.

تبصره ۴: روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی های روزنامه ای می باشد که هر سال در مجمع عمومی تعیین می شود.

ماده ۱۵. وظایف مجمع عمومی عادی امناء:

۱- انتخاب اعضاء هیئت مدیره و بازرسان (اصلی و علی البدل)

۲- استماع و رسیدگی به گزارش هیئت مدیره و بازرس(ها)

۳- تعیین خط مشی کلی انجمن

۴- بررسی و تصویب یا رد پیشنهادهای هیئت مدیره

۵- تعیین عضو جانشین هیئت امناء

۶- تصویب ترازنامه و بودجه انجمن

۷- تعیین روزنامه کثیرالانتشار جهت درج آگهی ها و دعوت نامه ها

۸- عزل اعضاء امناء هیئت مدیره و بازرسان

ماده ۱۶. مجمع عمومی فوق العاده با شرایط زیر تشکیل خواهد شد:

۱- با درخواست اکثریت اعضاء هیئت مدیره یا بازرس

۲- با درخواست یک پنجم اعضاء هیئت امناء

تبصره ۱: دعوت برای مجمع عمومی فوق العاده کتبی بوده و حداقل ۱۰ (ده) روز قبل از تشکیل آن به اطلاع اعضاء هیئت امناء خواهد رسید.

تبصره ۲: اکثریت لازم تشکیل مجمع عمومی فوق العاده بار اول همان شرایط مجمع عمومی عادی می باشد و در بار دوم با حضور بیش از یک سوم اعضاء هیئت امناء تشکیل می گردد.

تبصره ۳: تصمیمات مجمع عمومی فوق العاده با تصویب دو سوم اعضاء حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ماده ۱۷. وظایف مجمع عمومی فوق العاده:

۱- تصویب تغییرات اساسنامه

۲- بررسی و تصویب یا رد یا انحلال

۳- تغییر در میزان سرمایه

۴- انحلال قبل از موعد

۵- هرگونه تغییر در ماهیت

ص: ۷۴

ماده ۱۸. جلسات مجامع عمومی امناء توسط هیئت رئیسه ای مرکب از یک رئیس، یک منشی و دو ناظر اداره می شوند.

تبصره ۱: اعضاء هیئت رئیسه نباید از بین کاندیداهای هیئت مدیره و بازرسان باشند و با اعلام قبولی نامزدی خود در مجمع عمومی، انتخاب خواهند شد.

تبصره ۲: رئیس هیئت مدیره، رئیس هیئت رئیسه مجمع عمومی خواهد بود مگر اینکه موضوع عزل یا انتخاب هیئت مدیره باشد.

ماده ۱۹. هیئت مدیره:

انجمن دارای هیئت مدیرهای مرکب از پنج نفر عضو اصلی و ۲ نفر عضو علی البدل خواهد بود.

تبصره ۱: جلسات هیئت مدیره با حضور بیش از نصف اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات متخذه با اکثریت آراء حاضرین معتبر خواهد بود.

تبصره ۲: شرکت اعضاء هیئت مدیره در جلسات آن ضروری است و غیبت هر یک از اعضاء بدون عذر موجه و بدون اطلاع قبلی تا ۳ جلسه متوالی یا ۵ جلسه متناوب در حکم استعفا عضو غایب خواهد بود.

تبصره ۳: دعوت از اعضاء هیئت مدیره باید حداقل ۵ روز قبل از تشکیل جلسه به صورت قانونی انجام پذیرد.

ماده ۲۰. در صورت استعفا یا فوت یا سلب شرایط از هر یک از اعضاء هیئت مدیره یا بازرس عضو علی البدل برای مدت باقیمانده هیئت مدیره یا بازرس بجای عضو اصلی انجام وظیفه خواهد نمود.

در صورتی که تعداد هیئت مدیره یا بازرس به هر دلیل کمتر از تعداد اعضاء اصلی شود و ورود اعضاء علی البدل نیز موجب تکمیل آن نشود مجمع عمومی حسب مورد به صورت عادی یا به صورت فوق العاده جهت تکمیل تعداد باقیمانده اعضاء برگزار خواهد گردید.

ماده ۲۱. هیئت مدیره علاوه بر جلساتی که به طور مرتب و حداقل هر ماه یک بار تشکیل می گردد بنا به ضرورت با دعوت کتبی یا تلفنی رئیس یا نائب رئیس تشکیل جلسه فوق العاده خواهد داد.

تبصره: نحوه تشکیل جلسه فوق العاده به موجب آئین نامه داخلی است که به تصویب هیئت مدیره خواهد رسید.

ماده ۲۲. اعضاء هیئت مدیره در اولین جلسه ای که بعد از انتخاب شدن تشکیل می دهند از بین خود یک نفر رئیس و یک نفر نایب رئیس و یک نفر خزانه دار انتخاب خواهند نمود. حدود اختیارات آنها را اساسنامه که به تصویب مجمع عمومی امناء خواهد رسید مشخص می نماید.

تبصره ۱: هیئت مدیره در هر موقع می تواند افراد فوق الذکر را از سمت های مذکور

عزل کند.

تبصره ۲: هیئت مدیره در صورت لزوم می تواند سمت های دیگری برای سایر اعضای هیئت مدیره تعریف نماید.

ماده ۲۳. هیئت مدیره برای مدت ۲ سال انتخاب خواهند شد. انتخاب مجدد هیئت مدیره برای اجرای دوره های بعدی بلامانع بوده همچنین هیئت مدیره موظف است حداکثر ۳ ماه قبل از پایان تصدی خود از مجمع عمومی عادی امناء به منظور انتخابات هیئت مدیره جدید دعوت نماید. هیئت مدیره قبل از درج آگهی موظف است دستور و زمان برگزاری مجمع را به تأیید مرجع صدور پروانه برساند و حداقل ده روز قبل از پایان تصدی خود نتیجه انتخابات را به مراجع ذی ربط و ذی صلاح اعلام نماید.

ماده ۲۴. هیئت مدیره نماینده قانونی انجمن بوده و وظایف و اختیارات آن در چارچوب اساسنامه به شرح ذیل می باشد:

حفظ و حراست اموال منقول و غیرمنقول، رسیدگی به حساب ها، پرداخت دیون و وصول مطالبات، اجرای مصوبات مجمع عمومی، افتتاح حساب در بانک ها طی انجام تشریفات قانونی، تعقیب جریانات قضائی و اداری و ثبتی در کلیه مراحل قانونی در محاکم، تعیین حکم و تعیین و کیل و عزل آن، قطع و فصل دعاوی از طریق سازش (مصالحه) و در صورت اقتضاء تفویض و واگذاری تمام یا قسمتی از اختیارات خود به هر شخص دیگر اعم از حقوقی یا حقیقی با حق توکیل و سایر وظایفی که بر اساس اساسنامه به هیئت مدیره واگذار گردیده. به طور کلی هیئت مدیره می تواند هر اقدام و معامله ای را که ضروری بداند در مورد نقل و انتقال اموال منقول و آنچه که تصویب مجمع عمومی باشد پس از تصویب مجمع به نام انجمن انجام دهد.

تبصره ۱: جز درباره موضوعاتی که مفاد این اساسنامه اخذ تصمیم و اقدام درباره آنها در صلاحیت خاص هیئت امناء است، هیئت مدیره کلیه اختیارات لازم برای اداره امور مشروط به رعایت حدود اهداف و اساسنامه را دارا می باشد.

تبصره ۲: هیئت مدیره پس از تصویب می تواند در انجام معاملات و یا پرداخت هزینه های جاری انجمن تا مبلغ معادل قیمت بیست سکه تمام بهار آزادی بدون تصویب مجمع عمومی رأساً اقدام نماید.

ماده ۲۵. مجمع عمومی عادی امناء یک نفر را به عنوان بازرس اصلی و یک نفر را به عنوان بازرس علی البدل برای مدت یک سال انتخاب خواهد نمود.

ماده ۲۶. هیئت مدیره از بین خود یا خارج یک نفر را به سمت مدیرعامل انتخاب نموده و حدود اختیارات و مدت تصدی و حق الزحمه او را تعیین می نماید.

تبصره: مدیرعامل نمی تواند در عین حال رئیس هیئت مدیره باشد مگر با تصویب سه چهارم آراء حاضرین اعضای مجمع عمومی.

ماده ۲۷. بازرس می تواند در هر موقع هرگونه رسیدگی و بازرسی را در مورد عملیات انجمن انجام داده و اسناد و مدارک و اطلاعات مربوطه را مطالبه کرده و مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت لزوم تقاضای تشکیل جلسه فوق العاده مجمع عمومی را بنماید.

ماده ۲۸. هیئت مدیره، مدیرعامل و بازرسان تا زمانی که جانشین آنها از سوی مجمع عمومی انتخاب نشده اند در مسئولیت خود باقی خواهند بود.

ماده ۲۹. اشخاص ذیل نمی توانند به عنوان بازرس انتخاب شوند:

۱- کسانی که به علت ارتکاب جرم و به موجب حکم قطعی دادگاه از حقوق اجتماعی کلاً و یا بعضاً محروم شده باشند

۲- مدیران و مدیرعامل

۳- اقبای سببی و نسبی مدیران و مدیرعامل تا درجه سوم از طبقه اول و دوم

۴- همسر اشخاص مذکور در بندهای ۲ و ۳ این ماده

تبصره: انتخاب مجدد بازرسان بلامانع است

ماده ۳۰. وظایف بازرس به شرح ذیل است:

۱- بررسی کلیه اسناد و اوراق مالی و تهیه گزارش برای مجمع عمومی هیئت امناء

۲- مطالعه گزارش سالانه هیئت مدیره اعم از مالی و غیر مالی و تهیه گزارش عملکرد برای اطلاع مجمع عمومی

۳- گزارش هرگونه تخلف هیئت مدیره از مفاد اساسنامه به مجمع عمومی هیئت امناء

۴- اظهار نظر کتبی درباره صحت صورت دارایی، عملکرد و مطالب و اطلاعاتی که هیئت مدیره و مدیران در اختیار مجمع عمومی گذاشته اند

۵- سایر وظایفی که اساسنامه و قوانین و مقررات موضوعه به عهده بازرس قرار داده است.

تبصره: بازرس می تواند بدون داشتن حق رأی در جلسات هیئت مدیره شرکت نماید.

ماده ۳۱. مدیرعامل بالاترین مقام اجرایی انجمن است و در حدود اختیاراتی که از طرف هیئت مدیره و اساسنامه به وی تفویض می گردد، نماینده انجمن محسوب شده و از طرف انجمن حق امضا دارد.

تبصره ۱: عزل مدیرعامل از اختیارات هیئت مدیره می باشد که باید مستند و مدلل باشد.

تبصره ۲: اگر مدیرعامل عضو هیئت مدیره باشد دوره مدیریت عاملی او از مدت عضویتش در هیئت مدیره بیشتر نخواهد بود، لیکن انتخاب مجدد او طبق مقررات این اساسنامه بلامانع می باشد.

تبصره ۳: کلیه اسناد، اوراق بهادار و تعهدآور با امضای مدیرعامل و خزانه دار در غیاب خزانه دار با امضای رئیس هیئت مدیره و با مهر انجمن معتبر خواهد بود.

ص: ۷۷

ماده ۳۲. مدیرعامل مجری مصوبات مجمع عمومی و هیئت مدیره بوده و دارای اختیارات و مسئولیت های ذیل می باشد:

۱- نمایندگی قانونی در مراجع رسمی و نهادها و در برابر اشخاص حقیقی و حقوقی

۲- استخدام و عزل و نصب کارکنان در حدود ضوابط و مصوبات و با تصویب هیئت مدیره

۳- نگهداری دارایی، اموال، حساب ها، اسناد و دفاتر

۴- اعمال اختیاراتی که به صورت موردی یا مقطعی از جانب هیئت مدیره به وی تفویض شده باشد

۵- ارائه پیشنهادها و لازمه در زمینه گسترش، بهبود و هماهنگی در فعالیت های انجمن به هیئت مدیره جهت ارائه به مجمع عمومی

۶- تهیه پیش نویس ترازنامه، بودجه، خط مشی و گزارش سالیانه جهت بررسی هیئت مدیره و ارسال به مجمع عمومی

۷- تهیه پیش نویس آیین نامه های مورد لزوم جهت طرح و تصمیم گیری در هیئت مدیره

۸- نظارت و ایجاد هماهنگی در فعالیت شعب، نمایندگی ها و دفاتر

۹- پیشنهاد برگزاری جلسه مجمع عمومی فوق العاده با ذکر علل موجه برای تصویب به هیئت مدیره

۱۰- انجام سایر وظایف و اختیاراتی که طبق اساسنامه و قوانین و مقررات مربوطه به مدیرعامل محول شده یا بشود.

ماده ۳۳. حقوق و مزایای مدیرعامل به وسیله هیئت مدیره تعیین می شود.

در صورتی که مدیرعامل از اعضاء هیئت مدیره نباشد بدون داشتن حق رأی می تواند در جلسات هیئت مدیره شرکت نماید.

ماده ۳۴. مدت مأموریت مدیرعامل از مدت مأموریت هیئت مدیره تجاوز نخواهد کرد و تغییر یا تجدید انتخاب او نیز بلامانع است و به هر صورت مدیرعامل در صورت انقضای مدت مأموریت موظف است تا تعیین جانشین وظایف محوله را انجام دهد.

فصل سوم: بودجه و مواد اولیه

ماده ۳۵. بودجه انجمن از طریق ذیل تأمین می شود:

- کمک اعضاء هیئت مدیره

- کمک خیرین

ماده ۳۶. درآمد و هزینه های انجمن در دفاتر قانونی ثبت و شرح بیلابند آن حداکثر تا دو ماه پس از پایان هر سال مالی به

مراجع ذی ربط ارائه خواهد شد.

تبصره ۱: هیئت مدیره مکلف است کلیه درآمدهای حاصله سالانه را مطابق اساسنامه صرف اهداف و وظایف نماید. چنانچه وجوهی مازاد بر هزینه های انجمن

ص: ۷۸

موجود است در حساب مخصوصی بنام انجمن نزد یکی از بانک های رسمی ایران نگهداری نماید.

تبصره ۲: سال مالی انجمن منطبق با سال شمسی بوده و همواره به پایان اسفندماه ختم می شود.

تبصره ۳: مکاتبات رسمی انجمن با امضای مدیرعامل صورت می پذیرد.

تبصره ۴: کلیه مدارک، پرونده ها و مکاتبات در دفتر مرکزی نگهداری می شود.

تبصره ۵: مصوبات و صورت جلسات هیئت مدیره در دفاتر مخصوص به ترتیب تاریخ ثبت و به امضای اعضای ذی ربط خواهد رسید.

ماده ۳۷: هیئت مدیره مکلف است هرگونه تغییر یا اصلاح اساسنامه را به مرجع صادرکننده پروانه فعالیت اعلام نماید و در صورت موافقت مرجع صدور پروانه به تصویب مجمع عمومی رسانده و نتیجه آن را برای انجام تشریفات اداری ثبت به مرجع صدور پروانه اعلام نماید.

ماده ۳۸: هیئت مدیره مکلف است محل انجمن و تغییرات بعدی آن را به مرجع صادرکننده پروانه فعالیت اعلام نماید.

ماده ۳۹: انجمن دارای سربرگ، مهر و یا آرم مخصوص خواهد بود که متن آن تصویب هیئت مدیره و برابر مقررات قانون تهیه خواهد شد. هیئت مدیره مکلف است نمونه سربرگ، مهر و آرم تهیه شده را به مرجع صادرکننده پروانه فعالیت و ثبت شرکت ها ارسال نماید.

تبصره: هیئت مدیره در حفظ و حراست از مهر و آرم مسئولیت قانونی دارد.

ماده ۴۰: انحلال: در صورت انحلال انجمن مجمع عمومی فوق العاده حداقل ۳ نفر را به عنوان هیئت تصفیه انتخاب و این هیئت موظف خواهد بود پس از رسیدگی به حساب ها و تصفیه بدهی ها و وصول مطالبات باقیمانده و تعیین دارایی مسلم اعم از منقول و غیرمنقول دارایی انجمن را به تصویب مجمع عمومی فوق العاده برساند. هیئت مذکور موظف است نتیجه را به مجمع صادرکننده پروانه فعالیت ارائه نماید.

تبصره ۱: مجمع عمومی فوق العاده موظف است دارایی سازمان را پس از انحلال که با نظارت مرجع صدور پروانه به یکی از سازمان های مردم نهاد با موضوع فعالیت مشابه تعیین می گردد، واگذار نماید.

تبصره ۲: تصفیه امور مربوط بر طبق مفاد اساسنامه و قوانین موضوعه صورت خواهد پذیرفت.

تبصره ۳: هیئت تصفیه از بین خود یک نفر را به عنوان مدیر تصفیه انتخاب می نماید.

تبصره ۴: مدیر تصفیه موظف است یک نسخه از گزارش را به مرجع صدور پروانه و

ثبت شرکت ها ارائه نماید.

ماده ۴۱. چنانچه فعالیت های مندرج در اهداف این اساسنامه نیازمند کسب مجوز خاص از سایر دستگاه های دولتی باشد انجمن موظف است نسبت به کسب مجوز مورد نظر اقدام نماید.

ماده ۴۲. مواردی که در این اساسنامه پیش بینی نشده است بر اساس آئین نامه ذی ربط تأسیس و فعالیت سازمان های مردم نهاد و عموماً قانون تجارت عمل خواهد شد.

ماده ۴۳. این اساسنامه مشتمل بر ۳ فصل و ۴۳ ماده و ۳۵ تبصره در نشست مورخ ۳۰/۰۸/۱۳۹۲ مجمع عمومی مؤسس به تصویب رسید. (۱)

ارتباطات

این مرکز برای تسهیل و تسریع در اطلاع رسانی و ارتباطات خود با جامعه هدف، مدیران دولتی و اقشار جامعه، دو سامانه را فعال کرده است: یکی کانال تلگرام و دوم سایت اینترنتی.

کانال سماوات در تلگرام به منظور سهولت در اطلاع رسانی بین مراکز مدتهاست فعالیت خود را آغاز نموده و مدیران محترم مراکز می توانند اطلاعات مراکز تحت مدیریت خود را به ادمین کانال جهت انعکاس در کانال ارسال نمایند.

نشانی دبیرخانه مرکزی: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان استاد نجات اللهی (ویلا جنوبی)، نبش کوچه جرج جرداق (افشین سابق)، پلاک ۲۶۹، ساختمان پردیس ویلا، طبقه ششم.

تلفن دبیرخانه: ۸۸۹۲۵۸۴۵

فاکس دبیرخانه: ۸۸۹۲۶۴۱۹

وب سایت: www.samavat.org

ایمیل سماوات: samavat۹۵@yahoo.com

نشانی کانال تلگرامی سماوات: www.telegram.me/samaavaat

ادمین کانال سماوات: @z_atashak

ص: ۸۰

سماوات با استقبال رعد الغدير متولد شد یا به قول ساعد مطهری سماوات با پذیرفتن پیشنهاد ایشان به تدریج عملی شد. یعنی مدیران رعد الغدير و کاشانه مهر کاشان تصمیم گرفتند با ایجاد شبکه ای، هماهنگی بین مراکز افزایش پیدا کند. نیز این شبکه بین رعد الغدير و مراکز مرتبط به رعد ایجاد شد. از این رو می توان مدعی شد سماوات به عنوان یک شبکه از چند جهت مدیون رعد الغدير است.

این فصل به بررسی و معرفی رعد الغدير و مراکز وابسته به آن به عنوان زمینه ایجاد کننده می پردازد:

رعد در سال ۱۳۶۳ در دو اتاق در درمانگاه غیائی در یافت آباد شروع به کار کرد. در سال ۱۳۷۲ به دو دسته تفکیک شد؛ یک گروه در رعد غرب تهران به نام مجتمع آموزشی رعد و شعبه دیگر به نام مجتمع آموزشی نیکوکاری در جنوب غرب تهران در سال ۱۳۸۰ و در بلوار خلیج شروع به کار کرد.

بنابراین مجتمع آموزشی رعد به صورت یک تشکل از سال ۱۳۷۲ در شهرک غرب تهران شروع به کار کرد؛ ولی از سال ۱۳۸۰ رعد الغدير با نام شعبه جنوب غرب مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد در بلوار خلیج فارس شروع به کار کرد و در سال ۱۳۸۶ به صورت مستقل ثبت شد و با تشکیلات خاص خودش در محله یافت آباد کارش را شروع کرد.

رعد الغدير از سال ۸۰ تاکنون یعنی حدود ۱۶ سال است فعالیت و سابقه دارد. سید ساعد مطهری درباره تأسیس رعد گزارشی نوشته که به لحاظ تاریخی اهمیت دارد: «ابتدا و به ساکن من دفتر هماهنگی (اطاق فکر) را در رعد شهرک غرب بنا به پیشنهاد آقای میرزاخانی با همکاری پنج نفر دیگر تشکیل دادم ولی به دلیل کندی هیئت مدیره رعد در اجرا و ناهماهنگی با اعضای دفتر، پنج نفر از هفت عضو از ادامه کار خودداری کردیم. علی رغم اجابت درخواست رئیس هیئت مدیره (آقای میرزاخانی) در تأسیس رعد گیلان و عضو بودن در هیئت امناء آن، چندین بار در فاصله تعطیل کردن دفتر هماهنگی و تأسیس رعد گیلان آقای سلطان زاده از اینجانب جهت همکاری با رعد الغدير دعوت نمود که با تشکیل دفتر هماهنگی در رعد شهرک غرب به همکاری با رعد الغدير مشغول شدم. در این زمان پیشنهاد تشکیل شبکه ای از خیریه ها را دادم؛ البته گفت و گوهایی با آقای نوری انجام شد تا

اینکه به نشست نیاسر منجر شد و آقای هادی پور و دیگران برای همکاری دعوت شدند. تصمیم گیری و برنامه ریزی در شیوه عمل، به پیشنهاد من اولین گردهمایی به سمینار بین المللی تغییر ماهیت داد. برای تأمین بودجه از کاشانه مهر کاشان دعوت به همکاری شد و سپس از ژاپن هیرو سونادا و از دفتر فرهنگ معلولین یک گروه و آقای هادی پور دعوت شدند. نیز از آلمان و پاکستان و لبنان و عراق هم دعوت شده بودند. یادم نیست توسط چه کسی دعوت شدند و خیریه هایی که آقای سلطان زاده می شناختند و رعد گیلان که در شرف تأسیس بود توسط اینجانب دعوت به عمل آمد».

تأسیس و آغاز فعالیت ها

در معرفی مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر گفته شده، مؤسسه ای است غیر دولتی، عام المنفعه و مردم نهاد که در راستای اهداف اساسنامه خود در زمینه آموزش، توانبخشی و اشتغال زایی برای معلولین جسمی - حرکتی به صورت کاملاً رایگان به ارائه خدمت می پردازد. (۱)

آقای علی سلطان زاده دارای مدرک مهندسی مکانیک از دانشگاه شریف محور رعد الغدیر است و درباره این تشکیلات گفته است:

فکر اولیه ایجاد مؤسسه نیکوکاری رعد، به سال ۱۳۶۳ برمی گردد که در آن سال و در اوج جنگ تحمیلی و بمباران های شهری از سوی رژیم بعثی صدام، سه نفر از مهندسين مسلمان جمع شدند و اعلام کردند این جوانان عزیز ما که به جبهه های می روند، تعدادی از آنها شهید می شوند و عده ای که به صورت جانباز برمی گردند درست نیست یک رزمنده ۱۸ ساله که در جبهه قطع عضو یا قطع نخاع شده تا آخر عمر در خانه بماند. به امید آنکه سر ماه بنیاد شهید بیاید حقوق ماهانه به او بدهد. ما به عنوان مهندسين این مملکت وظیفه ای داریم که برای اینها فکری کنیم و معتقد بودند تا جنگ هست این کار را به عنوان الگوی کوچکی ادامه دهند و بعد از پایان جنگ نتیجه اش را به مسئولان مملکت ارائه کنند و برای کل معلولین سراسر

ص: ۸۳

کشور اجرا کنند تا آنها محتاج به دیگران نباشند و بتوانند مستقل زندگی کنند. (۱)

از سال ۱۳۶۶ این مرکز ایجاد و در دو اتاق در درمانگاه خیریه غیائی یافت آباد مستقر گردید. بعد از آن به خیابان راهیما مقابل دخانیات منتقل شد و در پارکینگ آموزشگاه ناینیایان ابابصیر مستقر گردید. پارکینگ را به آموزشگاه نقشه کشی ساختمان و سیم پیچی برق تبدیل کرد. منتها چون تعداد جانبازانی که مراجعه می کردند کم بود، به مرور معلولین جسمی و حرکتی که معلولیت ذهنی نداشتند هم پذیرش شدند. بعد از آن در سال ۷۲، عذر ما را خواستند تا اینکه در شهرک غرب زمینی از آموزش و پرورش گرفته و بعد از ساختن دو اتاق کار را شروع کردند. همان جا اکنون توسعه یافته و ۴۲۰۰ مترمربع بنا دارد و مرکزی برای آموزش معلولان جسمی و حرکتی است. بعد به فکر توسعه این مرکز در استان ها افتادند. در یزد، مرکز مشابه اش راه اندازی شد. سپس برای منطقه محروم تهران فکر شد و با تحقیقات اولیه بلوار خلیج فارس انتخاب شد و در حوالی بزرگراه فتح شعبه جنوب غرب دایر شد. بعد از آن چون جای مؤسسه کوچک و استقبال زیاد بود، در یافت آباد زمینی از شهرداری دریافت کردیم و ساختمان کنونی رعد الغدیر احداث شد و شعبه مجتمع نیکوکاری رعد به این مکان منتقل شد و رعد الغدیر در سال ۱۳۸۶ به ثبت رسید.

علی سلطان زاده مدیرعامل مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر درباره نحوه آغاز به کار رعد اینگونه گزارش داده است: ۳۰۰ متر زمین را در سال ۱۳۸۳ از شهرداری گرفتیم و با ۵۰۰ هزار تومان موجودی، کلنگ این ساختمان را به زمین زدیم و ظرف ۸ ماه مردم حدود ۹۰ میلیون تومان کمک کردند و این ساختمان با ۴۵۰ مترمربع فضا ساخته شد. بعد از آن هم کمک خیرین ادامه یافت و به طبقات آن اضافه کردیم سال ۹۳ هم مردم کمک کردند و طبقه سوم آن تکمیل شد. (۲)

خط مشی

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر از جمله تشکل های غیر دولتی است که به منظور ارتقای توانایی های افراد توان یاب (معلولین جسمی - حرکتی) در سال

ص: ۸۴

۱- . روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰ مهرماه ۱۳۹۴.

۲- . همان.

۱۳۸۰ به همت چند تن از افراد نیکوکار و خیر در منطقه جنوب غرب تهران و در منزلی استیجاری واقع در بلوار خلیج فارس، شهرک سینا، کوچه منتظرالمهدی تأسیس گردید.

این مجتمع، آموزش را به عنوان ابزاری مؤثر و مفید سرلوحه فعالیت های خویش قرار داده و معتقد است برای ارتقای توانایی های این عزیزان هیچ ابزار و وسیله ای مؤثرتر از آموزش نمی باشد.

از آنجایی که امکانات مکان مورد استفاده به هیچ وجه در شأن و منزلت کارآموزان مجتمع نبود؛ لذا هیئت مدیره در تلاشی پیگیر و مستمر در ارتباط با شورای اسلامی شهر تهران و شهرداری منطقه ۱۸، سرانجام زمینی به مساحت ۳۰۰ متر مربع را در پارک شهدای یافت آباد در اختیار گرفت.

نقشه های معماری و محاسباتی توسط خیرین تهیه و اقدامات اجرایی ساخت ۶۵۰ متر بنا آموزشی در تاریخ ۳/۱۰/۸۳ شروع گردید و حال با الطاف خداوند و کمک های خیرین خداجوی این مجتمع از ابتدای شهریورماه ۱۳۸۴ همزمان با شب میلاد با سعادت حضرت مهدی عج الله تعالی فرجه الشریف به مرحله بهره برداری رسیده است.

متولیان مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر از ابتدای شکل گیری مجموعه بر آن شدند که خدمات آموزشی و توانبخشی حرفه ای را به صورت «صد درصد رایگان» ارائه کنند تا معلولین جامعه از خدمات مؤسسه بهره مند شده و در جهت نیل به خود اشتغالی و خودکفایی اقتصادی و حفظ و تقویت عزت نفس و کرامت انسانی خویش گام بردارند. با توجه به اینکه در رعد الغدیر «توانمندسازی فرد معلول» نخستین گام محسوب می گردد، لذا مؤسسه به عنوان یک نهاد آموزشی و نیکوکاری خدمات خود را در سه زمینه «آموزش فنی و حرفه ای منجر به اشتغال»، «توانبخشی» و «خدمات حمایتی» ارائه می نماید.

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر پس از انجام مراحل قانونی و دریافت مجوز لازم از نهادهای مرتبط سرانجام در مهرماه ۱۳۸۶ به شماره ۲۱۷۰۰ به ثبت رسید و فعالیت های خود را مستقلاً ادامه می دهد.

در حال حاضر تعداد ۱۲۰ نفر توان یاب دختر و پسر در طول هفته در دو شیفت صبح و بعدازظهر از خدمات آموزش فنی و حرفه ای توانبخشی و حمایتی صد

درصد رایگان مجتمع بهره مند می باشند. (۱)

بخش های اداری و وابسته

رعد الغدير دارای چندین قسمت اداری است، که به اقتضای ضرورت ها تأسیس شده و جهت تأمین نیازهای معلولان است.

گروه بانوان همیار: جمعی از بانوان نیک اندیشی هستند که در قالب کمیته های مشخص (ازدواج و تأمین جهیزیه - درمانی و پزشکی - اردویی - آموزشی - اشتغال و...) در فعالیت های ذیل مجتمع را یاری می دهند:

۱. جذب کمک های مردمی (نقدی و غیر نقدی)

۲. مشارکت در برگزاری اردوهای فرهنگی - سیاحتی داخل و خارج از شهر

۳. برگزاری جشن ها و بازارچه های خیریه مختلف در طول سال

۴. جمع آوری نذورات

۵. بازدید از منازل کارآموزان نیازمند

۶. مشارکت در اجرای برنامه های فرهنگی درون مؤسسه

۷. شناسایی معلولان منطقه و معرفی آنان جهت بهره مندی از خدمات به مؤسسه

۸. تهیه و توزیع ارزاق در مناسبت های خاص به توان یابان تحت پوشش مؤسسه

۹. معرفی مؤسسه به سایرین و جذب پتانسیل های حمایتی آنان در جهت رشد و ارتقاء خدمات مؤسسه

۱۰. تهیه جهیزیه جهت توان یابان در شرف ازدواج

۱۱. تلاش در جهت اشتغال توان یابان در ارتباط با سایر سازمان ها و شرکت ها (۲)

دندانپزشکی: با توجه به اهمیت امور درمانی علی الخصوص دندانپزشکی معلولین خاصی چون C.P و با توجه به عدم پاسخگویی مناسب سازمان ها و مراکز درمانی جهت خدمت رسانی به این عزیزان به لطف خداوند، یاری انسان های نیکوکار و دندانپزشکان نوع دوست اولین و تنها کلینیک دندانپزشکی ویژه معلولین جسمی و حرکتی با عنوان کلینیک دندانپزشکی رعد الغدير اوایل اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۸ آغاز به فعالیت نمود.

۱- ویژه سماوات، ص ۴۷.

۲- گروه همیار بانوان در حال حاضر (۱۳۹۷) فعالیت چندانی ندارد. (علی سلطان زاده)

هدف از راه اندازی این کلینیک ارائه خدمات دندانپزشکی رایگان ویژه توان یابان نیازمندی می باشد که امکان بهره مندی از خدمات درمانی را ندارند.

این کلینیک در حال حاضر دارای ۳ یونیت مجهز دندانپزشکی و وسایل احیای بیمار (C.P.R) می باشد. همچنین کلینیک رعد الغدیر مجهز به سیستم استریلیزاسیون پیشرفته جهت مبارزه با انواع بیماری های عفونی، ایدز و هپاتیت می باشد.

کلینیک رعد الغدیر دارای ۲ دستیار دندانپزشک و حدوداً ۳۰ دندانپزشک است که به صورت افتخاری جهت درمان عزیزان توان یاب است.

مددکاری: این واحد وظیفه پیدا کرد تا با شناسایی مددجویان و نوع نیازشان در جهت رفع آن به شکل مناسب برآید. در همین زمینه به جهت ترویج فرهنگ دستگیری از نیازمندان، به تعداد بسیاری از توان یابان و نیازمندان داخل و خارج از مؤسسه خدمات رایگان در زمینه های: آموزشی، درمان، تأمین جهیزیه، تأمین ایاب و ذهاب، کمک هزینه تحصیل، ارائه ارزاق به صورت فصلی ارائه شده است.

ارتباط با سازمان های خدمتگزار در زمینه تأمین نیاز ضروری مددجویان، برای تسهیل شرایط آنها از قبیل: نیازهای درمانی، تأمین جهیزیه، تأمین هزینه تحصیل، ایجاد کار، از دیگر وظایف واحد مددکاری مؤسسه به شمار می آید که بر همین اساس درصد قابل توجهی از مسائل مددجویان محترم از طریق معرفی و مشورت با این مؤسسات ترفیع یافته و ضریب امیدواری، اعتماد به نفس و اتکاء به توانمندی هایشان تا حد قابل توجهی در اذهان آنها افزایش یافته است.

خدمت رسانی به سادات ایتم، توان یاب و سرپرست خانوار از خدمات دیگر این واحد می باشد که در حال حاضر تعداد کثیری از عزیزان سادات از خدمات این مؤسسه در زمینه های مختلف و به صورت موردی، موقت و دائمی از خدمات رایگان دندانپزشکی، کاردرمانی، گفتار درمانی، حمایت های تحصیلی، مرمت منزل، حمایت های آموزشی بهره مند می شوند.

تأمین هزینه های فوق و ایجاد فضای فکری مناسب برای سادات توان یاب عزیز، از محل سهم سادات، با کسب اجازه از حجت الاسلام شهرستانی، نماینده محترم مرجع عالیقدر تشیع، جناب آقای آیت الله سیستانی (زیدعزه) انجام می شود.

اگرچه نمی توان به طور تأکیدی ریشه های فقر و آسیب های ناشی از آن را خشکاند ولیکن اعتقاد خادمین مؤسسه رعد الغدیر سبز کردن اندیشه های نو در افکار آماده تمامی توان یابان است که توفیق خدمتشان را خداوند متعال به آنها

ارزانی داشته و آرزویشان بارور شدن روحیه خستگی ناپذیری برای خدمت به این نعمات الهی است. (۱)

توانبخشی: کار درمانی شاخه ای از دانش توانبخشی است و در واقع علم و هنر استفاده از فعالیت های هدفمند جهت افزایش استقلال و بهبود ADL (مهارت های روزمره زندگی) در انواع بیماران با ضایعات مختلف می باشد. لذا واحد توانبخشی مؤسسه از اواسط مردادماه ۱۳۸۵ با حمایت مالی خیرین محترم آغاز به کار نمود. عمده فعالیت های توانبخشی قابل ارائه مؤسسه با توجه به شرایط و سن گروه مخاطب در زمینه کاردرمانی و بعضاً فیزیوتراپی می باشد.

این واحد در حال حاضر ۶ روز هفته (در ساعات ۸ الی ۱۴) مشغول به پذیرش مراجعان می باشد و در طی یک دوره درمانی ۲۰ جلسه ای (با تشخیص کارشناس مربوط تعداد جلسات متغیر می باشد) توان یابان تحت پوشش قرار می گیرند. از ابتدای تأسیس این واحد تاکنون تعداد بسیار کثیری از توان یابان مؤسسه توسط این واحد پذیرش شده اند که شامل معلولیت هایی چون MS: میوپاتی - CP - گیلنباره - SMA - اختلالات مخچه ای - ضایعه نخاعی - مشکلات تعادلی - CMT - ضربه مغزی و... می باشد.

پاره ای از اهداف کلی کاردرمانی در مرکز رعد الغدير با توجه به نیازمندی های کارآموزان عبارت است از:

- ۱- تقویت عضلانی و جلوگیری از ضعیف شدن عضلات از طریق برنامه های تقویتی مستمر
- ۲- افزایش دامنه حرکتی مفاصل و جلوگیری از محدود شدن آنها در اکثر بیماری های عضلانی - اسکلتی و عصبی
- ۳- آموزش مجدد حرکت و انقباض عضلانی در مواردی که عضله ای برای مدتی به علل مختلف بدون فعالیت مانده است.
- ۴- جلوگیری از تشکیل و تشدید تغییر شکل ها (deformity) و اصلاح آن در حد امکان
- ۵- تجویز و آموزش نحوه صحیح استفاده از وسایل کمکی از قبیل: عصا، واکر،

ص: ۸۸

-
- ۱- . طی تفاهم نامه ای که با خیریه جوادالائمه در سال ۱۳۹۵ منعقد کردیم خدمات مددکاری مؤسسه را به خیریه مذکور واگذار نموده ایم.

۶- آموزش طرز صحیح انواع وضعیت های ایستادن، نشستن، خوابیدن، فعالیت های حرفه ای و روزمره برای آنکه صدمه های ناشی از هر کدام به حداقل برسد.

۷- آموزش و کاهش میزان اختلالات حسی، لمس، حرارت، حس عمقی، تعادل و...

۸- آموزش نحوه انجام تمرین به منظور ازدیاد قدرت و سرعت در انجام کارها

۹- انجام تمامی فعالیت ها جهت مستقل ساختن بیمار در انجام زندگی روزمره و کسب استقلال نسبی در انجام کارها(۱)

خدمات توانبخشی کودکان: خدمات کاردرمانی و گفتاردرمانی برای کودکان و نوجوانان از شیرخوارگی تا ۱۲ سالگی از سال ۱۳۹۰ در ساختمان خیابان جیحون و از سال ۱۳۹۴ در ساختمان مرکزی مؤسسه آغاز به کار کرده است و این خدمات همچنان ادامه دارد.

حمایت: در کنار خدمات آموزشی و توانبخشی که به صورت مستمر جریان دارد خدمات جانبی و حمایتی به منظور افزایش تسهیلات به توان یابان ارائه می شود که عبارت اند از:

۱. خدمات پزشکی و درمانی رایگان (با حضور پزشک متخصص عمومی، متخصص زنان) به صورت مستمر و یکبار در هفته

۲. خدمات مشاوره ای (ازدواج - خانوادگی - تحصیلی - اشتغال) و دوره های آموزشی مهارت های زندگی و افزایش اعتماد به نفس به صورت فردی و گروهی

۳. سرویس ایاب و ذهاب رایگان از پاره ای از نقاط تهران

۴. برپایی اردوهای زیارتی، سیاحتی و تفریحی به صورت مدون در هر ترم به منظور حضور اجتماعی بیشتر معلولین در جامعه و افزایش روحیه آنان

۵. بازدید از منازل توان یابان و ارائه خدمات حمایتی و مددکاری

۶. هماهنگی مراکز فرهنگی - ورزشی جهت استفاده از امکانات ورزشی (استخر و سونا) به صورت رایگان برای توان یابان

۸. ارتباط با سایر سازمان های غیر دولتی و خیریه جهت رفع مسائل و نیازهای مددجویان در زمینه های مختلف خانوادگی - درمانی - ازدواج - تحصیلی. (۱)

مرکز حرفه آموزی کوثر (۲)

مرکز حرفه ای کوثر شهری واقع در محله ۱۳ آبان، به عنوان واحدی وابسته به مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر می باشد که به منظور ارائه خدمات، آموزش فنی و حرفه ای، و کارآفرینی و اشتغال زایی به گروه های معلولین جسمی و حرکتی و زنان سرپرست خانوار؛ طی تفاهم نامه ای ۵ ساله بین این مؤسسه و شهرداری منطقه ۲۰ تهران؛ به صورت امانی و بدون اخذ اجاره در اختیار این مؤسسه قرار گرفته است.

پس از واگذاری این مرکز در بهمن ماه ۱۳۹۳ از سوی معاونت فرهنگی اجتماعی و امور بانوان شهرداری منطقه ۲۰، کلیه اقدامات عمرانی، مناسب سازی و تجهیز مکان با حمایت خیرین آغاز و مرکز در کمتر از سه ماه به مرحله بهره برداری رسید.

راه اندازی کارگاه نگار: کارگاه تولید انواع عرقیات گیاهی با برند نگار فعالیت رسمی خود را از خرداد ۱۳۹۳ آغاز نمود این کارگاه تولیدی به همت یکی از توان یابان کارآموخته مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر که دارای مدرک دانشگاهی در رشته فناوری گیاهان دارویی می باشد کار خود را به منظور تولید انواع عرقیات گیاهی شربت های سنتی و کرم های گیاهی آغاز نموده است.

کارگاه خیاطی: در راستای طرح توانمندسازی زنان بد سرپرست و بی سرپرست منطقه ۲۰ تهران، کارگاه خیاطی «کوثر» به منظور تولید انواع پوشاک زنانه و مردانه، البسه کار شرکتی، مانتوهای مدارس، ارگان های بیمارستانی و... با ظرفیت اشتغال برای ۵ نفر دایر شده است.

کارگاه صبحانه نان و ریحون: کارگاه تولید و بسته بندی صبحانه سالم از ابتدای سال ۱۳۹۴ کار خود را با هدف عرضه انواع صبحانه سالم در ایستگاه های منتخب مترو با مشارکت معاونت فرهنگی و اجتماعی شرکت بهره برداری مترو آغاز نمود. در

ص: ۹۰

۱- . همان، ص ۵۲.

۲- . این مرکز در سال ۹۶ به شهرداری واگذار شد و به طور مستقل از مؤسسه به کار خود ادامه می دهد.

حال حاضر این کارگاه در زمینه تولید انواع بسته های صبحانه، پذیرایی ادارات، مؤسسات و مجالس فعالیت می نماید.

کارگاه لیلیا: این کارگاه به همت یک خانم سرپرست خانوار در زمینه تولید انواع تابلوهای معرق و منبت، جعبه های کادویی منقوش با برند "لیلیا" مشغول به کار می باشد.

برگزاری کلاس آموزشی: استفاده از خدمات آموزشی این مرکز برای معلولین و زنان سرپرست خانوار به صورت کاملاً رایگان می باشد.

در این مرکز دوره های آموزش منجر به اشتغال در زمینه های "کامپیوتر" و "صنایع دستی و هنری" ارائه می شود.

اشتغال و کاریابی: یکی از بخش فعال رعد الغدير تأمین شغل برای افراد دارای معلولیت است. تا کنون این اقدامات را انجام داده است.

کارگاه حمایتی خیاطی: رعد اقدام به راه اندازی کارگاه حمایتی خیاطی در مکان مؤسسه نمود. کارآموزان پس از طی دوره کارورزی ۶ ماهه و اشتغال به کار حرفه ای در طول مدت ۲ سال و دریافت حق الزحمه به کارآموختگانی توانمند در رشته چرخکاری (راسته دوزی و سردوزی) تبدیل می شوند و می توانند به صورت فردی دارای مهارت و مستقل در جامعه مشغول به کار شوند. پس از پایان دوره کارورزی و اشتغال موقت؛ توان یابان دارای مهارت بالا در کارگاه خیاطی جای خود را به کارورزان کار آموخته جدیدتر می دهند و این فرآیند همچنان ادامه دارد. در حال حاضر تعداد ۲۰ نفر در این کارگاه به صورت تمام وقت مشغول به فعالیت در زمینه کلیه امور دوخت و دوز (البسه کار و بیمارستانی، مانتو مدارس و...) می باشند.

مشاغل خانگی: مؤسسه نیکوکاری رعد الغدير در راستای حمایت از اشتغال افراد دارای معلولیت های حاد که متأسفانه به دلیل شدت معلولیت و یا به علت مهیا نبودن بسترهای لازم جامعه برای انجام فعالیت های اجتماعی بعضاً مجبور به انزوا و خانه نشینی می باشند، سعی نموده اند تا از طریق ارائه آموزش های به روز و منطبق با نیاز بازار کار با ارائه دوره های متعدد هنری و صنایع دستی فضایی را جهت خود اشتغالی این عزیزان در منزل را فراهم آورد. این مجموعه از طریق خرید محصولات تولیدی توان یابان در زمینه های گوناگون هنری، و عرضه آن از طریق برپایی نمایشگاه های خیریه سالانه به صورت داخلی و خارجی و یا فروش و هدیه آن به

شرکت ها و سازمان های دولتی و خصوصی حمایت های لازم را از امر خود اشتغالی معلولین به انجام می رساند.

بازارچه صنایع دستی: بازارچه صنایع دستی مؤسسه رعد الغدیر به منظور توانمندسازی و مستقل شدن کارآموزان جهت مشاغل زود بازده تأسیس گردیده و در راستای این امر تعدادی از کارآموزان و کارآموختگان پس از پشت سر گذاشتن دوره های مختلف به صورت مستقل در خارج از محیط مؤسسه مشغول به فعالیت می باشند.

کارگاه صنایع چوب: کارگاه صنایع چوب مؤسسه، در محل کانکس های مؤسسه فعالیت خود را آغاز کرده است و در حال حاضر ۴ نفر از توان یابان مؤسسه در آنجا فعالیت می کنند و انواع غزال های چوبی در ابعاد مختلف - تابلوهای معرق منبت، معرق خط و معرق مینیاتور را تولید می نمایند.

کارگاه حمایتی مونتاژ: کارگاه مشارکتی مونتاژ سیم فندک گاز در سال ۱۳۹۱ با اشتغال ۳ نفر توان یابان به مدت یکسال شروع به فعالیت نمود.

کارگاه قابسازی: کارگاه قابسازی رعد الغدیر در محل کانکس های مؤسسه مشغول به کار می باشد و انواع قاب های PVC را تولید می کنند و یک نفر از کارآموختگان در آن فعالیت می نمایند.^(۱)

کانکس اغذیه: کانکس اغذیه با واگذاری به یک نفر از کارآموختگان فعالیت خود را به صورت مستقل آغاز نمود.

کانکس بوفه: این کانکس نیز با اشتغال یک نفر از کارآموختگان فعالیت می نماید.

کاریابی: کلیه کارآموزان مؤسسه پس از طی دوره های آموزشی و اخذ مدارک فنی و حرفه ای به واحد کاریابی مؤسسه مراجعه و در بانک اطلاعات مشاغل ثبت نام و در صورت نیاز حامیان، شرکت ها و ارگان های مرتبط با مؤسسه جهت اشتغال معرفی می گردند.

از بدو تأسیس مؤسسه تا به امروز بیش از ۱۰۰ نفر توسط این واحد به مراکز مختلف معرفی و مشغول به کار شده اند.

ص: ۹۲

۱- در یک سال اخیر به علت کمبود جا و کمبود کار، این کارگاه ها تعطیل شدند. (علی سلطان زاده)

برگزاری دوره های آموزشی: رعد الغدیر با ارتباط با سازمان جهانی کار ILO و عضویت رسمی در سازمان جهانی آموزش های مهارتی TVTO تلاش کرده تجارب کشورهای پیشرفته را اقتباس کرده و در ایران اجرایی کند. در گام نخست تلاش کرده به معلولان توانایی های لازم از طریق آموزش بدهد. از این رو دوره های مختلف حرفه و فن، رایانه، هنر و غیره برگزار کند. (۱)

گسترش و مشابه سازی

مدیریت رعد الغدیر پس از یک دهه فعالیت در حوزه هایی که نام برده شد تلاش کرد، مراکزی در شهرهای مختلف مشابه سازی کند. یعنی مراکزی پدید آورد یا مرکز موجود را تجهیز و سازمان دهی کند تا در راستای دیدگاه های رعد الغدیر فعال یا فعال تر گردد. در واقع رعد درصدد صادرات فناوری و دستاوردهای خودش به همه شهرهای ایران بوده است. تا از این طریق یک رعد الغدیر در تهران تبدیل به ده ها رعد در شهرهای مختلف شود.

اما از سال ۹۲ فکر تشکیل سماوات مطرح شد تا به جریان افتادن صادرات فناوری و جریان مشابه سازی را اولاً سرعت بدهد؛ ثانیاً ضابطه مند و حساب شده نماید. یعنی سماوات موظف است هماهنگی های لازم را به عمل آورد تا مراکز شهرها با رعد الغدیر داد و ستد تجربیات و رفت و آمد حساب شده و تحت ضوابط مقبول داشته باشند.

مراکز مشابه یا همسو

هر یک از مراکز ما در تهران تلاش کرده اند از مراکز شهرستانی یارگیری کنند تا در شرایط خاص به مدد هم آمده و یکدیگر را یاری رسانند. کانون ناشنویان ایران اولین مرکزی بود که در تهران در سال ۱۳۳۷ تأسیس شد و در شهرهای مختلف یارگیری کرد.

پس از آن انجمن نابینایان ایران و بعد جامعه معلولان ایران و در سال های

ص: ۹۳

اخیر مجمع هم اندیشی، گروه تشکل های همسوی رعد مرکز، کمپین پیگیری قانون جامع معلولان، شبکه نابینایان چاوش، کانون سراسری تشکل های مردم نهاد بهزیستی، شبکه سلامت وابسته به رعد الغدیر و قبل از همه سماوات تشکیل شده است. آقای مطهری از قول آقای سلطان زاده نقل می کند که چون وزارت کشور در زمان درخواست پروانه با ایجاد شبکه مخالف بود، زمانی طولانی صرف شد تا پروانه اخذ شود.

هنوز مطالعه جامع درباره علل و عوامل پیدا و پنهان شکل گیری این شبکه ها، نیز علل ناکارآمدی و یا عدم موفقیت آنها و آسیب شناسی آنها انجام نشده است و بسیاری منتظراند تا سرنوشت شبکه ای مثل سلامت به کجا می رسد. البته نظراتی در برخی محافل خصوصی مطرح می شود و برخی با نگاه بدبینانه انگیزه اصلی مؤسسين شبکه ها را دستیابی به اقتدار برای چانه زنی در مبادلات و معادلات قدرت در سطح بالای مدیریتی می دانند و تحلیل می کنند سران این شبکه ها در خفا با مدیران ارشد دولتی ارتباط دارند و پس از رسیدن به هدف و تأمین انگیزه شان، معمولاً فتیله شبکه را پایین می کشند.

البته همه اینها ذهنیت ها و سخنانی که هنوز در عمل آزمون نشده و رخدادهای آتی نشان دهنده صحت و سقم آنها است.

اینجا به ابعادی از سماوات می پردازیم و فارغ از مباحث نظری به تحلیل واقعیت های موجود اقدام می کنیم.

کارآمدی و اهمیت

معلولان ایران به حدی از ارتقای علمی، فرهنگی و درجه ای از مدارج مقبولیت اجتماعی دست یافته و بسیاری از آنان به پست های مهم و مرجع مثل وکالت، استادی دانشگاه، نویسندگی، روزنامه نگاری و غیره رسیده اند. از طرف دیگر مقاومت برای حل مشکلات آنها هم فراوان است و نیاز مبرم به اتحاد و وحدت دارند. لازم است در هر شهر و در کل کشور نیروهای خود را بسیج و با تعاون و مساعدت یکدیگر و حل مشکلات همدیگر بتوانند در کل کشور به نیروی بی بدیلی تبدیل شوند که در مقابل افراد مانع تراش، بتوانند ایستادگی نمایند.

جامعه هدف به درجه ای از رشد مادی و معنوی رسیده ولی لازم است تفکر خودگردانی در آحاد این جامعه به یک ایده جدی و عملی تبدیل گردد و هر یک از معلولان احساس کنند در مقابل هموعان معلول خود مسئولیت و تعهد دارد.

اما تا وقتی معلولان نویسنده، به موضوعات معلولیتی نمی پردازند و پرداختن به

موضوعات معلولان را عار و کسر شأن خود می دانند؛ تا وقتی که معلم معلول به جای رسیدگی به فرزندان دارای معلولیت ترجیح می دهد به دانش آموزان عادی بپردازد؛ تا وقتی نیکوکار دارای معلولیت به جای تأمین نیازمندی های آحاد دارای معلولیت به سراغ ساختن مسجد و اطعام برای افراد سالم می رود، هنوز خودگردانی در این جامعه نهادینه نشده و شبکه ها فشل و آسیب پذیر هستند.

بهرحال شبکه سازی از امکانات و توانایی هایی معلولان به معنای راه اندازی تشکل برای هم افزایی و افزایش توانمندی ها و ایجاد تعاون برای حل مشکلات موجود و گسترش روحیه دستگیری از یکدیگر در بین معلولین است و در شرایط حاضر اهمیت و کارآمدی بسیار در اصلاح زندگی معلولین دارد. دولت و رهبری هم بی شک از چنین ایده ای حمایت می کنند زیرا حل مشکلات معلولین موجب برداشته شدن باری از دوش آنان است.

تشکل های مشابه

در ویژه نامه سماوات (نشر رعد الغدیر) مبحثی با عنوان «مراکز مشابه رعد الغدیر» مطرح و چاپ شده است. ده مرکز را به عنوان مشابه به رعد الغدیر معرفی نموده است. متن این مقاله را ذیلاً می آورم و در ادامه ملاحظات و نقد آقای مطهری را هم می آورم:

نظر به گسترده گی معلولیت در شهرهای مختلف کشور و نیاز به تأسیس مراکزی جهت توانبخشی و آموزش فنی و حرفه ای منجر به اشتغال این عزیزان با هدف بهره مندی از مواهب زندگی دلپذیر و عادی مانند سایر افراد جامعه، مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر به عنوان سازمانی مردم نهاد در راستای تحقق اهداف اساسنامه خویش و ترویج فرهنگ نیکوکاری اقدام به اجرای طرح حمایت و مشاوره رایگان به افراد علاقمند در امر تأسیس و راه اندازی مؤسسات خیریه مشابه مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر در سطح کشور با شرایط ذیل می نماید.

ماده ۱- مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر هیچ گونه تعهد مالی و حقوقی نسبت به مراکز ایجاد شده در شهرهای مختلف کشور ندارد و رابطه فیما بین مؤسسه و مرکز مشابه آن فقط در چارچوب ۵ بند ذیل می باشد.

بند ۱) مشاوره رایگان به افراد علاقه مند در هر شهرستان جهت تأسیس و راه اندازی مؤسسات خیریه مشابه مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر به صورت حضوری یا تلفنی.

بند ۲) آموزش و کارورزی رایگان نماینده مرکز هر شهر جهت انتقال تجربیات به مدت یک هفته.

بند ۳) تهیه و تحویل لیست تجهیزات و فرم های آموزشی، اداری و تبلیغاتی جهت مراکز ایجاد شده در هر شهر بر مبنای نیازهای بومی آن شهر.

بند ۴) برنامه ریزی و اجرای جشن افتتاحیه ویژه مراکز ایجاد شده در هر شهر با همکاری متولیان مرکز مورد نظر.

بند ۵) حضور نماینده یا نمایندگان مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر در جلسات افراد علاقه مند به تأسیس مراکز خیریه مشابه مؤسسه در هر شهر به منظور انتقال تجربه.

ماده ۲- مجری طرح حمایت و مشاوره رایگان، طبق نمودار سازمانی مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر مدیرعامل مؤسسه یا نماینده وی می باشد که زیر نظر هیئت مدیره فعالیت و نتایج کار را در جلسات اعضاء به صورت مکتوب اعلام می دارد.

خادمین این مؤسسه از ابتدای آغاز به فعالیت خود تاکنون بر اساس مواد فوق الذکر در تأسیس مراکز مشابه از طریق حمایت های مالی و مشاوره های حرفه ای موفق به تأسیس مراکز ذیل گردیده اند.

۱. کاشانه مهر کاشان (کمک) در شهر کاشان با همت جمعی از نیکوکاران کاشانی در سال ۱۳۸۶

۲. مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر پاکدشت در شهرستان ورامین با همت جمعی از معلولین شهر پاکدشت در سال ۱۳۸۷

۳. مؤسسه نیکوکاری توان یابان رعد الغدیر فارس در استان شیراز با همت جمعی از نیکوکاران شیرازی در سال ۱۳۸۸

۴. مرکز حرفه آموزی معلولین در شهر بندرعباس با مشارکت انجمن ضایعه نخاعی این استان در سال ۱۳۹۰

۵. مرکز حرفه آموزی و توانبخشی معلولین مهر لیان در شهر بوشهر با مشارکت خیریه باران مهر لیان در سال ۱۳۹۱

۶. مرکز حرفه آموزی و توانبخشی رضوان با مشارکت مرکز خیریه رهروان امام علی علیه السلام در شهر زاهدان در سال

۱۳۹۱

۷. مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر شعبه رسالت با مشارکت شهرداری منطقه ۴ در سال ۱۳۹۱

۸. مؤسسه خیریه عطیه سبزوار: با مشارکت خیریه عطیه در سال ۱۳۹۲ در

۹. مؤسسه خیریه کودکان بهشت در استان اصفهان

۱۰. مؤسسه خیریه سینا که در حال حاضر با نام مجتمع توان یابان صبح الوند با مشارکت جمعی از خیرین در استان همدان تأسیس گردید. (۱)

۱۱. انجمن حمایت از کودکان بهشت اصفهان

۱۲. مؤسسه نیکوکاری رعد الیگودرز

۱۳. مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد اراک

مراکز همسو

اما در وب سایت سماوات، ۲۶ تشکل به نام مراکز همسو با مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر معرفی کرده است. اکنون به معرفی آنها می پردازیم. البته در این سایت این مراکز به نام تشکل های مشابه یاد شده اند، ولی به نظر می رسد «مراکز مشابه» صحیح نیست چون که وجه شبه یا جنبه تشابه آنها قابل سؤال است. اینها مراکز همسو و هم جهت با رعد هستند. ابتدا نام مرکز و بعد از آن نام مدیرعامل آمده است و اگر آدرس اینترنتی داشته در پاورقی آمده است.

انجمن حمایت از کودکان بهشت، خانم نصر

مؤسسه کاشانه مهر کاشان، آقای پهلوانی

مجتمع رعد کرمان، آقای لشکری (۲)

مجتمع توان یابان مشهد، آقای هدایی (۳)

مجتمع رعد زنجان، خانم مهدیخانی (۴)

رعد الغدیر پاکدشت، آقای احمد نصیری (۵)

مجتمع توان یابان پیشوا، آقای مؤمنی

مؤسسه رعد الغدیر توان یابان فارس، آقای کازرونی

مؤسسه باران مهر لیان (بوشهر)، آقای شمس (۶)

-
- ۱- . ویژه نامه سماوات، ص ۵۲.
  - ۲- www.raadkerman.org.
  - ۳- www.Tavanyaban.com.
  - ۴- www.Avaye-raad.com.
  - ۵- www.r-alghadirpakdasht.ir.
  - ۶- www.baranemehr.ir.
  - ۷- www.sciah.com.

مرکز جامع توانبخشی رضوان زاهدان، آقای عبدی (۱)

کانون معلولین توانا، آقای هادی پور (۲)

دفتر فرهنگ معلولین، محمد نوری (۳)

مجتمع رعد کرج، آقای احمدی بیداخویدی (۴)

مجتمع توان یابان یزد، خانم بقائی (۵)

مجتمع توان یابان صبح الوند، آقای بارانیان

انجمن توان یاب، خانم یگانه (۶)

مجتمع رعد سندج، آقای ربیعی

مؤسسه خیریه عطیه (سبزوار)، آقای موسوی

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر، آقای سلطان زاده (۷)

رعد الیگودرز، خانم نظری

مؤسسه نیکوکاری رعد (۸)

مؤسسه پیام آوران ساحل امید (۹)

مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد شرق (۱۰)

مؤسسه خیریه نگین تهران (۱۱)

مؤسسه خیریه آموزشی و توانبخشی رعد گیلان

مرکز حرفه ای کوثر شهر ری (۱۲)

ملاحظات ساعد مطهری

آقای مطهری به هنگام ویرایش این کتاب ملاحظات و نکات فراوانی مرقوم نموده اند. درج و ثبت این نکات یک ضرورت است زیرا به فهم تاریخ معلولین و تاریخ سماوات کمک می کند. از این رو این نکات را عیناً می آوریم:

- ۱- www.rasb-ngo.blogfa.com
- ۲- www.irantavana.com
- ۳- www.handicapcenter.com
- ۴- www.radkaraj.com
- ۵- www.tavanyabanyazd.ir
- ۶- www.tavanyab.ir
- ۷- www.raad-alghadir.org
- ۸- www.raad-charity.org
- ۹- www.pasogroup.com
- ۱۰- www.raad-ngo.persianblog.ir
- ۱۱- www.negintehran.persianblog.ir
- ۱۲- www.raad-alghadir.org

- «ویژه نامه سماوات اساساً ربطی به سماوات نداشته و به جای انعکاس موضوعات سماوات، صرفاً به تشریح فعالیت های رعد الغدیر پرداخته است».

توضیح: جزوه ای که به نام ویژه نامه سماوات در سال ۱۳۹۲ منتشر شده و تنها اثری است که به این نام از طرف شخصیت های سماواتی و درباره سماوات چاپ شده از نظر آقای مطهری اعتبار لازم را ندارد چون، سماوات آن را چاپ نکرده است. بلکه رعد الغدیر آن را چاپ کرده و منعکس کننده دیدگاه های مدیریت رعد الغدیر است.

- «این مراکز که دارای اساسنامه مستقل و هیئت مدیره و هیئت امنای مستقل هستند چگونه باید از رعد الغدیر پیروی و تبعیت کنند. در حالی که رعد الغدیر بدون تعهد مالی و حقوقی و صرفاً به منظور انتقال تجربه مؤسسات مشابه را هدایت و حمایت می نماید».

- «دفتر فرهنگ معلولین قبل از تشکیل رسمی سماوات از تشکیل دهندگان سماوات بود لکن به دلایلی حضورش از تشکیل دهنده به عضو، کم رنگ و تعدیل شد».

این ملاحظه آقای مطهری کلی است و نیاز به بررسی شفاف دارد. در آغاز دفتر فرهنگ معلولین بیشترین حجم کار را برای سماوات انجام داده است ولی به تدریج وقتی نگاه سرد و دوگانه سماوات را دید، خود را کنار کشید. این دفتر وابسته نهاد مذهبی است و لاجرم باید استقلالش محفوظ بماند ولی هر خواسته ای از

مدیریت این دفتر بوده، بدون درنگ و تعلل، سعی کرده به نحو مطلوب انجام دهد. همین شیوه را در مورد سماوات داشته است و از آغاز سماوات، کارهایی که از این دفتر خواسته شده، سریع و با اتقان انجام شده است.

پرسش نامه جامع در ۱۰ صفحه برای همه مراکز فرستاده شد تا با ثبت و گردآوری اطلاعات، سماوات به واقعیت ها دست یابد. زیرا اطلاعات واقعی گام نخست در هر نوع برنامه ریزی و تدوین خط مشی است. مدیریت محترم سماوات این پرسش نامه ها را در اختیار مؤلف این کتاب گذاشت. اما به رغم اینکه همه مراکز پرسش ها را تکمیل نکرده به ویژه پرسش های مهم و کلیدی خالی از پاسخ بود، اطلاعات دریافتی را استخراج و تجزیه و تحلیل و آماده بهره برداری نمودیم.

سماوات در صورتی می تواند برنامه ریزی جامع برای مراکز زیر مجموعه خودش داشته باشد و به تصمیم سازی های درست برسد که تمامی اطلاعات آنها را جمع آوری و در یک بانک اطلاعات وارد کند. نیز این بانک دائماً به روز گردد. در این صورت نه تنها می تواند مراکز را فعال سازد بلکه روابط آنها با جهان سامان دهی شده و ارتباطات سازنده شکل می گیرد. اما نکات استخراج شده از پرسش نامه ها ذیلاً تقدیم می گردد.

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر

- تهران، یافت آباد

- مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر از جمله تشکل های غیر دولتی است که به منظور ارتقای توانایی های افراد توان یاب (معلولان جسمی - حرکتی) در سال ۱۳۸۰ به همت چند تن از افراد نیکوکار و خیر در منطقه جنوب غرب تهران و در منزلی استیجاری واقع در محله خلیج فارس، شهرک سینا، کوچه منتظرالمهدی تأسیس گردید. این مجتمع، آموزش را به عنوان ابزاری مؤثر و مفید سرلوحه فعالیت های خویش قرار داده و معتقد است برای ارتقای توانایی های این عزیزان هیچ ابزار و وسیله ای مؤثرتر از آموزش نمی باشد. از آنجایی که امکانات مکان مورد استفاده به هیچ وجه در شأن و منزلت کارآموزان مجتمع نبود؛ لذا هیئت مدیره در تلاشی پیگیر و مستمر در ارتباط با شورای اسلامی شهر تهران و شهرداری منطقه ۱۸، سرانجام زمینی به مساحت ۳۰۰ مترمربع را در پارک شهداء یافت آباد در اختیار گرفت. نقشه های معماری و محاسباتی توسط خیرین تهیه و اقدامات اجرایی ساخت ۶۵۰ متر بنا آموزشی در تاریخ ۳/۱۰/۸۳ شروع گردید و این مجتمع از ابتدای شهریورماه ۱۳۸۴ همزمان با شب میلاد با سعادت

حضرت مهدی (عج) به مرحله بهره برداری رسید. متولیان مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر از ابتدای شکل گیری مجموعه بر آن شدند که خدمات آموزشی و توانبخشی حرفه ای را به صورت «صددردرصد رایگان» ارائه کنند تا معلولین جامعه از خدمات مؤسسه بهره مند شده و در جهت نیل به خود اشتغالی و خودکفایی اقتصادی و حفظ و تقویت عزت نفس و کرامت انسانی خویش گام بردارند. با توجه به اینکه در رعد الغدیر «توانمندسازی فرد معلول» نخستین گام محسوب می گردد، لذا مؤسسه به عنوان یک نهاد آموزشی و نیکوکاری فعالیت های خود را در زمینه «آموزش فنی و حرفه ای منجر به اشتغال»، «توانبخشی» و خدمات حمایتی ارائه می نماید. مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر پس از انجام مراحل قانونی و دریافت مجوزات لازم از مراجع زیربط سرانجام در مهرماه ۱۳۸۶ با شماره ۲۱۷۰۰ به ثبت رسید و فعالیت های خود را مستقلاً ادامه می دهد.

- در حال حاضر تعداد ۱۲۰ نفر توان یاب دختر و پسر در طول هفته در دو شیفت صبح و بعدازظهر از خدمات آموزش فنی و حرفه ای - توانبخشی و حمایتی صددرصد رایگان مجتمع بهره مند می باشند. (۱)

انجمن حمایت از کودکان بهشت

- اصفهان، ثبت ۱۹۴۳

- آغاز فعالیت ۱۳۸۵

- تعداد فراگیران در آغاز کار، ۹۲ نفر

- تعداد فراگیران در سال ۹۶، ۴۳ نفر

- تعداد کل فراگیران از آغاز تا ۹۶، ۷۰ زن و ۶۵ مرد

- دریافت مجوز از استانداری

- اعضای مؤسس: بنفشه خاموشیان (نصر)، شهناز خیام حسینی، محمدجعفر احمدیان، محمد بهرنگی، مسعود طرقی

- اعضای هیئت امناء: شهناز آقایی، محمدجعفر احمدیان، رضا اسماعیلی، ناهید افتخاری، محمد اخوان صفایی، مهناز ارحام صدر، احمد رضا باقی، رسول بهنام نیا، محمد بهرنگی، مجتبی تیموری منش، کریم حیدری، بنفشه خاموشیان (نصر)، شهناز خیام حسینی، مهدی روغنی، زهره شیروانی، میمنت صفدرزاده، مسعود طرقی، زهرا فرخنده، سالار فرامرزی، احمد فامیل دردشتی، امیر

ص: ۱۰۲

قمرانی، اکبر کلاه‌دوز رحیمی، محمد گل احمر، محمود محمدزاده، سید مرتضی میرلوحی، جمال ملک نائینی، فرزانه منتظری نجف آبادی، مسعود نصر اصفهانی، علیرضا نریمانی نجف آبادی، بهجت یزدخواستی.

- اعضای هیئت مدیره: بنفشه خاموشیان (نصر)، مسعود نصر اصفهانی، محمدجعفر احمدیان، محمد گل احمر، فرزانه منتظری نجف آبادی، سالار فرامرزی، محمود محمدزاده

- فعالیت ها: جشن های تولد توانیابان به منظور ایجاد روحیه در توانیابان و خانواده های آنان؛ فروش زیورآلات و کارهای دستی حاصل از کلاس های خود اشتغالی توانیابان و خانواده های ایشان به منظور خود اتکایی اقتصادی؛ پرداخت هزینه سرویس (رفت و آمد توانیابان از منزل به محل کلاس های مؤسسه، خیریه ...؛ پرداخت هزینه اجرای سرود توسط گروه سرود متشکل از توانیابان تحت پوشش، آموزش دیده، مهمان و ...؛ برگزاری کلاس های آموزشی برای توانیابان در رشته های زیر: قرآن، کامپیوتر، زبان، رنگ درمانی، بازی با رنگ، تئاتر درمانی، سرود، آوا درمانی، موسیقی درمانی، نگارگری، داستان نویسی، سوادآموزی، خوشنویسی، کاردستی، زیورآلات، شطرنج، کارگاه شادی و...؛ برگزاری کلاس های آموزشی برای مادران توانیابان تحت پوشش به منظور ایجاد روحیه و خود اشتغالی در رشته های محفل دوستی، مثبت اندیشی، قرآن مادران، موسیقی مادران؛ پذیرش توانیابان جدید برای کلاس ها.

مؤسسه نیکوکاری رعد الیگودرز

- استان لرستان، شهرستان الیگودرز

- آغاز به کار: ۱۳۹۳

- دارای ساختمان استیجاری ۸۰۰ مترمربع

- تعداد کل فراگیران از تأسیس تا کنون، ۱۰۰ زن و ۵۰ مرد

- هیئت امناء: داراب شیخ انصاری، حمید صفاری، نبی گلابی، فاطمه نظری، اعظم جدیدی، مرضیه محمدی، فریبا حکمت، فریده افتخاری

- مدیرعامل: فاطمه نظری

مؤسسه نیکوکاری باران مهر لیان بوشهر

- بوشهر

- آغاز به کار: دی ماه ۱۳۹۱

ص: ۱۰۳

- مجوز از وزارت کشور؛ استانداری؛ ناجا؛ بهزیستی؛ سازمان فنی و حرفه ای؛ ثبت شرکت ها

- اعضای هیئت امناء: محمد احمد شمس، محمدجواد رشیدی گل رویه، مصطفی گراش، حمید پورحیدر، محمد بابایی، محمود بابایی

- مدیرعامل: محمد احمد شمس

- برگزاری کلاس های خیاطی، نقاشی روی شیشه (ویترا)، تزئین، صدف دریایی، گفتار درمانی، کار درمانی

درباره مدیرعامل: محمد احمد شمس فرزند احمد متولد ۲۰ اردیبهشت ۱۳۴۶ در شهرستان کنگان از توابع استان بوشهر است و دارای مدرک تحصیلی لیسانس حسابداری بوده و دارای خانواده ای معتقد است. وی از دانش آموزان ممتاز و فعال مدرسه بود با شروع انقلاب حضور فعال در انجمن های مدارس داشت. شروع جنگ موجب شد، عازم جبهه های غرب و جنوب شود و ۱۳ ماه داوطلبانه و ۲۴ ماه خدمت نظام وظیفه را در جبهه ها بوده است. پس از جنگ در بانک استخدام و مشغول به کار شد. پس از ۶ سال کار بانکی با توجه به عملکرد مطلوبش و رضایت مسئولین وقت بانک از عملکرد او، مسئولیت ریاست اولین شعبه بانک به او سپرده شد. ریاست شعبه آغازی بود تا مسئولین بهتر و بیشتر او را بشناسند و به پست ها و مسئولیت های بالاتر دست یابد.

از سال ۷۵ شروع به کمک محرومین و آسیب دیدگان اجتماعی کشور نمود در سال ۸۱ مبادرت به عضویت در فعالیت های اجتماعی و مؤسسات خیریه جهت کمک به اقشار آسیب پذیر و کمک رسانی در زمینه های مختلف به محرومین دور افتاده استان بوشهر کرد.

در سال ۸۹ مؤسسه مردمی به نام مؤسسه باران مهر لیان را تأسیس کرد. و در سال ۹۰ با آشنا شدن با مجموعه رعد الغدیر تهران شروع به همکاری کرد.

با اخذ تجارب و دستاوردهای رعد الغدیر تهران، تلاش کرد همین الگو و مدل را در بوشهر اجرا کند. از این رو برای معلولان جسمی و حرکتی استان بوشهر، اقداماتی در راستای توانبخشی آنها، ایجاد اشتغال برای آنها، راه اندازی آموزش و مهارت آموزی برای آنان و خلاصه مجموعه از خدمات مختلف در استان راه اندازی کرده است. اکنون به عنوان مدیرعامل مؤسسه باران مهر می باشد.

انجمن ضایعات نخاعی استان هرمزگان

- بندرعباس

- اخذ مجوز از استانداری و بهزیستی

- دارای مکان ملکی با ۵۵۰ مترمربع

- رویکرد: خدمت به معلولان ضایعات نخاعی

- تعداد اشتغال یافتگان از ابتدا تا کنون، ۳۰ نفر

- هیئت مؤسس و مدیره: عطاءالله ناظری، فرشید معنایی، لیلا روضه خوان، سعید دهقانی، شقایق امالی، محمد حسن استاد، معصومه صفری بندری، محمد کهوری

- راه اندازی کلاس های خیاطی، معرق، ساقه گندم، صنایع دریایی، قاب سازی، کامپیوتر، کار درمانی، فیزیوتراپی.

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر پاکدشت

- تأسیس ۱۳۸۷

- مجوز از فرمانداری

- پاکدشت

- دارای محل استیجاری، ۲۵۰ متر مربع

- تعداد فراگیران از تأسیس تا کنون، ۲۲۵ نفر

- مدیرعامل: احمد نصیری، متولد ۱۳۴۰

- برگزاری کلاس های کامپیوتر، معرق، خیاطی و غیره.

انجمن حمایت از کودکان و نوجوانان توانیاب تهران

- تهران

آغاز فعالیت: ۱۳۸۴

- اخذ مجوز از وزارت کشور

- دارای ساختمان هدیه شده با ۷۲۰ مترمربع زیربنا

- خط مشی: توانمند ساختن کودکان معلول

- هیئت امنا: خسرو منصوریان، اصغر احمدی، علی سلطان زاده، فرهاد طاهری، محمود اولیایی، سعید غفارزاده، محمد کمالی،
تهمینه یگانه آسیایی، شیرین احمدنیا، احمد به پڑوه، شهریار حکیمی، سیروس غفوریان فر، سید قاسم لواسانی، علی فیلسوفی،
علی بدیعی گورتی، یحیی سخنگویی، سید محمد میرلوحی، بیژن ساسانیان، زهرا خانجانی بلیلی، سید رضا رضایی زکی،
محسن روحی صفت، علی اصغر توفیق، محمودرضا کریم نژاد، احمدرضا فتوت

- اعضای هیئت مدیره: علی سلطان زاده، فرهاد طاهری، محمود اولیایی، تهمینه یگانه

ص: ۱۰۵

آسیایی، سید قاسم لواسانی، علی بدیعی گورتی، محسن روحی صفت

- مدیرعامل سابق: خسرو منصوریان و مدیرعامل کنونی: تهمینه یگانه آسیایی

مرکز آموزشی و توانبخشی رضوان زاهدان

- زاهدان

- آغاز فعالیت ۱۳۹۰

- اخذ مجوز از بهزیستی

- محل مؤسسه ۴۵۰ مترمربع

- تحت پوشش از ابتدا تا ۹۶، ۴۰ نفر زن و ۴۰ مرد

- تحت پوشش هم اکنون ۲۵ نفر

- مدارک اخذ شده از ابتدا تا ۹۶، ۲۰ زن و ۱۰ مرد

- تعداد کل کار آموختگان از تأسیس تا ۹۶، ۳۰ زن و ۳۰ مرد

- تعداد اشتغال یافتگان از تأسیس تا ۹۶، ۱۲۵ نفر

- هیئت مؤسس و مدیره: غلام عبدی، حیدر گلی، برات هدایتی فر، محدثه عبدی، علیرضا سقذکس، حوریه پورسعادت، ثریا کلانتری، احمدرضا کوهکن، عصمت خسروی، حمزه رشیدی نیا، بی بی زهرا جعفری

- مدیرعامل: دکتر غلام عبدی

مجتمع آموزشی نیکوکاری توانبخشی رعد زنجان

- زنجان

- اخذ مجوز از بهزیستی، ناجا، سازمان فنی و حرفه ای

- دارای ملک استیجاری

- مدیرعامل: رؤیا مهدیخانی، متولد ۱۳۶۵

اهداف و خط مشی: الف: ایجاد تسهیلات و امکانات لازم به منظور توانمندسازی هر چه بیشتر توانیابان، مددجویان و جانبازان اعم از معلولان جسمی حرکتی، ناشنوایان، و... با همکاری سازمان بهزیستی. ب: ایجاد تسهیلات و امکانات لازم به منظور توانمندسازی ایتم، زنان و کودکان بد سرپرست و بی سرپرست ... در جهت خودکفایی با ارائه خدمات متناسب، با همکاری خیرین و سازمان بهزیستی. ج: آموزش توانیابان و مددجویان بر اساس مجوز سازمان آموزش فنی و حرفه ای در رشته های مختلف برای کسب مهارت های لازم تا دریافت مدارک فنی و حرفه ای توسط سازمان مربوطه. د: تلاش در راستای کارآفرینی و

ص: ۱۰۶

اشتغال زایی برای توانیابان و مددجویان و افراد تحت پوشش. ه- تلاش در راستای تشکیل خانواده برای توانیابان و مددجویان و افراد تحت پوشش. و. ارائه خدمات مشاوره ای در زمینه بهداشت روانی، تحصیلی، اشتغال، خانواده، ازدواج و... برای توانیابان و مددجویان و افراد تحت پوشش. ز: همکاری و تعامل با مؤسسات دولتی و غیر دولتی مرتبط با اهداف مجتمع. ح: حمایت از توانیابان و مددجویان و افراد تحت پوشش در راستای ارتقای تحصیلی.

اعضای هیئت امنا: اصغر وثوق، مهدی ذبیحیان، شهلا طاهری، سید سجاد محمدی فرد، علی صبا، امیر منصوری، رحمت اله بیگدلی، افسر الملوک صیادی مقدم، حبیب اله عبادی، ابوالفضل قائمی، رسول قلمچی، فاطمه کرباسی، جواد گرانمایه، نبی اله کلانتری، محمدرضا گنج خانی، کریم لیلاپرست، محمدتقی مقدم فرد، رحیم حسنی، محمدرضا پرویزی، علی بوریایی، یونس بازرگانی، فریبا امیراصلانی، صدیقه دهنایی، مهدی اسکندری، اکبر حسین زاده اردکانی، محمدنبی حقیقی، زهرا بطحائی، فاطمه بیات زنجانی، خلیل اشرفی، فاطمه رضایی، فرح جمالی، فرزانه خجسته، سید محمد صفایی، فریده صفائیان، مهدی بیگدلی، محمدحسن نجاریان، رقیه نباتچیان، رقیه نصرتی، یداله واعظی، ولی اله بیات، پروین سروش پور، بهروز ضرغام، سیامک رجبی کوچی، رؤیا مهدیخانی، مجید گیلک، بیتا بدلخانی، علیرضا بیگلری، عبدالمجید هاشمی، علی کلانتری، ولی اله منصوری، جبار حواریون، فاطمه منصوری، داود مرادخانی، پرویز احمدی زنجانی، سید جلال شریفی، حسین امین، عزیزاله ناصحی، هوشنگ ادهمی، باقر محمدی

مؤسسه آموزشی نیکوکاری رعد سندج

- سندج

- تعداد کل مدارک اخذ شده از تأسیس تا ۹۶، ۵۲۰ زن و ۳۰۵ مرد

- شروع فعالیت آذرماه ۱۳۸۷

- اخذ مجوز از بهزیستی

- دارای دفتر ملکی، ۱۳۳۰ مترمربع

- مدیرعامل: سید وفا ربیعی

درباره مدیر عامل: سید وفا ربیعی فرزند سید حسن، متولد ۱۳۲۴ در سندج، تاریخ اخذ مدرک تحصیلی ۱۳۵۲ در رشته ایرانشناسی از دانشگاه اصفهان، سال استخدام ۱۳۴۹، بازنشسته وزارت بازرگانی در سال ۱۳۷۴، آخرین محل خدمت

ص: ۱۰۷

تهران. برخی سوابق حرفه ای: ۱- خدمت وزارت دادگستری از سال ۱۳۴۹ الی ۱۳۵۷؛ ۲- خدمت وزارت فرهنگ و هنر به سمت رئیس اداره فرهنگ گلپایگان از سال ۱۳۵۷ الی ۱۳۵۸؛ ۳- خدمت در وزارت صنایع و معادن به عنوان مدیر صنایع استاد کردستان؛ ۴- خدمت در وزارت بازرگانی سمت معاون مدیر کل استان کردستان؛ ۵- کارشناس مسئول امور بنادر و حمل نقل بین الملل در تهران؛ ۶- دعوت مجدد به همکاری به عنوان مدیریت حمل و نقل بین المللی گندم و آرد ایران در استان کردستان؛ ۷- همکاری افتخاری از تاریخ ۱۳۸۷ به عنوان هیئت مؤسس و امضاء و همین طور هیئت مدیره مؤسسه رعد سندج.

- خانم مهین دخت پروین مؤسس اولیه رعد سندج می باشد که در حال حاضر عضو گروه بانوان رعد مرکزی و عضو هیئت امضاء رعد گیلان

مؤسسه نیکوکاری رعد شیراز

- شیراز

- اخذ مجوز از بهزیستی و وزارت و فرهنگ ارشاد و سازمان فنی و حرفه ای، سال شروع و تأسیس ۱۳۸۸

- فقط معلولین جسمی و حرکتی را می پذیرد ولی در ضمن از نابینایان و ناشنوایان و ذهنی ها هم حمایت می نماید.

- تعداد فراگیران زیر پوشش از ابتدا تا ۹۶: ۱۵۰ نفر

- تعداد آموزش دیدگان، ۳۵ زن و ۱۵ مرد.

- تعداد فارغ التحصیلان از ابتدا تا ۹۶، ۱۰ زن و ۲ مرد

- ظرفیت ۵۰ نفر جهت آموزش در هر ترم دارد.

- تعداد مدارک فنی و حرفه و فن صادر شده: ۳۵ زن و ۳۰ مرد

- افراد استفاده کننده از کتاب گویا به دلیل نابینایی ۲۵ زن و ۱۰ مرد.

- تعداد اشتغال یافتگان از ابتدا تا ۹۶: ۱۸۰ نفر

- محل استیجاری است و ۲۰۰ مترمربع است.

- برگزاری کلاس در زمینه های: فن بیان، گفتار درمان، فیزیوتراپی، موسیقی، آوازخوانی، حافظ خوانی، خیاطی، پیکر تراشی، نقاشی، مشبک کاری

- هیئت مؤسس و امضاء: محمد ابراهیم کازرونی؛ زهرا جبه داری، ابراهیم گرمسیری، حیدر یحیایی، عبدالرضا غلامی

کانون معلولین توانا

- قزوین

- آغاز فعالیت ۱۳۷۴

- تعداد کل فراگیران از تأسیس تاکنون، ۳۵۰۰ نفر

- کل اشتغال یافتگان در بیرون مؤسسه، ۶۵۰ نفر زن و ۵۵۰ نفر مرد

- کل اشتغال یافتگان در مؤسسه، ۴۸۴ نفر

- رئیس هیأت مدیره: سید محمد موسوی

- مدیرعامل: محمدرضا هادی پور، متولد ۱۳۴۹

مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان

- کاشان

- شروع فعالیت ۱۳۸۷

- اخذ مجوز از بهزیستی و فرمانداری

- آموزش توانبخشی منجر به اشتغال معلولین جسمی و حرکتی

- دارای دفتر ملکی با ۸۰۰ مترمربع فضا

- تعداد فراگیران تحت پوشش از ابتدا تا سال ۹۶، ۷۸ نفر

- تعداد اشتغال یافتگان از ابتدا تاکنون، ۵۵ نفر

- مدیرعامل: علی (سعید) پهلوانی، متولد ۱۳۳۵

مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرج

شروع فعالیت ۱۳۸۲

- دارای دفتر ملکی با حدود ۳۰۰۰ متر مربع زیربنای آموزشی

- اخذ مجوز از بهزیستی سازمان فنی و حرفه ای و ثبت

- برگزاری دوره های آموزش صنایع دستی، هنر، کامپیوتر

- تعداد فراگیران از ابتدا تا ۹۶، ۴۶۴ زن و ۴۷۳ مرد

- تعداد اشتغال یافتگان از ابتدا تا ۹۶، ۲۴۰ نفر

اعضای هیئت امناء: غلامرضا احمدی بیداخویدی، علی سلطان زاده، اصغر شیرازپور، سید جواد مرتضوی نصیری، علی محمدرضایی بیداخویدی، حسین احمدی بیداخویدی، رقیه رضائیان، عبدالرضا میردامادی تهرانی، تیمور کرمی، مجید کرمی، نصرت اله نیک دهقان، علی بهرامی خلیل آبادی، عباس زرندی، حمیدرضا حاجی محمدی، علی اصغر رضوانی، حبیب اله ظهوری، شاهین ظهوری

ص: ۱۰۹

اعضای هیئت مدیره: غلامرضا احمدی بیداخویدی، جعفر بلبلی، علی خراسانی گرده کوهی، حمیدرضا حاجی محمدی، سعید نجاری سیسی، امیرعباس برزگربنادکوک، محمد شریفی، عباس احمدی بیداخویدی، عفت همدانی

مؤسسه خیریه توانبخشی و آموزشی رعد توانیابان گیلان

- آغاز فعالیت: آذر ۱۳۹۳

- محل استیجاری دارای ۱۲۰ مترمربع اعیانی و ۵۰۰ مترمربع عرصه

- فعال در زمینه ناشنویان، ذهنی ها، جسمی حرکتی ها

- اخذ مجوز از: سازمان بهزیستی

- ارائه خدمات توانبخشی و آموزش حرفه به طور رایگان

- برگزاری کلاس های خیاطی، کامپیوتر، گلیم و قالی بافی، صنایع چوبی، صنایع دستی، مهارت های زندگی، روانشناسی

- تعداد کار آموختگان از ابتدا تا ۹۶، ۲۳ زن و ۱۱ مرد

- مدیرعامل: فتاح عاکفی ماسوله

اعضای هیئت امناء: محمدرضا صوفی نژاد، ابراهیم شکری، فتاح عاکفی ماسوله، محسن آریاپاد، محمدعلی راستروان، محمدحسن دهقان زاد، صغری خورسندی، سید علی حسینی کلکو، رحیم بدلی، بدیع اله شبان، داریوش جیواد، ساعد مطهری، علی اصغر گواهی، عبدالحمید روغنی، مازیار کرتولی، مهین دخت پروین، سعید سعیدمنش.

مدیران و اشخاصی که در مؤسسه حق امضاء دارند: ابراهیم شکری، فتاح عاکفی ماسوله، محسن آریاپاد، محمدعلی راستروان، محمدحسن دهقان زاد، صغری خورسندی، محمدرضا صوفی نژاد، سید علی حسینی کلکو، رحیم بدلی.

- در ضمن سید ساعد مطهری مؤسس خیریه رعد گیلان می باشد.

مجتمع توانیابان مشهد

- مشهد

- اخذ مجوز از نیروی انتظامی

- دارای دفتر ملکی با ۲۵۰۰ مترمربع

- مدیرعامل: ابراهیم هدایی

اعضای هیئت امناء: جواد فهمیده وجدانی، محمدجواد رحیمیان مشهدی، غلامعلی رأفتی شبانی، محمد نورمندی پور، محمد گرجستانی، ابراهیم هدایی، محمود هدایی، حسین ادیبیان، محمدهادی هادی زاده یزدی، هادی حسن پور یوسفی طوسی

ص: ۱۱۰

مشخصات هیئت مدیره: جواد فهمیده وجدانی، غلامعلی رأفتی، ابراهیم هدایی، محمود هدایی، حسین ادیبیان، هادی حسن پور یوسفی، علی کوثری، رحیم خسروشاهی، علیرضا روح بخش، نصرت الله مختاری، مهدی هدایی، علیرضا گرجستانی

مؤسسه خیریه آموزشی و توانبخشی توانیابان یزد

- شماره ثبت ۲۷۴

- ایجاد آموزشگاه فنی حرفه ای معلولین

- کاریابی مهارت آموختگان

- پرداخت وام تحصیلی و رسیدگی به معلولین در حال آموزش مهارت

- توانبخشی و آموزش و نگهداری معلولان

- رسیدگی به وضع خانواده معلول

- پروانه فعالیت از: سازمان بهزیستی، ناجا (نیروی انتظامی)، سازمان فنی و حرفه ای

- شروع دوره کارآموزی ماشین نویسی، سال ۷۸ با ۲۸ نفر

- تعداد کل فراگیران از خدمات فنی و حرفه ای از آغاز تا امروز، ۳۹۰ زن و ۲۵۰ مرد

- تعداد فارغ التحصیلان از تأسیس تا ۹۶، ۳۰۰ زن و ۱۵۰ مرد

- تعداد کل مدارک اخذ شده از تأسیس تا ۹۶، ۱۹۰ زن و ۱۲۰ مرد

- تعداد اشتغال یافتگان پس از آموزش در کارگاه های غیر دولتی از بدو تأسیس:

اکثر مراجعین اشتغال یافته اند / ۵۰ درصد زنان و مردان اشتغال یافته اند.

- تعداد اشتغال به کارشدگان از تأسیس تا ۹۶ در مؤسسات غیر دولتی / ۱۰ نفر زن

- تعداد اشتغال به کارشدگان از تأسیس تا ۹۶ در مؤسسات دولتی / ۵ نفر زن

- از بهزیستی جهت توانبخشی کودکان دریافتی دارد.

- دارای مکان ملکی در ۶۰۰ مترمربع

- قم

- آغاز فعالیت: مهر ۱۳۹۰

- اخذ مجوز از سازمان بهزیستی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت پژوهش حوزه های علمیه

- مؤسسه ای علمی و پژوهشی که خط مشی آن فرهنگ سازی و اطلاع رسانی و انجام امور زیربنایی است.

- دامنه فعالیت جهانی است.

ص: ۱۱۱

- همه انواع معلولیت در قلمرو است و به موضوعات پژوهشی و نیازهای علمی آنها رسیدگی می کند.

- ده ها عنوان کتاب منتشر کرده، پنج هزار ساعت کتاب صوتی تولید کرده و صدها نسخه بریل منتشر کرده است. به علاوه مجله، سایت، بانک و آرشیوهای متعدد دایر کرده است.

این دفتر در رشته فرهنگ سازی و انجام زیر ساخت های ضروری اقدامات و فعالیت های بسیار داشته است. مجموعه فعالیت ها در کتابی با عنوان کارنما معرفی شده اند.

لازم به تذکر است این دفتر وابسته به هیچ نهاد و شخصی غیر از مؤسسه آل البیت علیهم السلام که زیر نظر حجت الاسلام و المسلمین سید جواد شهرستانی فعالیت می کند، نیست. ولی این دفتر به توصیه ریاست عالی یعنی جناب آقای شهرستانی با همه نهادها و شبکه ها در حد حضور در جلساتشان هماهنگی دارد.

- وابسته به دفتر آیت الله العظمی سیدعلی سیستانی

- نظارت عالی: حجت الاسلام والمسلمین سیدجواد شهرستانی

- رئیس هیئت مدیره: علاء الدین نجف

- مدیرعامل: محمد نوری

این مؤسسه از اعضای اولیه و اصلی تشکیل دهنده سماوات بوده و تاکنون نیز همکاری صمیمانه ای را با انجمن داشته و دارد و تاکنون دو جلد کتاب در مورد سماوات نشر داده است.

دفتر فرهنگ معلولین هر گونه درخواستی از طرف سماوات مطرح می شد با تمام وجود انجام می داد و هیچ مانعی وجود نداشت. لذا در نشست اول یعنی در دوره شکل گیری و به ویژه برای نشست نیاسر کارهایی مثل موارد زیر را انجام داد:

- برپایی نمایشگاه عکس. این نمایشگاه در سالن اصلی جنب سالن نشست برگزار شد.

- روابط با کشورهای اسلامی و شناسایی نیروهای مستعد به منظور بین المللی کردن این نشست و تلاش برای آوردن چند هیئت به ایران.

- تبلیغ روزانه برای سماوات و ایده شکل گیری آن.

- تلاش برای تبدیل سماوات به یک روش فکری و یک اندیشه.

- ارسال کتب و اسناد.

- تلاش برای ایجاد پیوند بین نهادهای اصیل مثل مرجعیت و نشست.

درباره مدیرعامل: محمد نوری متولد شهریور ماه ۱۳۴۰ است. در کنار تحصیلات دبیرستان به تحصیل حوزوی روی آورد. در سال ۱۳۸۳ در حالی که دانشجوی دکترا در

ص: ۱۱۲

لندن بود بر اثر تصادف دچار معلولیت شد و نتوانست مدرک دکترا خود را اخذ نماید.

او از سال ۱۳۵۶ به فعالیت های فرهنگی پرداخت و بر اثر دیدن نوجوان دارای معلولیت در سال ۱۳۶۹ به مطالعات معلولیتی و معلولیت پژوهی علاقه مند گردید و بخشی از وقت خود را در این مباحث می گذراند تا اینکه از سال ۱۳۸۳ تمام وقت یا اکثر وقتش را به امور فرهنگی و علمی معلولین اختصاص داد.

کارنامه او در زمینه معلولیت و معلولان عبارت است از:

۱- دانشنامه ناشنوایان، سه جلد، چاپ و نشر در ۱۳۸۸

۲- تألیف و نشر بیش از پنجاه مقاله در نشریاتی مثل توان نامه

۳- تألیف و نشر بیش از سی عنوان کتاب مثل مؤسسه آموزشی نابینایان ابابصیر، آسیب شناسی اشتغال معلولان ایران و ...

۴- برگزاری و مدیریت ده ها نشست و همایش درباره موضوعاتی مثل اشتغال معلولان

۵- مصاحبه با نشریات و رسانه های مختلف درباره موضوعات ویژه معلولیت.

مؤسسه توان یابان صبح الوند همدان

- همدان

- آغاز فعالیت: ۱۳۹۳

- اخذ مجوز از سازمان بهزیستی و سازمان فنی و حرفه ای

- آموزش فنی و حرفه ای

- کاریابی مهارت آموختگان

- توانبخشی ویژه معلولان جسمی و حرکتی

- محل مؤسسه استیجاری

- اعضای هیئت امنا: مسعود نیلی، محمود نیلی، محمود بهشتی روی، هوشنگ باب الحوائجی، احمد شفاعت، حمید بادامی،

علی اکبر محبیان

- اعضای هیئت مدیره: هوشنگ باب الحوائجی، احمد شفاعت، حمید بادامی

- مدیر عامل: محمد هاشم بارانیان

مؤسسه عطیه سبزوار

- سبزوار

- برگزاری کلاس های خوشنویسی، سوادآموزی، موسیقی، سرود، تئاتر و غیره.

- تأمین نیازمندی ها و توانبخشی معلولان دو هدف مهم این تشکل است.

لازم به ذکر است به هیچ سؤال دیگر پاسخ نگفته و پرسش نامه را سفید باز گردانده اند.

ص: ۱۱۳

جمع بندی اطلاعات (۱)

تاکنون مؤسسه هایی که اطلاعات خود را ارسال کرده اند، معرفی شدند. اما مدیریت سماوات فرم های جمع آوری اطلاعات را که شامل پرسش هایی درباره این عناوین است را جمع بندی کرده است و در اینجا می آوریم:

مدیریت، مدیران و وابستگی تشکیلاتی؛ بودجه، شیوه خرج، درآمدها و کسب کار؛ انتظار و توقع از سماوات به عنوان یک تشکیلات بالا سری؛ نیازهای اساسی و زیربنایی اعضا؛ دارای مقام استانی و کشوری و جهانی؛ عضویت در سازمان های بین المللی؛ داشتن نشریه؛ آمار معلولان استفاده از خدمات توانبخشی و از دیگر خدمات؛ ارائه خدمات تفریحی و سیاحتی؛ مجوز دهندگان؛ اعضا مدیریت ها؛ تحصیلات مدیران.

بعضی از مراکز این فرم را تکمیل نکرده یا ارسال نکردند و آن مراکزی که تکمیل و ارسال کرده اند، گاه به همه پرسش ها پاسخ نگفته اند، از این رو نمی توان به اطلاعات کامل و جامع دست یافت. اما همین اندازه از اطلاعات هم مفید و گویا است.

بهرحال اطلاعات رسیده جمع بندی شد و ذیل چند سرفصل عرضه می گردد. هر یک از این سرفصل ها گویای وضعیت مراکز همسو و نیز خود رعد است:

* دارای مقام استانی، کشوری و جهانی: مؤسسات در پاسخ به پرسش های مرتبط به مقام هایشان نکاتی نوشته اند که بدون دخل و تصرف می آوریم:

۱. کانون توانا قزوین: کارآفرین اجتماعی در سطح استان قزوین در حوزه اشتغال توان یابان؛ مؤسسه برتر در کنفرانس بین المللی (جهان بدون محدودیت) در ترکیه.

۲. مؤسسه رعد الغدير: مقام پنجم از رادیو فرانسه در حوزه اشتغال در جهان.

۳. دفتر فرهنگ معلولین: رتبه برتر در کنفرانس ملی کارآفرینی اجتماعی در حوزه معلولیت در سال ۹۳؛ رتبه برتر در دومین جشنواره ملی خودباوری و اشتغال در سال ۹۴؛ حائز رتبه در جشنواره ملی کتاب با موضوع معلولیت و توانمندسازی در سال ۹۵؛ کسب مقام و انتشار مقاله در اولین کنگره حقوق شهروندی با رویکرد فرهنگی در سال ۹۶.

* عضویت در سازمان های بین المللی زیر مجموعه سازمان ملل:

۱. کانون توانا قزوین:

الف - عضو اطلاعات عمومی و همگانی DPI سازمان ملل

۱- این جمع بندی توسط آقای ساعد مطهری انجام و به مؤلف این کتاب تقدیم شده است.

ب - دارای مقام مشورتی اکوسوک سازمان ملل

۲. انجمن کودکان توان یاب در تهران: عضو مقام مشورتی اکوسوک

۳. انجمن خیریه سماوات الغدیر با کلیه اعضاء:

الف - عضویت در سازمان های جهانی عضو سازمان ملل

ج - عضو کارآفرینی دانشگاه MIT

ج - عضو کارآفرینی دانشگاه آکسفورد

د - عضو کارآفرینی دانشگاه کمبریج

ه - - عضو کارآفرینی دانشگاه هاروارد

۴. دفتر فرهنگ معلولین در قم: عضو شبکه جهانی DAISY، این دفتر تنها مرکزی است که از ایران در کنسرسیوم دیزی عضو شده است.

* انتشار نشریه:

۱. انجمن احیای ارزش ها(تهران)

۲. کانون معلولین توانا (قزوین)، ماهنامه پیک توانا

۳. دفتر فرهنگ معلولین(قم)، فصلنامه توان نامه

* مراکز دارای مرکز مشابه:

۱. مؤسسه رعد الغدیر با مراکز مشابه در الیگودرز، پاکدشت، مرکز رسالت، کاشانه مهر کاشان، ضایعه نخاعی هرمزگان، الوند همدان، باران مهر لیان بوشهر، اراک، زاهدان.

۲. مؤسسه احیاء ارزش ها با مراکز مشابهی در شیراز، اراک، عطیه سبزوار، پیشوا، ری، محلاتی، جیحون.

۳. کانون معلولین توانا قزوین با شعبه هایی در الوند، تاکستان و کلاردشت.

* توان یابان بهره مند از خدمات توانبخشی مراکز: ۶۸۷۱ نفر

* توان یابان بهره مند از خدمات حمایتی: ۱۲۵۴ نفر

* بهره مند از خدمات فرهنگی: دفتر فرهنگ معلولین خدمات رایگان در اختیار مراکز و افراد در موارد زیر قرار داده است:

۱. کتاب گویا: ارسال بیش از پنج هزار ساعت تولیدی به ۵۰ کتابخانه عمومی و ۱۵۰

ص: ۱۱۵

۲. کتاب گویا: عضویت ۱۰۰۰ نفر نابینا از شهرهای مختلف

۳. تأسیس آرشیو کتاب گویا با حدود ۱۵۰ هزار ساعت کتاب گویا و تأمین نیازمندی های مراکز و افراد در سراسر جهان

۴. تأسیس آرشیو کتاب بریل و تأمین نیازمندی ها با ۳۰۰۰ عنوان کتاب بریل

۵. خدمات به افراد و کتابخانه های سراسر کشور در زمینه کتاب بریل

۶. ارسال یک دوره قرآن بریل به مراکز نابینایان شهرهای مختلف ایران و کتابخانه های ملی در کشورهای دیگر

۷. تألیف کتب مورد نیاز جامعه معلولان و انتشار یکصد هزار جلد کتاب درباره مسائل و موضوعات معلولان به سراسر کشور و برخی مراکز خارج از کشور

۸. تأسیس کتابخانه با ده هزار عنوان کتاب در زمینه نیازمندی جامعه هدف

۹. انتشار سی هزار صفحه تحلیل و گزارش درباره مسائل و موضوعات مهم و روز جامعه هدف از طریق وب سایت یا شبکه های اجتماعی

۱۰. انتشار و ارسال فصلنامه توان نامه برای همه مراکز مردمی و دولتی در سراسر کشور

* توان یابان بهره مند از خدمات جانبی:

۱. ایجاد واحد سلامت و حمایت از تحصیل و آموزش منتهی به اشتغال: ۲۵۰ مورد.

۲. ساخت واحدهای مسکونی در قزوین توسط کانون توانا قزوین (آمار نداده)

۳. بهره مند از تورهای زیارتی: (۳۵۱۸ زن، ۳۴۶۴ مرد) جمعاً ۶۹۸۲ نفر

۴. بهره مند از تورهای سیاحتی: (۷۰۵ زن، ۵۰۷ مرد) جمعاً ۵۳۷۲ نفر

۵. بهره مند از تورهای ورزشی: (۶۷۲ زن، ۱۰۹۰ مرد) جمعاً ۱۷۶۲ نفر

۶. بهره مند از تورهای تفریحی: (۵۰۲۱ زن، ۳۶۶۵ مرد) جمعاً ۸۶۸۶ نفر

* مجوزهای صادر شده توسط سازمان های مختلف:

۱. وزارت کشور ۲ مورد

۲. استناداری ۱ مورد

۳. فرمانداری ۲ مورد

۴. ناجا ۳ مورد

۵. فنی حرفه ای ۵ مورد

۶. ثبت ۴ مورد

۷. بهزیستی ۱۱ مورد

۸. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۲۱ مورد

ص: ۱۱۶

۹. کتابخانه ملی ایران ۲۰ مورد

۱۰. معاونت پژوهشی حوزه های علمیه کشور ۱ مورد

جمع: ۷۰ فقره

* دارای ناظر مالیاتی، دفاتر قانونی و گزارش بازرس قانونی:

۱. دارای ناظر مالیاتی، ۱۲ مورد

۲. دارای دفاتر قانونی، ۱۲ مورد

۳. دارای گزارش بازرس قانونی، ۱۱ مورد

* وضعیت مالکیت و استیجاری:

۱. هفت مؤسسه مالک و دارای حدود ۹۶۰۰ مترمربع زمین هستند.

۲. هفت مرکز استیجاری و ۲۷۱۰ مترمربع زمین در اختیار دارند.

۳. جمع متراژ زیربنای اجاری و ملکی خیریه های عضو سماوات ۶۲/۱۲۳۱۰

۴. خیریه هایی که ساختمان های ملکی در دست ساخت و رو به اتمام دارند ۳ مورد ۱۲۸۰۰ مترمربع

جمع کل: ۶۲/۲۵۱۱۰ مترمربع

* آمار افراد تحت پوشش با پراکندگی نوع معلولیت، سطح سواد و تحصیل:

۱. جمع کل معلولین، ۶۰۶۳ نفر با انواع معلولیت تا ۳ ماهه اول سال ۹۶

۲. جمع کل معلولین با سطوح تحصیلی از بی سواد تا دکتری: ۸۴۰۶ نفر با تفکیک زیر:

- ناشنویان از بی سواد تا فوق لیسانس ۴۱۵ نفر

- افراد دارای اختلال در گفتار و صدا از بی سواد تا لیسانس ۵۸۳ نفر

- افراد دارای قطع دست از بی سواد تا لیسانس ۳۶ نفر

- افراد دارای نقص دست از بی سواد تا لیسانس ۱۲۰۳ نفر

- افراد دارای نقص پا از بی سواد تا لیسانس ۱۶۸۹ نفر

- افراد دارای قطع پا از بی سواد تا لیسانس ۸۰ نفر

- افراد دارای نقص تنه از بی سواد تا لیسانس ۴۸ نفر

- افراد نابینا از بی سواد تا لیسانس ۱۴ نفر

- افراد کم بینا از بی سواد تا لیسانس ۶۰ نفر

- افراد یک چشم از بی سواد تا لیسانس ۹ نفر

- افراد دارای اختلال ذهنی از بی سواد تا لیسانس ۴۵۸ نفر

ص: ۱۱۷

- سایر از بی سواد تا دکتری ۴۱۱ نفر

جمع: ۴۵۹۵ نفر

توجه: بند یکم با بند دوم تناقض دارد. منشأ تناقض در اظهاراتی است که مؤسسات داشته و اعدادی که ذکر کرده اند، نتایج متفاوت به دست می دهند.

* توزیع نسبی سواد معلولان عضو:

۱. بی سوادان ۵۰۸ نفر

۲. نهضت سوادآموزی ۱۴۷ نفر

۳. پیش دبستانی ۱۴۷ نفر

۴. دبستان ۴۲ نفر

۵. راهنمایی ۴۹۲ نفر

۶. کار و دانش ۳۸۴ نفر

۷. هنرستان ۱۳۳ نفر

۸. نیمه اول دبیرستان ۷۸ نفر

۹. نیمه دوم دبیرستان ۱۱۲ نفر

۱۰. پیش دانشگاهی ۳۲۵ نفر

۱۱. دیپلم ۳۸ نفر

۱۲. فوق دیپلم ۹۱ نفر

۱۳. لیسانس ۱۲۳ نفر

۱۴. فوق لیسانس ۳۳ نفر

۱۵. دکتری ۱ نفر

۱۶. سایر ۱۴ نفر

جمع کل: ۲۶۶۸ نفر

* آمار شرکت کنندگان در کلاس های آموزشی:

۱. تعداد توان یابان آموزش دیده در کلاس های مؤسسات عضو انجمن و خارج از مؤسسات عضو انجمن از بدو تأسیس تا سه ماه اول سال ۹۶: ۶۶۲۳ نفر

۲. تعداد توان یابانی که در دوره های فنی حرفه ای مؤسسات عضو انجمن سماوات شرکت کرده و دوره دیده اند: ۲۷۰۶ نفر

۳. جمع کل توان یابان فارغ التحصیل در تمامی رشته های تحصیلی: ۲۸۵۳ نفر

۴. تعداد کل مربیان ثابت با درجات تحصیلی مختلف: ۱۷۰ نفر (۳۵ دیپلم، ۱۲۳ لیسانس، ۶ فوق لیسانس، ۲ دکتری، ۴ سایر)

ص: ۱۱۸

۵. تعداد کل مربیان قراردادی: ۱۴۱ نفر

۶. تعداد کل مربیان داوطلب: ۱۰۴ نفر

جمعاً: ۲۴۵ نفر

* آمار شاغلین:

۱. توان یابانی که پس از آموزش در مؤسسات عضو سماوات شاغل شده اند: بیش از ۸۰۰ نفر

۲. کارگاه های برگزار شده برای در خود مراکز عضو اشتغال، ۴۴ کارگاه

۳. شاغلین آموزش دیده در کارگاه های خارج از اعضای سماوات، ۱۴۵۳ نفر

۴. شاغلین خارج از مؤسسات عضو و داخل مؤسسات عضو انجمن سماوات، ۲۰۲۲ نفر

* هزینه های جشن ها، کلاس های سرود، قرآن، هنر، هماهنگی با خانواده معلولان، سرویس ایاب و ذهاب و کلاس های تفریحی:

۱. جشن تولد برای ۶۲۰ توان یاب هر ماه به مبلغ ۰۰۰/۰۰۰/۶۰ ریال

۲. سرویس ایاب و ذهاب برای ۲۵ نفر توان یاب هر ماه به مبلغ ۰۰۰/۵۰۰/۸۷ ریال

۳. قرآن و هنر برای ۴۳۸ توان یاب هر ماه به مبلغ ۰۰۰/۰۰۰/۴۰ ریال

۴. سرود برای ۳۴ توان یاب هر ۳ ماه به مبلغ ۰۰۰/۰۰۰/۱۱ ریال

۵. تفریحی در محیط های باز برای ۲۳۳ توان یاب هر ماه به مبلغ ۰۰۰/۰۰۰/۱۶ ریال

۶. تعامل با مادران خانواده برای ۱۱۵ توان یاب هر ماه به مبلغ ۰۰۰/۵۰۰/۷ ریال

جمع: ۰۰۰/۹۰۰/۵۴ ریال

* درآمد حاصله:

فروش دست آوردهای زینتی توان یابان در هر دوره حدود ۰۰۰/۷۱۰/۱۶۰ ریال

* تأمین هزینه ها:

۱. هزینه دارو ماهیانه ۰۰۰/۳۶۳/۲ تومان
۲. هزینه پزشک روان شناس ماهیانه ۰۰۰/۵۵۰ تومان
۳. هزینه بیمارستان ماهیانه ۰۰۰/۳۰۰ تومان
۴. هزینه پرستاری ماهیانه ۰۰۰/۰۰۰/۲ تومان
۵. هزینه پوشک ماهیانه ۰۰۰/۹۵۰ تومان
۶. هزینه توانبخشی خارج از مؤسسه شش ماهه ۰۰۰/۳۰۰/۱ تومان
۷. هزینه گفتار درمانی و کار درمانی جسمی و ذهنی، شناخت درمانی ماهیانه

۰۰۰/۴۰۰/۸ تومان

۸. هزینه تهیه کالسکه سالانه ۰۰۰/۲۰۰ تومان

۹. هزینه تهیه ویلچر سالانه ۰۰۰/۸۵۰/۶ تومان

۱۰. هزینه تهیه توالت فرنگی قابل حمل سالانه ۰۰۰/۵۰۰/۱ تومان

۱۱. هزینه تهیه ارزاق شش ماه یکبار ۰۰۰/۵۰۰/۳ تومان

۱۲. هزینه دندانپزشکی سالانه ۰۰۰/۴۰۰/۲۲ تومان

۱۳. هزینه چشم پزشکی سالانه ۰۰۰/۴۰۰/۲۲ تومان

۱۴. هزینه تهیه کولر و ماشین لباسشویی سالانه ۵ مورد دستگاه و ۲۳ مورد دستگاه ۰۰۰/۵۰۰/۱ تومان

۱۵. هزینه تهیه یخچال فریزر سالانه ۳۴ دستگاه ۰۰۰/۰۰۰/۲۲ تومان

۱۶. هزینه تهیه فرش سالانه ۷ تخته ۰۰۰/۰۰۰/۱۵ تومان

۱۷. هزینه تهیه تشک موج سالانه ۰۰۰/۴۵۰ تومان

۱۸. هزینه تهیه غذای ویژه سالانه ۰۰۰/۰۰۰/۸۰ تومان

۱۹. هزینه حمایتی ماهانه ۰۰۰/۰۰۰/۱۰ تومان

۲۰. هزینه حقوق کارکنان ماهانه ۰۷۰/۸۱۸/۳۰ تومان

۲۱. هزینه های پیش بینی نشده ضروری سالانه ۰۰۰/۰۰۰/۷۴ تومان

۲۲. وام قرض الحسنه ماهانه ۰۰۰/۰۰۰/۶ تومان

۲۳. هزینه ذبح گوسفند ماهانه ۰۰۰/۸۰۰ تومان

* تعداد اعضای هیئت امناء: ۱۹۲ نفر (۱۴۸ مرد، ۴۴ زن)

* میزان تحصیلات اعضای هیئت امنای مراکز عضو:

۱. دبستان ۷ مرد ۴ زن، مشترکاً ۱۱ نفر

۲. راهنمایی ۱ مرد، مشترکاً ۱ نفر
۳. پیش دانشگاهی ۱ مرد، مشترکاً ۱ نفر
۴. دیپلم ۳۸ مرد ۱۵ زن، مشترکاً ۵۳ نفر
۵. فوق دیپلم ۸ مرد ۴ زن، مشترکاً ۱۲ نفر
۶. لیسانس ۵۶ مرد ۱۲ زن، مشترکاً ۶۸ نفر
۷. فوق لیسانس ۱۲ مرد ۶ زن، مشترکاً ۱۸ نفر
۸. دکتری ۱۸ مرد ۳ زن، مشترکاً ۲۱ نفر
۹. حوزوی ۲ مرد، مشترکاً ۲ نفر
۱۰. ذکر نشده ۵ مرد، مشترکاً ۵ نفر

ص: ۱۲۰

جمعاً: ۱۴۸ مرد ۴۴ زن، ۱۹۲ مشترک

* اعضای هیئت مدیره های مراکز عضو: ۱۰۸ نفر (۸۴ مرد ۴۴ زن)

* میزان تحصیلات اعضای هیئت مدیره های مراکز عضو:

۱. دیپلم ۱۶ مرد ۱۲ زن، مشترکاً ۲۸

۲. فوق دیپلم ۱۰، مشترکاً ۱۰

۳. لیسانس ۳۴ مرد ۷ زن، مشترکاً ۴۱

۴. فوق لیسانس ۱۳ مرد ۴ زن، مشترکاً ۱۷

۵. دکتری ۵ مرد ۱ زن، مشترکاً ۶

۶. حوزوی ۱ مرد، مشترکاً ۱

۷. ذکر نشده ۵ مرد، مشترکاً ۵

جمعاً: ۸۴ مرد ۲۴ زن، مشترکاً ۱۰۸

* انتظارات و درخواست های اعضا:

۱. پیگیری حقوق معلولان، ۴ مورد

۲. ارائه خط مشی

۳. رفع تنگناهای اداری، ۳ مورد

۴. بازدید از مراکز برای آشنایی بیشتر از مشکلات، ۳ مورد

۵. هم فکری، هم افزایی، هم اندیشی

۶. حمایت بیشتر

۷. کمک در ایجاد فضاهای فیزیوترایی و همسان سازی توانبخشی ها، ۳ مورد

۸. ایجاد مرکزی برای فروش دائمی محصولات. راه اندازی فروشگاه اینترنتی

۹. ایجاد خوابگاه در تهران

۱۰. برگزاری کلاس های ویژه مدیران و کارشناسان

۱۱. فراهم کردن زمینه بازدید از مراکز بین المللی جهت کسب تجربه

۱۲. ارتباط با سازمان های بین المللی

۱۳. انتقال تجربه با تشکل قوی سراسری (ایجاد شبکه)

۱۴. تشکیل جلسات منظم

۱۵. به روزرسانی اطلاعات تخصصی سمن ها به صورت مجازی

۱۶. ایجاد ارتباطات بالادستی و دریافت مجوزها و امتیازهای لازم برای معلولین از مؤسسات، بانک ها، سازمان ها و...

ص: ۱۲۱

۱۷. ارائه راهکارهای مناسب جهت رفع مشکلات مالی

۱۸. تأمین نیازها، وسایل و تجهیزات اعضاء از سایر مراکز با اعلام به سمن های عضو برای اطلاع و بهره برداری (تجهیزات اداری، آموزشی و توانبخشی)

۱۹. بازاریابی برای فروش تولیدات تحت برند سماوات

۲۰. تجهیز ماشین آلات صنایع دستی

۲۱. عمران کارگاه ها و توسعه و تجهیز کارگاه ها و تأمین فضای مناسب و بیشتر

۲۲. تأمین وسایل ایاب و ذهاب

۲۳. کمک در فرهنگ سازی مناسب در جامعه برای شناخت حقوق شهروندی معلولان

۲۴. کمک در تأمین خودروهای مناسب سازی شده

* نیازها و خواسته های اساسی:

۱. کمبود نقدینگی و بودجه، ۵ مورد

۲. تأمین وسایل آموزشی، ۲ مورد

۳. تأمین تجهیزات توانبخشی، ۳ مورد (حمام پارافین، ترامپولین، پودر، بیگ پودر، استخر تیوپ، ماساژ برقی و ویراتوری، تنفس خانگی ۲ کاناله، پارالل، (Finger ledler, power web)

۴. چرخ خیاطی و چرخ سر دوز

۵. تأمین ویلچر نو (۱۲ عدد) الیگودرز

۶. تأمین وسایل گرمایشی و سرمایشی الیگودرز

۷. تأمین میز و صندلی و فاکس، کپی، الیگودرز

۸. تأمین وسایل بازی و سرگرمی (شطرنج و دارت) الیگودرز

فصل چهارم: نشست اول، آبان ۱۳۹۲

اشاره

ص: ۱۲۳

سماوات با نشست اول اعلام موجودیت کرد و جامعه معلولین با این تشکیلات نوپا آشنا شدند. نخستین نشست ۲۷ تا ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۲ در شهر کاشان، در هتل سبز نیاسر در دامنه کوه نیاسر که از نظر طبیعت بسیار زیبا است و از نظر تاریخی روزگاری مرکز زرتشت و یکی از آتشکده های ایران باستان بوده، در محلی ساکت، کوهستانی و به دور از هیاهوهای شهری این نشست برگزار گردید.

در این فصل به ابعاد و جنبه های این نشست می پردازد و در پایان اطلاعاتی از نیاسر و مشهد اردهال عرضه می گردد.

ص: ۱۲۴

مؤسسه رعد الغدير و مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان این نشست را برگزار کردند. رعد الغدير ابتدا یکی از شعب مجتمع نیکوکاری رعد شهرک غرب تهران بود ولی به علت مشکلات بیمه کارکنان و تفاوت رویکرد دو هیئت مدیره نسبت به توانمندسازی توان یابان، هیئت مدیره رعد الغدير تصمیم به ثبت مؤسسه گرفت و در سال ۱۳۸۶ موفق به ثبت مؤسسه به شماره ۲۱۷۰۰ در اداره ثبت شرکت ها گردید و ساختمان مرکزی آن در یافت آباد واقع است. ضمناً در بسیاری از شهرهای ایران مراکز مشابه دایر نموده است.

تاریخچه شکل گیری مؤسسه رعد الغدير و مؤسسه کاشانه را در اختیار نداشتیم. برای تکمیل اطلاعات این فصل لازم است اطلاعات این دو مرکز را اینجا بیاوریم. البته به رغم جستجوها به شناسنامه جامع دست نیافتیم.

دبیر اجرای این همایش آقای علیرضا آتشک و دبیر علمی همه برنامه ها در همه روزها آقای ساعد مطهری بود.

هدف و خط مشی

در کارت های دعوت چنین درج شده بود: «مراکز آموزشی و اشتغال زایی و توانبخشی توان یابان (سماوات) با رویکرد هماهنگی، انتقال تجربه و هم افزایی مراکز خیریه حرفه آموزی افراد دارای معلولیت در سه حوزه آموزش های فنی و حرفه ای، اشتغال و مدیریت در سازمان دهی مردم نهاد برگزار می شود».

خط مشی و اهداف این همایش در این سه سطر به خوبی نشان داده شده است. البته ابتدا تصور می شد در این نشست همه مراکز مردمی و دارای خط مشی حرفه آموزی و اشتغال زایی دعوت شده اند ولی در عمل معلوم شد غیر از ۲ یا ۳ مرکز بسیاری از خانواده رعد و رعد الغدير می باشند. رعد الغدير ابتدا در تهران و سپس در بسیاری از شهرهای ایران مراکز مشابه دایر کرده است. البته وابستگی این مراکز به رعد الغدير تهران متفاوت است و همگی دارای خط مشی همگون و یک اندازه از وابستگی نیستند. شخصیت های نیکوکار ایده مشهور به رعد الغدير را در شهرهای دور و نزدیک در ایران عملی نموده اند. و با تحمل زحمات بسیار به حل مشکلات معلولین اقدام کرده اند.

متصدیان و مسئولین سماوات همواره در مصاحبه ها به تحقق هم افزایی، انتقال

تجارب، هماهنگی بین مراکز در اجرا جهت رسیدن به اشتغال پایدار تأکید کرده اند. همچنین اشتغال در سخنان آنان به عنوان اصلی ترین عنصر در رفاه و مدنیت و تأمین اجتماعی همواره مورد توجه بوده است.

از یک منظر می توان سماوات را نخستین تشکل در ایران دانست که درصدد تحقق اشتغال با همکاری جمعی مراکز بوده است. تشکل هایی پیش از سماوات بوده اند که شعار اشتغال در سر لوحه اقداماتشان است و برای تحقق اشتغال بسیار کوشش می نمایند اما فعالیت های آنان در محدود تشکیلات خودشان است. اما سماوات با جمع گرایی و ایجاد پیوندهای جمعی درصدد ایجاد تفاهم فراگیر در زمینه اشتغال؛ سپس اجرا و عملی کردن طرح اشتغال بارز با تلاش جمعی و مشارکت همگانی است.

از این رو می توان گفت: دیدگاه سماوات درباره اشتغال به تجارب علمی و دستاوردهای پژوهشی جدید نزدیک تر است.

مراکز شرکت کننده

بیست مرکز معلولیتی از داخل کشور و مهمانانی از عراق، پاکستان، لبنان، آلمان و ژاپن، به «سمینار مراکز آموزشی و اشتغال زایی توان یابان (سماوات)» دعوت شده بودند.

اسامی شرکت کنندگان به این شرح اعلام شدند: کانون معلولین توانا(قزوین)؛ مؤسسه خیریه آموزشی توانبخشی توان یابان یزد؛ مجتمع نیکوکاری توان یابان مشهد؛ انجمن حمایت از کودکان و نوجوانان توان یاب در تهران؛ مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر مرکزی (تهران)؛ انجمن ضایعات نخاعی هرمزگان؛ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرج؛ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد زنجان؛ مؤسسه نیکوکاری توان یابان موسی ابن جعفر(ع)، پیشوا؛ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرمان؛ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد طالقان؛ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد سنندج؛ مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان؛ مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر پاکدشت؛ مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر توان یابان فارس؛ مؤسسه خیریه باران مهر لیان بوشهر؛ دفتر فرهنگ معلولین قم؛ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد فاطمیه قم؛ مرکز آموزش فنی و حرفه ای معلولین جسمی حرکتی رضوان زاهدان؛ مؤسسه خیریه عطیه سبزوار؛ مجتمع آموزشی نیکوکاری گیلان؛ مرکز توانبخشی سینا همدان

در مصاحبه های دبیر اجرایی، مشخصات مهمانان مفصل تر آمده است. این

مصاحبه بعداً می آید.

یکی از شرکت کنندگان دفتر فرهنگ معلولین بود. این دفتر جزء شعبه های رعد الغدیر نیست و مستقل می باشد. با این حال در تحقق اهداف این همایش کوشا بوده است.

دفتر فرهنگ معلولین چند ماه پیش از نشست و با دعوت مسئولین محترم رعد الغدیر تهران، هرگونه مساعدت و همکاری که از جانب برگزارکنندگان درخواست می شد، اجابت نموده و با تمام وجود همکاری داشت.

دفتر درباره برنامه های نشست در دو مقاله نظریات خود را چند ماه قبل از برگزاری نشست اعلام کرد و نیز در یک نشست چند ساعته تلاش شد هم اندیشی و هماهنگی های لازم به عمل آید. زیرا به نظر این دفتر، چنین همایش هایی یک فرصت تاریخی است که بعد از چند دهه با آماده شدن ده ها متغیر، شرایط تحقق آن فراهم آمده است. اگر به خوبی از این فرصت استفاده نشود، ده ها معضل جامعه معلولین گره گشایی نخواهد شد و مشکلات بر جای خواهد ماند. ممکن است تا چندین سال در آینده هم نتوان چنین نشستی برگزار کرد.

برنامه اجرایی

یکی از قوت های مدیریت این نشست این بود که ابتدای کار، کنداکتور عرضه شد و تلاش کردند برنامه ها بر اساس برنامه اجرا شود. البته فعلاً کاری به محتوای برنامه ها نداریم، اصل برنامه داشتن و عرضه کنداکتور یک قوت است.

اما از نظر محتوایی یکی از اشکالات این برنامه، عدم نظرخواهی از مؤسسات و مدیران مراکز بود. هر چند اگر از آنان نظر و طرح خواسته می شد، محتوای برنامه ها بهتر می شد. نیز افراد با میل و رغبت بیشتر شرکت می کردند.

روز دوشنبه ۲۷ آبان ۹۲

۱۷:۳۰ - ۱۷:۰۰، برپایی نماز جماعت

۱۹:۰۰ - ۱۷:۳۰، افتتاحیه نمایشگاه عکس «معلولیت و معنویت»

۲۰:۰۰ - ۱۹:۰۰، نمایش فیلم «بازگویی یک خاطره» همراه با سخنرانی دکتر احمدی درباره ازدواج معلولین

۲۰:۰۰، صرف شام

روز سه شنبه ۲۸ آبان ۹۲

۷:۰۰ - ۵:۱۰، برپایی نماز جماعت، پیاده روی و ورزش صبحگاهی

۸:۰۰ - ۷:۰۰، صرف صبحانه

برگزاری جلسه معارفه مراکز

۸:۰۸-۸:۰۰، قرائت قرآن همراه با ترجمه آن به انگلیسی

۸:۱۰-۸:۰۸، پخش سرود ملی

۸:۱۵-۸:۱۰، پخش تیزر سمینار

۸:۲۵-۸:۱۵، سخنرانی و خیر مقدم توسط آقای سید علی ضیایی (چرا کاشان)

۸:۳۵-۸:۲۵، سخنرانی توسط آقای علی سلطان زاده (تاریخچه تأسیس رعد)

۸:۴۵-۸:۳۵، آغاز برنامه توسط دبیر علمی همایش آقای سید ساعد مطهری (ضرورت برپایی همایش)

۹:۰۰-۸:۵۰، ۱ کانون معلولین قزوین توانا

۹:۱۰-۹:۰۰، ۲ مؤسسه خیریه آموزشی توان یابان یزد

۹:۲۰-۹:۱۰، ۳ مجتمع نیکوکاری توان یابان مشهد

۹:۳۰-۹:۲۰، ۴ انجمن حمایت از کودکان و نوجوانان توان یاب

۹:۴۰-۹:۳۰، ۵ مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر

۹:۵۰-۹:۴۰، ۶ انجمن ضایعات نخاعی هرمزگان

۱۰:۰۰-۹:۵۰، ۷ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرج

۱۰:۱۵-۱۰، استراحت و پذیرایی

۱۰:۳۰-۱۰:۲۰، ۸ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد زنجان

۱۰:۴۰-۱۰:۳۰، ۹ مؤسسه نیکوکاری توان یابان موسی ابن جعفر(ع) پیشوا

۱۰:۵۰-۱۰:۴۰، ۱۰ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرمان

۱۱:۰۰-۱۰:۵۰، ۱۱ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد طالقان

۱۱:۱۰-۱۱:۰۰، ۱۲ مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد سنندج

۱۱:۲۰ - ۱۱:۱۰، ۱۳ □ مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان

۱۱:۳۰ - ۱۱:۲۰، ۱۴ □ مؤسسه نیکوکاری رعد الغدير پاکدشت

۱۱:۴۰ - ۱۱:۳۰، ۱۵ □ مؤسسه نیکوکاری رعد الغدير توان یابان فارس

۱۱:۵۰ - ۱۱:۴۰، ۱۶ □ مؤسسه خیریه باران مهر لیان بوشهر

۱۳:۳۰ - ۱۱:۵۰، برپایی نماز جماعت، صرف ناهار و استراحت

۱۳:۵۰ - ۱۳:۴۰، ۱۷ □ دفتر فرهنگ معلولین قم

۱۴:۰۰ - ۱۳:۵۰، ۱۸ □ نماینده کشور پاکستان (آقای دکتر ابوتراب)

۱۴:۱۰ - ۱۴:۰۰، ۱۹ □ مرکز آموزش فنی و حرفه ای معلولین جسمی حرکتی رضوان زاهدان

۱۴:۲۵ - ۱۴:۱۰، ۲۰ □ انجمن توسعه لبنان

۱۴:۳۰ - ۱۴:۲۵، ۲۱ □ مؤسسه خیریه عطیه سبزوار

۱۴:۳۵ - ۱۴:۳۰، ۲۲ □ مجتمع آموزشی نیکوکاری گیلان

ص: ۱۲۸

۱۴:۴۵ - ۱۴:۳۵، ۲۳ نماینده وزارت کار و امور اجتماعی عراق

۱۵:۰۰ - ۱۴:۴۵، استراحت و پذیرایی

۱۶:۰۰ - ۱۵:۰۰، کارگاه تعامل و هم اندیشی و انتقال تجربه با حضور میهمان خارجی از کشور ژاپن

۱۶:۱۵ - ۱۶:۰۰، استراحت و پذیرایی

۱۷:۱۰ - ۱۶:۱۵، کارگاه تعامل و هم اندیشی و انتقال تجربه با حضور میهمان خارجی از کشور آلمان

۱۸:۰۰ - ۱۷:۱۰، برپایی نماز جماعت و استراحت

۲۰:۳۰ - ۱۸:۰۰، برگزاری مراسم افتتاحیه

۲۱:۰۰، صرف شام

روز چهارشنبه ۲۹ آبان ۹۲

۷:۰۰ - ۵:۱۰، برپایی نماز جماعت، پیاده روی و ورزش صبحگاهی

۸:۰۰ - ۷:۰۰، صرف صبحانه

۸:۰۵ - ۸:۰۰، قرائت قرآن

۸:۱۵ - ۸:۰۵، گزارش جمع بندی اهم فعاليت های روز قبل توسط دبیر علمی همایش آقای سید ساعد مطهری

۱۰:۰۰ - ۸:۱۵، برگزاری کارگاه آموزشی شماره ۱، عنوان کارگاه: مدیریت و نقش آن در سازمان های مردم نهاد، مجری:

آقای یاسمی

۱۰:۱۵ - ۱۰:۰۰، استراحت و پذیرایی

۱۱:۵۰ - ۱۰:۲۰، برگزاری کارگاه آموزشی شماره ۲، عنوان کارگاه: اشتغال و کارآفرینی برای معلولین توسط کانون معلولین

توانا، کارآفرین برتر معلول در کشور، مجری: آقای محمدرضا هادی پور (مدیرعامل کانون معلولین قزوین)

۱۳:۲۰ - ۱۱:۵۰، برپایی نماز جماعت، صرف ناهار و استراحت

۱۳:۴۵ - ۱۳:۳۰، ارائه مقاله آقای پروفیسور کریمی نژاد با موضوع «توجه به نقش ژنتیک در پیشگیری از معلولیت ها»

۱۴:۰۰ - ۱۳:۴۵، ارائه مقاله آقای دکتر احمد به پژوه با موضوع «من کار می کنم پس هستم» (توانبخشی شغلی یک ضرورت

حیاتی برای افراد با توانائی های گوناگون)

۲۰:۰۰ - ۱۴:۰۰، کاشان گردی (باغ فین - کاشانه مهر کاشان - صرف شام در یکی از خانه های قدیمی کاشان)

۲۱:۳۰ - ۲۰:۳۰، صرف شام و استراحت

۲۲:۳۰ - ۲۱:۳۰، جلسه بررسی و تنظیم تفاهم نامه تبادل امکانات و تجربیات متقابل مراکز در سراسر کشور با حضور مدیران

مرکز

ص: ۱۲۹

روز پنج شنبه ۳۰ آبان ۹۲

۷:۰۰-۵:۱۰، برپایی نماز جماعت، پیاده روی و ورزش صبحگاهی

۸:۰۰-۷:۰۰، صرف صبحانه

۸:۰۵-۸:۰۰، قرائت قرآن

۸:۰۵-۸:۱۵، گزارش جمع بندی اهم فعاليت های روز قبل توسط دبیر علمی همایش آقای سید ساعد مطهری

۸:۱۵-۱۰:۰۰، برگزاری کارگاه آموزشی شماره ۳، عنوان کارگاه: کاربرد فنون برنامه ریزی در افزایش اثربخشی آموزش توان یابان، مجری: آقای دکتر محمدعلی میرزاییگی

۱۰:۱۵-۱۰:۰۰، استراحت و پذیرایی

۱۰:۴۵-۱۰:۱۵، تبیین طرح دانش کار توسط آقای آتشک

۱۱:۵۰-۱۰:۵۰، جلسه هم اندیشی و مذاکره پیرامون: * انتخاب مکان دبیرخانه دائمی * تصمیم گیری درباره زمان و مکان نشست سالانه * تصمیم نهایی درباره تفاهم نامه های تنظیم شده که در جلسات قبلی مورد بررسی قرار گرفته است از: ۱- تفاهم نامه همکاری با سازمان بهزیستی کشور درباره طرح دانش کار ۲- تفاهم نامه همکاری با دفتر فرهنگ معلولین قم تحت نظارت عالی مرجع عالیقدر جهان تشیع حضرت آیت الله سیستانی و نماینده محترم ایشان حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا جواد شهرستانی زید عزه ۳- تفاهم نامه همکاری امور کتابخانه های کشور ۴- تفاهم نامه تبادل امکانات و تجربیات متقابل مراکز در سراسر کشور

* انتخاب سفیر نیکوکاری مراکز * انتخاب نام و لوگوی یکسان برای مراکز

۱۳:۰۰-۱۱:۵۰، برپایی نماز جماعت، صرف ناهار و استراحت

۱۷:۰۰-۱۳:۰۰، کاشان گردی

۱۸:۰۰-۱۷:۰۰، برپایی نماز جماعت و زیارت و غبار رویی از امامزادگان واجب التعظیم مشهد اردهال

۲۰:۳۰-۱۸:۰۰، برگزاری مراسم اختتامیه

ارائه ترجمه سخنرانی توسط آقای نیما غلامی یکی از شاگردان نماینده ژاپنی دعوت شده به ایران

۲۱:۳۰، صرف شام و پایان رسمی برنامه ها

روز جمعه ۰۱ آذر ۹۲

۷:۰۰-۵:۱۰، برپایی نماز جماعت، پیاده روی و ورزش صبحگاهی

۸:۰۰-۷:۰۰، صرف صبحانه

۱۲:۰۰-۸:۰۰، تحویل اتاق ها و تخلیه هتل

ص: ۱۳۰

سمینار بین المللی سماوات در نیاسر کاشان آغاز به کار کرد؛ ایرنا، ۲۸ آبان ۹۲

سمینار بین المللی «سماوات» (سازمان های مردم نهاد آموزشی و اشتغال توان یابان) با مشارکت ۲۵ مؤسسه خیریه معلولان ایران و پنج کشور خارجی روز سه شنبه در شهر نیاسر از توابع شهرستان کاشان آغاز به کار کرد.

به گزارش ایرنا، دبیر اجرایی این سمینار گفت: آموزش و معرفی مهارت انجام شده توسط سازمان های مردم نهاد و خیریه معلولان کشور برای کشورهای خارجی شرکت کننده از اهداف برگزاری این برنامه است.

«علیرضا آتشک» اظهار کرد: جمهوری اسلامی ایران در زمینه توانبخشی و آموزش معلولان جسمی حرکتی و غیر حرکتی بسیار موفق عمل کرده است.

وی با بیان اینکه تاکنون ۲۵ مؤسسه خیریه کارآفرین و اشتغال زا در کشور راه اندازی شده است، افزود: این مؤسسه ها با ارائه خدمات توانبخشی به صورت رایگان توانسته اند با زیر پوشش قرار دادن معلولان زندگی تازه ای به آنها ببخشند.

آتشک یادآور شد: در این سمینار پنج نماینده از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق حضور دارند که هدف برخی از آنها استفاده از کارگاه های آموزشی و تأسیس چنین کارگاه هایی در کشور خود هستند.

به گفته وی، انتخاب شهر نیاسر کاشان برای نخستین سمینار بین المللی سماوات، بکر بودن منطقه و همچنین زیبایی و چشم انداز بی نظیر و آثار تاریخی این شهر است.

در این سمینار سه روزه ۱۴۰ نفر از معلولان کارآفرین ایران و کشورهای مهمان حضور دارند. شهر تاریخی و سرسبز نیاسر در ۲۵ کیلومتری جنوب غربی کاشان قرار دارد.

معلولان، با فراگیری صنایع دستی، می توانند حافظان میراث و تمدن کشور باشند؛ شبکه ایران، ۲ آذرماه ۹۲

معلولان جامعه با فراگیری صنایع دستی می توانند توانمندی های خود را ثابت کرده و مرزهای محدودیت را بشکنند.

شبکه ایران: معاون توسعه مدیریت سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در آیین پایانی سمینار بین المللی مراکز آموزشی و اشتغال زایی توان یابان در کاشان گفت: معلولان جامعه، با فراگیری صنایع دستی و اشتغال در این بخش، می توانند حافظان پرتوان میراث و تمدن کشور باشند.

به گزارش روابط عمومی و اطلاع رسانی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور، «سمیع اله حسینی مکارم» افزود: معلولان جامعه با فراگیری صنایع دستی می توانند توانمندی های خود را ثابت کرده و مرزهای محدودیت را بشکنند. وی اظهار داشت: آموزش و کارآفرینی در بخش صنایع دستی و هرگونه فعالیت که مسیر نقش آفرینی معلولان را در جامعه هموار کنند مورد حمایت سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است.

به گفته وی، تنوع رشته های صنایع دستی، فرصت خوبی است که هم به عنوان هنر و هم به عنوان یک شغل مورد توجه مراکز آموزش و اشتغال معلولان قرار گرفته و توان یابان را به سمت مشارکت اثربخش در جامعه هدایت می کند.

وی تصریح کرد: کارگاه های صنایع دستی، نیازمند سرمایه اولیه کمتر نسبت به سایر مشاغل است که می تواند توسط اقشار کم درآمد به ویژه معلولان با استفاده از حمایت های سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در هر نقطه از ایران و حتی شهرهای کوچک ایجاد شود.

معاون توسعه مدیریت سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی گفت: ایجاد نمایشگاه های صنایع دستی در مراکز گردشگری و اقامتی، هم کمک به توسعه اقتصادی و افزایش درآمد ملی است و هم حفاظت از فرهنگ و تمدن کشور را به دنبال دارد که در مراکز اشتغال زایی و کارآفرینی کمتر مورد اهتمام قرار گرفته است.

حسینی مکارم تأکید کرد: در مقایسه با سایر کشورها، هنوز نتوانسته ایم از ظرفیت های میراث فرهنگی به نفع رونق و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور استفاده کنیم و حضور فعال سازمان های مردم نهاد، را می طلبد.

سمینار بین المللی سازمان های مردم نهاد آموزشی و اشتغال توان یابان (سماوات) با حضور ۱۴۰ نفر از معلولان کارآفرین ایران و پنج نماینده از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق، به مدت سه روز در شهر نیاسر برگزار شد.

نقص جسمانی دلیل ناتوانی نیست؛ ایرنا، ۳۰ آبان ماه ۹۲

مؤسس و عضو انجمن احیای ارزش ها و توان یاب گفت: هر نقص جسمانی دلیل ناتوانی فرد برای انجام امور مربوطه نیست.

(خسرو منصوریان) روز پنجشنبه در حاشیه سمینار بین المللی سماوات در نیاسر کاشان در گفت و گو با ایرنا اظهار کرد: فرد معلول کسی است که به دلیل نقص جسمی، حرکتی قادر نیست فعالیت های عادی زندگی روزمره را به نحوه مطلوب انجام دهد.

وی توانبخشی معلولان را فرایندی جامع و چند وجهی در راستای درمان این قشر عنوان کرد و افزود: به همین منظور و برای پیشبرد اهداف در این زمینه کارگروه های

تخصصی تشکیل شده است.

وی همچنین خاطرنشان کرد: باور دادن به افراد جامعه برای شناخت استعدادهای توان یابان ضروری است و تأسیس مؤسسات امور خیریه برای یاری این قشر یک افتخار ملی به حساب می آید.

منصوریان تصریح کرد: همه افراد جامعه باید قدر سلامتی خود را بدانند و در صورت از دست دادن سلامتی و نقص عضو باید بتوانند توانایی خود را احیا کنند.

سمینار بین المللی سماوات (سازمان های مردم نهاد آموزشی و اشتغال توان یابان) با مشارکت ۲۵ مؤسسه خیریه معلولان ایران و پنج نماینده از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق عصر امروز پس از سه روز برگزاری در شهر نیاسر از توابع شهرستان با حضور ۱۴۰ نفر از معلولان کارآفرین پایان می یابد.

شهر تاریخی و سرسبز نیاسر در ۲۵ کیلومتری جنوب غربی کاشان قرار دارد.

یک معلول آلمانی: حس استقلال مهم ترین انگیزه برای یک معلول؛ ایرنا، ۲۹ آبان ماه ۹۲

(مایکل هایل) معلول جسمی تبعه کشور آلمان مهم ترین و بهترین انگیزه برای یک معلول در زندگی روزمره را حس استقلال دانست.

وی روز چهارشنبه در حاشیه برگزاری سمینار بین المللی سماوات در نیاسر کاشان در گفت و گو با ایرنا اظهار کرد: سی سال قبل هنگام ورزش اسکی دچار ضایعه نخاعی و معلول شدم.

وی از دست ندادن استقلال را علت اصلی تلاش خود در این دوران عنوان کرد و افزود: باور یک توان یاب به تنهایی کافی نبوده و جامعه نیز باید در نداشتن احساس ناتوانی برای یک معلول با او همراه باشد.

وی بحث جابجایی معلولان در شهرها را یکی از مهم ترین مسائل این قشر از جامعه برشمرد و خاطرنشان کرد: در برخی ساخت و سازهای اماکن عمومی در ایجاد پله های زیاد، توان یابان نادیده گرفته شده اند.

وی که ۵۱ ساله است، شهرداری ها و دست اندرکاران شهرسازی را به در نظر گرفتن مشکلات معلولان در طراحی شهری فراخواند.

هایل که سازنده ویلچر برای معلولان هست، شرکت در سمینار بین المللی سماوات را موقعیتی موفقیت آمیز برای خود برشمرد و گفت: شرکت در سمینارها و کارگاه های آموزشی نباید خاص توان یابان باشد بلکه باید از مسئولان شهری نیز دعوت شود.

توضیح المسائل آیت الله سیستانی به خط بریل در مشهد اردیبهشت ماه ۳۰ آبان ماه ۹۲

رساله توضیح المسائل آیت الله سیستانی به خط بریل، با حضور نماینده این مرجع تقلید در همایش بین المللی (سماوات) در مشهد اردیبهشت کاشان پرده برداری شد.

دبیر اجرایی این همایش شامگاه پنجشنبه در گفت و گو با ایرنا اظهار داشت: این رساله برای آشنایی معلولان با احکام اسلامی و شرعی این مرجع تقلید چاپ و منتشر شده است.

علیرضا آتشک افزود: همزمان با پرده برداری از این رساله، از ۲۰ جلد کتاب ویژه معلولان در حوزه های احکام و معارف اسلامی با حضور آیت الله نمازی نماینده ولی فقیه و امام جمعه کاشان و معاون سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری پرده برداری شد.

همایش بین المللی سماوات (سازمان های مردم نهاد آموزشی و اشتغال توان یابان) پس از سه روز برگزاری به کار خود پایان داد.

این نشست با مشارکت ۲۵ مؤسسه خیریه معلولان ایران و نمایندگان از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق برگزار شد.

در این همایش ۱۴۰ نفر از معلولان کارآفرین ایران و کشورهای یاد شده حضور داشتند.

مسئول مؤسسه توان یابی معلولان جنگی لبنان: ایران سرزمین دوستی؛ ایرنا، ۳۰ آبان ماه ۹۲

مسئول یکی از مؤسسات توان یابی معلولان جنگی لبنان، ایران را سرزمین دوستی بیان کرد و گفت: کمک مؤسسات غیردولتی در این کشور به مؤسسات توان یابی بسیار جالب و قابل تقدیر است.

(محمد دکروب) روز پنجشنبه در حاشیه سمینار بین المللی سماوات در شهر نیاسر از توابع کاشان به خبرنگار ایرنا اظهار کرد: توان یابان در جوامع مختلف با یاری مردم و آموزش قادر به انجام فعالیت های مفید هستند.

وی با بیان اینکه معلولیت فرصتی است تا انسان خود را آزموده و به توانایی هایش پی ببرد، تأکید کرد: همراهی مردم و مسئولان با توان یابان در دستیابی به این مهم ضروری است.

مسئول مؤسسه توان یابی معلولان جنگی لبنان ابراز امیدواری کرد: زمانی فرا برسد که توان یابان در دنیا با رسیدن به خود کفایی، انتظار محبت و رسیدگی نداشته باشند.

دکروب، همچنین آموزش های دیده شده در کارگاه های سمینار سماوات را برای ارتقای سطح مؤسسه خود مؤثر بیان کرد.

سمینار بین المللی سماوات (سازمان های مردم نهاد آموزشی و اشتغال توان یابان) با مشارکت ۲۵ مؤسسه خیریه معلولان ایران و پنج نماینده از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق ۲۸ آبان در شهر نیاسر آغاز شد.

در این سمینار که عصر امروز پنجشنبه بعد از سه روز فعالیت به کار خود پایان می دهد

ص: ۱۳۴

۱۴۰ نفر از معلولان کارآفرین حضور داشتند.

سمینار سماوات؛ ایلنا، ۳۰ آبان ۹۲

مصاحبه علیرضا آتشک به عنوان دبیر اجرایی با ایلنا در ۳۰ آبان ماه ۹۲ است. متن این مصاحبه ها عیناً عرضه می گردد:

با حضور ۲۵ مرکز اشتغال زایی معلولین سراسر کشور و میهمانانی از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق اولین سمینار ۳ روزه بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان (سماوات) در هتل سبز نیاسر کاشان شروع شد

ایلنا: با حضور ۲۵ مرکز اشتغال زایی معلولین سراسر کشور و میهمانانی از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق اولین سمینار ۳ روزه بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان در هتل سبز نیاسر کاشان شروع شد.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری ایلنا در کاشان این سمینار که به همت مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر و مجتمع نیکوکاری رعد الغدیر تهران از صبح روز سه شنبه بیست و هشتم آبان ماه سال جاری در هتل سبز نیاسر کاشان شروع شد و قرار است پس از بیان نقطه نظرات هر کدام از رؤسای مؤسسات خیریه شرکت کننده، راه کارهای لازم جهت بهبود و رفع مشکلات اشتغال معلولین جسمی و حرکتی ارائه شود.

دبیر اجرایی اولین سمینار بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان شب گذشته در حاشیه برگزاری این سمینار در گفتگو با خبرنگار خبرگزاری ایلنا در کاشان گفت: این برنامه اولین سمینار بین المللی مراکز مردم نهاد در حوزه آموزش، توانبخشی و اشتغال معلولین با حضور بیش از ۲۵ سازمان مردم نهاد و ۵ میهمان خارجی از کشورهای آلمان، لبنان، پاکستان، عراق و دکتر سونادا نماینده از ژاپن برای اولین بار در کاشان برگزار می شود.

علیرضا آتشک با اشاره به اینکه در این سمینار سه روزه برنامه های بهینه آموزشی برای مدیریت معلولین مردم نهاد ارائه می گردد. گفت: در کنار این سمینار کارگاه هایی در حوزه آموزش اشتغال و کارآفرینی نیز برای معلولین برگزار می شود.

وی برداشت باری از دوش دولت در حوزه کمک به توانبخشی حرفه ای معلولین، هم افزایی سرمایه های مردمی برای جهت دادن به اشتغال، آموزش و کار به جای صدقه دادن به افراد توان یاب را مهم ترین هدف برگزاری این همایش سه روزه عنوان کرد و گفت: در این همایش مقالات پرفسور کریمی نژاد با موضوع توجه به نقش ژنتیک در پیشگیری از معلولیت ها و ارائه مقاله دکتر احمد به پژوه با موضوع «من کار می کنم پس هستم» نیز ارائه می شود.

در مراسم افتتاحیه این سمینار که شب گذشته در هتل سبز نیاسر برگزار شد، علاوه بر

حضور ۲۵ مرکز اشتغال زایی معلولین سراسر کشور و میهمانانی از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق، معاون مدیرکل و رئیس اداره بهزیستی شهرستان کاشان، رؤسای مرکز آموزش فنی و حرفه ای شهید موسویان، میراث فرهنگی، کار و رفاه اجتماعی کاشان، امام جمعه، بخشدار، شهردار و اعضای شورای اسلامی و جمعی از مسئولین محلی شهر نیاسر و مدیرکل و معاون توانبخشی سازمان بهزیستی استان گیلان به همراه رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل رعد گیلان در پروسه افتتاح نیز حضور داشتند.

شایان ذکر است محور اصلی برنامه های امروز چهارشنبه بیست و نهم آبان ماه اولین سمینار بین المللی مراکز آموزش و اشتغال زایی توان یابان (سماوات) در هتل سبز نیاسر کاشان ارائه مقالات توسط کار شناسان و اساتید علم ژنتیک ایران و کارآفرینی همراه با برگزاری کارگاه اشتغال و کارآفرینی توسط کانون معلولین توانا توانبخشی شغلی یک ضرورت حیاتی برای افراد با توانایی های گوناگون است.

مدیر مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر: ما می خواهیم بازویی برای دولت باشیم؛ پیک توانا، ۲۸ آبان ماه ۹۲

دبیر اجرایی سمینار بین المللی مراکز حرفه آموزی توانبخشی و اشتغال توان یابان در اولین روز برگزاری سمینار بین المللی که با حضور ۲۵ مرکز در نیاسر کاشان در حال برگزاری است در گفتگو با خبرنگار پیک توانا از هدایت سرمایه یکصد میلیاردی ۲۵ مرکز رعد در سراسر کشور خبر داد و گفت:

هم اکنون بیش از یکصد میلیارد تومان سرمایه مردمی در سطح کشور توسط ۲۵ مرکز رعد مدیریت می شود که اگر این ۲۵ مرکز ها بتوانند در کنار یکدیگر قرار گرفته و با برگرفتن اهداف یگانه و نیز با هماهنگی و هم افزایی بتوانند کار کنند ما قادر به ارائه خدمات مضاعفی به معلولان کشور خواهیم شد.

علیرضا آتشک با اشاره به این مطلب که این اقدام به جای دادن کمک های بلاعوض موردی و حمایت هایی که دوام زیادی ندارند به ما کمک می کند که این پتانسیل ها را به بهترین شکل استفاده کنیم گفت: آموزش به موقع و حرفه آموزی منجر به اشتغال و توسعه کارگاه های اشتغال، از طریق یک شبکه سازی کشوری از اهداف مهم و بلند مدت این سمینار است.

مدیر مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر در توضیح انتخاب نام "سماوات" برای این سمینار گفت: با توجه به اینکه تمام مؤسساتی که در زمینه معلولان فعالیت می کنند در دو هدف اشتغال آفرینی برای معلولان و توانبخشی مشترک هستند پس ما نام سماوات را برای این سمینار انتخاب کردیم که این نام اختصار جمله سازمان های مردم نهاد آموزشی اشتغال و توانبخشی است.

آتشک همچنین در پاسخ به این سؤال خبرنگار پیک توانا که آیا نهادها و سازمان های مردمی نیز در برگزاری این سمینار همکاری داشته و با شما سهیم هستند گفت: این سمینار کاملاً غیردولتی است و با بودجه دو مجموعه رعد الغدیر و کاشانه مهر کاشان که افراد خیر از آنها حمایت می کنند برگزار شده است.

وی در ادامه با اشاره به اینکه بودجه برگزاری این سمینار مانند سمینارهای دولتی و با صرف هزینه های آنچنانی نیست تصریح کرد: این کار چون یک کار مردمی بوده با رایزنی های مختلف و با حداقل هزینه ها برگزار شده و خوشبختانه توانسته پذیرای ۱۳۰ میهمان از ۲۵ شهر کشور و چندین میهمان از ۵ کشور خارجی بوده و این عزیزان را دور هم جمع کند.

مدیر مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر همچنین در توضیح حضور نمایندگان ۵ کشور خارجی در این سمینار گفت: آقای "مایکل هایل" از کشور آلمان آمده، وی که کارخانه تولید ویلچر دارد، ۷۰ کارگر معلول و ۲۳۰ کارگر تندرست دارند و بهترین ویلچرهای دنیا را تولید می کنند.

آتشک افزود: دکتر "ابوتراب" از پاکستان و از طریق دفتر فرهنگ معلولان به سمینار دعوت شده اند. و "دکتر سونادا" که نماینده یک "ان.جی.اوی" بسیار بزرگ بین المللی از ژاپن هستند و در حوزه خدمات به مردم جهان به طور عام بدون در نظر گرفتن نژاد و پوست و... خدمت می کنند و دارای ۴۵ نمایندگی در جهان هستند.

وی همچنین از حضور نمایندگان از دو کشور عراق و لبنان خبر داد و گفت: با توجه به اینکه به زودی یک مرکز در نجف و یک مرکز در جنوب لبنان با همکاری مراکز مردم نهاد و خدمات رسانی ایجاد خواهد شد دوستان لبنانی و عراقی هم برای دریافت تجربیات و الگوبرداری از فعالیت این ۲۵ مرکز به این سمینار آمده اند.

دبیر اجرایی این سمینار بین المللی تصریح کرد: ما می خواهیم بازویی برای دولت باشیم تا به معلولان خدمت بیشتری بشود و کمک های مردمی و خیران و امکانات دیگر را به طور کارشناسی شده به سوی توانبخشی حرفه ای سوق بدهیم

آتشک با اظهار این مطلب که خروجی این سمینار تصویب یک اساسنامه است گفت: روز آخر سمینار تمام مدیران این مراکز اساسنامه ای را با هم به تصویب خواهند رساند که به موجب آن دبیر علمی این سمینار، مکان دائمی و محل بعدی برگزاری سمینار مشخص خواهد شد. (۱)

ص: ۱۳۷

همایش بین‌المللی سماوات در مشهد اردهال کاشان پایان یافت؛ ایرنا، ۳۰ آبان ماه ۹۴

همایش بین‌المللی سماوات (سازمان‌های مردم‌نهاد آموزشی و اشتغال‌توان‌یابان) شامگاه پنجشنبه در مشهد اردهال کاشان پس از سه روز برگزاری به کار خود پایان داد.

به گزارش ایرنا، دبیر اجرایی این همایش بین‌المللی گفت: این همایش با مشارکت ۲۵ مؤسسه خیریه معلولان ایران و نمایندگان از کشورهای آلمان، ژاپن، پاکستان، لبنان و عراق برگزار شد.

علیرضا آتشک، معرفی و آموزش مهارت‌های مؤسسات مردم‌نهاد و خیریه معلولان کشورمان به کشورهای خارجی شرکت‌کننده را از اهداف برگزاری این همایش عنوان کرد.

وی اظهار کرد: جمهوری اسلامی ایران در زمینه توانبخشی و آموزش معلولان جسمی حرکتی و غیر حرکتی، بسیار موفق عمل کرده است.

وی با بیان اینکه تاکنون ۲۵ مؤسسه خیریه کارآفرین و اشتغال‌زا در کشور راه‌اندازی شده است، افزود: این مؤسسه‌ها با ارائه خدمات توانبخشی رایگان توانسته‌اند با زیرپوشش قرار دادن معلولان، زندگی تازه‌ای به آنها ببخشند.

در اختتامیه این همایش رساله توضیح المسائل آیت‌الله سیستانی به خط بریل، به همراه ۲۰ جلد کتاب ویژه معلولان در حوزه‌های احکام و معارف اسلامی با حضور آیت‌الله نمازی نماینده ولی فقیه و امام جمعه کاشان و نیز معاون سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری پرده برداری و رونمایی شد.

دبیر اجرایی این همایش گفت: این رساله برای آشنایی معلولان با احکام اسلامی و شرعی این مرجع تقلید چاپ و منتشر شده است.

وی افزود: همزمان با رونمایی از این رساله از ۲۰ جلد کتاب ویژه معلولان در حوزه‌های احکام و معارف اسلامی نیز رونمایی شد. در این همایش ۱۴۰ نفر از معلولان کارآفرین ایران و کشورهای یاد شده حضور داشتند. (۱)

ص: ۱۳۸

درباره نیاسر

شهر نیاسر تابع شهرستان کاشان و در استان اصفهان واقع است. این شهر در ۱۵۶ کیلومتری اصفهان و در منطقه کوهستانی استقرار دارد. دارای آتشکده قدیمی از روزگار ساسانیان است. هم اکنون چهار طاقی موسوم به آتشکده اردشیر و مربوط به دوره ساسانیان در کنار کوه نیاسر قرار دارد.

از آثار دیگر دیدنی، غار باستانی و اعجاب برانگیز در دل کوه کرکس بر فراز تپه های مشرف به نیاسر است. قدمت این غار ۱۸۰۰ تا ۲ هزار سال است. (۱)

مشهد اردهال روستایی از توابع شهرستان کاشان و در منطقه نیاسر است. بقعه سلطان علی بن محمد باقر علیه السلام و شاهزاده حسین در این روستا قرار دارد. مراسم قالی شویان از سنت های قدیمی مردم آنجا است. (۲)

ویژه نامه سماوات

ویژه نامه سماوات (۳)

مراکز همسو یا سماواتیان در نشست اول استقبال خوب و بسیار از این طرح نمودند و نشست پر مایه ای اجرا شد. گزارش ها و مقالات و تصاویر این نشست در یک جلد گاه نامه با این مشخصات منتشر شد:

سماوات: ویژه نامه سمینار مراکز آموزشی و اشتغال زایی توان یابان، آبان ۱۳۹۲.

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدير

ظاهر و شکل این ویژه نامه بیشتر مجله ای است. هر چند در جاهایی به کتاب نزدیک شده است. در شناسنامه این ویژه نامه، عوامل تولید کننده را اینگونه معرفی کرده است:

شورای سیاست گذاری: علی سلطان زاده، علیرضا آتشک، معصومه فراهانی، سید علی ضیایی، ماشاءاله بخردی، سید ساعد مطهری

ص: ۱۳۹

۱- دانشنامه دانش گستر، ج ۱۷، ص ۱۶۴-۱۶۵.

۲- همان، ج ۱۵، ص ۵۷۶.

۳- این گزارش توسط فرهیخته آسیب دیده حرکتی محمد حسینی تألیف شده و ممکن است برخی نظرات او مقبول مدیریت دفتر نباشد.

مدیر مسئول: علی سلطان زاده

سردبیر علیرضا آتشک

دبیر اجرایی: معصومه فراهانی

این ویژه نامه پنج فصل دارد: فصل اول (گزارش ها و سخنرانی ها) به گزیده سخنان دبیر سمینار، گزارشی از آغاز تا انجام سماوات، بیانیه افتتاحیه، فهرست مراکز شرکت کننده، برنامه زمان بندی می پردازد.

صفحه نخست این فصل با امضای علیرضا آتشک مدیر اجرای سماوات آغاز می شود. این مطلب بسیار کوتاه و همراه دو بیت شعر سعدی است.

اما مطلب دوم با عنوان سماوات از ایده تا اجرا به قلم معصومه فراهانی با اطلاعات سودمند و ساختار محکم و حتی گرافیک و تصاویر مناسب به تاریخ تحولات سماوات پرداخته است.

مطلب سوم با عنوان امروز آرمان شهرمان را کلید می زنیم: اینجا است که خدمتتان ابدی و سرمدی می شود، پر از تعبیر تخیل آمیز و در نگارش این متن یا در بیان آن بیشتر از مخیله تا مدرکه و فاهمه و عاقله استمداد شده است.

معرفی مراکز و معرفی برنامه های نشست دو مطلب بعدی این فصل است.

فصل دوم (مقالات و کارگاه ها)؛ لازم به توضیح است در جریان سه روز این نشست اکثر وقت حضار به حضور در کلاس درس و کارگاه می گذشت و افراد باید صبح و بعدازظهر مثل دانشجویان حاضر می شدند و به مطالب استاد گوش می داند.

استادان و مدیران کلاس ها و کارگاه ها از استادان دانشگاه بودند و همان سبک دانشگاه یعنی روش یک طرف بیان استاد و استماع شاگردان اجرا می شد. شبیه به کارگاه نبود بلکه شبیه به کلاس درس دانشگاه بود. با این تفاوت که افراد نمی دانستند این درس را چرا باید پاس کنند، جزوه ای یا کتابی برای پیش مطالعه نداشت و مطالب عرضه شده با موضوع نشست یعنی اشتغال و مهارت آموزی به معلولین زاویه داشت.

لازم بود نسبت به کلاس ها و کارگاه های برگزار شده ارزیابی صورت می گرفت و سودمندی آنها بررسی می شد. یا حداقل از شرکت کنندگان خواسته می شد در یک جلسه آراء و نظریات خود را بگویند. یا حداقل گزارش جامعی از کارگاه ها و کلاس ها عرضه می شد. اما در این فصل چند مقاله با این مشخصات آمده است:

- مبانی سازماندهی و مدیریت از آیدین یاسمی

- توانبخشی بهنگام و مبتنی بر جامعه از خسرو منصوریان

- ازدواج معلولین از علی احمدی

- توانبخشی شغلی از احمد به پژوه

- آمده ایم اما نه پی حشمت و جاه از سید ساعد مطهری

- جایگاه معلولین در تمدن سازی و اشتغال آفرینی از محمد نوری

- ناتوانی و راه های پیشگیری از محمدحسن کریمی نژاد

- سازمان علم شاد زیستن از سونادا هیرو نوبو

- توانبخشی به افراد معلول از مایکل هیل

از این نه مقاله، فقط دو مقاله مرتبط به نشست است و هیچ بحث و بررسی و ارزیابی از کارگاه ها هم عرضه نشده است.

فصل سوم (مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر: دیروز، امروز، فردا): این فصل تماماً به معرفی خدمات و فعالیت های رعد پرداخته است.

فصل چهارم (سماوات در قاب تصویر): شامل بیست تصویر است.

فصل پنجم (سماوات در آینه رسانه ها): عمدتاً مصاحبه ها و صحبت های آقای آتشک با رسانه ها و یکی دو مصاحبه با دیگر مسئولین سماوات است. مناسب بود مدیریت این ویژه نامه از افراد حاضر نیز مصاحبه می گرفتند.

در پایان: زحمات مدیران سماوات در برگزاری نشست ها بر کسی پوشیده نیست ولی هزینه ها، محدودیت اوقات شرکت کنندگان و دیگر ویژگی چنین نشست هایی اقتضاء می کند، به روشی برگزار گردد بیشترین تأثیر را داشته و مشکلی از هزاران مشکل جامعه هدف مرتفع گردد.

به رغم همه اینها این ویژه نامه سند بسیار مهم مکتوب و تاریخی است که نشانگر بسیاری نکات است و پژوهشگران از این منبع می توانند برای تجزیه و تحلیل این نشست استفاده کنند. از این رو لازم است از همه مسئولین سماوات جهت انتشار این ویژه نامه تشکر گردد.

شناسنامه

فهرست

فصل اول

- گزیده ای از سخنان دبیر سمینار..... ۳
 گزارشی از آغاز تا انجام سماوات..... ۴- ۷
 بیانیه افتتاحیه..... ۸
 فهرست مراکز شرکت کننده..... ۹-۱۰
 برنامه زمان بندی سمینار..... ۱۱-۱۴

فصل دوم

مقالات و کارگاه ها
مقالات داخلی

- آقای آیدین یاسمی..... ۱۷-۲۲
 آقای خسرو منصوریان..... ۲۲-۲۳
 آقای علی احمدی..... ۲۴-۲۷
 دکتر احمد به پژوه..... ۲۸
 آقای سید ساعد مطهری..... ۲۹-۳۳
 آقای محمد نوری..... ۳۴-۴۰
 پروفسور کریمی نژاد..... ۴۱

مقالات خارجی

- آقای هیرو سونادا..... ۴۲-۴۳
 آقای مایکل هیل..... ۴۴-۴۵

فصل سوم

موسسه نیکوکاری رعد الغدیر: دیروز، امروز، فردا

- درباره ما..... ۴۷
 بانوان همیار..... ۴۷
 دوره های آموزشی..... ۴۸
 دندان پزشکی..... ۴۹
 مسدده کاری..... ۴۹
 اشتغال..... ۵۰
 حمایت و توانبخشی..... ۵۱-۵۲
 مراکز مشابه..... ۵۲

فصل چهارم سماوات در قاب تصویر..... ۵۴-۵۸

فصل پنجم سماوات در آینه رسانه ها..... ۶۰-۶۵

ویژه نامه سمینار مراکز آموزشی و
 اشتغال زایی توان یابان
 موسسه نیکوکاری رعد الغدیر ۳۰.۲۹.۲۸
 آبان ۱۳۹۲

کاشان، نیاسر، شهیداردهال

شورای سیاست گذاری: علی سلطان زاده ،
 علیرضا آتشک، معصومه فراهانی، سید علی
 ضیائی، ماشااله بخردی، سید ساعد مطهری
 مدیر مسئول: علی سلطان زاده
 سردبیر: علیرضا آتشک
 دبیر اجرایی: معصومه فراهانی
 صفحه آرایی و گرافیک: حسین برازنده
 عکس: برادران مزرعتی
 تحریریه: دبیرخانه سماوات
 با همکاری: امیرمحمد زندیه، علی جهانگیری،
 فرحناز صبحی، سمیه اشرفیان، خدیجه باقرزاده
 زینت باقرآبادی، سمیرا علی رسولی، فاطمه
 عبدالوند، زهرا مجیدی، احسان میرجعفری،
 وحید چرخ
 و با تشکر ویژه از کاتبین تبلیغات و اطلاع رسانی کاشان امروز

موسسه نیکوکاری رعد الغدیر

یافت آباد - میدان الغدیر - خیابان شهید جواد
 زندیه - ضلع شمالی پارک شهیدا - پلاک ۱
 ۶۶۳۰۵۳۵۲-۵

WWW.Raad_Alghadir.org

فصل پنجم: نشست دوم، آذر ۱۳۹۳

اشاره

ص: ۱۴۳

نشست دوم سماوات به میزبانی کانون معلولین توانا قزوین در ۱۱ آذر ۹۳ در شهر قزوین برپا گردید. این نشست یک روزه با پذیرایی خوب و مهمان نوازی قزوینی ها به پایان رسید. این فصل ابعاد و جنبه های این نشست را گزارش می دهد.

ص: ۱۴۴

دومین سمینار سالانه سماوات صبح امروز به میزبانی کانون معلولین توانا برگزار شد.

به گزارش پیک توانا: دومین سمینار سالانه سازمان‌های مردم‌نهاد آموزش و اشتغال توان یابان صبح امروز، با حضور مدیران و نمایندگان ۲۵ تشکل مردم‌نهاد معلولان از سراسر کشور و به میزبانی کانون معلولین توانا در قزوین برگزار شد.

در این سمینار دو روزه که در محل هتل فرهنگیان قزوین برگزار شد، مدیران سازمان‌های مردم‌نهاد ضمن معرفی خود، به ارائه گزارش مختصری از فعالیت‌های یک سال اخیر خود پرداختند.

محمدرضا هادی پور مدیرعامل کانون معلولین توانا: وی در این نشست ضمن خوشامدگویی به مدیران تشکل‌ها گفت: برای اینکه افراد دارای معلولیت بتوانند به تمام خواسته‌های خود برسند هنوز راه زیادی مانده ولی این راه با تلاش تشکل‌های معلولان می‌تواند کوتاه‌تر شود.

بسیاری از افراد دارای معلولیت به علت عدم آگاهی، دچار شدت معلولیت شده و از این رو، دوران پیری سختی خواهند داشت و این وظیفه ما تشکل‌هاست که با اطلاع‌رسانی دقیق از بروز معلولیت‌های ثانویه جلوگیری کنیم.

وی ضمن تشکر از زحمات مدیرعامل مؤسسه نیکوکاری، آموزشی رعد الغدیر گفت: آقای علی سلطان زاده در راه اندازی مؤسسات رعد در تمامی استان‌ها نقش موثری داشته‌اند.

هادی پور در معرفی ماهنامه پیک توانا گفت: این نشریه تنها ماهنامه تخصصی ویژه معلولان در کشور است که بین ۱۰ هزار معلول منتشر می‌شود و افراد علاقمند می‌توانند با این ماهنامه همکاری کنند.

اگرچه سرمایه مالی نقش تعیین‌کننده در انجام بسیاری امور است اما برخی کارها وابسته به سرمایه نبوده و تنها نیازمند یک همت والاست.

مدیران سازمان‌های مردم‌نهاد با همت خود می‌توانند ظرفیت‌های منطقه خود را شناسایی کرده و بر این اساس اهداف مناسبی را برای خود تعیین کنند.

علی سلطان زاده مدیرعامل مؤسسه نیکوکاری آموزشی رعد الغدیر: وی در این همایش ضمن تشکر از کانون معلولین توانا در برگزاری و میزبانی این سمینار گفت: کانون توانا در فعالیت‌های خود توانایی خود را نشان داده و توانسته آموزش منجر به اشتغال معلولان را در عمل اجرا کند.

کانون توانا در امر اشتغال زایی معلولان به خوبی عمل کرده و توانسته تعداد زیادی از افراد دارای معلولیت را شاغل کند.

با تأکید بر این مطلب که یکی از بزرگ ترین مشکلات معلولان شدید مربوط به ویلچر است چرا که ویلچرهای داخلی کیفیت لازم را نداشته و واردات ویلچرهای خارجی هزینه های بالایی دارند افزود: ما از کانون معلولین می خواهیم تا به زودی کارخانه ای برای تولید ویلچرهای مناسب و باکیفیت برای عزیزان معلول اقدام کند.

این عضو هیئت مدیره مرکز سماوات همچنین تأکید کرد: همایش های تشکل های معلولان بسیار مفید بوده و می تواند دستاوردهای عظیمی داشته باشد و به سود معلولان تمام شود. (۱)

علیرضا وارثی معاون توانبخشی بهزیستی قزوین: او در این سمینار ضمن تشکر از مدیران سازمان های مردم نهاد در این نشست حضور آنها را در استان قزوین خیر مقدم گفت.

او ضمن تشکر از همت کانون توانا در برگزاری دومین سمینار سماوات ادامه داد: کانون توانا یک مؤسسه خلاق بوده و همواره عملکردهای خوبی از خود نشان داده است.

معلولان در جامعه ما چند مشکل اساسی دارند که عدم اجرای قانون جامع، فرهنگ سازی، نگاه منفی جامعه به معلولان از جمله این مشکلات است.

کانون توانا در بحث اشتغال به قدری موفق عمل کرده که ما در سازمان بهزیستی از عهده پرداخت بیمه سهم کارفرما بر نمی آییم.

وی ضمن تشکر از زحمات سیدمحمد موسوی افزود: مشاغل ایجاد شده توسط کانون مرهون نگاه صحیح رئیس هیئت مدیره این کانون است چرا که اگر آقای موسوی در این واحد تولیدی از دستگاه های اتوماسیون استفاده می کرد یک دهم این نیروها هم به کار گرفته نمی شدند.

این مسئول بهزیستی قزوین که خود نیز محدودیت جسم دارد اظهار کرد: کانون توانا در ایجاد تغییر نگرش جامعه نسبت به توانمندی های معلولان نقش بسزایی داشته و توانسته نگاه جامعه را به معلولان معنا ببخشد.

این مقام مسئول بیان کرد: امروز بهزیستی به این نقطه رسیده که تمام

ص: ۱۴۶

۱- خوشبختانه اخیراً یکی دو کارخانه تولید ویلچر با کیفیت ایجاد شده و ویلچرهای خوب با قیمت مناسب تولید می کنند. (علی سلطان زاده)

کارهایش را مبتنی بر جامعه کرده و با جامعه پیش ببرد.

در بحث توانبخشی تنها خود فرد معلول مورد نظر نیست بلکه خانواده او نیز مدنظر هستند.

تشکل های معلولان بازوهای قوی دولت هستند و باید به اشتغال افراد دارای معلولیت بیاندیشند و این اندیشه را در جامعه تسری بخشند.

گرفتن گلریزان و جمع آوری پول نتایج مطلوبی ندارد چرا که با این کار عزت و شخصیت انسانی معلول حفظ نمی شود.

معاون توانبخشی بهزیستی قزوین با توضیح فعالیت بخش مشارکت های مردمی سازمان تنها بحث دریافت کمک مالی را نداشته و همه شما عزیزان با ارائه نظرات، پیشنهادها، راه کارها و دیدگاه های خود می توانید این سازمان را حمایت کنید.

مطهری عضو دیگر هیئت مدیره سماوات: او در این سمینار ضمن تشکر از زحمات کانون توانا و سایر تشکل ها گفت: سازمان های مردم نهاد در راه رسیدن به اهداف خود باید تلاش های زیادی داشته باشند.

بازدید از کانون معلولین، واحدها و کارگاه های آن، کلمه توانمندی را برای ما معنا کرد و زاویه دید جدیدی به ما داد.

علیرضا آتشک مدیرعامل مؤسسه نیکوکاری رعد: او نیز در این سمینار از کانون توانا و مؤسس این کانون تشکر کرد و گفت: ما سال ۸۴ بازدید از کانون توانا داشتیم که آن بازدید نگاه ما را تغییر داد.

پیش از این بازدید ما تنها به آموزش افراد معلول می اندیشیدیم اما با دیدن کانون به فکر آموزش منجر به اشتغال افتادیم چرا که یک معلول پس از دیدن آموزش به شغل و استقلال مالی نیاز دارد.

در ادامه، ساعد مطهری به بیان اهداف خرد و کلان، استراتژی ها، چشم انداز و آینده انجمن خیریه سماوات پرداخت.

در پایان کانون معلولین توانا از مدیرعامل مؤسسه رعد الغدیر تشکر کرده و به پاس فعالیت های وی در راه اندازی مراکز مشابه رعد در سراسر کشور و همچنین سال ها فعالیت در حوزه معلولان به علی سلطان زاده لوح سپاس اهدا کرد.

مدیران تشکل های حاضر در سمینار پس از پایان مراسم، به قزوین گردی و

بازدید از آثار باستانی قزوین پرداختند. گفتنی است اولین سمینار سالانه سماوات سال گذشته و در نیاسر کاشان برگزار شد. (۱)

تأکید بر احقاق حقوق و اشتغال

سایت مؤسسه رعد الغدير پاكدهشت ورامين از دومين نشست سماوات گزارشي منتشر کرده و مباحث مطرح شده در اين نشست را معرفي کرده است.

دومين همایش سالانه سماوات به میزبانی کانون معلولین توانای قزوین برگزار شد. انجمن سماوات (سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان) با بیش از ۲۵ مؤسسه فعال در این زمینه با هدف احقاق حقوق اجتماعی و اشتغال و آموزش منجر به اشتغال پایدار معلولین که حدود ۱۰٪ از جمعیت کل کشور را در بر می گیرد، در آبان ماه سال گذشته تأسیس شد. (۲)

ص: ۱۴۸

۱- رقيه بابایی، سایت کانون معلولان توانا، ۷ آذر ۱۳۹۳

۲- سایت مؤسسه رعد الغدير پاكدهشت (r-alghadirpakdasht.ir).

فصل ششم: نشست سوم، دی ۱۳۹۴

اشاره

ص: ۱۴۹

سماوات سومین نشست خود را در بندرعباس در ۲۳ تا ۲۵ دی ماه ۱۳۹۴ برگزار کرد. میزبان انجمن ضایعات نخاعی استان هرمزگان بود. ۲۷ نهاد حضور داشتند. این دوره از نشست سطح پروژه سماوات بالاتر بود و این مسئله در گزارش هایی که روی سایت ها رفته پیدا است.

دفتر فرهنگ معلولین چون در گیر تولید محصولات فرهنگی به ویژه تولید کتب گویای قرآن و چند کتاب مرجع در موضوعات معلولیتی بود به رغم دعوت رسمی، اعلام کرد از حضور در این نشست معذور است. این دفتر بر این باور است تنها با تلاش های عملی و دائمی و افزایش تولید محصولات فرهنگی و اجتماعی می توان بر مشکلات فائق آمد.

این نشست هم تأثیر مثبت و سازنده بر جامعه و فرهنگ معلولین گذاشت. لازم است از مسئولین و متصدیان این برنامه، تشکر ویژه بشود.

ص: ۱۵۰

سومین همایش سازمان های مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان باحضور مدیران ارشد ۲۷ مؤسسه نیکوکاری عضو سماوات به میزبانی انجمن ضایعات نخاعی هرمزگان در سالن همایش کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و سالن کنفرانس مرکز علمی کاربردی بهزیستی و تأمین اجتماعی در ۲۳ تا ۲۵ دی ماه ۹۴ برگزار گردید. تمرکز این همایش بر آموزش و اشتغال پایدار معلولین و ارائه چشم انداز سماوات و معرفی دستاوردهای مؤسسات شرکت کننده و توان یابان بود.

مهمانان شرکت کننده در همایش در بدو ورود به بندرعباس از انجمن ضایعات نخاعی استان هرمزگان و مرکز حرفه آموزی و تولیدی معلولین وابسته به انجمن بازدید نمودند و از نزدیک با دستاوردهای این انجمن و کارگاه های حرفه آموزی و تولیدی خیاطی، معرق، محرق ساقه گندم، صنایع دریایی صدف، گل های کریستالی، چرم دوزی و آثار صنایع دستی دست ساخت هنرمندان معلول این مرکز آشنا گردیدند و سپس از موزه مردم شناسی بندرعباس بازدید نمودند.

روز اول

همایش با قرائت قرآن و سرود جمهوری اسلامی شروع گردید سپس آقای معنائی مدیرعامل انجمن ضمن خیر مقدم به مدعوین شرکت کننده در همایش تاریخچه انجمن و فعالیت های آن را برای حضار تشریح نمود آقای مطهری دبیر همایش به حاضرین خیرم مقدم گفتند و گروه موسیقی روشندان صبا به اجرای موسیقی پرداختند در ادامه آقای سلطان زاده مدیرعامل انجمن سماوات گزارش عملکرد این انجمن را ارائه نمودند و در ادامه آقای سیدساعد مطهری دبیر همایش درباره جمع بندی چشم انداز سماوات و ارائه آمار معلولین و کارکرد آن در تدوین برنامه و بودجه و تصویب آن به عنوان الگوی عملی خیریه های سماوات پرداختند.

همایش با گفتگوی مدیران عضو سماوات درباره آسیب های، چالش ها و دستاوردهای در بعدازظهر همان روز در سالن کنفرانس مرکز علمی کاربردی بهزیستی و تأمین اجتماعی ادامه یافت.

همایش با قرائت قرآن و سرود جمهوری اسلامی ایران در سالن مرکز علمی کاربردی بهزیستی آغاز و سپس آقای سیدعلی ضیائی رئیس هیئت مدیره سماوات سخنرانی نمودند در ادامه آقای دکتر رئوفی معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی استانداری هرمزگان و آقای دکتر حبیبی معاون پشتیبانی و توسعه مدیریت منطقه آزاد قشم و آقای استاد رئیس هیئت مدیره انجمن ضایعات نخاعی و مشاور استاندار در امور معلولین و در پایان آقای هدائی مدیرعامل مؤسسه توان یابان مشهد درباره مدیریت عاشقی و همچنین آقای دارابی مسئول تشکل های غیردولتی استانداری به ایراد سخنرانی پرداختند.

همایش در بعدازظهر همان روز با سخنرانی آقای هادی پور مدیرعامل کانون معلولین توانای قزوین و عضو هیئت مدیره سماوات، در خصوص دستاوردهای این کانون ادامه یافت سپس طرح جایزه ویژه سماوات برای حمایت از اشتغال معلولین بررسی و مورد تصویب قرار گرفت، در ادامه آقای کن موروکا مدیرکل آفریقا، خاورمیانه و مغولستان از مؤسسه IRH (مؤسسه پژوهش در شادی انسان ها) و مؤسسه نلسون ماندلای ژاپن در خصوص معلولیت به ایراد سخنرانی پرداختند و در پایان دو کتاب ذهن تزلزل ناپذیر و عشق بورزید، روح خود را پرورش دهید و دیگران را ببخشید تألیف آقای ریو هو اوکاوا مؤسس علم شاد زیستن که توسط آقای ساعد مطهری دبیر همایش ترجمه گردیده بود به منظور اختصاص بخشی از درآمد حاصل از فروش این کتاب به مؤسسات خیریه رونمایی گردید، در ضمن در حین همایش آقای روزبه نعمت الهی و عمران طاهری از خوانندگان مطرح کشور و استان از حامیان انجمن ضایعات نخاعی می باشند در همایش حضور یافتند و با اهدای تابلوی تزیینی از طرف انجمن مورد تقدیر قرار گرفتند.

همایش در روز سوم با قرائت قرآن و سرود جمهوری اسلامی ایران شروع گردید سپس دبیر همایش آقای ساعد مطهری به جمع بندی موضوعات پرداختند. در ادامه سپس آقای دکتر نامور مطلق معاون صنایع دستی سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور به همراه آقای ضیائی مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی هرمزگان و آقای بناوند معاون صنایع دستی این سازمان که توسط سماوات در این مراسم دعوت گردیده بودند در این مراسم حضور یافتند و

به ایراد سخنرانی پرداختند، در پایان آقای دکتر نامور مطلق به همراه مدیران سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان از مرکز حرفه آموزی و تولیدی معلولین وابسته به انجمن ضایعات نخاعی هرمزگان و صنایع دستی دست ساخت این مرکز بازدید نمودند.

همایش در ساعت ۱۲ روز جمعه ۲۵ دی ماه ۹۴ پایان یافت و تمامی مهمانان دعوت شده از سراسر کشور از جزیره هرمز بازدید نمودند. (۱)

دیدگاه سید ساعد مطهری

دیدگاه سید ساعد مطهری (۲)

هرکسی در اینجا با هر مسئولیتی باید افتخار کند که در مکانی چون مؤسسات نیکوکاری با الهامی معنوی مشغول به کار است و بدین گونه است که باید به تربیت جانشینان مناسب همت گماریم و دانش و تجربه را از دیگران به خود و از خود به دیگران انتقال و تسری دهیم. بحث ما بحث دغدغه هاست، بحث نشدن ها نیست. لذا ما امروز کلید آرمان شهر را میزنیم، شاید وقتی دیگر و یا توسط جانشینان ما به نتیجه نهایی برسد. مهم این است که انشالله گام صحیح برای انجام کار نیک و درست برداشته شود.

دیدگاه علیرضا آتشک

دیدگاه علیرضا آتشک (۳)

اصلی ترین هدف مؤسسه رعد الغدیر ایجاد اشتغال پایدار بوده و در این امر تا حدود زیادی به موفقیت رسیده ایم و کارهای بسیار خوبی را انجام داده ایم. مؤسسه رعد الغدیر ۱۳۸۰ با هدف اشتغال زایی برای معلولین تأسیس شد و تا کنون به موفقیت های بسیاری دست یافته است به طوری که ما امروز به عنوان برترین مؤسسه خیریه مردم نهاد الگوی منطقه خاورمیانه در حوزه آموزش فنی و حرفه ای، توانبخشی و کارگاه های حمایتی اشتغال شناخته می شویم.

وی افزود: تاکنون طرح های بسیاری را در راستای اشتغال زایی معلولین انجام داده ایم که ایجاد کارگاه های صنایع دستی و هنری، کارگاه تولیدی خیاطی رعد جامه، کارگاه بسته بندی برکت سبز ریحون، تهیه و توزیع غذا، کارگاه تهیه و توزیع

ص: ۱۵۳

۱- . سایت انجمن معلولین استان هرمزگان

۲- . دبیر همایش

۳- . مدیرعامل مؤسسه رعد الغدیر

گیاهان دارویی نگار، کارگاه بسته بندی مواد غذایی نیک، مرکز پیام رعد الغدیر، گروه هنری رعد الغدیر و طرح راحیل از جمله آنهاست که در کل این فعالیت ها ۱۵۰۰ نفر معلول را آموزش داده و برای ۴۵۰ نفر کارآفرینی کرده است.

آتشک تصریح کرد: در کارگاه صنایع دستی محصولات بسیار متنوعی را تولید می کنیم و مسئولین را متقاعد کرده ایم که برای هدایایی که می خواهند بدهند این هدایا را از مؤسسه ما تهیه کنند همچنین کارگاه تولیدی خیاطی رعد جامه که هم اکنون ۲۰ نفر در این کارگاه به صورت تمام وقت در حال کار هستند و کلیه امور دوخت و دوز البسه از جمله لباس بیمارستانی لباس کار و لباس های مدارس را انجام می دهند از دیگر برنامه های اجرا شده توسط مؤسسه است.

وی تأکید کرد: از مهم ترین طرح ها و برنامه های مؤسسه، **call center** یا مرکز پیام مؤسسه است که برای ۵۰ نفر اشتغال زایی کرده و برنامه های متنوعی را اجرا می کند از جمله طرح هایی که توسط مرکز پیام انجام می شود می توان به اجرای طرح های پژوهشی و افکار سنجی، اجرای طرح های تحقیقات بازار، نظرسنجی، سنجش رضایت مشتریان و بازاریابی تلفنی اشاره داشت.

آتشک بیان کرد: طرح راحیل و کاریابی هم از طرح های موفق دیگر ما می باشد که در طرح راحیل خدماتی را به خانواده های متوفیان ارائه می دهیم.

توصیه های خسرو منصوریان

توصیه های خسرو منصوریان(۱)

آقای خسرو منصوریان مؤسس انجمن های "احیا ارزش ها" و "توان یاب" در سماوات، خطاب به مدیران سازمان های مردم نهاد، تجربیات چندین ساله خود را به صورت توصیه های زیر عرضه کرد:

۱- ایجاد تغییر در ادبیات و نگرش جامعه نسبت به معلولیت و معلولان را مد نظر داشته باشیم.

۲- توجه به توانبخشی بهنگام کودکان به عنوان واجب عینی در نظر بگیریم.

۳- ایجاد فرصت های برابر و توانبخشی مبتنی بر جامعه از اهم رویکردهای شماست.

۴- عادی سازی و عدم تفکیک توان یابان از سایر افراد جامعه به ویژه در محیط های آموزشی از تأکیدهای شما باشد.

ص: ۱۵۴

۵- بزرگ فکر کنیم ولی کوچک عمل کنیم.

۶- از تأسیس تشکیلات کلان بپرهیزیم.

۷- باید به این امر توجه داشته باشیم که ۹۵٪ داوطلبان به ویژه افراد غیرحرفه ای، تنها مخمل کار هستند، لذا باید در گزینش داوطلبان، حساس باشیم.

۸- یک نیروی مخلص، عاشق و آگاه، از هر کمک دیگری، با ارزش تر است.

۹- از کارهای زود بازده، سطحی، ارزان قیمت و ملموس بپرهیزیم.

۱۰- اگرچه NGO یک مؤسسه غیرانتفاعی است، اما نباید به نان دانی افراد فرصت طلب و توصیه شده مدیران تبدیل شود.

۱۱- تمامی دریافت های نقدی و غیرنقدی ثبت در دفاتر قانونی شود.

۱۲- نباید قائم به شخص یا فامیل باشد، در محیط NGO تصمیم گیری را با نگاه سیاسی، ایدئولوژیک و خانوادگی برحذر داریم.

۱۳- باید شفاف، پاسخگو و منعطف باشیم.

۱۴- از شورای عالی مالیاتی، برای نظارت بر عملکرد مالی مؤسسه، استفاده کنیم و ضمن دریافت کد اقتصادی، هر ساله دفاتر روزنامه و کل را به موقع دریافت و پلمپ کنیم.

۱۵- حتی المقدور تعمدی در به عضویت در آوردن افراد نیکوکار خوشنام در سازمان خود نداشته باشیم و به این مهم که "یک ده آباد به از صد شهر خراب است" اعتماد کنیم و لذا در جذب و تربیت کادر و کشف نیروهای جدید کوشا باشیم.

۱۶- سایت اطلاع رسانی مؤسسه باید به روز بوده و ارتباطات سیار و سیستمی فعالی داشته باشیم.

خسرو منصوریان همچنین گفت:

سمن ها، در کنار آگاهی بخشی در زمینه معلولیت، به دلیل در اختیار داشتن سرمایه های اجتماعی، علاوه بر در دسترس بودن برای تمامی اقشار جامعه به ویژه افراد و خانواده های فرو دست می تواند نگاه افراد جامعه را به مسئله معلولیت تغییر داده و از ظرفیت های اجتماعی برای ایجاد فرصت های برابر بهره گیرد.

البته لازم به ذکر است که سازمان های غیرانتفاعی و غیردولتی دارای برخی آفت های بالقوه نیز می باشند که صرفاً در صورت داشتن انگیزه و نیت نوع دوستی و سپردن کار به کاردان و داشتن دانش و تخصص از آن آفت ها می توان در امان بود.

دکتر موروکا مدیرکل خاورمیانه و مغولستان مؤسسه خیریه بین المللی نلسون ماندلا IRH (مؤسسه شاد زیستی) است و درباره ایران و معلولیت دیدگاهی دارد که اینگونه تبیین کرد:

ایران کشوری متمدن و دارای تاریخ عظیم است و در آینده می تواند رهبری خاورمیانه را بر عهده بگیرد. در دنیا علیه ایران تبلیغات زیادی صورت می گیرد که قصد دارند چهره ایران را مخدوش کنند من قبل از اینکه به ایران بیایم یکی از دوستانم به من تأکید می کرد که به ایران نیایم زیرا ایران کشور خطرناکی است ولی وقتی من به ایران آمدم دیدم ایران کشوری متمدن است که مردمانی فرهیخته و تحصیلکرده دارد و بسیار کشور زیبا و آرامی است.

وی افزود: من برای رونمایی از کتاب های حکیم ریو، هو اوکاوا که جناب ساعد مطهری عضو هیئت مدیره انجمن خیریه شبکه سماوات است زحمت ترجمه آن به فارسی را کشیده اند به ایران آمدم.

کن موروکا خاطر نشان کرد: کتاب های حکیم اوکاوا به ۲۷ زبان زنده دنیا ترجمه شده که بیست و هشتمین زبان، زبان فارسی است و این کتاب ها در بیش از ۱۰۰ کشور دنیا استفاده می شوند.

زندگی دفترچه تمرینی است از مشکلات که باید آنها را حل کنیم و اینکه انسان هایی با معلولیت به دنیا می آیند به این دلیل است که خداوند می خواهد به ما بفهماند که این جسم سالم چه سعادت و موهبتی است که خداوند به ما ارزانی داشته است. من باور دارم که همه ما به یک خداوند ایمان داریم و ژاپنی ها اعتقاد دارند که خداوند مانند خورشید است و همچو خورشید نور خود را در اختیار انسان ها قرار می دهد ما بدون خداوند نمی توانیم زندگی کنیم همانطور که بدون خورشید زندگی امکان پذیر نیست.

وی افزود: ما دارای یک زندگی جاودانه هستیم که از طرف خداوند به ما اهدا شده و باید بدانیم که مکان اصلی زندگی ما در آخرت است و این دنیا جز مکانی برای آموزش و تعلیم و تربیت ما انسان ها نیست.

موروکا با اشاره به مشکلات معلولین بیان کرد: تولد افراد معلول به این دلیل

نیست که آنها روح و جسم ضعیفی دارند بلکه معلولین از روح بلند و پاکی برخوردارند و این عزیزان با معلولیت هایشان به ما بیاموزند که جسم سالم چه نعمت بزرگی است و ما باید شکرگزار این نعمت ها باشیم.

وی تأکید کرد: باید بدانیم که افراد معلول مانند فرشتگان به زمین نازل می شوند اگرچه دارای محدودیت های جسمی اند ولی روح آن ها هیچ گونه محدودیت و معلولیتی ندارد و آزادانه می توانند به بهشت بروند.

دیدگاه احمد حبیبی

دیدگاه احمد حبیبی (۱)

اشتغال زایی باید به یکی از مهم ترین دغدغه های مسئولین تبدیل شود و همه باید دست به دست هم دهیم تا این مشکل حل شود.

امروزه یکی از مهم ترین مسایلی که کشورها مخصوصاً ایران اسلامی را تهدید می کند مشکل بیکاری است به طوری که در هر خانواده ای یک جوان بیکار وجود دارد به همین دلیل اشتغال زایی باید به یکی از مهم ترین دغدغه های مسئولین تبدیل شود و همه باید دست به دست هم دهیم تا این مشکل حل شود.

وی افزود: کشور ما ظرفیت های بسیاری دارد و ما باید از این ظرفیت ها برای حل مشکلات استفاده کنیم.

حبیبی تأکید کرد: کسانی که به عنوان مددکار بار این جامعه را به دوش می کشند باید شکرگزار باشند زیرا خداوند فرصت خوبی برای خدمت کردن به آنها داده است. ما طرح های متنوعی را در زمینه اشتغال زایی انجام داده ایم که از جمله آنها واگذاری تاکسی به کسانی که بیکار و دارای گواهینامه و تحت پوشش کمیته بودند که در همین راستا امسال ۱۵ دستگاه خودرو تاکسی واگذار کرده ایم. همچنین ما به عزیزانی که تحت پوشش کمیته امداد بوده و در روستاها زندگی می کردند امکانات و مجوزهای لازم برای ایجاد هتل کاشانه در روستا دادیم که با اجاره آنها زندگی خود را می گذرانند.

حبیبی تأکید کرد: منطقه آزاد بستر خوبی است برای فعالیت و همه می توانند از این بستر استفاده کنند ما این آمادگی را داریم که هر کارگاه و نمایشگاهی که مجموعه انجمن ضایعات نخاعی استان هرمزگان و یا مؤسسات عضو شبکه سماوات می خواهید در قشم برپا کنید زمین و مجوزهای لازم را بدهیم.

ص: ۱۵۷

یکی از مصوبات این همایش: مقرر شده تفاهم نامه ۳ جانبه میان منطقه آزاد قشم، انجمن سماوات و انجمن ضایعات نخاعی هرمزگان در راستای راه اندازی مرکز دائمی عرضه محصولات صنایع دستی و هنری مددجویان سماوات با هدف حمایت از تولید و عرضه محصولات با کیفیت و دارای شناسنامه صنایع دستی هنری مددجویان سماوات تنظیم گردد. (به نمایندگی اجرایی انجمن ضایعات نخاعی استان هرمزگان) که این مصوبات ۱۴ بند داشته که به امضای شرکت کننده در همایش سماوات به امضا رسیده است.

این همایش با حضور دکتر احمد حبیبی معاون پشتیبانی و توسعه مدیریت منطقه آزاد قشم و دکتر رئوفی سرپرست معاونت مدیریت و منابع انسانی استاندارای هرمزگان، دکتر بهمن نامور مطلق معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور، آقای ضیایی مدیرکل میراث فرهنگی و صنایع دستی هرمزگان، کن موروکا مدیر مؤسسه IRH آفریقا، خاورمیانه و مغلوستان (مؤسسه پژوهش علم شاد زیستن) و روزبه نعمت الهی خواننده مشهور و مردمی کشور برگزار شد. (۱)

بخشی از بیانیه

انجمن سماوات به عنوان شبکه کشوری متشکل از سازمان های مردم نهادی که در حوزه کمک به معلولین فعالیت می کنند می باشد که از سال ۹۲ با اهداف اشتراک گذاری تجربیات مؤسسات مردم نهاد و در حوزه معلولین کشور تأسیس گردیده است.

امسال نیز همانند سال های گذشته جلسه گردهمایی سالیانه طی سه روز از ۲۳ لغایت ۲۵ دی ماه در شهر بندر عباس با میزبانی انجمن ضایعات نخاعی هرمزگان تشکیل گردید.

ص: ۱۵۸

معمولاً در همایش های دوره ای، با شروع دوره جدید، دوره های قبل را بررسی و نقادی می کنند، به ویژه تأثیر و کارآیی آن همایش را بررسی می کنند. خواهشمندیم مدیریت سماوات کارشناسی های خود، همچنین طرح جامع اهداف، خط مشی، مراحل، برنامه دراز مدت و کوتاه مدت این همایش ها را برای استفاده همگان در اینترنت منتشر نماید.

فصل هفتم: نشست چهارم، اسفند ۱۳۹۵

اشاره

ص: ۱۶۱

نشست چهارم سماوات به دعوت مدیریت رعد الغدیر در مجتمع فرهنگی آموزشی تفریحی شهید میرحسینی جنب پارک چیتگر تهران در ۴ و ۵ اسفندماه ۹۵ برگزار شد. گزارش این نشست در این فصل آمده است.

متأسفانه گزارش این نشست و بعضی از نشست های قبل ضعیف و نحیف است. اگر هر نشست دامنه اطلاع رسانی گسترده می داشت، درباره های آن مثل انعکاس رسانه ای هم بسیار حجیم تر می شد.

ص: ۱۶۲

به منظور تصمیم گیری برای نشست چهارم، هیئت مدیره سماوات چند جلسه داشته است. صورت دو جلسه به دست ما رسید که عیناً نقل می شود.

گزارش جلسات ۹۵: در سایت سماوات گزارشی درباره مذاکرات و جلسات هیئت مدیره آمده که عیناً تقدیم می شود.

صورت جلسه دومین جلسه: دومین جلسه هیئت مدیره انجمن خیریه سماوات الغدیر در سال ۱۳۹۵ در ساعت ۹:۳۰ روز یکشنبه ۱۰/۵/۹۵ در محل ساختمان مرکزی مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر تشکیل گردید. ابتدا آیاتی از قرآن مجید تلاوت شد و جلسه وارد دستور شد و پس از بحث و بررسی تصمیمات ذیل اتخاذ گردید: ۱. آقای سید علی ضیایی قرار ملاقاتی با آقای گویلی خواهند گذاشت (نامبرده مدیرعامل تالار بورس کالای ایرانیان در اربیل عراق است) تا درباره صدور صنایع دستی معلولان مذاکره شود. ۲. آقای سید علی ضیایی قرار ملاقاتی با آقای خوئی جهت صادرات صنایع دستی معلولین خواهند گذاشت. ۳. ریز برنامه آموزشی مدیران مراکز و مسئولین آموزش و روابط عمومی مراکز در همایش پاییز امسال که در مشهد برگزار می شود توسط آقای آتشک تهیه و در جلسه بعدی مطرح خواهد شد. ۴. مهر و سربرگ انجمن تصویب شد. ۵. در بانک تجارت بلوار الغدیر حساب جاری برای انجمن باز شود. ۶. مبلغ دو میلیون تومان از پرداخت های اخیر مراکز برای باز کردن حساب داده شود. ۷. همایش سال ۹۵ انجمن در روزهای هفدهم، هجدهم و نوزدهم آذر ماه در مشهد (۱) برگزار می شود. ۸. دعوت از مهمانان خارجی مرتبط با موضوع سخنرانی بلامانع می باشد. ۹. پاسخ جامعه معلولین زنجان در رابطه با عدم قبول عضویت در شرایط فعلی داده شود. ۱۰. جلسه بعدی هیئت مدیره در روز سه شنبه شانزدهم شهریورماه در گیلان برگزار می شود. ۱۱. در ساعت ۱۲:۳۰ خاتمه یافت. سید علی ضیایی، ساعد مطهری، علی سلطان زاده، اسماعیل روحانی، علیرضا آتشک.

ص: ۱۶۳

۱- ابتدا قرار بود نشست چهارم در مشهد برگزار گردد ولی آقای همدایی گفت: هیئت مدیره مخالفت کرده، از این رو به تهران منتقل شد.

سومین جلسه: سومین جلسه هیئت مدیره سماوات در سال ۹۵ در تاریخ ۱۶ شهریور ماه در ساختمان مؤسسه خیریه آموزشی توان یابان گیلان برگزار شد و پس از آن اعضا از سالن در حال تأسیس آموزشگاه بازدید کردند.

سماواتیان ضمن تقدیر و تشکر از زحمات مدیرعامل و کارکنان دلسوز توان یابان گیلان، آمادگی خود را جهت کمک و هرگونه راهنمایی به این عزیزان اعلام نمودند.

اما درباره دیگر جلسات سماوات سند و گزارشی در دسترس نیست و در فاز دوم این پروژه با مصاحبه با سماواتیان اطلاعات مورد نظر به دست خواهد آمد. (۱)

مکان و زمان

از یک سال قبل و در نشست ۹۴ اعلام شد که نشست چهارم در مشهد و به دعوت آقای هدایی انجام می شود. حتی یک خبر روی سایت سماوات درباره نشست چهارم به این شرح آمده است.

اما چند ماه قبل از برگزاری اعلام شد در تهران برگزار می شود. البته در مهرماه ۹۵ آقای سلطان زاده با دفتر فرهنگ معلولین قم تماس گرفت و گفت اگر امکان داشته باشد نشست چهارم را در قم برگزار کنیم. پاسخ داده شد باید با جناب آقای شهرستانی صحبت کنیم. بالاخره پس از مذاکرات و اینکه معلوم شد همزمان نشست دیگری در قم داریم، پاسخ منفی ابلاغ گردید.

بالاخره مدیریت سماوات تصمیم گرفت نشست چهارم را در اسفندماه ۹۵ و در تهران برگزار کند. از این رو با شهرداری تهران مذاکراتی انجام یافت و نهایتاً قرار شد در پارک چیتگر، سالن شهید میرحسینی برگزار گردد.

نامه جهت دعوت و برنامه های چهارمین نشست سماوات به این شرح است:

دعوتنامه

دعوتنامه چهارمین همایش سالانه انجمن خیریه سماوات الغدیر

اعضا محترم انجمن خیریه سماوات الغدیر

با سلام؛ بدین وسیله از آن مؤسسه دعوت می گردد در چهارمین همایش سالانه

ص: ۱۶۴

انجمن خیریه سماوات الغدیر که در روزهای چهارشنبه و پنجشنبه، چهارم و پنجم اسفندماه در تهران برگزار می شود شرکت فرماید.

شرایط شرکت در همایش، به شرح ذیل اعلام می گردد:

۱- هر مرکز می تواند حداکثر سه نفر ترجیحاً مدیرعامل، مسئول آموزش و مسئول روابط عمومی مرکز خود را جهت شرکت در همایش به دبیرخانه همایش معرفی نماید.

۲- خواهشمند است تا مورخه ۲۶/۱۱/۹۵ نام، نام خانوادگی، شماره ملی، سن و شماره تلفن همراه افراد معرفی شده از طرف مؤسسه خود را طی نامه رسمی به شماره فاکس ۶۶۳۰۵۳۵۵ ارسال نمایید.

۳- به همراه داشتن کارت ملی یا شناسنامه برای شرکت کنندگان در همایش الزامی است.

۴- با توجه به هماهنگی به عمل آمده و انجام هزینه های اقامت و پذیرایی شرکت کنندگان، لطفاً به صورت دقیق، اقامت شبانه و حضور دائمی نمایندگان خود را در همایش اعلام فرماید.

۵- مدیر برنامه چهارمین همایش سالانه سماوات آقای علیرضا آتشک (قائم مقام اینجانب) می باشد. جهت هرگونه هماهنگی و اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۱۲۵۱۳۱۱۴۸ تماس حاصل فرماید (از ساعت ۱۶ تا ۱۸).

۶- به پیوست برنامه چهارمین همایش سالانه انجمن تقدیم می گردد.

علی سلطان زاده

مدیرعامل انجمن خیریه سماوات الغدیر

برنامه اجرایی

چهارشنبه ۰۴/۱۲/۹۵

۸:۰۰ - ۷:۰۰ صبحانه در محل مؤسسه رعد الغدیر مرکزی یافت آباد

۹:۰۰ - ۸:۰۰ بازدید از ساختمان جدید و کارگاه های رعد الغدیر مرکزی

۱۰:۳۰ - ۹:۰۰ حرکت به سمت مجموعه فرهنگی آموزشی شهید میرحسینی (چیتگر)

۱۰:۳۵ - ۱۰:۳۰ آغاز برنامه همایش با تلاوت قرآن مجید

۱۰:۴۰ - ۱۰:۳۵ اجرای سرود ملی

۱۰:۴۰ - ۱۰:۵۰ خیر مقدم رئیس هیئت مدیره انجمن خیریه سماوات

۱۱:۲۰ - ۱۰:۵۰ سخنرانی استاد خسرو منصوریان درباره مدیریت مراکز خیریه

۱۱:۴۰ - ۱۱:۲۰ ارائه گزارش عملکرد یکساله انجمن خیریه سماوات و تعیین میزبان سال ۹۶ توسط آقای علی سلطان زاده
مدیرعامل انجمن خیریه سماوات

۱۲:۳۰ - ۱۱:۴۰ پرسش و پاسخ و گفتگوی اعضای انجمن

۱۴:۳۰ - ۱۲:۳۰ نماز، ناهار و استراحت

۱۵:۰۰ - ۱۴:۳۰ نمایش فیلم رعد الغدير (اسیرپ فرانسه ۷ دقیقه)

نمایش فیلم کانون معلولین توانا (داستان زندگی یه مرد ۲۳ دقیقه)

۱۶:۳۰ - ۱۵:۰۰ کارگاه بررسی مدل نمونه و کاربردی توانبخشی حرفه ای و اشتغال معلولین جسمی حرکتی در ایران و فرانسه

۱۷:۱۵ - ۱۶:۳۰ سخنرانی مدیرعامل یا نماینده بانک قرض الحسنه رسالت درباره کسب و کار اجتماعی و نقش بانک ها

۱۹:۰۰ - ۱۷:۱۵ نماز، استراحت و عصرانه

۱۹:۳۰ - ۱۹:۰۰ جلسه آشنایی با قوانین مالیاتی مراکز خیریه با سخنرانی آقای حسینی از سازمان امور مالیاتی استان تهران

۲۱:۳۰ - ۱۹:۳۰ مسابقه تیراندازی تیم های عضو انجمن در محل سالن تیراندازی با تفنگ بادی

۲۲:۰۰ - ۲۱:۰۰ شام و استراحت

پنجشنبه ۰۵/۱۲/۹۵

۸:۰۰ - ۷:۰۰ صرف صبحانه

۸:۰۵ - ۸:۰۰ قرائت قرآن و آغاز برنامه روز دوم همایش

۸:۰۵ - ۸:۳۰ معرفی بنیاد خیریه آلاء

۱۱:۰۰ - ۸:۳۰ بخش اول کارگاه آموزشی جذب مشارکت های مردمی در مؤسسات خیریه

۱۱:۳۰ - ۱۱:۰۰ پرسش و پاسخ کارگاه

۱۲:۰۰ - ۱۱:۳۰ سخنرانی آقای دکتر محمد نوری مدیر عامل دفتر فرهنگ معلولین قم (درباره بانک اطلاعات جامع معلولان)

۱۴:۰۰ - ۱۲:۰۰ نماز، ناهار

۱۶ - ۱۴ گفتگوی اعضا و تبادل تجربیات

۱۷:۳۰ - ۱۶:۰۰ اختتامیه همایش و معرفی چهره های ماندگار سال ۹۵ انجمن خیریه سماوات الغدیر ایران، شامل پخش فیلم

فعالیت های رعد

ص: ۱۶۶

الغدیر، اجرا چند قطعه موسیقی توسط آقای هاتف شرار و مراسم تقدیر از آقای پروفیسور محمدحسن کریمی نژاد پدر علم ژنتیک ایران و استاد دانشگاه علوم پزشکی کرمان

۱۹:۳۰ - ۱۷:۳۰ نماز، عصرانه، استراحت

۲۱:۰۰ - ۱۹:۳۰ فینال مسابقه تیراندازی تیم های عضو انجمن و اهداء جوایز

۲۱:۰۰ شام، استراحت و پایان رسمی چهارمین همایش کشوری سماوات

جمعه ۰۶/۱۲/۹۵

۸:۰۰ - ۷:۰۰ صبحانه و تخلیه مجموعه فرهنگی آموزشی شهید میرحسینی

گزارش چهارمین همایش

قرار بود مجتمع توانیابان مشهد به محوریت آقای هدایی میزبان چهارمین همایش سماوات الغدیر باشند و مراکز مختلف به مشهد بروند ولی بر اساس گفته آقای هدایی گویا هیئت مدیره رعد مشهد با هزینه ها موافقت نمی کنند و این جلسه به تهران منتقل شد.

مؤسسه رعد الغدیر یافت آباد میزبان بود و جلسه در مجتمع فرهنگی آموزشی تفریحی شهید میرحسینی جنب پارک چیتگر بر پا گردید. این اردوگاه گویا متعلق به شهرداری تهران و سپاه پاسداران است و دارای تجهیزات کامل می باشد. جلسات در آمفی تئاتر و دو سالن مجزا برای خانم ها و آقایان برای خواب و استراحت در نظر گرفته شده بود.

برنامه های این دوره آموزنده و بسیار خوب بود و همه حضار از محتوای همایش راضی بودند.

علیرضا آتشک دبیر چهارمین همایش تخصصی انجمن خیریه سماوات الغدیر، ضمن تقدیر از استقبال شایسته موسسات عضو سماوات الغدیر گفت: در این همایش ۷۱ میهمان از ۱۷ مؤسسه در کشور (قم، بوشهر، بندرعباس، گیلان، کاشان، اصفهان، الیگودرز، بندرعباس، کرمان، کردستان، یزد، اراک، مشهد، همدان، کرج، تهران، زاهدان، شیراز) به مدت دو روز از کارگاه های این همایش به صورت رایگان بهره مند شدند.

ص: ۱۶۷

این مقاله در اصل سخنرانی آقای حسینی نماینده مؤسسه آلاء بوده که چهارمین نشست سماوات در تهران ایراد شد.

تاریخچه بنیاد خیریه راهبری آلاء

جمعی از خیرین شهر اصفهان در حال انجام امور خیریه به صورت پراکنده بودند. اما، آنها می خواستند امور خیری را پیگیری کنند که، بیشترین تأثیر را در وضعیت فعلی جامعه داشته و نه تنها مشکل حال حاضر بلکه، مشکل سالیان آینده جامعه را نیز تحت تأثیر قرار داده و گامی در جهت رفع آنها برداشته باشد.

در میان این جمع، خیر جلیل القدر و خطیب توانا حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ مهدی مظاهری که خود دارای کوهی از تجربه در امور خیر با دیدگاه متفاوت بود شمع راه گردید.

شروع این مهم در سال ۸۷ رقم خورد. در این سال هیئت مدیره خیریه تشکیل و سیاست گذاری ها و طرح ریزی های لازم صورت گرفت.

سند راهبردی اولیه در همان سال تکمیل و پس از طی مراحل قانونی و تشکیل کادر اولیه، مؤسسه آئینه داران لقای آفتاب «آلاء» در نیمه شعبان سال ۸۸ رسماً آغاز به کار نمود.

آئینه داران اصطلاحی است به معنی جمال نما و نشان دهنده به صورت آئینه. در واقع آئینه دار به کسی یا چیزی گفته می شود که در نشان دادن چیز یا کس دیگر همچون آئینه باشد.

لقای آفتاب که در آن آفتاب استعاره از امام زمان و لقای آفتاب به معنای رسیدن به زمان ظهور آن حضرت است و در مجموع مفهوم نام این مؤسسه که در واقع جزء اهداف نهایی فعالیت این مجموعه و غایت آمال بنیانگذاران آن می باشد. در سال ۸۹ خیریه آفاق لقای آفتاب آلاء نیز تأسیس گردید تا فعالیت مرتبط با امور خیر در قالب محکم تر و منسجم تر (خیریه) پیگیری گردد.

دغدغه تأسیس مؤسسه از آن جا شروع شد که مؤسسین به فکر سازمانی بودند که در آن، امور خیر را به شکل نوین ارائه بدهند و کار خیرشان بشود، انجام کارهای

زمین مانده، کارهایی که شاید کمتر کسی سراغ آن ها می رود. انتخاب عنوان مؤسسه هم به جای خیریه بیشتر به همین خاطر بود و همین طور دوری از ذهنیت های معمول در مورد خیریه های موجود در کشور.

سال ۱۳۸۸ نقطه شروع این حرکت بود، حرکتی که در طول مسیرش حجت الاسلام شیخ مهدی مظاهری را به عنوان پدر معنوی در کنار خودش می دیده و از راهنمایی هایش بهره می برده است.

مرکز مراقبت های حمایتی و تسکینی، مدرسه عالی خاتم الاوصیاء، مرکز عترت ماندگار نبوی (سادات)، آستانه مقدسه حضرت زینب (سلام الله علیها)، مرکز تربیت مبلغ و تبلیغ بین الملل، مرکز خدمات حمایتی و مددکاری کوثر، دانشگاه علمی کاربردی انتخاب، هفت مرکزی هستند که بستر فعالیت های مؤسسه آینه داران لقای آفتاب خواهد بود.

داشتن نگاه تشکیلاتی به انجام فعالیت ها را می توان یکی از نقطه قوت مؤسسه دانست، نگاهی که سعی شده با نگاه جهادی و مردمی آمیخته شود تا از آفت های معمول فعالیت های تشکیلاتی دور شود. تدوین سند راهبردی و برنامه ریزی های بلند مدت و کوتاه مدت نیز ثمره داشتن همین نوع نگاه است و شاید وجه تمایز این مؤسسه با دیگر مراکز خیریه در همین جا باشد. علاوه بر آن داشتن کمیته های تخصصی برای هر طرح متشکل از نخبه ها و متخصصان سرآمد در حوزه های مختلف بر غنای برنامه ریزی ها افزوده است و توانسته مجموعه قابل قبولی از کارشناسان متعهد را در حوزه های متنوع دور هم جمع کند.

جناب آقای شیخ مهدی مظاهری از بزرگان و نیک اندیشان دیار زنده رود را کمتر کسی در این شهر و کشور است که نشناسد و یا با یکی از چندین پروژه خیریه او آشنا نباشد، هر چند سهم حاج شیخ مهدی مظاهری در این پروژه های خیراندیش بیشتر معنوی و ایجاد دغدغه مندی در اذهان خیرین بوده است، اما به راستی تا دغدغه ای شکل نگیرد، حرکتی نیز آغاز نخواهد شد. دغدغه مندی ایشان در کارها و حضور در فعالیت خیر نه تنها بر بسیاری از افراد شهر مثر ثمر بوده بلکه آغازگر حرکت های بزرگ دیگری به همت نوادگان ایشان شد.

ایام نیمه شعبان سال ۱۳۸۸ نقطه شروع این حرکت بود، حضور مؤثر آلاء در حوزه های فعالیتی تعریف شده و تلاش برای امر الگو سازی از همان ابتدا یکی از اهداف راهبری بنیاد آلاء در امر خیر همواره مد نظر مدیران و تصمیم گیران این نهاد قرار داشته که نمود عینی آن را می توان در استقبال بسیاری از مراکز خیریه ای

و علمی کشور برای همکاری و تعامل با این نهاد مشاهده نمود.

بیانیه مأموریت بنیاد خیریه راهبری آلاء: - شناسایی، نیازسنجی و اولویت بندی نیازهای واجب بر زمین مانده در حوزه امور خیر - تولید، کسب و نشر دانش امور خیر (الگوسازی، نظام سازی، آینده پژوهی، برنامه ریزی و بهینه یابی) - شناسایی، به کارگیری و تربیت سرمایه های انسانی در حوزه امور خیر - کسب سرمایه های مادی و معنوی (اعم از مالی، سخت افزاری، نرم افزاری و حمایتی) و راهبری آنها در حوزه امور خیر - بسترسازی، یاری رسانی و راهبری خیریه ها و خیرین بالقوه و بالفعل در راستای رفع نیازمندی های اولویت دار امور خیر - تصدی گری امور خیری که امکان راهبری آن وجود ندارد - فرهنگ سازی و مدیریت دانش در حوزه امور خیر - تلاش مؤثر در تحقق هم افزایی و بهبود مستمر جریان امور خیر در سطح ملی و فراملی

آلاء با در نظر گرفتن رشد روزافزون نیازهای خیر کشور از یک سو و از سوی دیگر حضور پررنگ تر خیرین در عرصه های مختلف امر خیر، ضرورت نظم دهی و ساماندهی به امور خیر را بیش از هر زمان دیگر احساس و پرداختن به این مهم را به عنوان یکی از ارکان اساسی خود در نظر گرفت و تلاش کرد در یک فرآیند فعالیت های خود را به دو بخش کلان خیر جاری (امور تصدی گری) و خیر ماندگار (امور راهبری) تقسیم بندی کند.

چشم انداز حوزه خیر ماندگار: طرح خیر ماندگار در افق ۱۴۱۴ طرحی است راهبر در امر خیر اولویت دار بر زمین مانده در گستره ملی و تأثیرگذار بر فعالیت های مشابه در سطح فراملی.

برخورد علمی با مشکلات

قبلاً معلولیت ها و بیماری های صعب العلاج مثل سرطان را به علل و ماورایی و نامرئی نسبت می دادند و شیطان و دیگر موجودات این چینی را در سرنوشت انسان مؤثر می دانستند. اما هر مقدار دانش انسان پیشرفته تر گردید، علل و عوامل واقعی بیماری ها و معلولیت ها بیشتر پی برد و آنها را شناخت و اقدام به مبارزه با آنها نمود.

یکی از وظایف مؤسسه های نیکوکاری شناسایی درست و به هنگام واقعی علت های معلولیت ها است. و پس از شناخت علت برای آنها نسخه بر اساس طب تسکینی به ویژه برای افراد دارای سرطان نسخه مخصوص آنها می پیچد.

ص: ۱۷۰

طب تسکینی برای بیماران سرطانی کاربرد دارد یعنی بیمارانی که در مرحله پایانی سرطان هستند و به نوعی پزشک آنها را جواب کرده است. اینها دو مشکل اصلی دارند. ۱- هزینه های بسیار زیادی را در دوره پایانی باید پرداخت کنند و هم مهم تر از همه درگیری و مشکلات روانی که هم برای خود بیمار و هم برای خانواده ایجاد می شود اولین سؤالی که بیمار از خود می پرسد این است که من چه کار بدی کردم که مبتلا به سرطان شدم و یا اینکه می گوید خدایا این همه آدم های بد در دنیا وجود دارند چرا من باید سرطان بگیرم؟ همین سؤالات برای خانواده هم مطرح است. معمولاً خانواده و خصوصاً افراد نزدیک بیمار در پاسخ به این پرسش ها راضی و ارضا نمی شوند و دچار مشکلات افسردگی می شوند. و این باعث شد که بیمارانی که **End stage** یعنی در مراحل پایانی بیماری قرار می گیرند نیاز به یک مراقبت خاص داشته باشند و حتی طراحی شده به نوعی به اسم مراقبت در منزل به نوعی که بیمار را از بیمارستان به منزل می برند که روزهای پایانی زندگی اش را در منزل باشد. و به صورت دوره ای یک پزشک یا متخصص و پرستار و روانشناس و حتی یک مشاور مذهبی از طرف بنیاد برای این افراد دوره های بازدید را می گذارد و یک پزشک آنکال (oncall) برای آنها دارند.

حوزه دیگر که از بخش های فقیرنشین اصفهان منطقه ای است به نام زینبیه که یکی از فرزندان حضرت موسی بن جعفر که همان جا مدفون است بر اساس تولید آستانه زینبیه در آنجا یک طرح جامع شهری برقرار کردند. این طرح جامع شهری با هدف تغییر رویکرد فرهنگی، اجتماعی و تجاری بود و حتی یک مرکز مددکاری هم آنجا راه افتاد. تا بتوانند به نوعی ۲۰٪ جمعیت اصفهان را که در منطقه زینبیه هستند. اگر اشتباه نکنم اما نزدیک ۶۰ الی ۷۰٪ معضلات اجتماعی اصفهان از این منطقه ایجاد می شود. این مراکز راه افتاد و شروع به کار کردند و یک مرکز سلاله که مخصوص آموزش سادات یتیم نخبه است که به صورت خاص فقط روی آموزش و پرورش این افراد کار می کند راه افتاد از سال ۸۸ تا ۹۲ سعی و خطاهایی داشتند، تلاش هایی داشتند بعضاً به موفقیت های خوبی خصوصاً در حوزه مرکز کنترل سرطان به موفقیت های خوبی هم دست پیدا کردیم. از سال ۹۲ یک تغییراتی در مدیریت و هیئت مدیره انجام شد. و یک سؤال اساسی مطرح شد. این اولویت دار بر زمین مانده ای که شما می گوید چه کسی گفته است این مرکز کنترل سرطانی که شما راه انداخته اید اولویت دار یا بر زمین مانده بوده است. برای اینکه این مسئله جا بیافتد مثال می زنم فرض کنید که ما در جهان کلاً دو مشکل بیشتر نداشته ایم یکی

مشکل افراد سرطانی و مشکل دیگر هم دیابتی ها و غیر از این مشکل دیگری نداشتیم اگر می خواستیم ببینیم کدام یک اولویت دارتر است. می دیدیم چند نفر سرطانی داریم و چند نفر دیابتی داریم و برای هر کدام چقدر هزینه لازم دارد. برای اینکه بهبودی پیدا کنند. و برای هر کدام چند تا مؤسسه خیریه وجود دارد. ممکن است یکی یک خیریه داشته باشد و دیگری ده تا مؤسسه خیریه دارد و می گوییم آن که ۱۰ تا خیریه دارد اولویت دار نیست پس می گوییم. آن که که یک مؤسسه دارد برای آن سرمایه گذاری کنیم.

ملاک موفقیت مراکز نیکوکاری

مراکز خیریه فراوان وجود دارد و همه آنها فکر می کنند موفقیت کافی دارند، گرچه در واقع چنین نیست. برای اینکه موفقیت یک خیریه را بسنجیم چه راه کار و چه ملاکی هست؟

برای سنجش یک مرکز خیریه حداقل به اطلاعات کافی درباره گردش مالی و عملکرد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی هر خیریه در ایران نیاز داریم. اما متأسفانه چنین اطلاعاتی در دست نیست. کارآیی یک خیریه و موفقیت آن اولاً به مقدار هزینه ها و دوم به مقدار تولید کار و محصول آن خیریه بستگی دارد. اما راه و مسیر اصلاح هزینه ها یعنی یک خیریه چکار بکند تا مبالغ به دست آورده را درست و حساب شده هزینه کند و دوم به چه روشی تولید خدمات و محصولات خود را افزایش دهد، یکی از تحقیقات مهم ما در سال های اخیر در مؤسسه آلاء بوده است.

خیر جاری و خیر ماندگار

در مؤسسه آلاء خیریه ها به دو دسته خیر جاری و خیر ماندگار تقسیم شده اند. جاری یعنی مرکزی است که به خدمات رسانی و تأمین نیازهای ضروری می پردازد به طوری که با صرف هزینه و انجام عملیات کاری انجام شده که ماندگار نیست مثلاً خوراکی که روزانه به ایتام یا به معلولین داده می شود، خدمت غیر ماندگار است. اما وقتی مرکزی مثلاً قالی ابریشمی تولید می کند یا کتاب تولید می کند یا تابلوی معرق تولید می کند همه اینها ماندگار است و مثل خوراک نیست. مراکز خیریه ای که مثل فرش یا تابلو یا کتاب تولید می کنند خیر ماندگار می نامند و مراکزی که چیزهایی مثل خدمات تولید می کند اینها را خیر جاری می نامند.

در هر دو خیر باید تلاش کنیم؛ تولید دانش را افزایش دهیم؛ دائم نیروسازی

شود و با آموزش، نیروهای جدید تولید شود یا نیروهای سابق ارتقا پیدا کنند و سوم فرهنگ سازی رشد و توسعه پیدا کند.

بنابراین خیر جاری یا خیر ماندگاری مطلوب است که دانش و فناوری «نیکوکاری ویژه معلولان» را ارتقاء و گسترش دهد. و در جریان اجرای این امر خیر نیروسازی شود و بالاخره فرهنگ سازی گردد. خلاصه انواع فعالیت های نیکوکاری در امور ویژه معلولان و در دیگر امور اگر به سه سازه برسد، می توان درباره آن نگرش و داوری مثبت داشت:

* دانش سازی

* نیروسازی

* فرهنگ سازی

برای اینکه بدانیم وضعیت خیریه ها در ایران چگونه است، آنها را با خیریه های آمریکا مقایسه کرده ام که به بیان آن می پردازم.

مقایسه نیکوکاری ایرانی و آمریکایی

مؤسسه آلاء تحقیقاتی درباره خیریه ها انجام داده و می خواهیم بدانیم وضعیت خیریه های ایران چگونه است؟ و در مقایسه با کشورهای پیشرفته اولاً آنها چه وضعی دارند و دوم اینکه چه کار کرده اند و چه مسیری را رفته اند تا به موفقیت رسیده اند؟

پاورپوینتی تهیه کرده ام و مقایسه ای کرده ام بین آمارهای مربوط به سه حوزه خیریه ها. یعنی در سه فصل اطلاعات ایران و آمریکا را جمع آوری و مقایسه کرده ام، این سه سرفصل عبارت اند از:

۱- آمار و اطلاعات خیریه های ایران و آمریکا؛ ۲- گردش مالی خیریه های ایران و آمریکا؛ ۳- فعالیت های داوطلبانه در خیریه های ایران و آمریکا. منبع ما اطلاعات منتشر شده در هر سال است که از طریق اینترنت به راحتی می توان به آنها دست یافت. اکنون هر سه فصل فوق را یکی یکی بررسی می کنیم.

تعداد خیریه ها: در ایران چند مرکز نیکوکاری داریم؟ و در آمریکا چند مرکز هست؟ آیا آمارگیری شده است؟

بر اساس گزارشی که در اینترنت قابل دسترسی است در آمریکای شمالی در سال ۲۰۱۵م، ۹۵ هزار سازمان خیریه ثبت شده است.

همین آمار برای سال ۲۰۱۳م هم عیناً هست. اطلاعات جزئی و تقریباً شفاف

ص: ۱۷۳

این مراکز قابل دسترسی است مگر مواردی که به آبروی افراد لطمه می زند و باید محرمانه بماند و نباید منتشر گردد.

اما متأسفانه در ایران آمارگیری درباره خیریه ها نشده یا اگر شده ما خبر نداریم و اطلاعات آنها منتشر نشده است. لذا ما دقیقاً نمی دانیم چه تعداد نهاد و مرکز نیکوکاری در ایران هست.

یک دلیل آن پراکندگی مراکز اعطای مجوز به خیریه ها است، وزارت فرهنگ و ارشاد، سازمان اوقاف، سازمان تبلیغات و سازمان بهزیستی چهار نهاد شناخته شده ای است که مجوز می دهند.

مسئله دوم این است که بین نهادهای مجوز دهنده همکاری نیست بلکه رقابت هست، و بالاخره یک نهاد را بالا سری روی سر آنها نیست که همگی از یک جا فرمانبر باشند.

تنها آماری که در دست است، ارقامی است که سایت خیریه (Kheyrieh.ir) منتشر کرده است. این سایت آمار ۱۹ هزار مرکز نیکوکاری را اعلام نموده است.

در مورد این آمار و ارقام چند پرسش مطرح است:

۱- آیا این آمار قابل اطمینان است؟ پاسخ منفی است و باید گفت چون نمی دانیم چه افراد و به چه روشی این اطلاعات را تهیه کرده اند، لذا نمی توانیم کاملاً اعتماد داشته باشیم.

۲- از این ۱۹ هزار خیریه چه تعداد تعطیل شده، چه تعداد معلق شده اند یعنی چون بودجه مثلاً ندارند، فعالیت شان را موقتاً تعطیل کرده اند؟

لازم است بگویم فردی به نام آقای ابواسحاقی با استفاده از درآمد موقوفات مادرش، گروهی را تجهیز کرد تا به مراکز خیریه زنگ بزنند و ببینند چه مراکزی فعال هستند و چه مراکزی تعطیل اند؟

سرانجام به این نتیجه رسید که پنج تا شش هزار مؤسسه خیریه در ایران فعال است.

این اطلاعات صرفاً با زنگ زدن به تلفن مرکزهای نیکوکاری بوده است. اگر کسی پاسخ نمی داده، آنجا را تعطیل فرض می کرده اند. همانطور که پیدا است این شیوه درسی خطا دارد و صد در صد ما را به یقین نمی رساند. ولی تا حد زیاد مسئله را روشن می سازد.

آمار دیگری از انگلستان هست که مراکز خیریه این کشور را ۱۵۰ هزار مؤسسه ثبت شده اعلام کرده است. نیز در همین کشور ۱۵۰ هزار خیریه ثبت نشده است.

و سالانه ۵ هزار مؤسسه به دلیل عدم فعالیت لغو مجوز می شوند.

یعنی در انگلستان دائماً آمار به روز می شود و معلوم است چه مراکزی هست و چه وضعیتی دارند. امید است از تجارب این کشورها برای ایران هم استفاده شود.

درآمد و گردش مالی: درآمد مؤسسات خیریه در آمریکا ۷۳/۱ هزار میلیارد دلار است. از این مقدار ۶۲/۱ هزار میلیارد دلار را برای کارهای خیر هزینه می کنند و بقیه را مصرف ارتقاء سیستم و سرمایه گذاری می نمایند. کل دارایی هایی مؤسسات خیریه در آمریکا، ۲۳/۳ هزار میلیارد دلار است. ۳/۵ دهم درصد خیریه های آمریکا، ۸۶٪ کل درآمد خیریه های آمریکا را انجام می دهند ۳/۵ دهم درصد آنها کلاً بالای ۱۰ میلیون دلار درآمد دارند و کلاً ۸۶٪ درآمد خیریه ها را دارند. و حدود ۶۰٪ از خیریه های آمریکا زیر ۱۰۰ هزار دلار درآمد دارند. این آمار نشان می دهد خیریه های بزرگ چه تأثیری و چه درآمدی دارند و چه وزنی در جریان نیکوکاری بر عهده دارند؟

۴۷ درصد درآمدهای خیریه از طریق فروش خدمات و کالا به بخش های خصوصی است. ۵/۲۴٪ درآمدهای خیریه از طریق فروش خدمات و کالا به بخش های دولتی است. ۱۳٪ از طریق جذب مشارکت است یعنی همان پرداخت هایی که خیریه ها از مردم می گیرند. ۸٪ کمک های دولتی است. و ۴٪ از سرمایه گذاری های که دارند مثلاً در بورس سرمایه گذاری کرده اند و حدود ۲٪ درآمدهای دیگر دارند.

این آمارها نکات و عبرت های مهمی برای مؤسسات نیکوکاری در ایران دارد. این نکات عبارت اند از:

۱- ۴۷ درصد و ۵/۲۴ درصد سرفصل تولید خدمات و کالا و فروش به دولت یا بخش خصوصی است، یعنی ۵/۷۱ درصد، درآمد خیریه ها از طریق تولید به دست می آید، برعکس ایران که اکثر درآمد خیریه ها از راه فروش مشارکت یعنی از دولت یا از نیکوکاران به دست می آید.

هر مقدار یک خیریه بتواند بیشتر تولید کند به معنای این است که این خیریه کارآمدتر، ماندگارتر، مستقل تر است.

۲- هشت درصد درآمد خیریه های آمریکایی از کمک های دولت است. در مقایسه با ایران جریان معکوس است و بسیاری خیریه های ایران از دولت کمک می گیرند البته منظورم در معلولین است ولی شاید در بخش های دیگر مثل مدرسه سازی کمتر از دولت بگیرند ولی در بخش معلولین، بیشتر هزینه ها با

کمک های دولتی تأمین می گردد.

۳- این نکته که خیریه آمریکایی در بورس فقط ۴ درصد سرمایه گذاری کرده هم قابل تأمل است. به نظر می رسد آنان بیشتر به فکر تولید هستند و فکر می کنند با تولید جنبه های معنوی خیریه هم تأمین می گردد.

۴- در ایران چنین گزارشی مثل آمریکا وجود ندارد که بتوانیم یک گزارش جامع و دقیقی از آنها داشته باشیم ولی می توانیم خیریه ها را به دو بخش تقسیم کنیم: درآمدهای خیر دولتی و درآمدهای خیر خصوصی. در بودجه سالانه ایران از سال ۹۵ بودجه های سازمان های دولتی که کار خیر انجام می دهند تعریف شده است. یعنی ۱۸۱۱ میلیارد تومان بهزیستی، ۸۱۲ میلیارد تومان هلال احمر؛ ۳۸۰۰ میلیارد تومان کمیته امداد؛ بنیاد بیماری های خاص که یک مؤسسه غیرانتفاعی با ردیف بودجه خاص ۵۰ میلیارد تومان؛ وزارت بهداشت ردیفی دارد که به سازمان های خیریه مثل مؤسسه محک کمک می کند یا زنجیره امید و جمع اینها ۲۲۴ میلیارد تومان است. یعنی تقریباً سالانه در بودجه کشور نزدیک ۶۷۰۰ میلیارد تومان از بودجه به فعالیت های خیر اختصاص داده می شود.

در مورد درآمدهای خیر بخش خصوصی باز هم هیچ آماری وجود ندارد. ولی مطالبی را می توان از اینترنت دریافت کرد. مثلاً اطلاعات درآمدهای مجمع خیرین مسکن ساز و مجمع خیرین سلامت در اینترنت هست. مجمع خیرین مسکن ساز سال ۱۳۹۴، ۱۰۰۰ میلیارد تومان درآمد داشته است این از مصاحبه دکتر حافظی به دست آمده است، خیر سلامت در سال ۱۳۹۴، کلاً ۴۰۰۰ میلیارد تومان هزینه کرده. که از مصاحبه وزیر به دست آمده است. ولی آقای تیری می گوید ۳۰۰۰ میلیارد تومان از این مقدار از مجمع خیرین سلامت است. بهزیستی ۵۰۰ میلیارد تومان درآمد از طریق کمک های مردمی داشته است. زکات ۱۶۰ میلیارد تومان بوده است. درآمد کمیته امداد ۱۶۵۱ میلیارد تومان در سال ۹۲ بوده است. کمیته امداد گزارشی بر روی سایتش گذاشته که از سال ۹۲ به بعد به روز رسانی نشده است. و آخرین گزارشی که روی سایتش هست مربوط به سال ۹۲ است. درآمد اوقاف از محل اوقاف ۵۴۰ میلیارد تومان است. درآمد آستان قدس ۱۰۰۰ میلیارد تومان بوده است که مجموع این چیزهایی که به دست آورده ام تا حالا ۸۸۵۱ میلیارد تومان درآمد می شود. بالاخره آمارهایی هست ولی نتوانستیم آماری از آنها به دست بیاوریم. پاسخ به اینکه مجموع مؤسسات خیریه چقدر درآمد دارند و چقدر هزینه می کنند مشکل است. شاید تک تک بعضی از مؤسسات خیریه که

تعدادشان محدود است را بشود جمع کرد. اما کل مؤسسات خیریه، خیلی کم و به ندرت اطلاعات و آمار داده اند. مسئولیت اجتماعی خیلی از بنگاه های اقتصادی هستند که هزینه می کنند در بخش های خیریه که این هم معلوم نیست. خمس و نذورات هیئت های مذهبی از آن مواردی بود که به ذهن من رسید. ولی هیچ آماری دقیقی از آنها وجود ندارد. ولی با این حال همان دو رقم قبلی که یکی ۶۷۰۰ میلیارد تومان بود و یکی ۸۸۰۰ میلیارد تومان بود که نزدیک ۱۵ هزار میلیارد تومان جمع اینها باشد. عدد خیلی قابل توجهی است. و این واقعاً جایگاه درآمدهای خیر را نشان می دهد.

در بخش معلولین آمارهای خاصی در دست نیست ولی حد و حدود آن را می توان به همین روش تا اندازه ای که ابعاد مسئله را روشن کند به دست آوریم.

فعالیت های داوطلبانه انسانی: افرادی هستند که بدون مزد و به روش تبرعی یا با مزد اندک و صرفاً به عنوان نذر و انجام کار خیر برای اهداف معنوی برای امور معلولین و در پروژه های نیکوکاری فعالیت می کنند. مجموعه ساعت هایی که اینان مصروف می نمایند اگر به ارقام پولی تبدیل شود، بسیار قابل توجه خواهد شد. زیرا به مبالغ بسیار زیادی می رسیم که می تواند به عنوان سرمایه و پشتوانه مالی برای خیریه ها باشد.

فعالیت های داوطلبانه در آمریکا ۳/۲۵ دهم درصد جمعیت بالغ آمریکا است. یعنی جمعیت بالای ۱۵ سال آمریکا ۷/۸ دهم میلیارد ساعت، کار داوطلبانه انجام داده اند. این ۷/۸ دهم میلیارد ساعت با تخمین هر ساعت ۲۰ دلار، حدود ۲/۱۷۹ میلیارد دلار ارزش دارد. می توان تبدیلی را انجام داد که وضعیت مالی خیریه ها را توضیح می دهد. ۳/۲۵ درصد از افراد بالغ ۶۲ میلیون و ۸۰۰ نفر از جمعیت می شود کل جمعیت افراد بالا (۳۴۳/۲۲۱/۲۴۸ نفر است که آن ۸ میلیارد و ۷۰۰ میلیون ساعت را تقسیم بر ۲۴۸ میلیون کردیم می شود ۳۵ ساعت در سال و این ۳۵ می شود میانگین ساعت کار داوطلبان در سال به ازاء هر نفر ۳۵ ساعت می شود. بعدش ما این ۳۵ ساعت را تقسیم بر ۳۶۴ روز و ضربدر ۶۰ دقیقه کردیم که تبدیل به دقیقه شود. به ازای هر نفر شد. ۷۷/۵ دهم دقیقه در روز کار داوطلبان به صورت میانگین است.

این ۷۷/۵ دهم دقیقه را تبدیل کرده و می خواهیم در ادامه مطلب از آن استفاده کنم [یک آماری را سال ۱۳۹۴ از آمارگیری گذراندم وقت در نقاط شرعی آمار ایران منتشر کرده است].

در ادامه مطلب فعالیت های داوطلبانه و خیریه ۲ دقیقه در روز به طور متوسط برای افراد بالغ در ایران است. که خواستم این مقایسه را ایجاد کنم که ۲ دقیقه در ایران و ۷۷/۵ دقیقه در آمریکا است و در آمریکا تقریباً سه برابر نسبت به ایران است.

اولین چیزی که ایجاد می کند و من آمار ضد و نقیض زیادی در جلسات شنیده بودم سعی کردم بتوانم یک مرکز مقایسه صحیح ایجاد کنم بین آمار داوطلبانه و فعالیت های داوطلبانه ایران و فعالیت های داوطلبانه در آمریکا ایجاد کنم. در ادامه باز که سعی کردم ارزش را به دست آورم در شبانه روز ۲ دقیقه کار داوطلبین در سال را ضربدر ۳۶۴ روز سال کردم شده ۷۲۸ دقیقه که می شود ۱۲ ساعت. جمعیت بالای ۱۵ سال کشور هم ۵۹ میلیون و ۱۵۴ هزار است من فرض را بر ۵۹ میلیون گذاشتم که رُند شود. این آماری که اینجا دادم برای بخش شهری است. ما فرض بر این می گذاریم که بخش روستایی هم همین ۲ دقیقه باشد. که بتوانیم یک مقایسه ای ایجاد کنیم. کل ساعت کار داوطلبین ۱۲ ساعت ضربدر ۵۹ میلیون نفر کنیم ۷۰۸ میلیون ساعت کار داوطلبانه در ایران انجام می شود. ارزش کار داوطلبین را به ازاء هر ساعت بنابر فرض ۱۰ هزار تومان باشد. این ۷۰۸ میلیون را ضربدر ۱۰ هزار تومان کنیم ۷۰۰۰ هزار میلیارد تومان می شود. یعنی آن ۲ دقیقه که آنجا گذاشتم شاید عدد خیلی ناراحت کننده باشد وقتی که اینها را کنار هم جمع کنیم می شود ۷۰۰۰ هزار میلیارد تومان که عدد خیلی مهم و خیلی جذابی می شود. ارزش کار در آمریکا با ایران قابل مقایسه نیست. آنجا با ۲۰ دلار تخمین زده اند آن عدد به دست آمده است آن ۲۰ دلار تقریباً می شود. ۸ برابر آن ۱۰ هزار تومانی است که ما تخمین زده ایم. حالا این اعداد را با هم جمع کردم ۶۷۰۰ میلیارد تومان بودجه دولتی بود ۸۸۰۰ میلیارد تومان در بخش خصوصی به دست آوردیم ۷۰۰۰ میلیارد تومان ارزش فعالیت های داوطلبانه بود جمعاً ۲۲۶۳۷ میلیارد تومان با فرض اینکه بخش عظیمی از این درآمدهای خیر هنوز معلوم نیست. و ما هنوز نتوانستیم آنان را شناسایی کنیم.

این ۲۲ هزار میلیارد تومان برای این است که بدانیم که چقدر اهمیتش زیاد است. در سال حدود ۴۲ هزار میلیارد تومان یارانه داده می شود به کل جمعیت ایران که این را اگر تقسیم کنیم به مبلغ ماهیانه ۴۸۰۰۰ هزار تومان به ازای هر فرد، فرض کنید ما می توانیم با این رقم ماهانه به هر ایرانی مثلاً ۲۲۰۰۰ تومان می دهیم نصف آن ۲۴۰۰۰ هزار تومان و سال ۹۴ را باز من اینجوری نگاه کردم بودجه نفت ۶۰ هزار میلیارد تومان پیش بینی شده بود که تقریباً ۴۲ هزار میلیارد تومان محقق

شد. یعنی می‌توانیم بگوییم این مقدار با توجه به بودجه محقق شد، در سال ۹۴ تقریباً نصف آن است. اینها را فقط تنها گفتم تا ضرورت را مشخص کنم اگر این ضرورت جا افتاده باشد. و چقدر اهمیت دارد. این حوزه خیری که ما داریم کار می‌کنیم. هر کسی دارد یک گوشه‌ای کار می‌کند. و ما به عنوان بنیاد آن یک جا و شما به عنوان بنیان‌های دیگر که داریم با هم کار می‌کنیم یک تأثیر شگرفی دارد و تأثیر بزرگی را دارد ایجاد می‌کند که همیشه هم از صحنه دانش و پژوهش و صحنه سیاست‌گذاری و از صحنه اینکه این خیریه‌ها بتوانند یک هم‌افزایی ایجاد کنند. و این هم‌افزایی باعث می‌شود. چه تغییر بزرگی در ایران اتفاق بیفتد. که این آمار و ارقام تازه بعضی از آنها را نشان می‌دهد. تأثیرات اجتماعی که خیریه‌ها می‌توانند داشته باشند خیلی غفلت شده و اهمیتی داده نشده. این ضرورت فقط ضرورت آن کاری است که ما می‌خواهیم در خیر ماندگار انجام دهیم و یک گفتمان‌سازی انجام دهیم و جریانی ایجاد کنیم برای تولید دانش برای ورود پژوهش در این حوزه شما می‌دانید که الآن ما در همین خیریه‌ها ۲ شغل داریم که مخصوص خیریه‌ها است. و هیچ نیروی انسانی در این حوزه تربیت نمی‌شود. یکی جذب مشارکت است و دومی مدیریت داوطلبین است.

ویژگی‌های این دو شغل با شغل‌های مشابه دیگر بررسی نشده و وضعیت مالی آن را نمی‌دانیم. اما تازه تربیت نیروی انسانی خاص برای این دو شغل نداریم. و انواع مسائل دیگر که فقط خواستم از بُعد اقتصادی به آن توجه کرده باشیم. می‌توان از بُعدهای دیگر مثل اجتماعی، روانشناسی و ... به آن پرداخت. سعی ما در خیر ماندگار همین است که بتوانیم دولت و خود خیریه‌ها و مردم، خیرین و اساتید و پژوهشگران را دور هم جمع کنیم و این ضرورت و اهمیت را به آنها بشناسانیم که بتوانیم ان شاء الله آن دستاورد جایگاه اصلی که باید برای خیریه‌ها ثمن‌ها در ایران وجود داشته باشد. را به وجود بیاورد.

این مقاله در اصل سخنرانی آقای محی الدین سنپسل بچاری مؤسس سایت دونیت در جمع مدیران مراکز نیکوکاری سماوات در تهران بوده است. این متن با اندک ویرایش آماده چاپ شده است.

بحث درباره جذب حمایت های مردمی و مشارکت های مردمی از طریق فضای مجازی یا همان اینترنت است.

حضور در فضای مجازی

برای جذب مشارکت های مردمی از روی اینترنت، قبل از هر چیز روی فضای مجازی حضور داشته باشیم. این یکی از بدیهیات است. سعی می کنیم. توضیحات خیلی خلاصه در مورد حضور روی فضای مجازی بدهم و بعد از آن برویم سر موضوع اصلی که چطوری می توانیم مشارکت ها را از طریق فضای مجازی جذب کنیم.

اولین موضوع اینست که چرا ما باید در فضای مجازی، حضور داشته باشیم؟ اگر از آن بحث های تکراری کلیشه ای که دنیا مدرن و آنلاین شده، بگذریم و کمی با عدد و رقم صحبت کنیم، طبق آمار رسمی که در کشور ما تهیه و تولید شد، ۵۱٪ از مردم کشور ما به اینترنت دسترسی دارند. این آمار مربوط به سال ۹۳ است. و منظور از دسترسی به اینترنت کاربری اینترنت است یعنی فرد پشت کامپیوتر یا لپ تاپش بنشیند و به اینترنت وصل بشود و یک سری فعالیت های روتین مثل جستجو در موتورهای جستجوگر، چک کردن ایمیل، ارسال و دریافت ایمیل از طریق اینترنت انجام بدهد. اما اگر بیاییم افرادی که این حد از کاربری را با کامپیوتر ندارند اما از شبکه های اجتماعی مثل تلگرام استفاده می کنند این افراد را هم به موضوع اضافه کنیم چیزی در حدود ۶۰ تا ۶۵ درصد جمعیت کل کشور ما از طریق اینترنت در دسترس هستند. این در واقع یک فرصت است یعنی ما از جمعیت ۸۰ میلیونی چیزی در حدود ۵۰ میلیون نفر را می توانیم از طریق اینترنت مخاطب قرار دهیم. این یکی از اولین موضوع هایی است که لزوم حضور در فعالیت روی فضای وب یا دنیای مجازی را برای ما ایجاد می کند. موضوع بعدی در واقع تغییر ماهیت یا تغییر

رفتار نسل جدید است چیزی که همه ما احتمالاً دیده ایم و حتماً با او روبرو شده ایم این است که نسل جدید ما به خیلی از چیزها دیگر اهمیت نمی دهد. افراد جوان های هم سن من با سن کمتر از من در واقع در صحبت ها گفته می شود این است که اهمیت نمی دهند به همه چیز. اما من فکر می کنم این اهمیت ندادن یک کلیشه و یک دلیل منطقی دارد. نمونه آن مثلاً صندوق های صدقاتی است که در کل کشور ما نصب شده اگر بخواهیم یک آمار داشته باشیم اگر مساحت کل کشورمان را به تعداد صندوق صدقاتی که در کشور نصب شده است تقسیم کنیم به عددی در حدود ۳۵۰۰ متر مربع می رسیم یعنی شما با احتساب رودها، کوه ها، دریاها و جاده ها ما هر ۳۵۰۰ متر مربع یک صندوق صدقات داریم. حالا شما هزینه تولید هر صندوق و هزینه نصب آن و هزینه نگهداری آن و هزینه تخلیه این صندوق ها را حساب کنید می بینید که چه بودجه وحشتناک و بزرگی برای صندوق صدقات دارد هزینه می شود.

اما نسل جدید ما در واقع خیلی به این صندوق ها اهمیت نمی دهد. که البته از نظر شخص من درست هم است. چرا که خیلی از ما دیده ایم شاید یک ساعت کافی است تا پای صندوق صدقات بایستیم می بینیم یک نفر بعضاً معتاد می آید یک سیخ می کند در صندوق صدقات و پولی را که با نیت خیر صرف شده خرج مواردی می شود که اصلاً درست نیست و طبیعتاً نه تنها کمکی به پیشرفت شرایط جامعه مان نمی کند اوضاع را هم بدتر می کند. که نسل جوان سراغ روش های سنتی برای مشارکت نمی روند و این دلیل دومی هم که ما هم باید به تغییر رویکرد جامعه، رویکردمان را برای جذب مشارکت ها تغییر دهیم.

تجربه شخصی

اما دوست دارم یک پرانتز بلند باز کنم که در معرفی خودم بگویم که من چه فعالیت هایی انجام دادم و اصلاً چرا این موضوع را با شما مطرح می کنم حدود ۲۵ سال پیش در شیراز متولد و ساکن شیراز بودم البته همچنان هم هستم در شیراز یک گروه خیریه و جهادی راه اندازی کردیم به نام «خیریه کوچک من». که در واقع خیریه ثبت شده ای نبود یک گروه جهادی بود که ما پول هایی از آشناها جمع می کردیم و خودمان داوطلب می شدیم و فعالیت هایی انجام می دادیم از آنجایی که من یک کم روابط عمومی خوبی داشتم مسئول جذب مشارکت بین دوستان من شدم و هر جا سر می زدم با هر فردی، شخصی، ارگانی و هر جا بهر حال صحبت

می کردم یک سری جواب های مشخص می گرفتیم که ما مبلغ مان را به محک یا کهریزک کمک می کنیم هر سال پولی را به خیریه های شناخته شده کمک می کنند. همان طور که سخنران قبلی زحمت کشیدند و بیان کردند چنین آمار مشابهی که در واقع در آمریکا می بینیم در ایران هم وجود دارد. یعنی بخش اعظمی از مشارکت های مردمی دارد جذب دو، سه تا از مؤسسات خیریه مشخص می شود؛ البته این بد نیست خوب است و نشان می دهد این چند مؤسسه چقدر حرفه ای و دقیق و با سیاست کار کرده اند. اما موضوعی که به ذهن من آمد این است که ما آیا در کشور فقط مشکل سرطانی ها را داریم؟ آیا در کشور ما مشکل دیگری وجود ندارد چرا که شاید به جرأت بتوان گفت ۷۰-۶۰ درصد از مشارکت های خرد مردمی به مؤسسات خیریه ای می رسد که در زمینه های خاص دارند فعالیت می کنند و تصمیم گرفتیم یک راه حلی برای این مشکل پیدا کنیم. تنها چیزی که بلد بودم و تخصصش را داشتم فضای مجازی دنیای اینترنت بود.

آمدم یک وب سایت به اصطلاح پلتفرم (platform) را راه اندازی کردم به اسم دونیت که در واقع کارش این بود که پروژه ها را از سازمان های خیریه و NGOها و حتی افراد فعال اجتماعی با ساز و کار را دریافت می کردیم و اعتبارسنجی می کردیم و روی وب سایت قرار می دادیم و از افرادی که علاقمند بودند مشارکت های مردمی را همان جا روی اینترنت جذب می کردیم.

دید من این بود که صرفاً موضوع و مشکل خیریه کوچک من را حل کنم اما استقبال شد. تماس هایی گرفتند که این پروژه ها را برای سازمان های ما هم انجام دهید. و نهایتاً افتخار دارم الان که در خدمت شما ایستاده ام در عرض این دو سال چیزی حدود ۵۰۰ میلیون تومان مشارکت های خرد جمع شده است. می دانم که این مبلغ از دید شما متولیان خیریه ها مبلغ خیلی کوچکی باشد و با یک تماس تلفنی واقعاً این مبلغ تأمین بشود اما نکته ای که قابل توجه است در دونیت از ۵۰۰۰ تومان، ۱۰۰۰۰ تومان جمع شده است یعنی میانگین پرداخت های ما در دونیت چیزی کمتر از ۲۰/۰۰۰ تومان است و تا حالا مبلغ ۵۰۰ میلیون تومان از این طریق جمع آوری شده است. و این باز قابل توجه تر می شود وقتی که فکر کنیم هنوز اعتماد به دنیای مجازی در کشور ما بسیار پایین است ما حتی سایت دیجی کالا را هم بخواهیم مثال بزنیم می بینیم که خیلی از افراد حتی اعتماد نمی کنند که از دیجی کالا خرید بکنند حالا چه برسد به این بدون اینکه هیچ محصولی یا خدماتی ارائه کنیم در واقع یک مبلغ ۵۰۰ میلیون تومانی را از این پرداخت های

خرد انجام دهیم. که جمعاً یک چیزی در حدود ۲۰ هزار نفر از سراسر ایران و یا از خارج ایران در تأمین این مبلغ مشارکت کردند. این را خواستم بیان کنم که فرصتی را که حتی خود من فکرش را نمی کردم که بتوانیم از طریق دنیای مجازی این فعالیت را انجام بدهیم. موارد دیگری هم هست که همه ما احتمالاً با آن آشنا هستیم. جمعیت امام علی یکی از جمعیت های دانشجویی است که در کمتر از ۲۴ ساعت ۲۰۰ میلیون تومان را برای خرید حکم یکی از کسانی که به اعدام محکوم شده بود را جمع آوری کرد آن هم از طریق تلگرام، نه وب سایت یا هیچ شبکه دیگری اگر این اعداد را کنار هم بگذاریم می بینیم که با چه پتانسیلی رو به رو هستیم و این پتانسیل دارد هر روز بیشتر می شود. از آنجا که بازار تجارت الکترونیک ایران نسبت به سال گذشته چیزی در حدود ۳۷٪ رشد داشت یعنی اگر ما همین آمار را نگه داریم هر سه سال یکبار کل بازار تجارت الکترونیک ایران دارد دو برابر می شود. و در واقع اگر مبلغ تأمین شده فعلی را برای بحث خیریه ها را حساب کنیم آن هم دو برابر می شود. مبلغ تأمین شده فعلی برای بحث خیریه ها را حساب کنیم آن هم دو برابر می شود. خیریه همت ۱۱۰ را داریم که بیشتر از نه میلیارد تومان را صرفاً از طریق اینترنت جمع آوری کرده است.

کاهش هزینه ها

موضوع بعدی بحث کاهش هزینه ها است. احتمالاً از آن مباحث کلیشه ای است که همیشه می شنوید که در اینترنت هزینه ها خیلی پایین است و فعالیت ها خیلی ارزان است اما اگر بخواهم یک مثال عینی و واقعی را بزنم ما در علم بازاریابی و مارکتینگ از آنجا که فعالیتی هم در این زمینه داشته ام یک فاکتور داریم یک متغیر داریم به نام هزینه جذب هر کاربر که اینجا کاربران ما خیرین هستند که من ترجیح می دهم از کلمه خیرین استفاده نکنم چرا که یک ذهنیت را ایجاد می کند که یک خیر دائم است. نه یک فرد عادی می تواند در این فضای مجازی با همان ۵۰۰۰ تومان خیر باشد. در علم مارکتینگ ما هزینه جذب هر کاربر را داریم که برای ما هزینه جذب هر خیر است. ارزان ترین روش تبلیغاتی که در دنیای واقعی یا آفلاین وجود دارد. هزینه جذب هر کاربر چیزی در حدود ۵۰۰۰ تومان است. ارزان ترین روش تبلیغاتی در دنیای واقعی است یعنی برای یک کسب و کار و یک بنگاه اقتصادی که اگر بخواهید یک کاربر را جذب کند حداقل باید ۵۰۰۰ تومان هزینه

تبلیغات از ارزان ترین روش بدهد. و این را در نظر داشته باشید که این در صورتی است که آن بنگاه اقتصادی دارد یک خدمات یا محصول هم ارائه می کند که آن فرد خیر به آن نیاز دارد. یعنی اگر این را هم اضافه کنیم می بینیم که هزینه بالاتر هم می رود اما در دنیای مجازی گران ترین روش جذب سرمایه یا تبلیغات یا گران ترین روش معرفی به ازای هر کار بر چیزی حدود ۵۰۰ تومان است. یعنی گران ترین روش جذب سرمایه در دنیای مجازی ده برابر ارزان تر از ارزان ترین روش جذب سرمایه در دنیای واقعی است. این در واقع آماری است که وجود دارد و می شود خیلی راحت پیدا کرد. و این دلیل دیگری است که ما باید به سمت دنیای مجازی برویم چرا که در همه سازمان های خیریه یکی از المان های مهم و تأثیرگذار نه تنها در خیریه ها بلکه در تمام بنگاه ها چه اقتصادی چه خیریه و هر بنگاه دیگری بحث هزینه ها است طبیعتاً هر چه قدر هزینه پایین تر باشد بهره وری بالاتر است.

نمایش پویایی سازمان

موضوع بعدی که مرتبط به عنوان قبلی است، نمایش پویایی سازمان است. من خاطرم می آید که شاید ۴-۵ سال پیش عضو خبرنامه محک بودم هر ماه یک مجله گلاسه با کیفیت چاپ بسیار عالی پست می شد به در خانه ما در شیراز من حساب می کردم که حداقل هزینه این مجله در کمترین شرایط چیزی در حدود ۲۰۰۰ تومان است. زیر آن امکان نداشت که تولید شود. هزینه پست را هم در نظر بگیریم آن هم در کمترین شرایط ۳۰۰۰ تومان می شود یعنی به ازای هر کاربر یا عضو شاید ۵ سال پیش خیریه محک چیزی در حدود ۵۰۰۰ تومان هزینه می کرد. که بازگشت آن هم مشخص نبود یعنی شاید من که این را دریافت می کردم آن ماه هیچ پرداختی به محک نداشتم شاید حق عضویم را نمی دادم و این می شد هزینه. طبیعتاً خیریه محک نمی توانست این کار را هر هفته انجام دهد. چون هزینه هایش ۴ برابر می شد نسبت به اینکه هر ماه انجام می داد. اما در دنیای مجازی شما این هزینه ها را ندارید. شما می توانید هر روز با کاربر، با خیرتان در ارتباط باشید. می توانید هر روز خبرنامه ارسال کنید. می توانید هر روز محتوایتان را به روز کنید. در واقع همین موضوع است که می گویم باعث می شود که پویایی سازمان را هم نشان بدهد. یعنی ما می توانیم خبرهایمان را خیلی سریع تر و راحت تر به دست مخاطبین برسانیم.

خواه ناخواه بین خیریه ها رقابت وجود دارد. رقابتی برای انجام کار خیر، برای انجام بیشترین کار خیر و کارهای مهم تر و اساسی تر. الآن می بینیم که خیلی از سازمان های خیریه فعالیت در دنیای مجازی را شروع کردند و خیریه همت ۱۱۰ که سرآمد این کار است مبلغی را که تأمین کرده و واقعاً باعث تعجب همه می شود ۹ میلیارد تومان از طریق اینترنت مبلغ واقعاً بزرگی است. یا باز مؤسسه محک که در جشنواره وب ایران یکی از بهترین جایزه های وب سایت های ایران را برد. این خیلی قابل توجه است که سازمان خیریه یک چنین فعالیتی داشته و در دنیای مجازی هم توانسته فعالیت کند و این فعالیت هم منتها به بردن یکی از ارزشمندترین جایزه های دنیای مجازی در ایران شده است.

طبیعتاً باید ما هم اگر می بینیم آنها حضور دارند برای رقابت هم که شده باید ما هم در کنار آنها حضور داشته باشیم. اما اینکه چطوری در فضای مجازی حضور داشته باشیم. اسلاید های من کمی موضوعات فنی را هم شامل می شود که من سعی می کنم از آنها بگذرم و بیشتر سر محتوای عملیاتی بروم. اینکه در فضای مجازی به اشتباه متصور بشویم که حضور در فضای مجازی یعنی اینکه ما یک وب سایت داشته باشیم. این قدم اول است. ولی شاید به جرأت بتوان گفت تنها ۵ درصد از فعالیتی است که ما باید در فضای مجازی انجام بدهیم. موضوع بعدی این است که ما بتوانیم در شبکه های اجتماعی فعال باشیم. شبکه های اجتماعی چیز عجیب و غریبی نیست همین افرادی که در اجتماع داریم می بینیم وقتی که می روند در منزل یا سر کارشان یا حتی در خانه زمانی که در شرایط آرامشی هستند در دنیای دیگری فعالیت می کنند این معنی نمی دهد که اینها افرادی دیگری هستند یا ذهنیت های متفاوتی دارند اینها همین افراد هستند و ما از طریق شبکه های اجتماعی خیلی راحت تر می توانیم به آنها دسترسی داشته باشیم. بحث بعدی در رویدادهای است که دارد برگزار می شود و در حوزه فضای مجازی هست. همانطور که گفتم جشنواره وب ایران یکی از رویدادها بود که خیریه محک خیلی خوب از آن استفاده می کرد. و خودش را معرفی کرد نکته قابل توجه این است که در همان جشنواره وب ایران چیزی در حدود ۲۰۰۰ نفر در سالن نشسته بودند و چیزی در حدود ۱۲ هزار نفر از طریق اینترنت به صورت زنده آن را نگاه می کردند یعنی اگر یک سازمان خیریه را نگاه کنیم فقط در عرض یک یا دو ساعت به چهارده

هزار نفر یک معرفی خیلی کامل و رایگان شد. پس این یک فرصت است. یعنی اگر یک سازمان خیریه را نگاه کنیم در عرض یک یا دو ساعت به چهارده هزار نفر یک معرفی خیلی کامل و رایگان شد این در واقع یک فرصت است و ارتباط با افراد فعال در حوزه مجازی هست افراد فعال در فعالیت های خیریه مدنظر نیست. افراد فعال فضای مجازی کسی که وبلاگ می نویسد کسی که محتوا تولید می کند روی فضای مجازی اینها افراد تأثیرگذار هستند که خیلی می توانند به ما کمک کند در برنامه هایمان.

فعال سازی وب سایت

یک وب سایت غیر فعال یا شبکه مجازی غیر فعال مثل یک مغازه ای می ماند که هیچ فروشنده ای در آن نیست. مثل یک شرکت یا دفتری می ماند که هیچ کس در آن نیست.

یعنی نه تنها شما می روید چیزی را به عنوان خیر یا چیزی را می خواهید دریافت نمی کنید یا آن ارتباطی را که می خواهید ایجاد نمی کنید بلکه باعث دلسردی و ناراحتی آن مخاطب هم می شود. بنابراین این فعالیت را حتماً در نظر داشته باشید. بحث وب سایت فعال که خوب مشخص است که وب سایتی است که به صورت روزمره و مرتب به روز بشود اخبار سازمان های شما را پوشش بدهد. از گالری تصاویر داشته باشد. گزارش عملکردها را روی وب سایت تان بگذارید این تمام مواردی است که باعث می شود وب سایت شما یک وب سایت فعال در نظر گرفته بشود. اما اینکه شبکه های اجتماعی فعال چی هست اولین کار این است که چگونه باید فعال باشیم و اولین قدم این است که بیاییم حساب های کاربری را در همه شبکه های اجتماعی بسازیم. شبکه اجتماعی فقط این تلگرامی که تقریباً همه ما می شناسیم نیست، ما شبکه های اجتماعی خیلی متفاوتی داریم که پتانسیل های خیلی بیشتر از تلگرام دارند برای مثال شبکه اجتماعی تویتر در واقع بین شبکه های اجتماعی و کانال های ورودی کاربران به وب سایت بیشترین تأثیر را دارند. تأثیر آن چیزی در حدود ۱۰٪ است یعنی از هر صد نفری که محتوای شما را می بینند ۱۰ نفر به آن واکنش نشان می دهند. این آمار بسیار بالایی است. در باقی دیگر کانال ها این آمار شاید به زور به ۵/۱ درصد برسد ولی در شبکه اجتماعی تویتر به ۱۰٪ می رسد. موضوع بعدی این است که فعال باشیم. فعال بودن یعنی چی؟

باز تکرار می‌کنم. این هم مثل وب سایت است. همانطور که یک وب سایت خالی به درد نمی‌خورد یک شبکه اجتماعی غیر فعال هم به درد نمی‌خورد و نه تنها سود و فایده‌ای برای سازمان ما ندارد باعث پس رفت و ایجاد ذهنیت بد در کاربر هم می‌شود. شاخص حداقل فعالیت برای اینکه یک شبکه اجتماعی در اینترنت فعال باشد، دو پُست یا دو ارسال در هفته است. اما کمتر از این نشانگر غیر فعال بودن شبکه اجتماعی است. اما بهتر است که روزانه دو پُست گذاشته شود. ولی حداقل آن هفته‌ای دو پست با ارتباط دو طرفه است. همانطور که روابط عمومی سازمان‌های ما تلفن و فاکس را در اختیار مخاطبین می‌گذارند تا ارتباط دو سویه ایجاد شود؛ در شبکه‌های اجتماعی هم، ارتباط دو طرفه لازم است. چون پیوندها را راحت تر و بسیار صمیمی تر برقرار می‌کند. پس موضوع مهم دیگر، ایجاد آکانت اینستاگرام در سازمان است. اما ممکن است هیچ جوابی به آکانت‌ها داده نشود و هیچ فعالیتی برای پاسخگویی نباشد؛ و هیچ وقت نمی‌رویم صفحات مرتبط با فعالیت خودمان را لایک و یا دنبال کنیم. این روش اشتباه است و در واقع باید این فعالیت دو طرفه ایجاد شود پس اگر این ارتباط را الآن دارید ولی یک طرفه است سعی کنید آن را دو طرفه کنید.

جذب رویدادها شدن

رویدادهای متعددی هر روز و در ۳۶۵ روز سال، جریان دارد و در فضای مجازی در تهران و دیگر شهرها گزارش می‌شود. اطلاع‌یابی از این رویدادها بسیار آسان است. کافی است که در اینترنت آنها را جستجو کنیم. این رویدادها یک پتانسیل فوق‌العاده قوی برای سازمان‌های خیریه دارند. یکی از تجربیات خوب من در دونیت، همین است و یکی از دلایل پیشرفت دونیت هم حضور در همین رویدادها است. اما چرا این رویدادها می‌تواند مفید باشد. اولین قضیه این است که خدا را شکر ما که داریم فعالیت‌های خیریه عام‌المنفعه می‌کنیم خیلی اقبال داریم که بتوانیم در رویدادها به صورت رایگان و یا با هزینه بسیار کم اسپانسر و حامی بشویم هر کدام از این رویدادها هم حداقل اگر ۱۰۰۰ نفر مخاطب داشته باشند ما خیلی راحت می‌توانیم بدون هزینه یک استندمان را در آن رویداد بگذاریم. خیلی اطمینان دارم چون بررسی و تجربه کرده‌ام و می‌توانیم این کار را بکنیم و در هر رویداد اگر حداقل ۱۰۰۰ نفر را در نظر بگیریم به چه عددی می‌رسیم. که هر روز

دارد یک رویداد برگزار می‌شود. رویدادهای قبل جشنواره وب ایران بالغ بر ۱۵۰۰۰ هزار نفر نسبت به مجازی یا حضور مستقیم در آن حضور داشتند. بحث دیگر این است که در این رویدادها مهم تر از خود افراد حاضر، افراد فعال و تأثیرگذاری است که وجود دارند. خلاصه اینکه با پیگیری یک رویداد، افراد مرتبط به آن رخداد را هم پیگیری کرده و به آنها هم مرتبط شده‌اید. این مجموعه‌ها سرمایه‌های هستند که در شرایط خاص به کار می‌آیند و استفاده می‌دهند.

ارتباط با افراد و سازمان‌ها

این جزو بدیهیات است که ما یکی از روش‌های جذب حامی، مشارکت‌کننده برای سازمانمان را ارتباط با هنرمندان یا افراد سرشناس قرار بدهیم. خیلی سازمان‌های خیریه را می‌بینیم که با یک هنرمند یا یک بازیگر یا یک خواننده یک همکاری ایجاد می‌کنند و یک ویدئو کلیپ چند ثانیه‌ای ایجاد می‌کنند برای اینکه مخاطبان را جذب کنند به سمت خودشان. این یکی از بهترین روش‌هایی است که واقعاً تأثیر داشته است. اصطلاحاً در علم بازاریابی به آن **influence marketing** افراد تأثیرگذار می‌گویند. یک صحبت یا ایده‌ای وجود دارد که می‌گویند یک جمله یا اصطلاح یا فعال دنیای وب یا تأثیرگذار، میلیون‌ها تومان ارزش تبلیغاتی دارد. حالا می‌خواهم آن دیدگاهی را که می‌توانیم با هنرمندان ارتباط ایجاد کنیم را بیاورم و کوچک‌تر کنم. همه ما می‌دانیم که آنها روش‌های بسیار خوبی است. برای مثال رامبد جوان در اینستاگرامش ۳/۳ میلیون دنبال‌کننده یا فالور دارد. یعنی اگر یک پست اینستاگرامی خیلی ساده برای هر کدام از ما در شبکه اجتماعی‌اش بگذارد، در کمتر از ۲۴ ساعت، حداقل به ۲ میلیون نفر آدم جدید مرتبط می‌شویم. اگر جمعیت کل ایران را ۸۰ میلیون نفر حساب کنیم ۲ میلیون نفر در یک حساب، عدد بزرگی محسوب می‌شود. همه ما این تأثیرگذاری را دیده‌ایم. اما اگر کمی دیدمان را کوچک‌تر کنیم. لازم نیست حتماً ما برویم سراغ آقای رامبد جوان یا بازیگر سرشناس مثل شهاب حسینی، افراد تأثیرگذار دیگری وجود دارد که کافی است آنها را بشناسیم. در این رویدادهای که خدمتتان عرض کردم اگر حضور داشته باشید به راحتی می‌توانید افراد را پیدا کنید. افرادی که می‌آیند روی سن و سخنرانی می‌کنند اینها افراد فعال حوزه وب هستند و مطمئناً شما با یک صحبت ۱۰ دقیقه‌ای با این افراد، می‌توانید افراد را به خودتان جذب کنید. این افراد رامبد

جوان نیستند ۳/۳ میلیون نفر دنبال کننده ندارند. ولی چندین هزار دنبال کننده دارند یا بعضاً چند ده هزار یا چند صد هزار دنبال کننده دارند و مهم تر اینکه حرفشان بسیار خریدار دارد. همانطور که از اسمشان پیدا است، این افراد تأثیرگذار هستند. خیلی ساده من به این سازمان خیریه کمک کردم پیشنهاد می کنم شما هم این کار را بکنید. وقتی سایت های مشابه دونیت را بررسی می کردم متوجه شدم بیشترین ورودی ما برای همیشه و بیشترین تأثیری که ما توانسته ایم برای جذب مشارکت ها دریافت کنیم از همین افراد سرشناس بوده است. افراد سرشناس شاید در بین عموم مردم سرشناس نباشند، اما به هر حال دنیای وب به آنها یک اهمیت دیگری می دهد. همانطور که در دنیای واقعی یک سری افراد مهم و سرشناس داریم در دنیای مجازی هم همان طور است به طوری که شاید اگر در خیابان آنها را ببینیم ممکن است به آنها اهمیتی ندهیم. به هر حال در این رویدادها می توانید این افراد را پیدا کنید. و از آنها برای جذب مشارکت ها و معرفی کمک بگیرید.

باز هم تأکید می کنم این یکی از مهم ترین و با تأثیرگذارترین روش های است که دنیای مجازی وجود دارد. و در پرانتز این را هم اضافه کنم که احتمالاً همه ما در اینستاگرام یک سری کلیپ ها و افراد ثابت و مشخص هستند که یک سری کلیپ های زرد بی محتوا دارند تولید می کنند و دنبال کننده های بسیار زیادی دارند طبیعتاً ما باید اینها را هم در نظر داشته باشیم که اینها افراد خوبی برای فعالیت های ما نیستند. ولی افرادی را هم می توانیم در کنار اینها پیدا کنیم که فعالیت های سالم دارند. و تولیدات با محتوای خوب هم انجام می دهند.

جذب همکار

اما چالش هایی هم در دنیای مجازی داریم. بزرگ ترین چالش ما اگر از بحث اعتماد که بگذریم بحث نیروی انسانی است ما طبیعتاً اگر بخواهیم این فعالیت ها را شروع کنیم اولین سؤالی که به ذهن می آید این است که من که بلد نیستم چه کسی این کار را برای من می خواهد انجام دهد. من باید هزینه ای برای آن پرداخت کنم. اولین نکته مهم در مورد هزینه ها این است که خیلی از فعالیت ها که انجام می شود، عملاً هزینه ای ندارد. مثلاً راه اندازی یک وب سایت راه اندازی شبکه های اجتماعی، راه اندازی اکانت تلگرام، به جرأت می توان گفت: هزینه های اینها، نزدیک به صفر است اگر نخواهم بگویم صفر است.

دقیق تر بگوییم؛ هزینه راه اندازی یک وب سایت یا شبکه های اجتماعی، شاید سالیانه چیزی در حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومان است. یعنی چنین مبلغی، عملاً هیچ است. اما موضوع دیگری اینکه که در محیط کار یا در اطرافمان یکی دو نفر را می شناسیم که دستی در دنیای وب داشته و آشنایی داشته باشند. موضوعی که هست افراد انتظارشان از آن جامعه، از سازمان های خیریه در دنیای وب زیاد نیست. من در مورد محک نمی خواهم صحبت کنم که با وب سایتی که درست کرده جایزه جشنواره وب را برد. دارم در مورد همت ۱۱۰ صحبت می کنم که با ساده ترین وب سایت ممکن نه میلیارد تومان گردش مالی مشارکت جذب کرده بنابراین اول باید این دید را بگذاریم کنار که یک وب سایت بسیار حرفه ای و تمیز و شیک می خواهیم طبیعتاً هر چه بهتر باشد خوب است همه ما در اطرافمان افراد فعال وب داریم این افراد را ما می توانیم به کار بگیریم این کارها هزینه ای ندارد اما اگر به هر دلیل این افراد را در اختیار نداشتیم و کسی حاضر نبود بیاید و برای ما این خدمات را انجام دهد ما می توانیم. از افراد **free lancer** یا آزادکار استفاده کنیم. دور کارها یا **free lancer** افرادی هستند که شغل ثابت و محل اشتغال خاص ندارند در خانه شان می نشینند و صبح لپ تاب را باز می کند سفارش را از روی اینترنت می گیرند و در خانه انجام می دهند و همان جا هم روی اینترنت تحویل می دهند. و پولش را می گیرند این افراد به خاطر این نوع کارشان بسیار ارزان هستند. یک پروژه را که شرکت طراحی وب به مبلغ ده میلیون تومان انجام می دهد، این افراد با چیزی در حدود ۷۰۰ هزار تومان و نهایتاً یک میلیون تومان برای شما انجام می دهند. اما این افراد از کجا می توانیم پیدا کنیم؟ ما در اینترنت سایتی داریم به نام پونیشا به آدرس **ponisha.ir**؛ ابتدا در آن عضو می شوید و پروژه خود را تعریف می کنید. افراد **free lancer** می آیند به شما پیشنهاد قیمت و زمان می دهند. بسیار قیمت های نازلی را می توانید پیدا کنید و همچنین سایتی به نام پارس کُدِرز به آدرس **parscoders.com** هم هست. در اینجا هم می توانید نیروهای خیلی ارزانی پیدا کنید. که کارها را برای شما انجام دهند و مدیریت کنند و بحث دیگر که ممکن است برای شما مشکل باشد بحث فعال بودن است. در بحث راه اندازی چالش ها را گفتیم یک بحث دیگر چالش فعال بودن در فضای مجازی است. امکان این را ندارم که هر روز یک پُست در شبکه مجازی بگذارم و وقت این را ندارم درگیرم آشنا نیستم و نمی دانم چه محتوایی خوب است. ما اگر در سازمان خود ۳-۴ نفر را داشته باشیم خیلی راحت می توانیم کارها را بین آنها جمع سپاری کنیم. عکس گذاشتن در اینستاگرام را به

جرات می توان گفت ۹۰٪ درصد افرادی که تلفن هوشمند دارند حداقل بلد هستند. در سازمان ما هم کافی است فردی را پیدا کنید که اینستاگرام شخصی داشته باشد. می توان از آن فرد خواهش کنیم مسئولیت اینستاگرام را بر عهده بگیرد و روزی یک پُست یا هفته ای دو تا پُست در اینستاگرام بگذارد و طبیعتاً مرتبط با فعالیت مؤسسه می توانیم اینستاگرام را به یک نفر و تلگرام را هم به یک نفر دیگر بدهید. از همان آدم هایی که در اطراف خود داریم. به هر حال این کار اصلاً کار سنگینی نیست و می شود در کنار فعالیت های دیگر انجام داد. اما تأثیرات آن بسیار قابل توجه و چشمگیر است.

تا اینجا به موضوع حضور در فضای مجازی پرداختیم و شیوه ها و چگونگی حضور مؤثر را بررسی کردیم و علل و عوامل موفقیت در این فضا را بحث کردیم.

تأمین بودجه

بحث اصلی یعنی تأمین بودجه را شروع می کنم. باز دوباره پرنتری باز کنم؛ بهترین روش برای همه این است که خود فرد یک وب سایت و شبکه های اجتماعی داشته باشد؛ و از این طریق کار کند. اما به هر حال ممکن است برای همه امکان پذیر نباشد. بهترین راه حل را می گویم که خودمان حضور داشته باشیم چرا که فقط بحث جذب مشارکت نیست ما فرهنگ سازمان خود را هم می توانیم بسیار راحت با فضای مجازی گسترش دهیم برای مثال فرهنگی که محک بر آن بنا شده احتمالاً این خواهد بود که یک کودک سرطانی نباید به خاطر سرطان رنج بکشد و فوت کند این یک فرهنگی است که محک خیلی خوب توانسته آن را جا بیاندازد و خیلی خوب آن را به مردم نشان دهد می خواهیم بگویم حضور در دنیای مجازی صرفاً یک وب سایت یا جلب مشارکت و جمع آوری پول نیست؛ بلکه این است که فرهنگ خودمان را گسترش دهیم. و بتوانیم اخبار خودمان را به گوش مردم برسانیم اینها هم هست به همین دلیل من همیشه توصیه می کنم اولین قدم و راه حل پیشنهاد این است که خودمان بیایم وب سایت را راه اندازی کنیم اما اگر نتوانستیم این کار را انجام دهیم من بعد از قسمت مشارکت های مردمی، سه ابزار معرفی می کنم که کارهای شما را برای خودتان خیلی راحت تر انجام دهند اما بالاخره آن اختیاراتی را که می توانید روی وب سایت خود داشته باشید را نخواهید داشت. برای جذب مشارکت های مردمی در فضای مجازی اولین قدم طبیعتاً حضور در همان فضا است که در چند اسلاید گذشته به آن اشاره کردیم.

مردم و هیچ خیری انگیزه ندارد که همیشه و هر روز یا هر هفته حمایت کند. چیزی که فکر می‌کنم منطقی باشد، اینست که فعال‌ترین خیرها را به صورت جامع نه موردی و شخصی در نظر بگیریم. هر خیر سالی یک، دو بار و نهایتاً چهار بار می‌خواهند یک کار خیر را انجام دهند. نه همیشه و جزو برنامه‌های روتین زندگی ما نیست که هر روز یک پولی را به مؤسسات خیریه کمک کنیم. در نتیجه خود ما هم به عنوان متولیان سازمان‌های خیریه باید ما هم پروژه‌ای کار کنیم که توضیحات آن را بعداً خواهیم گفت موضوع بعدی این است که یک اجتماع درست کنیم همان طوری که همه ما در سازمان‌های خود یک دفتر داریم از حامیان و مشارکت‌کننده‌ها هم بخواهیم برنامه منطقی برای کمک داشته باشند. این کار در فضای مجازی راحت‌تر می‌تواند اجرا شود. البته این کار بسیار ضروری است.

ایجاد کمپین

طراحی کمپین هم ضرورت دارد؛ مشخصاً منظور من از کمپین یک صفحه اینترنتی یا یک وب‌سایت اینترنتی است که افراد می‌آیند آنجا می‌بینند و توضیحات شما را می‌خوانند و در صورت تمایل مشارکت می‌کنند. در مورد این هم صحبت می‌کنیم. دو مورد بعدی را که هر دو را یکی می‌کنم این است که بازخورد بدهیم که این جزو بدیهیات است. و مطمئن هستم که در سازمان‌های فعلی هم ما همین کار را انجام می‌دهیم. و یک چرخه ایجاد کنیم ما زحمت زیادی می‌کشیم برای اینکه افراد را جذب کنیم و نباید برای هر پروژه یا هر اقدامی که می‌خواهیم انجام دهیم این چرخه را دوباره انجام دهیم. می‌توانیم خیلی راحت در دنیای مجازی در تیوپ یا حلقه بیان‌اندازیم و خودمان کنار بیاییم. اگر کسی اصطلاحاً **un board** شد یا در شبکه ما آمد دیگر خیالمان راحت باشد که این فرد همیشه هست و نیاز به ارتباط مجدد ندارد چون ما می‌توانیم اتوماسیون ایجاد کنیم و خیلی از کارها را اتوماتیک انجام دهیم. برویم از مورد اول شروع کنیم. چه خودتان وب‌سایت راه‌اندازی کنید یا در تلگرام یا هر روش دیگر که این کار را انجام دهید فکر می‌کنم یکی از موضوعات خیلی مهم این است که ما پروژه‌ای کار کنیم. هر پروژه از دید ما این است که سه تا مورد اصلی دارد. اولین آن یک موضوع مشخص است. ما باید دقیقاً

نقطه ای مشخص کنیم که می خواهیم چه کاری انجام دهیم مثلاً حمایت از افراد معلول تهران اصلاً پروژه خوبی نیست. اصلاً عنوان خوبی نیست. چرا خیلی ابهام در ذهن کاربر ایجاد می کند. این افراد عزیز از کجا قرار است پیدا شوند یا چند نفر هستند و طیفی از سؤالاتی مثل این ایجاد می کنند. اما تهیه یک کارگاه کامپیوتر برای همین اردوگاه در شهر تهران این یک پروژه بسیار دقیق است. یعنی هر کس این عنوان را بخواند می داند ما دقیقاً می خواهیم چه کار کنیم. می خواهیم یک کارگاه کامپیوتر در یک مکان مشخص برای یک عده مشخص ایجاد کنیم اولین قضیه این است که وقتی پروژه ای را راه اندازی می کنیم ابتدا روی کاغذ است ما باید بعداً آن را بیاوریم روی همان صفحه اینترنتی یا کمپین بگذاریم تا کاربر ببیند و بخواند. باید بسیار مشخص بگوییم که قصد انجام چه کاری را داریم و اگر فعالیت ما چندین فعالیت است مثلاً می خواهیم در ده تا مدرسه، ده تا آسایشگاه و کتابخانه ایجاد کنیم باید هر کدام از این ده تا را از هم جدا کنیم. موضوع بعدی زمان مشخص است. یعنی ما برای جذب حمایت مان یک زمان مشخص در نظر بگیریم یک پروژه را که تعریف می کنیم این امکان را نداریم که هر زمان دوست دارند بیایند حمایت کنند و تا ابد باز است و تا زمانی که پول تهیه شود این روش اشتباهی است. چون من مخاطب یک چیز خیلی بد که دنیای وب وجود دارد کنار همه مزیت هایش این است که افراد بسیار بی حوصله اند تأکید می کنم. وقتی می بینند بحث سازمان یک بحث خیریه است و می خواهند پولی برای خیریه جذب شود می بینندش و می روند و می گویند هر وقت خواستم به خیریه کمک کنم بعداً راهش را پیدا می کنم. اما وقتی یک محدودیت زمانی می گذاریم طوری ناخودآگاه به کاربر این حس را القا می کنیم که اگر می خواهی مشارکت کنی الآن وقتش است. این کار را ما در عمل هم تست کردیم دو تا پروژه با عناوین یکسان ایجاد کردیم. ترافیک و افراد هم اندازه و یکسان را فرستادیم روی هر دو پروژه و یک ماه آن را بررسی کردیم. پروژه ای محدودیت زمانی ماه داشت و همه کاربران محدودیت را می دیدند و پروژه دیگر که محدودیت زمانی نداشت و گفتیم دوستان هر زمان پول تأمین شد ما فعالیت را انجام می دهیم. پروژه ای که محدودیت زمانی داشت در ۲۸ روز چیزی در حدود ۱۱۰ درصد از مبلغ مورد نیازش را تأمین کرد. و پروژه ای که محدودیت زمانی نداشت هنوز به ۱۰۰ درصد هم نرسیده است این تست را ما یک سال و نیم پیش فرستادم و بعد از این مدت هنوز پروژه دارد جلو می رود. چرا؟ ما آماری را که در پروژه هایمان شرکت می کنند را بررسی می کنیم. خیلی جالب است وقتی پروژه

شروع می شود برای مثال ۴۵ روز پروژه وقت دارد و هیچ رشدی صورت نمی گیرد ما مجبوریم با خود افراد دونیت صحبت کنیم و هر کدام ۵ یا ۱۰ یا ۲۰ یا ۵۰ تومان در پروژه می ریزیم و تا یک حدی جلو می آید. سرعت پروژه کم است. هر چقدر به پایان پروژه نزدیک می شویم از لحاظ زمانی سرعت بسیار بالا می رود و به جایی رسید که یک پروژه ۲۰ میلیون تومانی روز آخرش بود و چیزی حدود سه میلیون و پانصد هزار تومان کمبود داشت لحظه و ساعت آخر بود که صفحه را Refresh می کردم دیدم پروژه تأمین و ۱۰۰ درصد شد.

رفتم پرداخت ها را نگاه کردم دیدم یک نفر اینترنتی سه میلیون و هشتصد هزار تومان یک جا پرداخت کرد که پروژه دقیقاً به ۱۰۰ درصد برسد من گفتم شاید این بنده خدا اشتباه کرده و می خواست به ریال بنویسد و مبلغ سه میلیون و هشتصد هزار تومان از طریق اینترنت برای خیریه پرداخت کند برای من هم عجیب است.

البته آن موقع عجیب بود و در حال حاضر دیگر عجیب نیست. تماس گرفتم با آن فرد و به او گفتم شما می خواستید ۳۸۰ هزار تومان پرداخت کنید. گفت نه برادر دیدم پروژه روز آخرش است و مهلت آن دارد تمام می شود و خواستم پروژه روی زمین نماند این حسی است که ناخودآگاه به کاربر داده می شود. خصوصاً وقتی که نمودار می کشیم و درصد نشان می دهیم این بحث زمان بسیار مهم است البته باید بگویم که ما می توانیم در وب سایت یا شبکه های اجتماعی خود یک راه کار دیگر برای جذب دائم حمایت داشته باشیم. من نمی گویم کلاً آن را برداریم فقط پروژه ای کار کنیم. اما اگر می خواهیم برای پروژه حمایت خیلی سریع و با میزان خوب جذب کنیم باید زمان و محدودیت زمانی بگذاریم. موضوع دیگر هم مبلغ مشخص است که خیلی بدیهی است فقط این را تأکید کنم که در مبلغ مشخص ما اگر بنویسم ۱۵ میلیون تومان تا بنویسیم ۱۴ میلیون و نهصد و بیست و پنج هزار تومان زمین تا آسمان فرق می کند وقتی کاربر می خواند چهارده میلیون و نهصد و بیست و پنج هزار تومان می گوید حتماً یک حساب و کتابی پشتش بوده و گرد و رند نشده و طبیعتاً باید بگوییم این مبلغ را بگوییم خرج چه چیزهایی خواهد شد. اما وقتی می گویم ۱۵ میلیون تومان اینها ناخودآگاه است. چیزهایی است که شاید در بحث های روانشناسی باشد. اما وقتی به یکی می گویند ۱۵ میلیون تومان می گوید احتمالاً گرد شده و خیلی تمایلی به مشارکت در آن پروژه کمتر است نسبت به اینکه مبلغ را بگوییم. و باز نکته دیگر اینکه ما در همین مدت اخیر دو تا پروژه داشتیم یک پروژه ما این بود که خرید ۶ کامپیوتر برای یکی از مراکز بهزیستی بود.

مبلغ پروژه چیزی حدود ۱۲ میلیون تومان بود این پروژه بدون اینکه تبلیغ برای آن کنیم بسیار سریع مبلغش را تأمین کرد و کار انجام شد. و باز آمدیم یک پروژه دیگر را برای سازمان خیریه راه اندازی کردیم. خرید ۶ دستگاه کامپیوتر برای یکی از مراکز بهزیستی به مبلغ ۱۴ میلیون تومان، ۲ میلیون تومان تفاوت مبلغ بین این دو پروژه بود عنوان و موضوع و مخاطب و... همه یکی بود فقط ۲ میلیون تومان تفاوت قیمت بود. این پروژه را هر چه تبلیغ هم کردیم ولی تأمین نشد. با افرادی که سایت را می دیدند ولی حمایت نمی کردند تماس گرفتیم به آنها گفتیم شما سایت را چند بار دیده اید ولی حمایت نکرده اید؟ چرا؟

گفت خودم حساب کردم ۱۴ را تقسیم بر ۶ می کنم می شود کامپیوتری ۵/۲ میلیون چه کامپیوتری می خواهید بگیری که این قیمت است. من کامپیوتر خانه ام ۵/۱ میلیون تومانی است. من مشارکت نکردم و نمی کنم. بعد توضیح دادیم که ما می خواهیم کل کارگاه را تجهیز کنیم. یعنی کفپوش، میز و صندلی هم هست. بعد ایراد کار را فهمیدیم و رفتیم عنوان پروژه را عوض کردیم و به جای خرید کامپیوتر، ساخت و تجهیز کارگاه کامپیوتر. پروژه این طور شروع کرد به جذب فعالیت و تمام شد. این مبلغ که باید مشخص باشد، شما بهتر می دانید باید با ذهن کاربراها هم بخواند و چه بهتر که این را کاملاً جزء به جزء مشخص کنیم. کفپوش اینقدر، دیوارپوش اینقدر و باقی قضایا که با آن شناخته هستید.

تشکیل گروه

موضوع بعدی این است که یک اجتماع درست کنیم، تشکیل گروه های تلگرامی، گروه ها در فیس بوک بسیار کار راحتی است. ما این افراد را باید دور خودمان جمع کنیم وقتی پروژه ای را شروع می کنیم. این افراد فقط حامی نیستند، در واقع خودشان حامی هستند، و یک تریبون تبلیغاتی هم برای شما هستند. وقتی یک نفر خودش حمایت می کند، شما را به دوستانش هم معرفی می کند که شما را حمایت می کند. پس خیلی راحت شما می توانید یک گروه تلگرامی تشکیل بدهید و اعضای وب سایتتان را، و افراد مخاطبتان را در این گروه اضافه کنید و یک ارتباط دائم و هر روزه را با آنها ایجاد کنید، ترجیحاً گروه نه کانال. بگذارید مردم درگیر بشوند. کانال فقط امکان دیدن هست و کنار گذاشته می شود ولی گروه امکان دیدن، صحبت کردن، انتقاد و پیشنهاد دادن است. و همه اینها باعث

می شود که من با سازمان شما و فعالیت هایتان درگیر شوم. وقتی این درگیری ایجاد شد ما می توانیم این پروژه را معرفی کنیم.

آمار جذب افراد و آمار کمک افراد

موضوع دیگر این است که پیش بینی کنیم. وقتی گروهی از مخاطبین را در تلگرام داشته باشیم بعد از دو سه بار فعالیت و پروژه با آنها می توانیم خیلی دقیق پیش بینی کنیم که چه میزان مشارکت ها را از آنها می توانیم دریافت کنیم. تمام اینها استاندارد دارد. مثلاً ما یک چیزی داریم به عنوان نرخ تبدیل، یعنی به ازای هر صد نفر که محتوای ما را از هر طریقی (تلگرام یا فیس بوک، وب سایت) می بینند، یک نفر می آید آن کاری که ما می خواهیم را انجام می دهد. به این صد به یک، نرخ تبدیل می گویند که در هر صنعتی یک استانداردهایی وجود دارد، در مباحث خیریه بیشترین نرخ تبدیل ۲/۱ درصد است در بحث آنلاین، آن هم برای سایت Feeding America که بحث تغذیه نیازمندان در آمریکا هست. یعنی از هر صد نفر ۲/۱ افراد کمک می کنند. از هر ۵۰۰ نفر ۲ نفر کمک می کنند.

موضوعی که هست، بعد از یک مدت کانال تلگرام ما ده هزار عضو دارد، یک پروژه را به آنها معرفی می کنیم. و سپس می رویم و می بینیم میزان مشارکت هایی را که از آنها جمع شده است را می بینیم آمار به ما خیلی کمک می کند روی پروژه بعدی بتوانیم پیش بینی کنیم. و بگوییم از این گروه تلگرامی ۲۰-۱۰ هزار نفره چند نفر مشارکت خارج می شود شاید خیلی عجیب باشد ولی استانداردها ثابت است. شما اگر امروز این امتحان را بکنید. ۱٪ به شما نرخ تبدیل بدهد فردا و پس فردا هم ۱٪ است و برای پروژه بعدی شما هم ۱٪ حتی اگر موضوعاتش کاملاً با هم متفاوت باشد. و این خیلی اصل جالبی است که البته می شود این نرخ را با روش های دیگر بهبود داد. و این اجتماع این امکان را به شما می دهد که پیش بینی کنید چقدر مشارکت در لحظه جذب کنید. یعنی اگر همین آآن یک پروژه را به من معرفی کنند تا ۵ دقیقه دیگر چقدر می توانم مشارکت جذب کنم. یک چیز قابل اطمینان و صد در صد به شما می دهد.

تبلیغ یا ترویج

پس از ایجاد وب سایت شبکه اجتماعی، چطوری افراد را جذب کنیم و چگونه

تبلیغ کنیم؟ اولین موضوعی که می‌خواهم بگویم و خیلی مهم است. این است که ما نباید تبلیغ کنیم. در کارگاهی که سازمان خیریه برگزار می‌کرد، حرف بسیار جالبی زد که از بدیهیات است می‌گفت: تبلیغ از مبالغه می‌آید، تبلیغ را کسی انجام می‌دهد که می‌خواهد منفعتی را از خدمات یا محصول دریافت کند. اما ما منفعتی را در سازمان‌های خیریه دریافت نمی‌کنیم، از این رو نباید چیزی را تبلیغ کنیم. روش‌های تبلیغاتی مشخص است و نباید به سراغ آنها رفت؛ ولی باید ترویج کنیم. اما نمی‌خواهم با کلمات بازی کنم. تبلیغ یعنی چی؟ ترویج یعنی چی؟ در علم تبلیغات ما دو مدل تبلیغات داریم یک سری تبلیغات بالا-خطی گفته می‌شود. که یعنی من این اجتماع را جلوی خود می‌بینم می‌خواهم یک محصول یا خدمات را به این اجتماع ارائه کنم نمی‌دانم که کدام از این افراد مشتری احتمالی من هستند. من می‌آیم و محصول را به همه معرفی می‌کنم از صد نفر یک نفرش بالاخره در می‌آید. به این مدل تبلیغات بالا خطی گفته می‌شود یعنی بدون اینکه هدفمندی کنیم به همه تبلیغ می‌کنیم. که در این بحثی که ما داریم این کار تبلیغات است.

تبلیغات برای سازمان‌های خیریه به دید من در فضای مجازی شاید در دنیای واقعی این گونه نباشد یک تهدید و آسیب است؟ چرا؟ چون همان طور که روش‌های تبلیغاتی برای ما در اینترنت رایگان و یا ارزان است برای باقی کسب و کارها هم هست به همین علت از صبح تا شب افراد با سیلی از تبلیغات مختلف روبه‌رو می‌شوند. برای مثال شما اگر ایمیل خود را باز کنید هر روز کلی spam یا ایمیل تبلیغاتی دارید که معمولاً آنها را نمی‌خواهید. در تلگرام، پیامک‌های تبلیغاتی بسیار می‌آید شاید در دنیای واقعی این طور نباشد. در دنیای واقعی می‌بینیم یک تراکت در زیر شیشه ماشین می‌گذارند به این حجم تبلیغات شما دریافت نمی‌کنید. در اینترنت ده‌ها برابر دنیای واقعی است و دیگر کاربرها به جایی رسیده‌اند که خسته شده‌اند از تبلیغات بالا-خطی یا تبلیغاتی که به آنها ربطی ندارد. و دید بد می‌گیرند همان طوری که ما به مخابرات می‌رویم و می‌گوییم پیامک‌های تبلیغاتی را غیر فعال کن. چرا چون خسته شده‌ایم از این پیامک‌های تبلیغاتی. اگر حالا خود ما هم بیاییم و این کار را بکنیم نه تنها هیچ کمکی به موفقیت و پیشرفت ما نمی‌کند بلکه آسیب هم هست در نتیجه این روش‌های که آنجا نوشته شده مثل بنرهای تبلیغاتی. شما در سایت‌های اینترنتی که می‌روید می‌بینید یک سری تصاویر تبلیغاتی هست که بعضاً چشمک‌زن هستند شاید بتوان گفت این روش

مخرب ترین روش تبلیغات در اینترنت برای یک سازمان خیریه است. شاید یک نفر که می آید و محصول آرایشی و بهداشتی می فروشد مثلاً دیجی کالا شاید بتواند از آن خیلی استفاده کند. اما برای اینکه بهتر درک بشود مثال می زنیم. شما در اتومبیل دارید رانندگی می کنید می خواهید از تهران بیایید اینجا یک دفعه یک بیلورد خیریه می بینید. مثل این است که جفت پا بروید روی ترمز. بزاید کنار که پیاده شوید به این خیریه پول بدهید. سپس دوباره سوار ماشین شوید و به مسیر خودتان ادامه دهید. می توانیم بگوییم هیچ آدمی این کار را نمی کند. تقریباً خنده دار هم هست که شما تا یک بیلورد را می بینید همانجا بایستید. منظور چی است. این است که فردی وارد سایت ورزش ۳ یا هر سایت دیگری می شود. دنبال نتیجه بازی استقلال - پرسپولیس است. نه دنبال کار خیر الآن. و شما هر چه به این تبلیغ کنید تأثیری نمی گذارد. افراد در شرایط خاصی به فکر کار خیر می افتند افراد عادی جامعه را می گویم. حالا ما می توانیم آن شرایط خاص را برای آنها ایجاد کنیم. که طبیعتاً از راه تبلیغات و بنر و تبلیغات کلیکی نیست. یا می توانیم جایی که شرایط وجود داشته برویم و در آن حضور پیدا کنیم که آن را هم مثال می زنم. بنابراین بنرهای تبلیغاتی، تبلیغات کلیکی، پیامک، ایمیل تبلیغاتی، تبلیغات در وایبر و تلگرام باید برای شما روش های منسوخ شده ای باید باشد. من روی ایمیل تبلیغاتی هم یک توضیحی بدهم. ایمیل باز هم یکی از بهترین روش های ایجاد ارتباط با مخاطبین از طریق اینترنت است. ولی چون ایمیل رایگان است، نباید برای ۲ میلیون نفر ایمیل بفرستیم که از این ۲ میلیون نفر شاید ۵۰ نفر را پیدا کنیم. ما آمدیم ۱۹۵۰۰ هزار نفر را از خودمان عصبانی کردیم که ۵۰ نفر را پیدا کنیم که معلوم نیست چقدر ماندگار هستند اما برویم و به جای آن روش های سازنده را برای ترویج و معرفی خودمان به کار بگیریم. اولین آن مشخص است بحث شبکه های اجتماعی، شبکه های اجتماعی همان اجتماع افرادند. این را باز می گویم دست کم نگیرید شبکه های اجتماعی قدرت بسیار زیادی دارند. و بیشترین قدرت آنها در خاصیتی به نام *als virality* یا ویروسی شدن. همه ما احتمالاً کمپین یا چالش سطل آب یخ را یادمان است. این کمپین از طریق اینترنت این قدر سر و صدا کرد و گسترده شد. چون این به صورت ویروسی پخش شد. من آمدم یک آب سرد ریختم روی سرم سه تا از دوستانم را معرفی کردم و آنها هم این کار را کردند و آن سه نفر هم هر کدام سه نفر از دوستانشان را معرفی کردند یعنی در سه سطل که شاید این سطل که عملاً شاید کمتر از ۴ ساعت طول بکشد من یک نفر به ۲۷

نفر تبدیل شدم و ۲۷ نفر دیگر را در این پروژه مشارکت دادم. این خاصیت **virality** یا ویروسی بودن شبکه های اجتماعی است که در دنیای واقعی ما اصلاً وجود ندارد.

این بحث ویروسی وجود ندارد. مگر این شایعاتی که گوش به گوش می چرخد. آن هم دنیای مجازی به آن کمک می کند. قبل از دنیای مجازی واقعاً هیچ روش اطلاع رسانی وجود نداشت، که شما بتوانید در عرض یک روز به میلیون ها نفر بتوانید اطلاع رسانی بکنید. بحث شبکه های اجتماعی را باید جدی بگیریم، و در ایران هم حدود ۶۰-۷۰٪ افراد ما در این شبکه ها هستند.

پرتال خبری

بحث دیگر پرتال های خبری است. قراردادهای همکاری های رسانه ای که قابل اجرا است. اینها روش های جذابی اند. چون علاوه بر این که مخاطب را به سمت شما می آورد، اعتبار و اعتماد را هم می آورد، شاید این برای سازمان هایی که فعالیت شان کمتر شناخته شده است بیشتر جواب بدهد، مثل دونیت. کسی دونیت را در ابتدای فعالیت نمی شناخت، ما با هر جا که توانستیم همکاری ایجاد کردیم، با روزنامه ها، مجله ها، تا پروژه های ما را معرفی کند، وقتی پروژه های ما در یک شبکه خبری به نسبت شناخته شده معرفی می شد، روی اینترنت و یک وب سایت افراد دیگر به اعتبار دونیت کاری نداشتند، وب سایت خبر آنلاین این پروژه را معرفی کرده پس حتماً پروژه معتمد و معتبری است، می آمد و حمایتش را انجام می داد.

همان پروژه را من با آب و تاب بیشتر برای برادرم تبلیغ می کردم به من اعتماد نمی کرد پول بدهد. خبر آنلاین در واقع با یک پست این کار را می کرد و این کمک را انجام می داد. در بحث اجتماع مجازی و حضور صحبت کردیم. کلام افراد سرشناس هم، همان **influencer**ها هستند. و این روش هایی است که واقعاً در بحث های خیریه مؤثر است و تأثیر منفی هم ندارد.

خلاصه مباحث گذشته

ایده ای که ما داریم این است که چگونه در فضای مجازی حضور داشته باشیم، چگونه تبلیغ کنیم، چگونه پروژه راه بیاندازیم، اما الآن می خواهیم یک صفحه کمپین بگذاریم. این شاید کمی فنی نباشد اما ماهیت فنی دارد. این است که ما

ص: ۱۹۹

نهایتاً می‌خواهیم کاربر را از هر روشی، کانالی و طریقی وارد یک صفحه اینترنتی، یا وب‌سایت کنیم که یکسری محتوا به او ارائه بدهیم، یکسری دلیل و ادله و یکسری مشکل را به او اعلام کنیم و بگوییم بیا مشارکت کن در حل این مشکلات و یک مبلغی را پرداخت کن. به هر حال هر روشی اجرا کنیم خروجی ما یک صفحه اینترنت است. در این شکی وجود ندارد. اما در این صفحه چه چیزهایی را در نظر داشته باشیم. نکته اول این است که زیاده‌گویی نکنیم. همان‌طور که گفته شد در دنیای وب افراد بسیار بی‌حوصله است. در دنیای واقعی هم، همین‌طور است، به‌طور مثال وقتی یک کتاب به ما می‌دهند، اول نگاه به قطرش می‌کنیم، بعد نگاه به تعداد صفحات می‌کنیم، بعد تصمیم می‌گیریم که این کتاب را بخوانیم یا نه. در دنیای وب شرایط از این هم بدتر است، افراد صفحه را یک اسکن کلی چشمی می‌کنند، اگر در این اسکن چند ثانیه‌ای مطلب جذابی نظر شما جلب کرد آن را می‌خوانید، خیلی اوقات این اسکن را هم انجام نمی‌دهند و به‌طور نوار اسکرول بار کنار صفحه نگاه می‌کنند، به‌طور مثال در راستای سیاست‌های دولت بینیم اینها چیزهایی نیست که مردم واقعی به آن اهمیت بدهند. تمام این شاخ و برگ را فیلتر کنید، خیلی ساده خودتان را جای یک حامی بگذارید اگر این پروژه را به خود من بدهند آیا می‌خوانم، در دنیای وب هم کسی نیست که چنین حوصله‌ای داشته باشد، به جای آن عنوان پروژه را که مشخص کردیم، ۵-۴ سؤال ذهنی کاربر را بنویسیم که مثلاً عنوان پروژه: سازمان خیریه محک می‌خواهد یک کنسرت برای بچه‌های سرطانی در بیمارستان محک برگزار کند، اولین سؤال پیش می‌آید این است که محک چیست؟

کمپینی خوب است که حداقل متن و محتوا را داشته باشد و تمام سؤالات ذهنی کاربر را جواب دهد.

وضوح و عدم ابهام در پیام

موضوع بعدی این است که کم‌گویی هم نکنیم، ابهام در ذهن کاربر نگذاریم. شاید آن محتوایی که نوشتیم برای خود ما که در جریان فعالیت‌هایمان هستیم مطلبی مبهم نداشته باشد، نیاز است مطلبی را که نوشتیم به فرد سومی که با سازمان و فعالیت ما آشنا نیست بخواند و از او بپرسیم که ابهامی دارد یا نه؟ سؤالی دارد یا نه؟ آن سؤال‌ها را جواب بدهیم. مطلب و محتوایی خوب است که در آن نه

زیاده گویی شود و نه کم گویی صرفاً سؤالات ذهنی کاربر را جواب دهیم. دلیل آن هم این است که در دنیای وب اعتماد کمتر از دنیای واقعی است. البته طبیعی است، شما در دنیای واقعی، دفتر، سندی وجود دارد و می توانید در مواقع نیاز به پلیس مراجعه کنید یا با ارتباط چشمی ای که با فرد برقرار می کنید احساس بهتری خواهید داشت، اما در دنیای مجازی این وجود ندارد و باید از سایر روش ها اعتماد را ایجاد کرد.

شفافیت

بحث شفافیت از اصول است، یک بخش آن است که سؤالات ذهنی را جواب دهیم و بخش دیگر این است که در اعلام مبالغ ریزترین مبالغ را هم بیان کنید. چون محدودیت ندارید، مثلاً هزینه برای کفپوش را هم می خواهید بدهید باید بنویسید. و این که خوب طراحی کنید. قبلاً اشاره کردم کسی از ما انتظار یک وب سایت بسیار جذاب ندارد. ولی تمام مخاطبین ما انسان هستند و انسان به زیبایی ها اهمیت می دهد، صفحه ای که می خواهیم درست کنیم نباید در گوگل سرچ کنیم و اولین عکسی که می آید بگذاریم، یک عکسی بی کیفیت و بی ارتباط. حداقل اگر نمی توانیم از موضوع پروژه مان عکاسی کنیم یک عکس با محتوا و کیفیت بالا انتخاب کنیم. فونت اینقدر کوچک نباشد که چشم نبیند و اینقدر بزرگ نباشد که مجبور باشند کل صفحه را پایین بیایند. تا اینجا شاید با روش های سنتی برابر بوده ولی از این به بعد قدرتی که دنیای مجازی به ما می دهد که شاید در دنیای واقعی داشتن این قدرت سخت باشد. ما این همه زحمت می کشیم اجتماع درست کردیم، پروژه را معرفی می کنیم، خودمان را معرفی کردیم، پول را می گیریم و آن را اجرا می کنیم و موفق شد. برای پروژه های بعدی ما نباید همه را از ابتدا شروع کنیم، در حال حاضر دنیا در حدود ۲۰ هزار نفر مشارکت کننده دارد. افرادی که حداقل یک بار در یک پروژه مشارکت داشته اند. افرادی هم که هفتاد بار مشارکت کردند ولی اگر قرار بود که ما برای هر پروژه اینها را دور می ریختیم و از ابتدا شروع می کردیم هیچ وقت از مرز ۲۰۰ نفر بیشتر نمی شدیم. واقعیت این است که ما آنها را نگه داشتیم، رفتارهایشان را تحلیل کردیم، بسیار مهم است که ما بدانیم افراد ما به چه موضوعاتی علاقه مند هستند. در موضوعات خیریه فعالیت مشخص دارند ولی پروژه های ما بسیار متنوع است مثل محیط زیست، مدرسه سازی، فرهنگی،

توانمندسازی، ساخت بسته های غذایی، به خاطر همین به راحتی می توان افراد مشارکت کننده را طبقه بندی کرد و علائق آنها را شناخت. مثلاً فردی که در پروژه فرهنگی مشارکت داشته یعنی به این مباحث علاقه مند است، ما نمی آییم پروژه های محیط زیست را به آن معرفی کنیم، چون جذابیتی برایش ندارد. این که همان لحظه تشکر کنیم یا نه؟ احتمالاً شما یک بار خرید اینترنتی انجام دادید، وقتی پول را پرداخت می کنید، همه سایت ها پیغام می دهند که خرید شما با موفقیت انجام شد و تشکر می کنند. آنها محصول یا خدماتی می دهند که در قبال آن پول دریافت می کنند، لزومی به تشکر نیست، صرفاً ادب شان را نشان می دهند. اما ما در خیریه چه چیزی می فروشیم، یک حس خوب می فروشیم. این حس خوب را چه زمانی می خواهیم تحویل دهیم، طبیعتاً وقتی پول را دادند، نباید تشکر خشک و خالی کرد، من این مثال را می زنم، ما پروژه ای داشتیم که می خواستیم مدرسه ای در روستای عاشقلو در مرز ایران و آذربایجان در یک روستا بسازیم، مدرسه ای که در زلزله خراب شده بود. بعد از اینکه مشارکت ها را گرفتیم، به همه افراد ایمیلی زدیم که این مبلغ شما دریافت شد، با تشکر از شما، حالا چشم خود را یک لحظه ببندید و به آن لحظه ای فکر کنید که آن دانش آموزان روی آن نیمکت سالیان سال خواهد نشست و خاطرات خوب خواهد ساخت. من در اینجا آن حس خوب را القاء کردم.

جذب مشارکت

شاید من اگر فقط آن تشکر خشک و خالی را می کردم می گفتم کمک کردم مثل هر پول دیگر و تمام شد. ولی این حس خوب را به او دادم و پایین آن هم گفتم حالا بیایید به دوستانتان هم این پروژه را معرفی کنید. که آن حس خوب را هم دوستانتان هم بگیرند. در واقع از آنها دعوت نکردم بیایید مشارکت کنید و به دوستانتان هم بگویید مشارکت کنند. گفتم من دارم حس خوب می دهم به دوستانتان هم بگویید بیایند و حس خوب را از من بگیرند راهش اینجا است اگر حس خوب می خواهید. و این بحث همان چرخه است درخواست بیشتری کنید. نگذارید پول آخرین مرحله چرخه ما باشد. هر فرد توانایی دارد می تواند یک داوطلب باشد هر فرد ارتباطات دارد بیشتر از توانایی در آمار رسمی که وجود دارد هر فردی که از شبکه های اجتماعی استفاده می کند حداقل به ۳۰۰ نفر به صورت

مستقیم مرتبط است یعنی اگر من تلگرام و اینستاگرام را روی همدیگر بگذارم حداقل با ۳۰۰ نفر ارتباط دارم. این یعنی قدرت یعنی یک نفر یک تریونی است برای ۴۰۰-۳۰۰ نفر دیگر. چرخه ایجاد کنیم و درخواست بیشتری کنیم حالا- که کمک کردی بیا به دوستان هم معرفی کن. در دنیای وب هم ابزارهای معرفی به دوستان خیلی ساده است. طرف یک کلیک می کند پروژه شما در تلگرام برای یک گروه دوستی ارسال می شود. این چرخه را باید ایجاد کنیم. بحث بعدی راجع به بازخورد گزارش است که همه ما می دانیم و فقط می خواهیم دو سه مورد را اضافه کنم. باز ما از طریق اینترنت این قابلیت را داریم فیلم، عکس بفرستیم و هزارتا مدیای دیگر در دسترس ماست که بتوانیم گزارش های خیلی بهتری بدهیم. که در آن خبرنامه های کاغذی نمی توانیم فیلمی به مخاطب نشان بدهیم. و عکس ما هم محدود است اما در دنیای وب این طور نیست ما می توانیم ۲ ساعت فیلم به طرف نشان دهیم بدون اینکه هزینه ای برای ما داشته باشد. گزارش های حمایت مالی، فاکتورها را در صفحه پروژه مان قرار دهیم. اما نکته ای است که شاید همه ما داریم به صورت سنتی آن را انجام می دهیم اما یک نکته ای که در دنیای وب است این است که سرعت دسترسی ما اینجا است.

گزارش دادن

نگذاریم پروژه تمام بشود و بعد گزارش بدهیم. بیایم مرحله به مرحله هر چقدر پیشرفت می کنیم. گزارش بدهیم. چرا؟ افراد را باید خودمان درگیر کنیم. حسی را باید به مخاطب بدهیم که حس کند جزئی از سازمان ما است. وظیفه دارد نسبت به ما وقتی می خواهیم یک مدرسه بسازیم اگر از مراحل پس زنی حتی از جلسات قبلیش عکس بگیریم که این جلسات برگزار شد. و صورت جلسه آن این است. شما از طریق اینترنت خیلی راحت می توانید مرحله به مرحله گزارش بدهید. این گزارش های مرتب هفته ای یک بار که یک قانون روانشناسی است اصل جعبه G5 که احتمالاً برای کنکور دیده اید که یک کارت را از خانه اول می آورند خانه دوم و الی آخر. این یک اصل است که اگر با فواصل زمانی مشخص یک موضوع پنج بار در ذهن کاربر تکرار بشود این موضوع را می شود گفت برای همیشه در ذهن کاربر مانده است.

ما نمی توانیم پنج بار بیایم و بگوییم ما خیریه فلان هستیم ولی می توانیم با

فاصله زمانی پنج بار به آنها گزارش بدهیم. این گزارش ها طوری معرفی ما است. بعد از هفته پنجم آن فردا امکان ندارد شما را فراموش کند. حداقل اسم سازمان شما را هیچ وقت فراموش نمی کند. یک موضوعی را می خواهم اضافه کنم که شاید برای این جمع خیلی مناسب باشد. این است که یک روشی را ما امتحان کردیم. طبیعتاً اولین بار نبوده ولی امتحان کردیم و بسیار جواب داد. خصوصاً در بحث معلولین بیشتر جواب می دهد و آن هم این است. که همیشه رویکرد این بوده که بیاید مبلغ بدهید و در کار خیر مشارکت کنید. فی سبیل الله است و بدون انتظار بازگشت است. می شود یک کم این را تغییرش داد. چرا بدون انتظار بازگشت باشد. منظور من حمایت از کارآفرینی نیست. آنها هم خوب است اما چکار می شود کرد.

پاداش

بحث کارگاهی بود که باید تجهیز می کردیم برای این دوستان آمدیم پاداش در نظر گرفتیم. هر کسی ۵۰ هزار تومان کمک کند ما یک نقاشی از همان بچه ها برای او به عنوان پاداش ارسال می کنیم. این پاداش معنوی است و اصلاً مادی نیست آن نقاشی هزینه ای برای من برای تولیدش ندارد فقط یک هزینه ارسال دارد. ولی وقتی این پاداش ها را روی پروژه هایمان گذاشتیم دیدیم چقدر تأثیر مضاعف داشت. و این تأثیرها از چند جنبه است اول اینکه این تأثیر را به او می دهیم که بیاید و مشارکت کند. و این تأثیرات از چند جنبه است. اول این تأثیر را به او می دهیم که بیاید و مشارکت کند. چرا؟ چون یک چیزی را انسان ها دوست دارند وقتی پولی را پرداخت می کنند دوست دارند یک چیزی را دریافت کنند. این همان دلیلی است که خیلی از افراد وقتی به خیریه ها کمک می کنند دوست دارند رسید بگیرند. ما می گوئیم چرا رسید بدهیم ما می آییم و یک هدیه خیلی ارزشمند می دهیم شاید یک شاخه گل، یک نقاشی از همان بچه ها باشد. حالا می گوئیم. ۵۰ هزار تومان یک نقاشی می دهیم. صد تومان یک عکس یادگاری می دهیم. ۲۰۰-۳۰۰ هزار تومان یک کاردستی یا یک سازه هنری یا صنعت دستی را به اینها می دهیم. و عملاً شاید این شبیه پیش فروش باشد. با این تجربه ما توانستیم پروژه ها را خیلی سریع تر پیش ببریم.

کار خیر حتماً نباید بدون بازگشت باشد. ما می توانیم بازگشت های معنوی هم برای آنها در نظر بگیریم. یا اینکه همان کاری را که ما داریم سنتی انجام می دهیم ما اگر یک چیزی را وقف می کند می رویم یک پلاکارد می زنیم اسم او را روی آن

می نویسیم از طریق اینترنت هم می توانیم این کار را بکنیم. نه تنها اینکه حتماً باید کل ساختمان را وقف کند پروژه ای بود که روی اینترنت راه اندازی شد که هر آجر مشارکت می گرفتند. آخرش می تواند این پاداش باشد که یک تابلوی بزرگ تر را بزنیم اسم تمام حامیان را روی آن بنویسیم و تا ابد بگذاریم آنجا بماند تا وقتی این ساختمان سر پا است آنجا بماند باز می توانیم یکی از پاداش هایی که در نظر بگیریم تور باشد. خیلی از افراد دوست دارند ببینند این مراکز را از نزدیک ببینند ما می توانیم با یک تیر دو هدف بزنیم هم مشارکت کنید و هر کسی که مشارکت کرد ما یک مینی بوس مثلاً برای ساعت ۸ می گذاریم میدان آزادی و آنها را می آوریم بازدید کنند این واقعاً ارزشمند است. که فرد چیزی را دریافت کند در ازای چیزی که می دهد.

سایت دونیت

حالا- چند تا ابزار را هم به شما معرفی می کنم. یک سری ابزار آمده در روی اینترنت توسط همین بچه های ایرانی داخل کشور که تمام این صحبت هایی را که من کردم را برای شما انجام می دهند. که چند تا را برای شما نام می برم. یکی سایت دونیت است که سعادت دارم بنیانگذار آن باشم که آدرس آن nate.com است. ما می آییم برای شما چه کار می کنیم شما پروژه خودتان را به ما معرفی می کنید و می آید سازمانتان را ثبت می کنید و عضو می شوید. و پروژه را معرفی می کنید. ما پروژه را تر و تمیز می کنیم با شما همراهی می کنیم تمام تجربیاتی را که داشتیم با شما در میان می گذاریم از شما محتوای لازم را می گیریم و همه چیز را آماده می کنیم و آن صفحه نهایی را برای شما درست می کنیم خودمان هم ترافیک را روی آن می فرستیم یعنی بازدید کننده را هم روی آن می آوریم و حمایت ها را برای شما جذب می کنیم. به شما هم به عنوان متولی هم یک پنل کاربری می دهیم شما میزان مشارکت ها را با انواع نمودارها و اطلاعات به صورت کامل می بینید. که چه کسی کی آمد و چه پرداختی کرد چه نظری گذاشت چه پاداشی انتخاب کرده و تمام این امکانات در اختیار شما است.

سایت مهربانه

غیر از دونیت که اکنون نمی خواهم تبلیغش کنم؛ رقیب های دیگری دارد. یکی از آنها سایت مهربانه است. طبیعتاً هر کدام از اینها شرایط و قدرت متفاوت دارند.

مهربانه هم برای شما همین کار را می کند. نیازی هم نیست که خود شما وب سایت داشته باشید. هر چند باز هم تکرار می کنم اینکه خودتان بتوانید این کار را انجام دهید مزایای بسیار بیشتری دارد. حداقل این است که به وب سایت هایی مثل دونیت و مهربانه کمیسیون پرداخت نمی کنید. چون مهربانه و دونیت از مبلغ تأمین شده کمیسیون دریافت می کنند به دلیل آن خدماتی که ارائه می دهند که البته کمیسیون آنها کمتر از آن حدی است که اگر خود شما بخواهید تأمین کنید مجبورید هزینه کنید. ولی به هر حال اگر خودتان راه اندازی کنید کاملاً رایگان می شود. و این سه وب سایت به نام های مهربانه، دونیت، فاندوران که ایرانی هستند و در ایران در این زمینه فعالیت می کنند و می توانند پروژه های شما را میزبانی کنند. می توانید بررسی کنید که هر کدام از آنها نرخ موفقیت آنها چقدر است. بهترین آنها را انتخاب کنید و با آن همکاری خودتان را شروع کنید.

ایجاد نمایندگی مجازی

یک بحث دیگر معرفی ابزار بسیار مفیدی است که واقعاً وقتی خودم این ابزار را دیدم با خودم گفتم چرا من این راه اندازی نکردم. در تلگرام، دفتر کار مجازی ایجاد می شود. که الآن اعضای کاربر استفاده از تلگرام در ایران چیزی در حدود ۵۰ میلیون نفر هستند و به شما یک دفتر مجازی می دهد آن هم به نام baaham.net. وقتی به این وب سایت بروید در آن ثبت نام کنید به شما یک ربات تلگرامی می دهد و آن را تنظیم می کنید و راهنما دارد. این ربات را برای هر کسی در تلگرام بفرستند و در هر گروهی می فرستید یک نماینده مؤسسه خیریه شما با تمام امکانات و اختیارات می رود در آن گروه.

چه اتفاقی می افتند؟ پروژه های شما را معرفی می کند. حمایت می کند و همه آن هم از طریق تلگرام کاربر شما جزء پرداخت وجه که باید درگاه بانکی باشد به هیچ روشی دیگر از تلگرام جدا نمی شود و این خوب است و برای افرادی هم که با اینترنت هم آشنایی ندارند و ابزار بسیار جذابی است. ربات خودتان را می توانید بسازید و اسم آن هم است دفتر مجازی سازمان های خیریه. و مشارکت ها را مستقیماً از دل تلگرام جذب کنیم و قابلیت دیگری هم که دارد گزارش های شما همان جایی می رود که پول ها را جذب کردید و آنجا گزارش هم می دهد شاید شما اصلاً نفهمید که این ربات پایش به کجا هم رسیده است و تا کجا رفته است.

اما در واقع شما به او می گویند این گزارش است خودش می رود آنجا که پول پیدا کرده گزارش هم پس می دهد و کار شما را هم بسیار راحت تر می کند. این سه ابزار بود که فقط یک سؤالی که مطرح می شود.

جذب مشارکت بین المللی

اگر بحث پرداخت بین المللی هم برایتان مهم است. و می خواهید حمایت ها را از خارج از کشور هم جذب کنید که من توصیه می کنم حتماً این کار را بکنید وب سایت دونیت و مهربانی که به هفده پول رایج دنیا می تواند مشارکت ها را برای شما جذب کند. مهربانه هم گویا چنین امکاناتی دارد. امسال ما خودمان خیلی روی آن تمرکز کردیم چون ما اینجا یک ریال داریم آنجا یک دلار آنها ۳۵۰۰ تومان ما است. خصوصاً ایرانی های مقیم خارج از کشور بسیار علاقه مند هستند که در پروژه های داخل کشور مشارکت کنند. و متأسفانه به غیر از راه اینترنت هیچ مسیر آسانی برای آنها وجود ندارد. و اینکه این سایت ها می توانند به شما کمک کنند. و خارج از ایران هم مشارکت ها جذب کنید.

پس از توضیحات فوق به سؤال های حاضران پاسخ گفت.

پرسش و پاسخ

مجری(۱): دیروز ما صحبت کردیم در مورد اینکه در کشورهای اروپایی خیلی از جوانان ورود کرده اند به حوزه های خیریه به خاطر خلاقیت ها و انرژی که دارند دریچه هایی را باز کردند که خیلی از خیریه ها که سنتی عمل می کردند خیلی موقع ها دنبال این کار نرفتند.

سنیسل: تمام این صحبت هایی که شد اینها یک مسیر جدید در کنار مسیرهای قدیمی است که همه داشته ایم. یعنی من جایگزینی را معرفی نکردم فقط یک مسیر جدید معرفی کردم که طبیعتاً کنار همه کانال های که داشتیم روش های سنتی این روش را هم اضافه کنیم طبیعتاً به نفع سازمان است.

مجری: درصدی که دونیت یا مهربانه برمی دارد چقدر است؟

سنیسل: خیلی نمی خواهم بحث تبلیغی بشود فکر می کنم مهربانه حدود ۵٪

ص: ۲۰۷

است و دونیت بین ۴ تا ۷٪ است بسته به موضوع پروژه است. هر چه پروژه شما تأثیرات اجتماعی بیشتری داشته باشد ما سعی می‌کنیم کمیسیون را کمتر کنیم که شما راحت تر بتوانید کار انجام دهید. ولی بین ۴ تا ۷ درصد است این توضیح را هم داخل پراتر بدهم که البته اکثر دوستان با این موضوع آشنا باشید. از نظر شرعی قانونی، تمام موارد پذیرفته شده است و استعمال انجام شده است. که سازمان های خیریه هم می‌توانند درصدی از مبلغ تأمین شده را برای هزینه های خودشان در صورت اطلاع حمایت کننده برداشت کنند. و این موضوع از لحاظ شرعی و قانونی مشکلی ندارد.

در گوگل هم سرچ کنید «خیریه با هم» آن را پیدا می‌کنید کارش هم این است که می‌آید برای شما یک ربات تلگرامی می‌سازد. و یک دفتر مجازی تلگرامی برای شما می‌سازد و آن را در اختیار شما می‌سازد و شما آن را در کانال و گروه های مختلف منتشر می‌کنید. خود این ربات می‌آید و شما را معرفی می‌کند و پروژه های در حال اجرا را به شما معرفی می‌کند که هر پروژه چقدر پول نیاز دارد و برای چه نیاز دارد و سازمان خیریه شما را معرفی می‌کند و لیستی از حامیان شما نشان می‌دهد. و جذب حمایت می‌کند یعنی هر کسی که بخواهد حمایت کند از طریق همان ربات می‌تواند انجام دهد. و به محض اینکه پولی به ربات واریز شد کمتر از ۲۴ ساعت در حساب بانکی می‌توانید دریافت کنید.

مجری: یک نکته خیلی کوچک را عرض می‌کنم خدمت دوستان، یکی از دلایلی که ما خواستیم این ۲۵ مرکزی که از شهرهای مختلف تشریف می‌آورده اند حتماً مدیران روابط عمومی آنها هم بیایند، توجه به همین موضوع بود. مسائلی که آقای سنسلس گفتند خیلی از مراکزی که دارند کار می‌کنند به عینه دیده اند. ما در مجموعه خودمان فردی روشندل به نام آقای مروّتی را گذاشتیم و دارد روی این حوزه کار می‌کند. یک مقداری دیدگاه های سنتی که در خیریه ها مدیرعامل ها و هیئت مدیره پولی بابت این مواضع نمی‌دهد و فقط می‌گویند جذب شود. نمی‌دانند که برای هر کاری باید یک مقداری هزینه کرد که آورده داشته باشیم. آن فردی که ما آنجا گذاشتیم از طریق اینترنت، از طریق پیگیری، از طریق تلفن فعالیت می‌کند. همین پروژه ساختمان بیش از صد میلیون توانسته گچ، سنگ، ماسه، سیمان، و ... را جذب کند. به ایشان من گفتم ۵٪ کل آورده ای که در طول سال داری به شما پرداخت می‌کنم به غیر از حقوق ثابتی که می‌گیری. و ایشان خیلی فراتر از آن چیزی که دارد دریافت می‌کند دارد خدمات می‌دهد. این روش ها

را باید در خیریه ها راه اندازی کرد. مراکز مختلف به نیروهای جوان باید میدان بدهند و حمایت کنند.

این انتظار کار داوطلبانه برای یک بخشی از کارها است. برای افرادی که زندگی و معیشت خودشان را دارند می گذارند و خود قرآن هم می گوید که یک درصدی بابت این هزینه ها باید تعیین بشود. دوستان این دیدگاه ها را داشته باشند چون آورده خواهد داشت شما وقتی در خیریه تان بتوانید ۵-۴ میلیارد در سال آورده داشته باشید. خوب آن آدمی را که دارد این کار را می کند اگر انگیزه مالی هم داشته باشد. مسلماً خیلی بیشتر تلاش خواهد کرد. و موضوع بعدی که در صحبت های آقای سنسبل بود و در کارگاهی که دیروز در خدمت دوستان گفتیم دوستانی که در فرانسه NGO داشتند به شدت روی موضوع روانشناسی اجتماعی و اتاق فکر کار می کنند هر موضوعی را چهار قسمت می کنند اول مشکل را تعریف می کنند سپس اجزاء آن را آنالیز می کنند بعد از آنالیز تست می کنند.

یعنی می بینند که این کار چقدر پاسخ می دهد سپس از توسعه آن استفاده می کنند. هر پروژه ای را می آیند تعریف می کنند. در اتاق فکرشان از همین چهار روش استفاده می کنند. و شروع به کار کردن می کنند.

خلاصه و ملاحظه

مباحث آقای سنسبل بچاری را می توان این گونه خلاصه و محوربندی کرد. ایشان ذیل دو سرفصل کلی بحث کرده و در فصل اول به ۳۱ موضوع و در سرفصل دوم به ۳۰ موضوع پرداخته و جمعاً به ۶۲ موضوع پرداخته است:

الف: حضور در فضای مجازی

دسترسی ۶۵ درصد مردم ایران به اینترنت

هزینه های بسیار نصب و نگهداری صندوق صدقات

عدم توجه جوانان به روش هایی قدیمی

جذابیت شیوه های مدرن

اولین تجارب شخصی و راه اندازی خیریه کوچک من

توجه اکثر مردم به خیریه هایی بزرگ مثل محک

توجه ۷۰ درصد مردم به خیریه های با فعالیت خاص

راه اندازی سایت دونیت برای کمک دهی به خیریه ها

رشد ۳۷ درصدی تجارت الکترونیک

کاهش هزینه های اینترنتی نسبت به شیوه سنتی

نمایش پویایی و برجستگی های سازمان

رقابت بین خیریه ها

استفاده از فرصت ها

بهره گیری از امکانات شبکه های اجتماعی

گروه به جای کانال: به دلیل تعامل و رابطه دو سویه

شیوه فعال سازی سایت اینترنتی

واکنش به اعلام ها و اقدام ها

پاسخ به اکانت ها و درخواست ها و پرسش ها

یادداشت نویسی درباره موضوعات مهم و حساس و اظهار نظر

ایجاد ارتباط و روابط دو سویه

صید رویدادها و رخدادهای ورود به آنها

ارتباط با افراد و سازمان ها

طبقه بندی افراد به هنرمندان، مذهبی ها، روزنامه نگاران و ارتباط با ما هر کدام بر اساس طرز فکر و سلیقه خودشان

اولویت سنجی در ارتباطات و اولویت دادن به گروه های سرشناس تر و مؤثرتر و مرجع

ضرورت رابطه با غیر مؤثرها به دلیل ایجاد رابطه با شخصیت های پیرامون آنها

ارتباط با افراد پر نفوذ (پر فالور)

نیاز به دستیار برای کمک در سایت و چک کردن اکانت ها و غیره

هزینه کردن برای ساختن سایت و گروه و غیره

استفاده از امکانات فری یا ارزان در اینترنت

راه اندازی پست های هفتگی در اینستاگرام

ب: روش ها جذب بودجه و چگونگی تأمین امکانات

اولویت به داشتن وب سایت و گروه شخصی

تبدیل تفکر به چند شعار فرهنگی

بیان مقاصد و دیدگاه ها از طریق جملات کلیدی

ممنوعیت مراجعه همیشگی به خیرین

مراجعه در شرایط ویژه به خیرین

ایجاد صفحه اینترنتی یا یک وب سایت اینترنتی جهت بیان نیازها و مراجعات

ص: ۲۱۰

کاربران و موافقت برای مشارکت

اقدام برای پای کاربر را گیر انداختن تا نتواند ترک کند

اقدام برای ایجاد شبکه به هم پیوسته کاربران (کاربران مثل خشت ها و حلقه های به هم متکی هستند و یکدیگر را به جلو هل می دهند)

ایجاد رابطه بُرد بُرد (سودآوری طرفینی)

پروژه سازی و جذب کاربران به عنوان عضو پروژه

جزئی نگری در هر پروژه و پرهیز از کلی گویی

تشکیل گروه تلگرامی

مقید نمودن پروژه به زمان

مقید به هزینه بودن

آمارگیری و همواره به شیوه سنجشی کار کردن (آمار سنجی)

ممنوعیت تبلیغ

ضرورت ترویج و معرفی پروژه

توجه به خاصیت **als** یا اجتماع کاربران در شبکه اجتماعی، معلولین نتوانسته اند از این خاصیت استفاده مطلوب داشته باشند.

ایجاد کمپین یا اصطلاحاً کمپین کردن یا حمایت توده وار و اجتماعی از یک هدف

ویروسی شدن یا **Virality**، یعنی فرد اول ویروس را دریافت کرده و در خودش تکثیر نموده و تبدیل به صدها ویروس کرده و به افراد دوم و سوم می دهد، آنها دریافت کرده و تکثیر و به افراد بیشتری می دهند بالاخره ویروس به سرعت منتقل و تکثیر شده و اجتماع را فرا می گیرد.

پرتال خبری یا همکاری رسانه ای، استفاده از ظرفیت ها و توانایی رسانه ای برای معرفی و جذب پشتیبان

ضرورت پیام های ساده و مختصر نه طولانی

لزوم وضوح و عدم ابهام در پیام ها

شفافیت

عینی سازی نتیجه مشارکت و ارسال برای مشارکت کنندگان، برای مثال ده ها کتابی که گویا شده و نابینایان با شنیدن آنها آگاه تر و داناتر می شوند در واقع به خاطر کمکی است که شما و امثال شما داشته اند.

عینی سازی از طریق تصاویر، عکس و فیلم و صدا

ص: ۲۱۱

گزارش و پاسخگویی به مردم

پاداش مادی و معنوی

سایت دونیت

سایت مهربانه

ایجاد نمایندگی مجازی

سایت با هم

ربات تلگرامی

جذب مشارکت بین المللی

اختصاص بخشی از درآمد به مخارج پروژه

لازم به یادآوری است مباحث آقای سنيسل درباره موضوعات فنی اینترنتی، سایت سازی بر اساس نیازهای مراکز نیکوکاری است. اما ایشان وارد مباحث مهم دیگر مثل محتوای سایت ها، ویژگی های فرهنگی بومی ایرانی، برنامه ریزی و دیگر مباحث این چنینی نشده است.

ص: ۲۱۲

این مقاله در اصل سخنرانی آقای محمد نوری در نشست چهارم سماوات در تهران بود. البته چون پانزده دقیقه وقت داشت فقط بخشی از مقاله را مطرح کرد و اکنون متن کامل مقاله تقدیم می گردد.

دهه هفتاد شمسی وقتی کامپیوتر به بازار ایران آمد و بعد از آن مرکزی در قم دایر شده بود که برای خط اینترنت ثبت نام می کرد و پس از تحقیق، یک خط در اختیار می گذاشت آن هم با شرایط و تعهدات ویژه، با آمدن اینها بعضی در سخنرانی ها می گفتند به همه چیز دست یافتیم و بر همه علوم و همه کتابخانه ها و همه نشریات مسلط شدیم و خلاصه در سعادت و خوشبختی بر روی ما ایرانیان گشوده شده است.

اما بعداً فهمیدم این گونه ادعاها و تلقی ها با واقعیت ها فاصله زیاد دارد و اینها فقط وسایلی هستند که مثل دیگر وسایل دنیای مدرن نیاز به تفکر، اندیشه و بسیار از امور دیگر دارد تا بتوان از آنها استفاده مطلوب نمود.

امروز آقای سننسل سخنان و نکات بسیار خوب و سودمندی گفتند ولی فکر نکنید اگر سایت یا گروه تلگرامی با همه لوازمی که ایشان گفتند، داشته باشیم مراکز خیریه گلستان خواهد شد و این ابزارآلات مدرن که داشتن آنها ضرورت دارد مساوی با خیریه با درآمد و مخارج مطلوب نیست.

در غرب و کشورهای اروپایی ابزارها مثل کامپیوتر و اینترنت همپای رشد علم و گسترش فرهنگ ارتقا و رشد یافت و این دو در تعامل با هم، یکدیگر را پشتیبانی کردند و موجب خلق تمدن و مدنیت کنونی گردید.

سال ۱۳۷۰ در سفری در اروپا بودیم، جوان بودیم و به دنبال پاسخ این پرسش بودم که در موضوعاتی مثل آسیب های اجتماعی، معلولیت، تأمین اجتماعی چه غربی ها موفق بوده اند و ما در شرق مشکلات عدیده داریم. استادی که در حوزه علمیه ایران هم تحصیل کرده بود و الآن هم از استادان خوشنام در چند دانشگاه است، در پاسخ این پرسش گفت: اسلام با دعوت به تفکر و وادار کردن مردم به اندیشیدن مفاهمه و عقلانیت در سده هفتم میلادی از مردم عقب مانده این

سرزمین، دانشمندان فکور و خلاق و پس از آن تمدن بزرگی را ساخت و پرداخت. در غرب هم رنسانس، راه های جدیدی برای اندیشه، خلاقیت فکری و عقلانیت پیش پای مردم اروپا نهاد و از این مردم پر از مشکلات، مدنیت و تمدن مدرن امروزی را به وجود آورد. در ایران امروزی هم چاره نداریم جز اینکه مردم به سوی تفکر و دانش، فهم و عقلانیت سوق داده شوند، شاخص های فرهنگ و دانش رشد کند، محصولات علمی و فرهنگی افزایش یابد، دانشگاه ها، مدارس، تحقیقات، مراکز پژوهشی، بانک های اطلاعات، نشریات، ناشران، کتابخانه ها، کودکان ها، و خلاصه هر آنچه به رشد دانش و علم و فکر کمک می کند، افزایش پیدا کند، پس از این می توان امیدوار بود که تمدن و سعادت ایران نزدیک است و اگر نه هر مقدار کارهای دیگر انجام دهیم ولو به ظاهر تمدن ساز باشد، راه انحرافی و به بیراهه است.

همان زمان با ایشان مشورت کردم و گفتم اگر شما جای من بودید برای معلولین ایران چه کار می کردید ایشان گفت ضروری ترین اقدام و زیربنایی ترین پروژه برای معلولین، راه اندازی تحقیقات نو و مورد نیاز و درباره موضوعات اساسی این جامعه است.

از این رو به فکر افتادم دانشنامه ناشنوایان را تألیف کنم و بالاخره انجام و منتشر شد و پس از آن همواره این خط را رها نکرده و در این مسیر بوده ام.

مشکلات و چالش ها

امور فرهنگی و علمی درباره مسائل ویژه معلولان، فعالیتی دشوار است. به همین دلیل بسیاری از افراد به محض آمدن و مشاهده مشکلات، عرصه را ترک کرده و به سراغ کارهای دیگر می روند، چرا؟

زیرا پروژه های علمی زود و سریع نتیجه نمی دهد؛ درخت گونه نه بوته است. بوته چند ماه پس از کاشته شدن، میوه و ثمر می دهد. مثلاً بوته گوجه یا بادمجان حدود چهار ماه پس از کاشتن، ثمره های آن پیدا می شود. اما درخت بادام یا درخت هلو، چند سالی باید بگذرد تا آماده میوه دادن گردد.

اما درخت تداوم دار و ریشه دار و ثابت است و چندین سال میوه می دهد اما بوته چند ماه بعد می میرد و از بین می رود.

۲- درآمد مالی پروژه های علمی بسیار کمتر از دیگر پروژه ها است. پژوهشگران

به ویژه در ایران پشتیبان و حمایت کننده قانونی ندارند و در قانون مواردی به دفاع از آنها نیامده است. به دلیل علاقه حدود چهل سال است پژوهشگر هستم و اصلاً در آموزش نرفتم و همیشه در پژوهش ماندم پس از چهل سال و کار مدام و تألیف صدها مقاله و ده ها کتاب، غیر از یک خانه ارزان قیمت و یک ماشین ارزان هیچ سرمایه دیگری ندارم. ولی همشاگردان که به آموزش رفته اند یا در جاهای دیگر به ویژه پست های قضایی رفته اند حداقل چند میلیارد تومان اموال دارند.

۳- سختی و مشقت های کارهای علمی و پژوهشی بسیار بیشتر از دیگر امور است.

۴- فقدان منابع و آرشیو و کتابخانه های جامع مشکل دیگر است.

همه این مشکلات در معلولین مضاعف می شود و عدم حمایت در موضوعات ویژه معلولان هم چشمگیرتر است. از این رو فرهنگ سازی و افزایش شاخص های علمی در جامعه معلولین کاری بس دشوار است.

اولویت ها و نیازها

جامعه معلولین نیاز مبرم به فرهنگ سازی، کتاب، نشریه و دیگر پروژه ها و محصولات علمی دارد. زیرا اولویت ها و نیازها در این زمینه فراوان تر است.

معلولین سرمایه هر کشور و جامعه محسوب می شوند. کشورهایی مثل آلمان و فرانسه بعد از جنگ های جهانی به معلولین به عنوان انسان های سربار و مصرف کننده نگاه نکردند بلکه به عنوان انسان هایی با استعداد های خاص و دارای توانایی هایی که انسان های عادی ندارند، به آنها پرداختند، برای آنها برنامه ریزی کردند و توانستند ظرف دو دهه، آنها را به انسان های پرتوان، مدیر، مدیر و دارای تخصص تبدیل کنند. به طوری که نه تنها مشکلات جامعه معلولین مرتفع شد بلکه معلولین در رفع بسیاری از مشکلات جامعه مشارکت پیدا کردند. شرکت زیمنس که توسط معلولین اداره می گردد یک نمونه کوچک از تدبیرهای معلولین در آلمان است.

سران و رهبران مسیحیت با آموزش معلولین، آنان را در امور مذهبی و تبلیغ دینی فعال ساختند. از این رو به عنوان انسان های مؤثر در این فرهنگ شده اند. مهم تر از همه این ها، تجربه رسول خدا، حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم و جامعه مدنی در صدر اسلام است. رسول خدا با سپردن کارهای مهم به معلولین و توجیه آنها و احترام به آنها، توانست معلولین را به سرمایه های فعال اجتماعی تبدیل کند. به طوری که در علوم قرآن، علوم حدیث و در همه علوم، مشارکت فعال داشته و آثار

ماندگاری خلق کرده اند. به طوری که نابینایان مسلمان در سده ۵ و ۶ قمری خط بریل را نه تنها کشف بلکه اجرا کردند و متون را با این خط می نوشتند و می خواندند.

متأسفانه مدیران جهان اسلام و ایران این تجربه ها را جدی نگرفتند و برنامه جامع برای این قشر تدبیر نشد؛ اگر کاری هم انجام شده، در حدّ امور روزمره و جزئی بوده است. طرحی آماده شده که با اجرای آن می توان نیازهای اولیه را تأمین کرد و بستر لازم را برای تدوین طرح جامع به وجود آورد.

تشتت دیدگاه ها: نخبگان معلولین متأسفانه در باب راه کار کلان و استراتژی حل مشکلات معلولین نگاه و تز واحد ندارند و آراء آنان به جای تقرب و تقارب، تباعد و تخالف دارد.

برخی معتقدند باید نخست قانون معلولین درست شود، سپس به دیگر امور پرداخت و برخی معتقدند نخست باید به معیشت و امور اقتصادی و اشتغال آنها پرداخت و سکوی حرکت اینان در این نکته است و برخی نظر سومی ابراز کرده اند و معتقدند نخست باید فرهنگ سازی کرد و با ساخته شدن روح و ذهن جامعه، مدیران دولتی و معلولین، زمینه های حرکت پدید می آید.

بعضی دولت را مهم ترین عامل در حلّ مشکلات می دانند؛ بر عکس بعضی حضور دولت را مخرب دانسته و می گویند دولت نباید در امور معلولین دخالت کند و کار باید توسط خودشان گره گشایی گردد. دولت فقط باید تأمین بودجه کند. برخی افتراق معلولین و عادی ها را اجتناب معلولین و عادی ها را اجتناب ناپذیر و بعضی معتقدند چنین افتراقی از اساس درست نیست و باید به جامعه ای فکر کرد که همه قشرها در کنار هم تلاش کنند و جداسازی ها درست نیست.

متأسفانه هیچ گاه معلولان و مسئولان و مردم عادی یعنی سه قطب این پروژه نتوانسته اند شفاف و رو در رو به گفت و گو پردازند، یکدیگر را نقد کنند و از این طریق دیدگاه های آنها به هم نزدیک شود. به طوری که اگر وضع همین جور پیش برود در آینده با اختلاف مهلک روبرو هستیم و تا زود است باید تدبیری شود و جلسات دیالوگ بین خبرگان و نخبگان برگزار گردد.

اصول و ضوابط

برای راه اندازی گفت و گوها و شروع یک طرح مورد توافق، ابتدا اصولی که همه قبول دارند مطرح می شود. این اصول عبارت اند از:

۱- معلولین ایران را بدون توجه به معلولین جهان نمی توان در نظر گرفت و برای

آنها تدبیر و برنامه ریزی داشت. زیرا در جهان امروز، هر کشور ایزوله نیست بلکه بخشی از کل است. تعاملات فرهنگی و علمی؛ داد و ستدهای تجاری و همکاری های اقتصادی در رفع مشکلات یک کشور بسیار مؤثر است. بسیاری از مسائل معلولین ایران حتی عصا، ویلچر، امور پزشکی آنها مرتبط به پروژه هایی است که در دیگر کشورها در جریان است. اشتغال معلول هنرمند ایرانی با فلان موزه در اروپا یا ورزش معلول ورزشکار ایرانی با فلان تیم ورزشی در شرق دور مرتبط است. از این رو در برنامه ریزی ها باید معلولین ایران را منزوی و بریده از سایر معلولین و زمینه ها در جهان نکرد، بلکه همواره او را در کنار زمینه های مرتبط به او قرار داد.

۲- معلولین باید خود در پی امور خود باشند، نه اینکه کنار نشسته فکر کنند کسانی یا مدیرانی از دولت یا از جامعه مدنی مسئول و متصدی امور آنها است. خود کفایی و تکیه نکردن به دولت یا به تشکل ها یا به نهادهای خیریه ای یک اصل مهم است. متأسفانه دولت همواره به معلولین القاء کرده که شما نمی توانید و امور خود را به ما بسپارید. برعکس باید به آنها گفت شما می توانید و باید مستقل و روی پای خود بایستید، فکر کنید، تدبیر داشته باشید، برنامه ریزی کنید و حتی مسئولین دولتی را هم بی نصیب نگذارید.

۳- دولت و مردم فقط برای معلولین زمینه های فعالیت را ایجاد کنند، مناسب سازی و بستر سازی به معنای اعم کار دولت و مردم است.

۴- اولویت دارترین و مهم ترین پروژه ای که می تواند زمینه ساز و بستر ساز برای معلولین باشد، اطلاعات به روز و مؤثر به آنان دادن به روش همیشگی و پیوسته است.

در روایات معصومین علیهم السلام هست که به فرد بیکار به جای پول دادن (صدقه)، ابزار کار بدهید. مثلاً بیل بدهید تا زمین را شخم بزند و زراعت کند و حداقل خوراک خود را تهیه کند. این دستور و توصیه مربوط به گذشته است، اگر معصومین علیهم السلام امروز بودند می فرمودند به جای صدقه به آنها اطلاعات بدهید. معلول ورزشکار ولی بیکار، در جریان اخبار متوجه می شود فلان تیم ورزشی او را می خواهد، با یک تماس جذب می شود. فلان معلول نقاش ولی بیکار می شنود، فلان نمایشگاه یا موزه برای چند تابلو به او نیاز دارد، تماس می گیرد و جذب کار می شود. فلان معلول در خانه بیکار نشسته، در شبکه جهانی یا از طریق موبایلش متوجه می شود فلان مؤسسه ۶ ماه آموزش هنرپیشگی می دهد و سپس جذب می کند. ده ها و صدها معلول در زمینه های مختلف از طریق اطلاع رسانی،

در بستر مورد علاقه خود قرار می گیرند.

بنابراین نخستین گام ایجاد سامانه های اطلاع رسانی است. در خط مشی حاضر اصلی ترین و محوری ترین اولویت ایجاد این سامانه ها دانسته شده است زیرا اگر این زمینه فراهم شود اکثر مشکلات مرتفع خواهد شد.

۵- دولت می تواند با اندک بودجه سامانه های اطلاعاتی را برای معلولین راه اندازی کند و خودش هم نظارت نماید. هر جا انحراف و کژی دید، جلوی آن را بگیرد.

۶- برخی بی جهت نگرانی و دلواپسی دارند و فکر می کنند اگر شبکه های موبایلی یا اینترنتی برای معلولین راه اندازی شود، آنها منحرف می شوند. البته شیطان در کمین است و باید همیشه موعظه و تذکار داشت و با جزوه، کتاب، نشریه و غیره به معلولین گفت این سامانه ها جهت پیشرفت است و تلاش کنید استفاده بهینه از آنها داشته باشید. البته اگر ما برای آنها ایجاد نکنیم، دیگران ایجاد می کنند و معلولین خواهی نخواهی به سراغ آن می روند. پس چه بهتر خودمان ایجاد کرده و دولت هم نظارت کند.

این شش اصل را به عنوان پایه همه امور بعدی تلقی می کنیم و تصویب می نمایم.

اقدامات ضروری و پایه

جهت سامان دهی به امور معلولین نخست لازم است محورهای اساسی و اولویت دار شناسایی شود؛ آنگاه اطلاعات درباره هر یک از این سرفصل ها گردآوری می شود. این محورها اساس و زیرساخت فرهنگ و جامعه معلولین است. کارشناسی این سرفصل ها به اصلاح زیر بناهای امور معلولین و سامان دهی آنها می انجامد. این سرفصل ها عبارت اند از:

۱. بانک اطلاعات

۲. قرآن و عترت

۳. دایره المعارف نگاری

۴. کتب پژوهشی و مرجع

۵. شخصیت شناسی معلولین

۶. شعر و ادبیات

۷. نشریات

۸. جشنواره ها

۹. شبکه موبایلی و سایت های اینترنتی

۱۰. کتابخانه

۱۱. موزه

۱۲. فیلم

۱۳. پایان نامه

۱۴. فرهنگ مکتوب

۱۵. حقوق و قانون

۱۶. فرهنگ شفاهی

۱۷. آداب و رسوم

این هفده سرفصل ارکان و زیربنایی فرهنگ و جامعه معلولان را تشکیل می دهد و با اصلاح آن ها جامعه و فرهنگ معلولین اصلاح خواهد شد. اما در این طرح، هر یک از این هجده عنوان، شناسایی و کارکرد آنها بررسی خواهد شد.

بانک اطلاعات معلولین ایران، مرکزی است که به گردآوری اطلاعات، جمع و سازمان دهی و تنظیم اطلاعات، ذخیره سازی اطلاعات و بالاخره سرویس دهی اطلاعات می پردازد.

این اطلاعات شامل شخصیت ها، کتب و منابع علمی، مراکز و نهادها، رخدادهای، سایت ها و نرم افزارها می شود.

* در موضوع شخصیت ها در مجموع چهار نوع اطلاعات در این بانک وجود دارد. هر یک از این چهار گروه معرفی می شوند:

شخصیت ها شامل ۱- معلولین که به نحوی نخبه و فرهیخته هستند یا برتری دارند ۲- کسانی که درباره معلولین خدمات علمی داشته و دارند مثل پژوهشگرانی که کتاب و مقاله درباره معلولین نوشته اند ۳- کسانی که خدمات مالی و اقتصادی داشته اند؛ مثلاً مکانی را وقف آنان کرده اند ۴- مسئولین و مدیرانی که گام های بلند و اقداماتی انجام داده اند. همه اینها در این بانک معرفی می شوند.

* کتب و منابع علمی شامل کتاب های منتشر شده، نشریات، پایان نامه ها و مقالات در این بانک جایگاه ویژه دارند. منظور از کتب و منابع علمی آثار درباره معلولین و معلولیت و آثاری که خود معلولین تألیف یا مثل مجلات مدیریت کرده اند، می باشد. برای نمونه کتاب نکت الهمیان و نکت العمیان از صفدی یا الشعور بالعمور از صفدی در این بانک معرفی می شوند.

این آثار درباره روشندان است. آثار دکتر حسن رضایی یا آثار دکتر محمد خزائی را هم معرفی می کنیم.

ص: ۲۱۹

کتاب بریل و کتاب گویا هم در همین جا معرفی می شود.

* مراکز و نهادهای آموزشی، خدماتی و پژوهشی که متعلق به معلولین است مثل کانون توانای قزوین، انجمن برنا، مؤسسه علمی و آفرینش های هنری معلولان، دفتر فرهنگ معلولین و ده ها مرکز و نهاد دیگر معرفی می شود.

* رخدادهای مثل همایش ها، مراسم تقدیر از معلولین، مراسم کتاب برتر معلولین و دیگر مراسم اینگونه ای در این بانک معرفی می شوند.

* سایت ها و نرم افزارهایی درباره معلولین یا آثار الکترونیکی که معلولین مبتکر آن بوده اند در بانک معرفی می شوند.

در مجموع اطلاعات این پنج نوع و گروه در بانک بایگانی و ذخیره و پردازش می شوند.

ضرورت و هدف: تمامی کارشناسان اذعان دارند که ریشه ای ترین معضل و مشکل معلولین فرهنگ سازی است. جامعه و مسئولین شناخت درستی از معلولین ندارند؛ خود معلولین شناخت آنها از یکدیگر ضعیف است و تعامل اندکی باهم دارند؛ پژوهشگران به دلیل نشناختن و نداشتن منبع به موضوعات ویژه معلولان نمی پردازند و ...

همه موارد فوق را می توان با تشکیل بانک اطلاعات معلولین رفع و رجوع کرد و کلید حل بسیاری از مشکلات معلولین در بانک اطلاعات است.

از این رو هدف از تأسیس این بانک این است که اطلاعات مورد نیاز مسئولین و مدیران در اختیارشان قرار گیرد تا در مرحله تصمیم سازی درست تصمیم گرفته و درست اقدام کنند.

هدف از این بانک این است که اطلاعات صحیح در اختیار جامعه قرار دهد تا بداند با معلولین چه تعاملی داشته و چگونه رفتار کند. و بالاخره هدف این بانک توجه به معلولین است تا ارتباطات اجتماعی مناسب و روابط فرهنگی درخور شأن آنها شکل بگیرد.

نقش بانک اطلاعات در حل مشکلات: اکثر کارشناسان معضل اصلی معلولین را اشتغال می دانند و بیکاری را در رأس همه آفت ها معرفی می کنند. اما اشتغال تا اندازه زیاد از طریق بانک زدوده می شود. زیرا معلولین توانا و هنرمند و نویسنده و خلاق به جهان معرفی می شوند. مراکز کاریابی و کارخانجات، تیم های ورزشی، مراکز آموزشی و غیره از طریق بانک، معلولین مورد نیاز و متناسب یا اقتضاتشان را شناسایی و دعوت به کار می کنند. لذا سالم ترین و طبیعی ترین

شیوه اشتغال از این طریق اجرایی می گردد.

خلاصه اینکه بانک اطلاعات زیربنایی جامعه معلولین است و لازم است اطلاعات لازم در این زمینه جمع آوری و کارکردهای آن به دست آید.

دائرة المعارف نگاری: دائرة المعارف و دانشنامه ها نقش زیربنایی و مهم در گردش اطلاعات و فرهنگ سازی دارند و بخشی از مشکلات معلولین به دلیل نداشتن دائرة المعارف های به روز است. قبلاً یک دائرة المعارف به نام «دانشنامه ناشنویان(دانا)» در سه جلد به مدیریت محمد نوری در سال ۱۳۸۸ منتشر شد. دائرة المعارف نابینایی و نابینایان نیز نزدیک به اتمام است ولی ویرایش و کارهای دیگر آن مانده است.

لازم است با تحقیقات نظری و میدانی نقش این سامانه را در سازندگی جامعه و فرهنگ به دست آید. و روش های استفاده از این مقوله بررسی شود.

کتاب پژوهشی و مرجع

آمار چاپ و نشر کتاب و مقاله و حتی آمار تألیف پایان نامه در امور معلولین اندک و غیر مطلوب است. یک دلیل آن فقدان منابع است. وقتی پژوهشگران و مؤلفین و دانشجویان منبع نداشته باشند، موضوع را عوض کرده و به سراغ موضوعاتی می روند که منابع زیادتر و در دسترس تر باشد. در مورد موضوعات ویژه معلولان هم باید منابع به ویژه منابع رفرنس و مرجع را گسترش داد.

دیگر طرح ها

در آینده لازم است همه امور اجتماعی و فرهنگی در کنار هم مدبرانه اداره شود. اینجا به برخی طرح های مهم اشاره می شود.

شخصیت شناسی معلولین حی: برای گسترش ارتباطات و تعاملات معلولین در سطح ملی، در سطح منطقه ای و در سطح جهانی شخصیت های معلول شناسایی و آثاری درباره آنها تدوین و عرضه شود. این آثار نقش هایی مثل الگوسازی ایفا می کنند.

ادبیات و شعر: لازم است اشعار معلولین در چند مجموعه گردآوری شود. از این طریق می توان به توانایی آنها پی برد. شناسایی این بخش از فرهنگ معلولین گویای نکات فراوان است.

نشریات: متأسفانه معلولین رشد کافی در نشریه و روزنامه نگاری نداشته اند چون بسترهای کافی وجود نداشته است. برای ایجاد بسترهای لازم کارهای زیر ضروری است. نشریات معلولین در ۱۵۰ سال اخیر در ایران، منطقه و جهان شناسایی و شناسنامه نگاری می شوند. تدوین شناسنامه نشریات ویژه معلولان.

جشنواره ها: برگزاری جشنواره ها و همایش ها در ارتقای فرهنگ و دانش معلولین مؤثر است. لازم است اطلاعات همایش های گذشته به دست آید و کارکرد همایش ها هم بررسی شود.

شبکه موبایل و شبکه اینترنتی: لازم است برای ناشنوایان و نابینایان و حرکتی ها شبکه هایی با اعضای متناسب راه اندازی گردد. اما بیش از هر کاری باید این سامانه ها شناسایی و بررسی گردد.

موزه و کتابخانه معلولین: موزه در معرفی توانمندی ها اهمیت دارد و راه اندازی موزه های معلولین در هر استان و راه اندازی موزه مرکزی معلولین در تهران یک ضرورت است. نیز تقویت کتابخانه های معلولین در شهرها و حتی روستاها ضروری است. در قم به عنوان پایلوت انجام شود.

فیلم: اهتمام به فیلم های معلولین، مهم است. دفتر فرهنگ معلولین با اجرای پروژه ای فیلم های معلولین را شناسایی و جلد اول آن را در کتابی با عنوان «راهنمای فیلم معلولیت، فیلم های فارسی» منتشر کرده است.

پایان نامه: هزاران پایان نامه هر سال در ایران تألیف می شود ولی عناوین درباره معلولین و موضوعات ویژه معلولان بسیار اندک است. جهت تشویق استادان و دانشجویان برای تألیف پایان نامه لازم است تدابیری اندیشیده شود:

هر پایان نامه مشتمل بر تجارب چند کارشناس است و لازم است درباره این بُعد از جامعه و فرهنگ معلولین تحقیق جامع انجام پذیرد.

دیگر ابعاد مهم مثل حقوق و قانون، آداب و رسوم هم نیاز به کاوش های نظری و میدانی و استفاده از آنها در زمینه های مورد نیاز یک ضرورت است.

نتیجه گیری: بالاخره با مطالعه روی این محورها و یافتن راه و روش درست بهره برداری و استفاده از آنها می توان امور روئینایی مثل اشتغال، اخلاقیات، مناسب سازی، ازدواج را سامان دهی کرد. طرح پایه یا طرح مقدمات گردآوری اطلاعات درباره این موارد و انجام مطالعات زیربنایی لازم است اینها را تبدیل به راه کار نمود.

در جهان امروز ثابت شده هر کشوری معادن و ذخایر بیشتر دارد ثروتمندتر نیست بلکه هر کشوری اطلاعات، مغزهای متفکر، گروه‌های نخبه بیشتر دارد ثروتمندتر است. کشورهای آفریقایی مملو از معادن طلا و دیگر فلزات قیمتی است ولی بدبخت‌ترین و فقیرترین هستند. در جوامع کوچک هم همین طور است و حتی خانواده‌ها هم گاه هزاران متر زمین و ثروت‌های بسیار دارند ولی دانش و عقل بهره‌وری و استفاده از آنها را ندارند، از این رو فقیر و بدبخت زندگی می‌کنند. خانواده‌هایی هستند که با حقوق معمولی کارمندی بهترین زندگی‌ها را دارند. در مورد معلولین هم اگر تعقل، عقلانیت، دانش، معلومات، کتابخانه، بانک اطلاعات، کتاب و کتابخوانی، تولید محصولات فرهنگی داشته باشد، همه چیز دارند و رفاه و معیشت آنها قطعی است ولی اگر بهترین حقوق‌ها را دریافت کنند و دارای ساختمان‌های بسیار و دیگر اموال باشند ولی دانش مرفه زیستن و عقلانیت درست زندگی کردن را نداشته باشند قطعاً جامعه خوبی نخواهند داشت.

این بخش در صدد است اهمیت و تأثیر کتاب در سرنوشت انسان، در رفاه و سعادت معلولین نشان دهد و توانمندسازی از طریق کتاب و به وسیله کتاب را توجیه نماید.

البته تجزیه و تحلیل نظریه توانمندسازی مبتنی بر فرهنگ که در مقابل توانمندسازی یا توانبخشی مبتنی بر جامعه قرار دارد جدیدترین نظریه‌ای است که در کتاب دیگری به تفصیل تبیین خواهد شد.

در فرهنگ ایرانی و اسلامی نکته‌هایی مثل «توانا بود هر که دانا بود»؛ «ز دانش دل پیر برنا بود» فراوان به چشم می‌خورد که توانمندی را با دانایی پیوند داده و آسیب‌ها را با فرهنگ و دانش، برنا و درمان ساخته است.

تفکر تا راه حل عملی

بعضی می‌پرسند معلولین بیش از هر چیز نیاز به امکانات اقتصادی و رفاهی دارند، کتاب به چه درد آنها می‌خورد؟ در پاسخ کارشناسان امور معلولین گفته‌اند امور رفاهی و معیشتی معلولان مهم است ولی با توجه به اینکه رفاه، اشتغال و معیشت پایدار وقتی به وجود می‌آید که تفکر صحیح و کارشناسانه در این زمینه وجود داشته باشد.

اگر اندیشه و نظریه درست در موضوعات رفاه و اقتصاد معلولین وجود نداشته باشد، هر اقدام و هر کاری در این زمینه موجب بدتر شدن اوضاع می گردد.

اما تفکر صحیح و کارشناسی درست و راه کارهای علمی از کجا می آیند؟

اینها فقط از طریق گسترش دانش با افزایش محصولات فرهنگی و رونق چرخه های علمی در جامعه به دست می آیند. و کتاب نقش زیربنایی در این عرصه را دارد.

تا کنون کتاب های اندکی درباره اشتغال معلولین در ایران منتشر شده است. کمبود کتاب در باب اشتغال نشانگر این نکات است:

- هنوز متفکران پژوهشگران و نویسندگان به تفکر درست و علمی در این زمینه دست نیافته اند.

- هنوز راه حل برای اجرا و عمل وجود ندارد

- دانشجویان در نگارش تحقیق و پایان نامه در این زمینه منبع ندارند.

- گزارش نگاران جراید و دیگر اصحاب رسانه برای درج مطلبی در این زمینه، مأخذ ندارند.

نتیجه عینی و عملی همه مطالب فوق این خواهد شد که معلولین از نظر اشتغال و مشاغل درآمدزا و کسب و کار، همچنین رفاه و معیشت مشکل دارند.

حل مشکلات در این است که نخبگان و کارشناسان دست به کار شوند مطالعه داشته باشند و با تأمل و تفکر به تجزیه و تحلیل شرایط، روش رفع موانع و شیوه ایجاد مشاغل درآمدزا پردازند. نتایج این تحقیقات به دست مسئولین برود و مطالب علمی را تبدیل به راه کارهای عملی نمایند. و با اجرا شدن این راه کارها به تدریج اشتغال و اقتصاد رونق یافته و معیشت آنان بهتر گردد.

زیربنا بودن کتاب

در همه جوامع و فرهنگ ها هنوز جایگاه کتاب به عنوان زیربنای همه حلقه های فرهنگ جامعه مسلم و محرز است. با پیدایش کامپیوتر عده ای فکر کردند، جایگزینی برای کتاب پیدا شده ولی پس از چند سال متوجه شدند کامپیوتر صرفاً یک ابزاری است که نیاز به محتوا دارد و محتوای آن توسط پژوهشگران متفکر و خلاق و نویسندگان تأمین می گردد.

در چشم انداز آینده لازم است توجه و اهتمام بیشتر به کتاب داشته باشیم و جایگاه رفیع تری برای کتاب در نظر بگیریم. این فصل به برخی آمار و ارقام ها می پردازد. نیز کمیت و کیفیت را مورد مطالعه قرار داده و تأملاتی در این باره دارد.

فرهنگ مثل زیست دارای سیستم و حلقه های به هم پیوسته و وابسته است. روزنامه نگاری، فیلم سازی و هنر، اینترنت و سایت ها، شبکه های موبایلی، چاپ و نشر و پایان نامه نگاری برخی از حلقه های مهم فرهنگ را تشکیل می دهند.

اما از نظر تغذیه و داد و ستد همه اینها درون مایه و محتوای فکری خود را از کتاب می گیرند. یعنی انسان یافته ها و افکار خود را معمولاً به کتاب می ریزد و در کتاب ثبت می کند و کتاب در واقع بخش فکری انسان است. سپس دیگر حلقه ها با اخذ از کتاب یا بر پایه دیدگاه هایی که در کتاب آمده خود را می سازند و تغذیه می شوند.

به عنوان نمونه مدیر یک سایت اینترنتی، مطالب را از روزنامه می گیرد و روزنامه در نهایت از کتاب تغذیه شده است. یا مجری تلویزیون یا مجری رادیو مطالبی که در یک برنامه ارائه می کند، یعنی مطالبی که به نام تکس نوشته می شود، این مطالب را از کتاب اخذ می کند و با دستکاری، برای عرضه در تلویزیون یا رادیو آماده می کند.

هر حلقه ای از فرهنگ را در نظر بگیریم با واسطه یا بدون واسطه درون مایه و تغذیه خود را از کتاب اخذ کرده است. از این رو کتاب جایگاه و نقش مهم و زیربنایی در همه فرهنگ ها بر عهده دارد. فرهنگ های کلان مثل فرهنگ یک کشور یا خرد مثل فرهنگ یک قشر چون معلولین لزوماً باید این زیربنا را تقویت کرده و توسعه دهند تا بتوانند از این طریق دیگر حلقه های فرهنگی را سامان دهی و کارآمد نمایند.

وضعیت کنونی و وضعیت مطلوب

خبرگزاری آنا (خبرگزاری دانشگاه آزاد اسلامی) در ۱۶ تیرماه ۹۴ مقاله و آمار و ارقامی در مورد کتاب زیر عنوان «مقایسه شمارگان کتاب در ایران و کشورهای توسعه یافته» منتشر کرد که بسیار تکان دهنده است. خلاصه این مقاله که روی سایت آنا آمده چنین است:

در سال ۱۳۹۳ در ایران برای هر ایرانی ۹/۱ کتاب منتشر شده است، در حالی که این رقم در کشورهای پیشرفته و حتی کشورهای در حال پیشرفت بسیار زیادتر است.

در آمریکا ۴۰ عنوان کتاب، هر سال برای هر نفر منتشر می شود؛ یعنی ۲۱ برابر ایران در ۱۳۹۳ است.

اما آمار کتب درباره موضوعات ویژه معلولان و معلولان در ایران، حدود ۶۰۰

عنوان کتاب است. یعنی از سال ۱۳۳۶ که اولین کتاب ویژه معلولان منتشر شد تا مهرماه ۱۳۹۵ یعنی طی ۵۹ سال ۶۰۰ کتاب در ایران درباره معلولان شناسایی شده است. یعنی هر سال ۱۶/۱۰ کتاب در ایران (منظور همه شهرها) درباره موضوعات ویژه معلولان منتشر شده است.

نیز سازمان بهزیستی و ادارات بهزیستی در استان ها و شهرها و نیز دانشگاه علوم بهزیستی از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۹۵ یعنی طی ۳۵ سال جمعاً ۶۴ کتاب درباره موضوعات مختلف بهزیستی و از جمله معلولیت منتشر کرده است. یعنی هر سال ۸/۱ کتاب منتشر کرده اند.

اما دفتر فرهنگ معلولین از ۱۳۹۰ (افتتاح) تا ۱۳۹۵ یعنی طی پنج سال ۶۹ اثر منتشر کرده است. یعنی هر سال ۸/۱۳ منتشر کرده است. در مقایسه با سازمان بهزیستی ۱۲ برابر بیشتر منتشر کرده است. البته امکانات دفتر با سازمان به هیچ وجه قابل مقایسه نیست. نکته مهم تر اینکه از ۶۴ اثری که منتشر کرده تقریباً ۴۰ عنوان به معلولین اختصاص دارد و بقیه کتب به ایتام، دختران فراری، معتادین و دیگر موضوعات اختصاص دارد.

این دفتر در یک سال اخیر هم حدود ۴۰ عنوان کتاب جدید منتشر کرده است.

این آمارها از منظرهای مختلف نیاز به بررسی دارد و اینجا جای همه این بررسی ها نیست و لازم است به روش کتاب سنجی، جوانب مختلف کتاب ویژه معلولان در ایران تجزیه و تحلیل گردد. دفتر، یک جلد کتاب به نام کتاب سنجی در زمینه معلولین در دست اقدام دارد که در ماه های اخیر عرضه خواهد شد و همه تحلیل های آماری در آن کتاب عرضه خواهد شد. اینجا به لحاظ معرفی فعالیت های دفتر و چشم انداز آینده به مقوله کتاب نظر داریم. زیرا بدون کتاب نمی توان آینده روشن و مطلوب برای جامعه معلولین در انتظار داشت. و لازم است پیشنهادات مهم و سازنده برای اصلاح وضعیت کتاب عرضه کرد.

جایگاه دفتر فرهنگ معلولین

دفتر فرهنگ معلولین ۶۹ عنوان کتاب طی پنج سال (۱۳۹۰-۱۳۹۵) تألیف و منتشر کرده و ۲۰۵ اثر هم بیش از پنجاه درصد کار کرده که در فصل آثار در دست اقدام بخش چهارم معرفی شده اند و ۳۰ عنوان کتاب به صورت پروژه های متوقف شده داریم:

کتب نهایی و منتشر شده، ۶۹ عنوان

ص: ۲۲۶

کتاب بیش از پنجاه درصد کار شده، ۲۰۵ عنوان

کتابی که تألیف و تحقیق آنها متوقف شده، ۳۰ عنوان

جمع کل پروژه ها و آثار، ۳۰۴ عنوان

اما تفکیک موضوعی - آماری کتاب منتشر شده:

قرآن و حدیث، ۱۱ عنوان

فقه و حقوق، ۶ عنوان

جامعه و فرهنگ، ۱۳ عنوان

تاریخ و شخصیت شناسی، ۳۴ عنوان

نهاد شناسی، ۵ عنوان

جمع آثار منتشره ۶۹ عنوان

روش دفتر در گزینش موضوعات برای تألیف و تحقیق، توجه به نیازهای آموزشی، محلی و غیره بوده است. تقریباً همه آثار پس از درخواست، تألیف و عرضه شده است.

بنابراین هر کتاب و هر مجله ای منظور نیست و آثاری که شأنیت و مطلوبیت لازم را داشته باشند از بدو تأسیس دفتر فرهنگ معلولین در دستور کار قرار گرفت و تا کنون حدود سیصد پروژه کتابی داشته ایم که در سه رده تقسیم شده است. در بخش دوم آثار منتشر شده و در بخش چهارم، آثار در دست اقدام، معرفی شده اند.

با توجه به اینکه دفتر مهرماه ۹۰ تأسیس شده و الآن مهرماه ۹۵ هستیم، طی ۶۰ ماه، ۶۹ عنوان کتاب کار شده است. یعنی هر ماه بیش از یک عنوان کتاب در این دفتر تولید و عرضه شده است. البته دفتر وظایف دیگری مثل تولید کتاب گویا، تولید کتاب بریل، تولید مجله، به روز رسانی سایت و چندین وظیفه دیگر داشته است.

اگر سرجمع پروژه های اجرا شده در این دفتر را مورد ملاحظه قرار دهیم به آمارهای زیر می رسیم. طی پنج سال یا ۶۰ ماه جمعاً ۳۰۴ پروژه کتابی در دفتر طراحی شده که از بین آنها ۶۹ پروژه نهایی و عرضه شده و ۲۰۵ پروژه بیش از پنجاه درصد پیشرفت داشته و ۳۰ پروژه متوقف و تعطیل یا در حال تجدیدنظر و یا دارای پیشرفت اندکی است. اما اگر این ۳۰ پروژه را ملاحظه نکنیم و فقط پروژه های نهایی شده و در حال نهایی شدن را در نظر بگیریم، یعنی ۲۷۴ پروژه عرضه شده یا حداکثر تا ماه های آینده عرضه خواهد شد. بنابراین تا کنون ماهانه ۵/۴ عنوان کتاب در دفتر مطرح بوده است، اما اگر فقط آثار منتشره

آثاری که بعداً منتشر خواهد شد را ملاحظه کنیم ماهانه ۱۵/۱ کتاب نهایی و عرضه شده است.

یک نکته مهم این است که کتب مرجع و مهم تر چون کار بیشتر می برد و دیرتر آماده می شود، عرضه آنها تأخیر داشته ولی آثار عمومی تر زودتر عرضه شده است.

در ابتدای تأسیس دفتر، تألیف، ترجمه و نشر کتاب ویژه معلولان در ایران حدود چهار عنوان در سال بود اما اکنون زیادتر شده است. هر چند با شاخص های مطلوب هنوز فاصله زیاد است. زیرا گفته می شود در امریکا ۴۰ عنوان کتاب برای هر نفر در سال منتشر می شود. در ایران در سال ۱۳۹۳، ۹/۱ کتاب برای هر نفر در سال منتشر شده است.

اقتضات و انتظارات

تا وقتی که وضع کتاب در جامعه معلولین بهبود پیدا نکند نمی توان حلّ مشکلات را انتظار داشت. مشکلات فرهنگی و اجتماعی و حقوقی مثل اشتغال تأمین رفاه و تأمین حرمت و کرامت و تأمین حقوق اجتماعی معلولان منوط به کتاب است.

ممکن است راجع به ارتباط و همبستگی دو متغیر کتاب و حلّ معضلات فردی و اجتماعی جامعه معلولان پرسش شود و کسی پرسد کتاب چگونه مشکلات را رفع می کند؟ پاسخ این است که کتاب مجموعه ای از فکر، اندیشه، دیدگاه، راه کار و تجزیه و تحلیل مسائل و معضلات است. کتاب بیشتر نشانگر تأملات بیشتر و تفکرات افزون تر درباره مسائل معلولین و حاکی از تلاش فکری بیشتر است. اما فقدان کتاب به معنای نبودن اندیشه و تفکر و مطالعه درباره معضلات معلولین است.

آقای حسینی از مؤسسه آلاء آمارهای مهمی از آمریکا گفت در واقع تجارب مهم در آن کشور هست که توسط پژوهشگران آن کشور تدوین شده، پس روی سایت رفته و ما توانسته ایم بگیریم و استفاده کنیم. از این رو اگر تدوین نمی شد قابلیت استفاده هم نداشت.

کتاب را یک نویسنده به جعبه آچار و جعبه ابزار تشبیه کرده است، هر مقدار در جعبه ابزار وسایل بیشتر داشته باشد، تعمیرات و اصلاحات بهتر عملی می شود. چون هر ابزار برای باز کردن پیچ خاصی است و کارآیی ابزارها متفاوت است و از طرف دیگر مشکلات هم متنوع و متکثر است. تعمیر کار وقتی با چند

ابزار محدود وارد یک مجتمع مسکونی می شود، چند وسیله محدود را می تواند تعمیر کند ولی وقتی ابزارهای متنوع و زیاد در اختیار داشته باشد، هر گونه تعمیری را می تواند انجام دهد. کتاب هم همین گونه است. وقتی انبوه کتب باشد یعنی تعدادی از آنها راه کارهای جهان پیشرفته را منتقل کرده، تعداد به نقد وضعیت موجود ایران پرداخته، تعدادی راه کارهای اجرایی توسط تشکل های مردمی را بررسی و راه درست را پیشنهاد کرده و خلاصه هر گروه از کتب کارآیی ویژه ای نسبت به مشکلات جامعه هدف دارند و سرجمع همه اینها حل بسیاری از مشکلات آنان است.

اما آمار کتاب درباره معلولین چه اندازه باشد مطلوب است؟

اگر بخواهیم وضع جهان پیشرفته را ملاک قرار دهیم و آمار معلولین ایران را بر اساس سازمان بهزیستی چهار میلیون نفر بدانیم، به این نتیجه می رسیم: ۴ میلیون نفر $\times$ ۴۰ نفر کتاب در سال = ۱۶۰ میلیون عنوان کتاب در سال.

اما تولید این حجم از کتاب فعلاً محال و ممتنع است. اما اگر مبنا را سال ۱۳۹۳ قرار دهیم و نفر کتاب را ۹/۱ بدانیم رقم ۷۶۰۰ هزار به دست می آید. یعنی برای کل معلولین ایران اگر ۷۶۰۰۰۰۰ کتاب در سال منتشر شود به هر معلول ۹/۱ کتاب اختصاص می یابد. در این صورت افراد عادی و معلولین نزدیک به هم می شوند.

توجه کنید قبلاً به دست آمد که آمار کتاب ویژه معلولان در ایران ۱۶/۱۰ در سال بوده است. یعنی هر سال حدود ۱۱ عنوان کتاب به طور میانگین از سال ۳۶ (نشر اولین اثر) تا ۹۵ (نشر آخرین اثر) در ایران منتشر شده است. در حالی که حداقل از ۹۳ تا کنون باید ۷۶۰۰۰۰۰ کتاب در سال برای معلولین منتشر می شده تا معلولین با مردم عادی یکسان شده و تبعیض رفع می شده است. فاصله ۱۱ تا ۷۶۰۰۰۰۰ بسیار زیاد است اگر حتی یک میلیون کتاب در سال برای معلولین باید منتشر می شده را در نظر آوریم یعنی حدود یک هفتم، باز فاصله زیاد است و تا وقتی این فاصله پر نشود نباید انتظار حل مشکلات را داشته باشیم.

برخی کشورهای منطقه مثل عربستان، کویت و قطر در بیست سال اخیر توانسته اند، آمار تولید کتاب ویژه معلولان را بسیار افزایش دهند. در نمایشگاه بین المللی شارجه (شارقه) که ناشران ویژه معلولان منطقه شرکت می کنند، در سال ۹۳ عربستان سعودی حدود پانصد عنوان کتاب ویژه معلولان آورده بود. همان زمان سازمان بهزیستی در نمایشگاه بین المللی تهران شرکت کرد و غرفه اش شامل ۲۵ عنوان کتاب بود.

ابتدا وقتی می خواستیم وارد مطالعات ویژه معلولان و پژوهش درباره معلولان شویم، فکر می کردیم انبوهی از اطلاعات وجود دارد و کار در این زمینه آسان و سهل است. زیرا تصور ما این بود که معلولیت و معلولین همیشه در طول تاریخ بخشی از جوامع بوده اند و مقوله ای جدید و مبحثی مستحدث نیست بلکه عمر آن با عمر انسان یکی است. زیرا تا وقتی انسان بوده، بیماری و حوادث معلولیت را مثل پرت شدن از کوه یا از درخت یا جنگ ها و منازعات انفرادی انسان ها هم بوده است. از این رو معلولیت منفک از انسان نیست و همیشه همراه انسان بوده و هست.

دوم اینکه تصور می کردیم معلولیت مثل پزشکی است؛ انسان ها دانش پزشکی را به وجود آوردند تا به آنان کمک کند تا از آلام و بیماری ها و مرگ رهایی دهد. به همین دلیل انسان ها همیشه درصدد رهایی از معلولیت یا کاهش عواقب معلولیت بوده اند، لذا همان طور که درباره پزشکی و موضوعات پزشکی، اطلاعات فراوان بوده و هست در زمینه معلولیت و معلولان هم لاجرم باید این چنین باشد.

سومین دلیلی که فکر می کردیم منابع و اطلاعات در این باره بسیار است، نقش معلولان در جامعه است. معلولان مثل پزشکان، همیشه نقش فعال داشته و جایگاه شناخته شده ای را اشغال می کردند، یعنی آدم های محجور و ناشناخته و کنار مانده نبوده اند. در طول تاریخ برخی شاهان، وزراء، مدیران ارشد حتی بنابر نظر قرآن کریم انبیایی مثل حضرت یعقوب، حضرت ایوب، حضرت شعیب و حضرت اسحاق حداقل در دوره ای از عمرشان و نابینا یا ناتوان از حرکت بوده اند. بالاخره به این دلایل فکر می کردیم دریایی از اطلاعات دسته بندی شده از گذشته مانده و الآن هم چنین است.

اما وقتی وارد شدیم و خواستیم اولین کتاب را تألیف کنیم متوجه واقعیت های عجیبی شدیم. تا سده چهاردهم قمری در کشورهای اسلامی فقط دو کتاب مستقل درباره معلولین هست و درباره بسیاری از موضوعات معلولین در دوره جدید هیچ مقاله یا کتاب یا گزارشی نیست. در فرهنگ شیعه وضع بدتر است و فقر اطلاعات متأسفانه شدیدتر است. از نظر پژوهش های میدانی و تحقیقات آماری وضع اسفناک تر است. برای مثال آمار ناشنوایان و نابینایان تهران را می خواستیم، خود سازمان بهزیستی می گفت نداریم و آنچه داریم تقریبی است. این مشکل را با

جناب حجه الاسلام و المسلمین سید جواد شهرستانی ریاست مؤسسه آل البیت علیهم السلام که دفتر فرهنگ معلولین هم وابسته به آنجا است در میان گذاشتیم، ایشان بدون تأمل گفت بانک معلولین را ایجاد کنید. گویا در این زمینه تجربه داشت. همان ماه نخست تأسیس دفتر، شروع کردیم به جمع آوری اطلاعات در زمینه های مختلف.

به سراغ مدیران سازمان بهزیستی استان و کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، کمیته امداد، بنیاد پانزده خرداد و همه جاهای دیگر که مرتبط به امور معلولین اند رفتیم و پرسیدیم آیا بانک اطلاعات یا سامانه ای که اطلاعات را گردآوری کنید دارید، پاسخ همه این بود که نداریم ولی درصدد احداث هستیم. خبرهایی هم به گوش می رسید که وزارت رفاه درصدد احداث بانک معلولان است و وزیر چند بار این مسئله را در سخنرانی ها و مصاحبه ها مطرح کرد. دفتر تا اواسط سال ۱۳۹۴ صبر کرد بلکه کاری بشود ولی پس از اینکه مایوس شدیم و متوجه شدیم هیچ نهادی اقدام نمی کند، تابستان ۱۳۹۴ به دستور ریاست مطالعات شروع شد و طرح علمی و اجرایی آن تألیف گردید.

آقای تقی زاده که جوان مجرب و دلسوز است، کار ساخت سایت بانک را پی گرفت و در پاییز ۹۴ سایت بانک آماده بهره برداری گردید. نیز شورای سیاست گذاری و مدیریت بانک مشخص گردید و آقای اباذر نصر مدیر اطلاعات و آقای علی نوری مدیر فنی بانک گردیدند. ویراستار و ناظر علمی و مسئول طرح و برنامه بر عهده آقای محمد نوری شد. ورود اطلاعات از بهمن ۹۴ آغاز گردید. تا الآن که مهرماه ۹۶ است حدود بیست و پنج هزار رکورد داریم و حدود ۱۱ هزار رکورد وارد بانک شده است.

ساختار و محتوا

این بانک به گونه ای طراحی شده که بتواند همه اطلاعات معلولان ایران و جهان اسلام را پوشش دهد. کاربران هرگونه نیاز اطلاعاتی داشته باشند اعم از حقوقی، اجتماعی، تاریخی، منطقه ای و جهانی با مراجعه به این بانک به خواسته خود می رسند. بانک جامع اطلاعات معلولان پایگاهی اینترنتی است که تمامی اطلاعات مرتبط با معلولان در قالب های مختلف ذیل بیست عنوان گردآوری و معرفی و در اختیار کاربران قرار می گیرد. از طریق این بانک اطلاعاتی، پژوهشگرانی که در

ص: ۲۳۱

حوزه معلولین فعالیت می کنند، می توانند به راحتی پیشینه تحقیقات در موضوعات انتخابی شان را بررسی و شناسایی کنند. نیز می توانند با جستجوی ساده و پیشرفته منابع مورد نیاز برای تحقیق شان را پیدا کنند. مراکز و نهادهای دولتی و غیر دولتی می توانند با معلولین فرهیخته آشنا شوند و در برنامه ها مختلف از آنها بهره بگیرند همچنین این بانک اطلاعاتی مردم را به معلولان و معلولان را به مردم نزدیک تر می نماید زیرا شناخت آنها را از یکدیگر گسترش داده و تصحیح می کند.

اطلاعات و اسناد مرتبط با معلولین در این بانک اطلاعاتی در بیست عنوان و سرفصل دسته بندی شده است. تعدادی از این عناوین منابعی است که در قالب های مختلف درباره معلولین نوشته شده که عبارتند از: کتاب؛ مقالات نشریات؛ مقالات مجموعه مقالات و همایش ها؛ پایان نامه ها؛ تحقیقات منتشر نشده؛ طرح های پژوهشی به اتمام رسیده در مراکز و نهادها، گزارش های دولتی، جزوات دانشگاهی و نشریات اختصاص حوزه معلولین. اما دسته های دیگر اطلاعات این بانک عبارتند از: فیلم های تولید شده درباره معلولین، عکس های مرتبط با معلولین، مراکز و نهادها، وب سایت های اینترنتی، شخصیت شناسی (شامل مشاهیر و مفاخر معلول و نیز چهره های موفق معاصر)، همایش و جشنواره های مرتبط با معلولین، اسناد و مدارک مرتبط با معلولین در مراکز اسنادی و آرشیوی، قوانین و مقررات مرتبط با معلولان، اطلاعات کتاب های گویا، اطلاعات کتاب های بریل، احکام و سؤالات شرعی مرتبط با معلولین.

قلمرو تاریخی و جغرافیایی

اطلاعات معلولین جهان در این بانک گردآوری می شود، اما آوردن همه اطلاعات از همه معلولین و موضوعات ویژه معلولان از همه نقاط جهان، کاری غیر ممکن است. از این رو قلمرو جغرافیایی بانک اینگونه طراحی شده است:

* اطلاعات همه معلولین ایران در همه زمینه ها گردآوری می شود. یعنی معلولیت و معلولین ایران محدودیت ندارد.

* اطلاعات شیعیان معلول در هر نقطه ای از جهان باشند نیز بدون محدودیت وارد می شود. چون بانک های دیگر آنان را زیر پوشش قرار نداده اند.

* اطلاعات مسلمان (غیر شیعه) در کشورهای مختلف جهان اسلام یا کشورهای غیر اسلامی فقط در محدوده های زیر وارد می شود.

- زندگی نامه معلولان مشهور

- همه آثار اعم از کتاب و نشریه و پایان نامه در عرصه علوم اسلامی و علوم انسانی

- همه مراکز فعال معلولین مردمی و دولتی که در عرصه جهانی فعالیت می کنند و نقش مرجع دارند مثلاً اطلاع رسانی یا بانک اطلاعات است.

* معلولین غیرمسلمان فقط در محدوده های زیر وارد می شوند:

- زندگی نامه معلولان مشهور و مؤثر در موضوعات معلولین جهان

- آثار درباره موضوعات ویژه معلولان که مرجع است

- اطلاعات مراکزی که رویکرد مرجع و جهانی دارند.

از حیث تاریخی محدودیتی نداریم و هر معلول یا هر اثری که ویژگی های مطلوب را داشته باشد در قلمرو قرار می گیرد.

اما از نظر زبانی اطلاعات فارسی و عربی و انگلیسی جمع آوری و به یکدیگر هم ترجمه می شوند. البته هم اکنون فقط سایت فارسی راه اندازی شده و درصدد راه اندازی بخش عربی و سپس انگلیسی هستیم.

دسترسی

این بانک در شبکه جهانی اینترنت به نشانی www.DataDisability.com و نیز در شبکه موبایلی قابل دسترسی است. همچنین این بانک از سراسر جهان قابل دسترسی است و کاربران در همه کشورها می توانند از اطلاعات این بانک رایگان استفاده کنند.

کارآیی

در جهان مدرن بسیاری از مشکلات از طریق اطلاع رسانی و راه اندازی سامانه های اطلاعاتی حل می شود. اینگونه نیست که برای هر مشکلی بودجه مستقل و سازمان مجزا ایجاد کنند.

بسیاری از امور را از طریق راه اندازی بانک اطلاعات سامان دهی می کنند و روش کار در جهان از طریق اطلاع رسانی و توجیه عمومی است.

از این رو یکی از دلایلی که مشکلات معلولان ایران نه تنها حل نشده بلکه افزوده شده، فقدان سامانه هایی مثل بانک جامع اطلاعات است. نبود بانک و تبع آن فقدان اطلاع رسانی این عواقب را دارد:

- عدم درک متقابل بین مردم و معلولین، بین معلولین با یکدیگر و گروه های معلولین، بین مدیران دولتی و معلولین، بین تشکل ها و معلولین

- فقدان احساس تقارب و نزدیکی و به جای آن ایجاد تباعد و افزایش دوری از هم

- عدم اطلاع معلولین از بازار کار و مراکز شغلی و به تبع آن گسترش فقدان اشتغال

- عدم آشنایی دولت با مشکلات معلولین موجب صرف بودجه در جاهای نامناسب

در چرخه حیات اجتماعی معلولین، بانک اطلاعات و اطلاع رسانی صحیح، حلقه زیرین است که نبود آن موجب اختلال در حلقه های دیگر می شود.

اشتغال از طریق بانک اطلاعات

چند رویه و دیدگاه در مورد اشتغال به عنوان یکی از معضلات اساسی جامعه هدف وجود دارد. بعضی به مهارت افزایی به روش سنتی اقدام کرده اند، یعنی تعداد محدودی از معلولان را گرفته و آموزش خیاطی، معرق و غیره می دهند. محصولات تولیدی آنان هم به تدریج فروخته و خرج آنان می شود. رویه دوم معتقد است کلید حل مشکل دست دولت است و به اصطلاح دولت محور هستند، بالاخره برخی به روش مدرن اعتقاد دارند. این روش ها و رویه ها در این فصل بررسی می گردد.

گاه شنیده می شود در شرایطی که معلولان محتاج نیازمندی های حداقل زندگی هستند، حتی در تأمین غذا و داروی خود مشکل دارند، چرا دفتر فرهنگ معلولین به امور فرهنگی و تولید و چاپ مقالات صرفاً علمی می پردازد. این مباحث وقتی سودمند است که شکم افراد سیر و رفاه نسبی داشته باشند.

ما هم با این تفکر موافق هستیم و در آموزه های دینی ما آمده است که الفکر کاد آن یكون کفراً یعنی فقر و نبود رفاه و معیشت زمینه های کافر شدن را پدید می آورد. امروزه در رشته های جامعه شناسی هم ثابت شده که فقر زمینه ساز انواع بزه کاری ها و خلاف های اجتماعی است. کسی که فقیر است فقط در تلاش است به روشی خود را سیر و از مرگ نجات پیدا کند و چشمانش به روی دیگر ارزش ها بسته است. اما با شما موافق نیستیم که کارهای فکری این دفتر موجب رفاه و آسایش و معیشت نمی شود بلکه بر عکس ما معتقد هستیم، راه درست برای رسیدن به رفاه

پایدار همین شیوه است. این فصل به تبیین رابطه اقدامات دفتر با اشتغال و رفاه معلولین می پردازد و فعالیت های دفتر را در این حوزه توضیح می دهد.

نقد شیوه سنتی

اشتغال، امروزه در جهان یک مقوله چند بعدی و نیاز به کارشناسی و تحلیل علمی دارد. به سادگی نمی توان از کنار آن گذشت و برای آن نسخه های ساده پیچید.

شیوه سنتی برای اشتغال معلولین اینگونه است: راه اندازی کارگاه خیاطی، نجاری و منبت کاری و آموزش مهارت های فنی و حرفه ای به آنان؛ پس از چند ماه آموزش، کارگاه تولیدی تأسیس می شود یا افراد آموزش دیده به مراکز تولیدی یا نهادهای کاریابی معرفی می شوند.

اکثر یا همه مراکز ویژه معلولان در ایران و در کشورهای در حال توسعه به این شیوه ها با مسئله اشتغال معلولین برخورد کرده اند. البته تا اندازه ای موفق بوده اند. اما جمعیت زیاد و رو به ازدیاد معلولین ما را به فکر واداشت تا به سراغ راه کار دیگری برویم.

شیوه سنتی در جهان مدرن که به سرعت آمار معلولین رو به ازدیاد است، نمی تواند کارآیی داشته باشد. حداقل در کنار این شیوه باید روش های دیگر راه اندازی شوند. برای اینکه کارآیی روش سنتی معلوم شود یک مثال می زنم: شهر تهران با ۱۵ میلیون نفر جمعیت اگر فقط ۵۰۰۰۰ معلول خواهان کار داشته باشد. با اینکه در تهران بسیار بیشتر است ولی حداقل را فرض می کنیم. و هر مرکز در هر دوره شش ماهه یکصد نفر کارآموز جذب کند. پس در تهران باید پانصد مرکز دایر باشد ولی هم اکنون ده مرکز هم نیست. مشکل بعدی پس از آموزش، بازار کار ایران، آیا ظرفیت جذب این تعداد معلول کارآموز را دارد؟ قطعاً پاسخ سؤال منفی است.

شیوه مدرن

کشورهایی هستند که به روش جدید نرخ معلولیت و آمار معلولین خود را کنترل کردند. توجه به این شیوه و بومی سازی آن و سپس اجرای آن می تواند در ایران هم موفق شود.

دفتر فرهنگ معلولین می خواهد نه تنها اشتغال بلکه بسیاری از مشکلات جامعه معلولین را سامان دهی کند، از این رو به شیوه ای فکر می کند که متکی به چهار مقوله زیر است:

۱. اطلاع رسانی ۲. فرهنگ سازی ۳. نهادسازی

اشتغال معلولین را با فعال شدن در این چهار حوزه می توان سامان دهی کرد.

تا این چهار پایه به طور اساسی اجرا نشود وضعیت اشتغال مطلوب نخواهیم داشت؛ همین طور در امور اقتصادی، مشکلات اجتماعی و فرهنگی معلولین هم به نظام پویا و پایدار نمی رسیم.

جهان مدرن به سراغ راه کارهای خود بازده می رود، از قدیم گفته اند چاه را اگر آب در آن بریزی فایده ندارد و باید خودش آب بدهد. یا ضرب المثل دیگر می گوید باید به افراد ماهیگیری یاد داد نه ماهی. ماهی را یک روز می خورند و دوباره نیاز دارند اما ماهیگیری موجب می شود یک عمر مستقل و خودکفا شوند. نظام معلولین را باید کاری کرد که خودش مشکلاتش حل شود.

اطلاع رسانی

اولین و مهم ترین زیربنای اشتغال اطلاع رسانی است. تعداد معلولین، پراکندگی اجتماعی آنان، اینکه چند درصد معلولین اشتغال دارند و چند درصد ندارند آنهایی که اشتغال دارند مقدار درآمدشان چقدر است؟ آنهایی که اشتغال ندارند از چه طریق زندگی می گذرانند و بالاخره ده ها سؤال اینچنینی هست که هرگونه تحلیل و برنامه ریزی و تصمیم درباره امور اقتصادی و اشتغال معلولین وابسته به پاسخ گویی به این سؤالات است.

اساساً اینکه نهاد های دولتی در ایران و دیگر کشورهای جهان اسلام در یکصد سال اخیر نتوانسته اند مشکلات معلولین را حل کنند یک دلیل مهم آن نداشتن اطلاعات از جنبه های مختلف زندگی و معیشت و نهادهای اجتماعی معلولین است. بعد از این هم تا وقتی اطلاعات واقعی در اختیار نداشته باشیم، نمی توانیم این مشکلات را حل کنیم. کشورهای مثل کویت و قطر در دو دهه اخیر قدم های بلند و اساسی در زمینه اشتغال معلولین برداشته اند و از طریق وقف مشکلات معیشتی و اشتغال معلولین را تا حد زیادی حل کرده اند.

مدیریت اوقاف در این کشورها نخست به گردآوری اطلاعات پرداخت، پس از آن

توانستند به سرعت به رفع مشکلات معلولین اقدام کنند.

علاوه بر آن اطلاع رسانی موجب تقریب قشرها به یکدیگر شده و نوعی همکاری و همیاری خودگردان و پایدار شکل می گیرد. اما اقدامات دفتر در حوزه اطلاع رسانی عبارت است از:

۱. ایجاد بانک اطلاعات معلولین

روز نخست که دفتر تأسیس شد از معاونت های بهزیستی سؤال شد اگر اطلاعاتی بخواهیم شما دارید؟ یا بانک اطلاعات دارید؟ پاسخ آنها منفی بود.

اما بانکی که درصدد راه اندازی بوده ایم، طرح بسیار گسترده ای است و در دل خود حدود ۱۵ بانک فرعی دارد. مثل بانک نویسندگان معلول، بانک ناشنوایان، بانک نابینایان، بانک پایان نامه های معلولین، بانک نشریات معلولین در سراسر جهان، بانک هنرمندان، بانک نقاشان، بانک آثار هنری معلولین و غیره.

عنایت کنید اگر چنین اطلاعاتی گردآوری شود و در سراسر جهان معلولین از طریق این بانک ها به یکدیگر وصل شود، تحول و انقلاب بزرگی در فرهنگ و جامعه معلولین رخ خواهد داد.

ابتدا روی وب سایت فرمی با عنوان بانک معلولین نخبه در اختیار عموم قرار داده ایم که مثلاً هنرمندان معلول با پر کردن آن عضو بانک هنرمندان می شوند. سه سال بانک کوچکی را روی سایت اصلی داشتیم اما به تدریج به سراغ توسعه رفتیم و اکنون یک سال است بانک جامع اطلاعات معلولین با سایت مستقل راه اندازی شده است.

اساسی ترین و زیربنایی ترین کار برای اشتغال ایجاد بانک های اطلاعات معلولین است. اینکه فلان مؤسسه، بازارچه کالا راه اندازی کند و آش و لباس دست دوز معلولین را بفروشد اگر ذاتاً خوب هم باشد ولی تأثیر و دامنه بُرد آن محدود است. با اینکه همان مؤسسه امکانات مالی و امکانات برای برداشتن قدم های مهم تر دارد.

۲. اطلاع رسانی جاری

گاه یک اطلاع کوچک زندگی و سرنوشت آدمی را عوض می کند. فلان تیم ورزشی در فلان کشور اروپایی از معلولین عضو می پذیرد و فلان معلول کاشانی شرایط لازم را دارد و با عضویت در آن تیم، سرنوشت او عوض می شود. یا فلان معلول که دارد پایان نامه می نویسد اگر کتاب یا نشریه ای که در فلان کشور منتشر شده را در اختیار داشته باشد مسیر تحقیقات و پایان نامه اش عوض خواهد شد و راه

زندگی او تغییر می کند؛ فلان شرکت صنعتی از معلولین کارگر و کارمند استخدام می کند ولی معلولین تهران یا قم اطلاعی ندارند و سال ها گاه تا پایان عمر بیکار می مانند. این مثال ها ذهنی نیست و واقعیت های جاری می باشد.

اما در عرصه ورزش، کتاب، نشریه، فرهنگ، صنعت، کشاورزی، تغذیه، پزشکی، دارو، وسایل کمک بینایی، وسایل کمک شنوایی و ده ها سرفصل دیگر اطلاع رسانی مناسب و به هنگام و جامع برای معلولین وجود ندارد.

برای نمونه فردی تعریف می کرد و می گفت در یک شهر کوچک اعلام کردیم هر بیمارستان و هر پزشک یک صدم از وقتش را رایگان در اختیار معلولین قرار دهد و مثلاً از یکصد بیمار معمولی یک معلول را ویزیت نمایند. می گفت مشکلات درمان معلولین در این شهر مرتفع و حل شد. یعنی اطلاع رسانی به نهادهای پزشکی و سپس با اطلاع رسانی به معلولین، راه برای رفع مشکلات پزشکی آنان به صورت رایگان هموار شده است.

خبرگزاری دانشجویی یا خبرگزاری قرآنی که دارند تلاش می کنند چه توجیهی برای تأسیس آنها بوده یعنی چند درصد جامعه ی ما، دانشجو یا پژوهشگر قرآن بودند تا نیاز به خبرگزاری تخصصی باشد و اینگونه خبرگزاری ها تأسیس شود. قطعاً جمعیت معلولین بیشتر است اگر آمار معلولین ایران حداقل ۷ میلیون نفر باشد این جمعیت نسبت به همه اقشار بیشتر است، آیا اینان خبرگزاری نمی خواهند؟ حداقل اینان یک نشریه ماهانه اطلاع رسانی نمی خواهند؟ تا اطلاعات رخدادهای ورزشی، فرهنگی و غیره را از سراسر جهان در اختیار آنان قرار دهد؟ لازم است سطحی نگری را کنار گذاشته و به امور زیربنایی پردازیم و اطلاع رسانی جاری و روزانه از رخدادهای مرتبط به معلولین را سامان دهی نماییم. اما دفتر معلولین چکار کرده است:

۱- تأسیس وب سایت مرجع و به روز، با حداقل هزینه.

۲. راه اندازی نشریه توان نامه که فقط گرایش اطلاع رسانی دارد و شماره یکم آن چاپ شده است.

اطلاع رسانی در دنیای مدرن کلید حل همه مشکلات است. هزینه های آن هم زیاد نیست. خود معلولین هم می توانند بخش های مختلف آن را مدیریت کنند. در سخت ترین شرایط و مشکل ترین مسائل اگر اطلاعات واقعی و صادقانه به مردم بدهیم، مردم به کمک خواهند آمد، خود معلولین گره های کور را باز می کنند. سال ۱۳۶۸ جلسه ای با برخی ناشنوایان داشتیم و قرار شد دائرالمعارف ناشنوایان را

تدوین کنیم و از این طریق اطلاع رسانی نماییم. این کتاب در سال ۱۳۷۵ منتشر شد. از آن تاریخ تا حالا بارها زنگ زده اند و گفته شده فلان مرکزی که در این کتاب معرفی کرده اید تماس گرفتیم و در آن مشغول شدیم و نمونه های فراوان دیگر که با اطلاعات مختصری که در این کتاب آمده گره گشایی شده است.

فرهنگ سازی

اولین زیربنای اشتغال، اطلاع رسانی بود و دومین زیربنا فرهنگ سازی است. تا ذهن، فکر و باور معلولین، عموم مردم و مدیران مراکز ویژه معلولان و نیز مدیران دولتی وضعیت مطلوب نداشته باشد، مثلاً اگر امید و باور به اصلاح و ساختن آینده نباشد و برعکس به پوچ گرایی و بی معنا بودن جهان باور داشته باشیم، نمی توان از اشتغال و سامان دهی به معیشت سخن گفت.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید اَنّی بعثت لاتمّم مکارم الاخلاق. بنابراین نخستین و اساسی ترین گام اخلاق و تفکر است و فرهنگ سازی یعنی اصلاح اخلاق و باور.

فرهنگ سازی از یک جهت سه جنبه دارد معلولین، جامعه و مدیران. یعنی این سه قشر اگر اخلاق و باور و تفکر مطلوب پیدا کنند، فرهنگ سازی شکل مطلوب خواهد پذیرفت. در سخن مشهور امام حسین علیه السلام برای معلولین هم از سه دسته معلولین، مردم و خادمان معلولین نام برده شده است. حضرت می فرماید معلولین در این زمان که یزید و حکومت استبدادی حاکم است پشتیبان ندارند؛ مردم هر کدام به اندازه امکاناتشان باید احساس مسئولیت کرده و حداقل باید از خادمان معلولین تشکر شود.

متأسفانه جامعه معلولین از مشکلات و کمبودهای فرهنگی بسیار رنج می برد. آمار تألیف و چاپ کتاب های درباره مسائل معلولین بسیار اندک است. در ایران سالانه حدود ۴ عنوان کتاب جدید و مطلوب برای معلولین منتشر می شود؛ سالانه حدود ۵ پایان نامه خوب درباره ی موضوعات ویژه معلولان دفاع می گردد؛ و دیگر آمارها و شاخص های فرهنگی بسیار نازل و ناراحت کننده است. این آمار در آمریکا ۴۰ عنوان کتاب برای هر نفر در سال است. یعنی اگر ایران بر اساس آمار سازمان بهزیستی ۴ میلیون معلول داشته باشد ۱۶۰ میلیون عنوان کتاب در سال باید برای معلولان منتشر شود. البته حتی افراد عادی هم چنین آماری در ایران ندارند.

مردم اگر حداقل با سوره عبس آشنا باشند یا با داستان حضرت ایوب در قرآن آشنا باشند، ذهنیت و روحیه آنان نسبت به معلولین کاملاً دگرگون می شود.

اما کارنامه دفتر فرهنگ معلولین در این زمینه عبارت است از:

۱- نشر کتاب: به منظور توجه معلولین، جامعه و مدیران تلاش کرده ایم، موضوعات مهم مثل مناسب سازی، ازدواج، اشتغال، حقوق معلولین را در یک کتاب به روش راهبردی و توجیهی و مؤثر توضیح دهیم و اطلاعات لازم را عرضه نماییم.

ظرف پنج سال اخیر حدود چهارصد عنوان کتاب تألیف شده که از میان آنها تعدادی منتشر شده که قبلاً معرفی شد.

۲- الگوسازی: الگو و مقتدای معلولین کیست؟ چه شاخص هایی در الگوسازی باید مراعات گردد؟ آیا الگو، فرد بی خاصیت، بدون انگیزه، بی حوصله، گوشه گیر و منزوی است؟ یا الگو فلان دانشمند معلول است که به رغم نابینایی ده ها کتاب از او باقی مانده و تأثیر جدی مثلاً در علوم حدیث بر جای گذاشته است.

دفتر تلاش کرده هر شخصیت در یک کتاب، با ادبیات روان و جذاب به معلولین و جامعه بشناساند و از این طریق الگوسازی کند. محاسن اخلاقی و کارهای مثبت افراد شاخص در این آثار معرفی شده است. اساساً زندگی نامه شخصیت ها مؤثر است و در این زمینه تلاش بسیار شده است.

۳- انتقال تجارب و دستاوردها: دفتر با تلاش فراوان و به رغم مصائب زیاد تلاش کرده از طریق تألیف دایره المعارف ها و دیگر آثار مرجع تجارب جهانی را منتقل نماید تا فرهنگ سازی مبتنی بر عناصر تجربی و واقعی شکل بگیرد.

دایره المعارف و کتب مرجع برای معلولین ایران و جهان اسلام و همه کشورها یک نیاز اساسی و جدی است. همان طور که از اسمشان پیدا است، دانشنامه ها، دایره المعارف ها، کتابشناسی ها، مجموعه ها، اصطلاح نامه ها و راهنماها، مرجع و زیربنای فرهنگ می باشند. اما در عرصه معلولین دفتر اقدام به تألیف چند کتاب مرجع کرده است:

دفتر تلاش کرد با رهنمون گرفتن از توصیه های جناب حجت الاسلام والمسلمین سید جواد شهرستانی به جای مخارج زائد در برخی زمینه ها مثل ساخت بنای مجلل، و تبلیغات کم خاصیت و دکوراسیون زیبا، کتب مرجع تدوین شود. اتاق مدیر این دفتر ۸ مترمربع و همراه با معاونش در آنجا هستند. بدون هیچ دکوراسیون و فقط یک میز و صندلی ساده. اگر در مراکز ویژه معلولان، هزینه هایی

که برای امور غیر ضروری است تجمیع و پروژه های فرهنگ سازی راه اندازی شود، بسیار مؤثر است.

دائرالمعارف های پارالمپیک یا ورزش معلولین، دائرالمعارف نابینایی و نابینایان، دائرالمعارف معلولیت حرکتی، دائرالمعارف کحاله و چندین کتابشناسی در دستور کار است که یا به اتمام رسیده و در نوبت چاپ است و یا در حال نهایی شدن می باشد. ولی به دلیل محدودیت ها فقط توانسته ایم دائرالمعارف نابینایی را تقریباً به مراحل آخر نزدیک کنیم. بقیه را هم از ۲۰ درصد تا ۷۰ درصد آماده کرده ایم.

۴- جشنواره ها: همایشی برای مریبان معلولین داشتیم و به ۵۰ برگزیده جایزه داده شد. اینان در فرهنگ سازی بسیار مؤثر بوده اند. نیز همایشی برای عکس داشتیم و تلاش کردیم مقوله عکس و فیلم را در جامعه در جهت فرهنگ سازی فعال نماییم.

۵- دیگر طرح ها: برای فرهنگ سازی غیر از مواردی که عرض شد، طرح های دیگر در دفتر کارشناسی شده یا به مرحله اجرا رسیده و یا هنوز شروع نشده است. برای نمونه سخنان معصومین علیهم السلام را همراه با طرح های جذاب به صورت تابلو در هزار عنوان منتشر کردیم. اگر مراکز برای فرهنگ سازی طرح نیاز دارند، اعلام نمایند و تماس بگیرند، طرح هایی مؤثر در اختیارشان می گذاریم. خلاصه بدون فرهنگ سازی نمی توان اشتغال مناسب داشت. ابتدا باید ذهنیت مردم، کارخانه دار، مدیران آماده گردد. پس از آماده سازی روحی و ذهنی آنان، خودشان باانگیزه به سراغ معلولین می آیند و برای اشتغال آنان تلاش می کنند.

نهادسازی

منظور از نهادسازی به عنوان سومین زیربنای اشتغال ایجاد سازمان هایی است که ایده ها و تصمیم ها را به عرصه عملی و اجرا نزدیک کند. در همه زمینه ها، بدون تشکیلات کارآمد و فعال و بدون مدیریت پویا، راه به جایی نخواهیم بُرد. اگر شما بهترین تفکر و بهترین ایده ها را داشته باشید ولی تشکلی برای اجرا نداشته باشید، آن تفکر و ایده مطلوب اجرایی نخواهد شد و به هدف نخواهید رسید.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در سال های نخست بعثت مکتب را تأسیس کرد و اخلاقیات و تفکر مردم را عوض نمود و در مدینه تشکیلات ایجاد کرد،

دولت مدنی را تأسیس نمود. بنابراین یکی از امور زیربنایی نهادسازی است.

خوشبختانه در عرصه معلولیت بیست تا سی تشکیلات فعال و پویا هست ولی اینها با هم پیوند و ارتباط کامل ندارند یا کمتر دارند. تصور بفرمایید اگر معلولین هنرمند یا خیاط درجه یک تربیت شوند و بهترین تولیدات را داشته باشند ولی تشکلی نباشد تا کارهای آنان را به دست متقاضی و خواهان برساند، مشتری و متقاضی پیدا کند، تبلیغ کند، برای فروش برنامه ریزی کند؛ با نهادهای مصرف کننده تماس بگیرد، طرح با شکست مواجه خواهد شد.

نیز اگر همه به کارهای موازی و تکراری پردازند، قطعاً سرمایه ها هدر رفته و ثانیاً کارهای مهم تر زمین می ماند. بنابراین چند کار اورژانسی و عاجل نیاز است.

۱. ایجاد دبیرخانه منتخب

۲. تدوین آیین نامه و شرح وظایف

۳. ثبت اتحادیه مؤسسات معلولین

لازم است نهادی به صورت اتحادیه تأسیس و پس از ثبت عضوگیری کند.

۴. نشست های سه ماه بین اعضاء

در این نشست ها سه کار عاجل انجام شود یا یک هفته جلسات هر روزه داشته و سه رشته کار را تصویب کنند.

- نقشه راه پنج ساله (طرح جامع پنج ساله)

- مراحل اجرای طرح جامع و تقویم زمانی برای اجرای مراحل

- تقسیم کار و تعیین وظایف

مانند ناشران و دیگر اқشار که اتحادیه دارند، مؤسسات معلولین هم نیاز مبرم به اتحادیه دارند.

هم اکنون شرایطی است که باید به موضوعاتی مثل حقوق معلولین و بیمه معلولین رسیدگی شود و تا این موضوعات حل نشود دیگر مسائل حل نخواهد شد. از طرف دیگر هر مؤسسه به تنهایی نمی تواند به اینگونه مسائل برسد و باید همه جمع شوند و برای اجرا و دفاع کامل از حقوق معلولین متحد شوند.

خلاصه اینکه نهادسازی یا راه اندازی تشکل فراگیر و پویا با توجه به ظرفیت های همه مراکز ویژه معلولان سومین زیربنای اشتغال است.

دفتر فرهنگ معلولین در زمینه نهادسازی، چند کار مقدماتی انجام داده است. اولاً برای مؤسسه های پویا و خلاق کتاب هایی

تدوین کرده است. از طریق این کتاب ها می توان تجارب و دستاوردها را منتقل کرد. دومین اقدام کار پژوهشی روی

ص: ۲۴۲

اتحادیه معلولین در کشورهای مختلف بوده است. برای مثال بررسی اتحادیه تولیدکنندگان کتاب گویا در امریکا به اتمام رسیده و در نشریه توان نامه درج می شود. یک جلد کتاب با عنوان «مراکز و مؤسسات ویژه معلولان ایران» در حال تدوین است.

خلاصه و نتیجه گیری

موفقیت مراکز خیریه و از جمله مؤسسات ویژه معلولان مرهون اتکاء آنها به دانش و فناوری جدید است. آقای حسینی در مؤسسه آلاء تحقیقات مهمی درباره مراکز معلولین ایران و مقایسه آنها با مراکز نیکوکاری غرب انجام داده است.

چکیده و جوهره تحقیقی که ایشان ارائه کرد عبارت بود از اینکه:

۱- موفقیت مراکز نیکوکاری در افزایش تولید و کاهش وابستگی و روی پای خود ایستادن است.

۲- جذب افرادی که به صورت تبریعی و رایگان یا با حقوق اندک نیروی کار و تخصص خود را در اختیار مراکز قرار دهند.

۳- افزایش درآمدها که از طریق فروش خدمات و فروش محصولات به دست می آید.

اما هر سه این نتایج فقط با تفکر و اندیشه و فرهنگ سازی به دست می آید. نیروهای مسلمان فراوانی هستند که ساعاتی از وقتشان خالی است یا بازنشسته هستند ولی انگیزه برای همکاری ندارند، اینان چون مسلمان هستند می توان با سخنان معصومین علیهم السلام نظر آنها را جلب کرد. اما سیره و گفتار معصومین فقط از طریق مطالعه به دست می آید و از طریق تألیف و نگارش به دیگران منتقل می گردد.

آقای سننسل در دو زمینه حضور در دنیای مجازی و اینترنت و روش جذب بودجه و جذب نیروهای کارآمد بحث کرد و ۶۰ توصیه مطرح کرد ولی همه اینها منوط اندیشه و مطالعه و فعالیت علمی است و در این مقاله اهم موضوعات مرتبط را گفتم.

هر سازمان و تشکلی بر اساس شعاری شکل می گیرد؛ مدیریت و بنیانگذاران با مشاهده مشکلات و نواقصی به فکر تأسیس تشکیلات می افتند. تا به وسیله آن، این مشکلات را برطرف کنند.

البته بسیاری از تشکل ها در عمل و پس از گذشت زمان به مشکلات دیگر یا به راه کارهای متفاوت و شعارهای دیگر دست می یابند. اما برای اینکه خاستگاه و منشأ اولیه سماوات معلوم گردد لازم است به سراغ شعارها و برنامه های اولیه آن می رویم. اگر به اسناد نخستین سماوات نظر بیندازیم می بینیم بسیار بر اشتغال پای می فشردند و اساساً نشست اول در نیاسر را به منظور بررسی ابعاد آموزش و اشتغال برپا کردند.

از این رو در این فصل درصدد هستیم ببینیم سماوات به دنبال چیست؟ چه دغدغه هایی دارد؟ و چه شعارهایی مطرح می نماید؟

ص: ۲۴۶

مهم ترین دغدغه ای که در اسناد نخستین سماوات می یابیم، حل معضل اشتغال معلولان است. سماوات با فعال سازی مراکز همسو با خودش در شهرهای مختلف درصدد بوده این مراکز در عرصه اشتغال فعال شده و بتوانند معلولان را به کسب و کار برسانند.

نشست نخست نیاسر را به همین منظور برپا کرد و کارگاه هایی را به منظور آموزش مدیران مراکز برپا نموده چون بدون توانمند شدن مدیریت تشکل ها، حل اشتغال ممکن نبود، از این رو بعضی کارگاه ها را به موضوع مدیریت و توانمند شدن سازمان اختصاص داد. البته درباره نتایج و ثمرات آن نشست و ارزیابی عملکرد آن، صحبت ها و نکات فراوانی هست و امید است خود سماوات دست به کار شود و نشست هایی در ارزیابی نشست های پیشین چهارگانه خود، برگزار کند.

در مجموع به نظر می رسد هنوز و بعد از گذشت چند سال هنوز سماوات دیدگاه مدون و جامع درباره اشتغال و چگونگی حل معضل کاریابی و کسب و کار معلولان ندارد؛ با اینکه ضروری ترین مبحث اشتغال است و لازم است در این زمینه برنامه جامعی را کارشناسی و اعلام نماید. از این رو نکاتی درباره این موضوع تقدیم می گردد.

برنامه و خط مشی

مراکز شبکه ای در جهان که گاه به آنها مؤسسات چند ملیتی یا فرا ملیتی می نامند، چند گونه استراتژی و هدف کلان برای خود در نظر می گیرند: پرداختن به معضلات جزئی و موانع موجود در مؤسسات زیر مجموعه و حل این مشکلات؛ تعیین خط مشی کلان و جهت دهی به مؤسسات زیر مجموعه برای حرکت در راستای این خط مشی.

شبکه ها عمدتاً یکی از دو شیوه فوق را برمی گزینند و فعالیت های خود را در این راستا تنظیم می نمایند. سماوات به عنوان یک شبکه می تواند بر امور اعضا و مؤسسات وابسته و زیرمجموعه رسیدگی کند و مشکلات جزئی آنها را مطالعه و مرتفع نماید. در برخی از مباحث آقای سلطان زاده همین نکته تذکر داده شده و

تأکید شده سماوات را تأسیس کردیم تا به کشف موانع و معضلات مؤسسات پردازد و با ورود و مثلاً آموزش یا توجیه مدیر مربوطه یا به روش های شناخته شده سیستم را فعال و پویا نمود.

اما سماوات می تواند به شیوه دیگری عمل کند و با تدوین خط مشی کلی، مؤسسات را برای حرکت در این مسیر آماده کند. امروزه به این شیوه ریل گذاری یا ایجاد اتوبان می گویند.^(۱) سماوات مسیری را ریل گذاری می کند یا مسیری را جاده کشی می کند آنگاه مؤسسات را نسبت به ظرفیت و توانایی های آنها روی ریل یا در جاده قرار می دهد و چگونگی حرکت را به آنها می آموزد.

امروزه کار کدخدگری یعنی شیوه اول توسط سازمان بهزیستی تا اندازه زیاد اجرا می شود یا خود مدیران و مشکلات جزئی خود را اصلاح می نمایند؛ اما نه بهزیستی و نه کسان دیگر، وظیفه ریل گذاری را تاکنون انجام نداده اند.

به نظر می رسد سماوات نباید فرصت را از دست بدهد و با تشکیل اتاق فکر و دعوت از نخبگان برنامه جامع برای فعالیت مراکز سماواتی تدوین و راه کار اجرای این برنامه را هم بررسی و خط مشی کلان را آماده نماید آنگاه با دعوت مدیران مراکز به تقسیم کار و تعیین وظایف اقدام نماید.

پس از آماده شدن برنامه و خط مشی، جایگاه اشتغال به عنوان یک معضل سراسری و مهم هم معلوم می شود و زودتر می توان برای آن چاره سازی کرد.

آسیب شناسی

با اینکه بسیاری از کشورها به مشکل اشتغال فائق آمده و این معضل را حل کرده اند، اما در ایران چندین دهه است این مشکل برطرف نشده است. حتی برخی بر این باوراند که اشتغال نه تنها سامان نیافته بلکه امکان پذیر هم نیست.

در واقع مشکل ما در «روش گزینی» است. یعنی یک موضوع مستحدث و جدید را می خواهیم با روش قدیمی حل کنیم، مثل اینکه بخواهیم تردد میلیون ها مسافر و سفر درون شهر تهران در روز را بخواهیم با وسایل و ابزارهای یکصد سال قبل اداره و اجرا کنیم. چنین چیزی اساساً ممکن نیست. امروزه در اشتغال، استارت آپ ها انقلاب و تحولات ژرف ایجاد کرده اند به طوری که با امکانات بسیار محدود و اندک

ص: ۲۴۸

۱- به مبحث فرهنگ سازی ص ۲۳۵ به بعد مراجعه شود.

هزاران شغل ایجاد کرده اند. یک نمونه آن شرکت تاکسیرانی اسنپ است که در زمینه حمل و نقل مسافر و درون شهری کار می کند. این شرکت می گوید در سال های ۹۵ و ۹۶ دو هزار فرد دارای معلولیت را مشغول به کار کرده است بدون اینکه از دولت مساعدت گرفته باشد.

بهرحال لازم است نظر بیندازیم به شیوه هایی که تاکنون در ایران اجرا شده و خواسته اند از این طرق معلولان را صاحب شغل و کسب و کار کنند. تا وقتی به آسیب شناسی وضع موجود و ارزیابی گذشته نپردازیم نمی توانیم درباره آینده، طرح و برنامه درست داشته باشیم.

فکر اشتغال معلولین تقریباً از سال ۱۳۰۰ش در ایران مطرح شده و تاکنون این روش ها اجرا شده است:

۱- آموزش حرفه و فن و مهارت ها. در این شیوه معلولین را جذب و با برگزاری کلاس یا کارگاه یا هر دو، به آنان مهارت آموزی نموده اند.

این شیوه فقط متکفل آموزش دادن و مهارت آموختن است ولی جذب افراد در بازار کار و پیدا کردن کسب و کار مطلوب از محدوده این روش خارج است.

۲- کاریابی. افراد یا مراکزی هستند که با اطلاع یابی از شرکت ها، کارخانه ها و بالاخره همه جاهایی که به عرضه و فروش خدمات یا تولید کالا مشغول اند، نیازهای آنها به نیروی کار را ثبت و ضبط می کند. سپس در اختیار معلولان قرار می دهد.

اما مراکز کاریابی سه گونه اند: یک دسته فقط به اطلاع رسانی می پردازند و فقط اطلاعات مراکز کسب و کار و تولیدکنندگان خدمات یا کالا را به معلولان می دهند. و دسته دوم غیر از اطلاع رسانی، مشاوره هم دارند و مصداقی و عینی نظر می دهند که فلان فرد برای کار در فلان شرکت یا کارخانه مناسب است یا نه؟

اما نوع سوم هم هستند که غیر از اطلاع رسانی و مشاوره، اقدام عملی برای رساندن کارفرما به کارگر معلول انجام می دهد. در امضاء قرارداد به معلول کمک می کنند. معمولاً وزارت کار و رفاه و شعبه های آن به روش سوم انجام وظیفه می کنند.

۳- شیوه ترکیبی آموزش و کار. برخی مراکز مثل رعد الغدیر پس از مهارت آموزی، افراد را در کارگاه های خودشان مشغول می نمایند. این مراکز کارگاه های خیاطی یا صنعتی یا هنری دایر کرده اند و با تولید کالا یا خدمت آنها را به مشتری های خود می فروشند. سود حاصله را به صورت حقوق ماهانه به معلولان شاغل پرداخت می کنند.

البته به دلیل محدودیت ظرفیت این کارگاه ها توانایی جذب انبوه معلولان را

ندارند و تعداد محدودی را گزینش و مشغول به کار می کنند.

۴- دورکاری. شیوه دیگر سپردن کار به افراد است، تا در خانه کار کنند و محصولات خود را به مرکز متصدی و پوشش دهنده می فرستند و طبق قرارداد برای تولید هر محصول مبلغی دریافت می کنند.

۵- برپایی بازارچه. روش دیگر این گونه است که معلولین تولیدات خود را در محل هایی که به همین منظور آماده شده، در معرض دید مشتریان قرار می دهند و به فروش می رسانند.

همه این پنج روش اولاً- در مشاغل محدود مثل صنایع دستی، خیاطی و امثال اینها است ولی مشاغل فرهنگی و علمی مثل آموزگاری، پژوهش، نویسندگی، ویراستاری و ده ها شغل در این زمینه ها متأسفانه مغفول اند و به آنها توجه نشده است. دوم اینکه از مشاغل و کسب و کارهای مدرن که به استارت آپ شهرت دارند هم در روش های مزبور خبری نیست. با اینکه این دو یعنی استارت آپ ها و مشاغل فرهنگی با شرایط معلولان سازگارتر است و از نظر روحی و جسمی بهتر می توانند در این زمینه ها کار کنند.

بنابراین تا وقتی ساختار فکری و اجرایی مشاغل و به اصطلاح نظام شغلی معلولین در ایران متکی بر روش های سنتی و قدیمی است، انتظار حل مشکلات، بی مورد و بی جا است. متأسفانه هنوز دستگاه های رهبری کننده معلولین و در رأس آنها سازمان بهزیستی و در مرحله بعد نخبگان و تشکل های مردمی، در شیوه های سنتی گرفتار هستند و در همان مرحله مانده اند و تا وقتی به شیوه های مدرن منتقل نشوند، حل مشکلات شغلی و اشتغالی معلولان ممکن نیست. البته در سه سال اخیر تکان هایی خورده و اقداماتی برداشته شده ولی بسیار محدود و اندک است. مهم ترین اقدام در این حوزه برپایی جشنواره استارت آپ ها در رعد مرکز تهران بود که شصت کسب و کار مدرن دعوت شدند و عیناً توانایی ها خود را در عرصه معلولین نشان دادند. بسیاری از آنها توسط خود معلولین ایجاد شده است.

اقدام دیگر اولین کتاب درباره کسب و کارهای مدرن معلولان ایران است که تألیف شده و در مرحله تایپ مانده است. اگر این کتاب زودتر منتشر شود، ذهنیت جدیدی را رقم می زند.

برای سامان‌دهی به اشتغال معلولان و حلّ مشکلات آنان در این حوزه، لازم است زیربنایها و زیرساخت‌ها آماده شده باشد. یعنی وضع مراکز و نهادها مطلوب باشد؛ اطلاع‌رسانی به سطح قابل قبول رسیده باشد و بالاخره فرهنگ سازی شغلی و اقتصادی جامعه هدف در زمینه کسب و کار معلولین به سطح مطلوب رسیده باشد.

بنابراین اگر جامعه هدف در سه عرصه فرهنگ، نهاد و اطلاع‌رسانی مشکل داشته و وضعیت مطلوب نداشته باشند، قطعاً در عرصه کسب و کار هم پیشرفتی به دست نخواهد آمد. لازم است این موضوع را بیشتر توضیح دهیم.

نهادهای مردمی یا دستگاه‌های دولتی که در امور معلولان باید پیشتاز باشند و نقش رهبری و هدایت‌گر داشته باشند، اما در بسیاری از جنبه‌ها عقب‌تر از خود جامعه هدف می‌باشند. تا وقتی این مراکز و نهادها پویا نشوند و درک و فهم پیشرفته از جهان مدرن نداشته باشند، تجارب کشورهای مدرن را از نزدیک ندیده باشند و مهم‌تر اراده جدی برای حلّ مشکلات نداشته باشند، قطعاً توانایی رهبری و مدیریت نخواهند داشت. متأسفانه برخی مراکز در دام سودآوری و دلال‌بازی و رانت‌خواری افتاده و فسادهای موجود دامن آنها را گرفته است. اولین قدم اصلاح خود نهادها و مراکز به دست خودشان است. قرآن به زیبایی می‌فرماید تا وقتی خودتان را تغییر ندهید و اصلاح نکنید نمی‌توانید جامعه خود را تغییر دهید. ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم (سوره رعد، آیه ۱۱)

نکته دوم که اساسی و کلیدی است، فرهنگ و فرهنگ سازی است. تا وقتی ذهن و اندیشه‌های کل مردم، خانواده معلولان، مدیران متصدی امور معلولین و نیز خود افراد دارای معلولیت ارتقا پیدا نکند و اصلاح نشود، تحول در جامعه هدف ممکن نیست.

بالاخره، اطلاع‌رسانی به عنوان یک عنصر مؤثر در اصلاح امور معلولین اهمیت دارد. بسیاری از تصمیمات و برنامه‌ها و اقدامات از نخبگان مخفی است و معلولین از رخدادهای سرنوشت‌ساز خودشان، چندان اطلاع ندارند. سامانه‌های اطلاع‌رسانی یا وجود ندارند یا در نمایش‌های بی‌حاصل گرفتار شده‌اند. خود سازمان بهزیستی سامانه اطلاع‌رسانی پیشرفته و جامع ندارد. از این رو اطلاع‌ما

معلولین از پیشرفت های جهانی اندک است، از کارکردهای درون سازمان بهزیستی کمتر اطلاعی به بیرون راه پیدا می کند. و تا وقتی این چرخه معیوب اصلاح و کارآمد نشود، اشتغال معلولین هم، مشکل خواهد داشت. (۱)

وظیفه و جایگاه سماوات

سماوات به عنوان شبکه ای که با چندین تشکل در شهرهای مختلف مرتبط است می تواند نقش سازنده و اساسی داشته باشد و به اصلاح امور معلولین پردازد. اما لازم است خود سماوات خط مشی مطلوب و مکتوب عرضه کند و از نخبگان بخواهد درباره این خط مشی اظهار نظر کنند و پس از پخته شدن به اجرا بگذارد.

اما هنوز سماوات استراتژی جامع خود را اعلام نکرده است. دوم اینکه بر اساس آن استراتژی جامع، طرح و برنامه دراز مدت برای ده سال و میان مدت برای پنج سال و سالانه اعلام کند. بر اساس این برنامه معلوم می شود معلولین تهران و دیگر شهرها الآن در چه وضعیتی هستند و ده سال آینده چه وضعی پیدا خواهند کرد؟ نیز مسیر گذر از مراحل این برنامه در هر شهر و در هر دوره چگونه است؟

اما تدوین چنین برنامه ای نیاز به اطلاعات وسیع دارد. فرم چند صفحه ای اطلاعات مراکز شهرها را آقای مطهری آماده و از سال ۹۵ ارسال کرده و با تماس های مکرر درخواست تکمیل و ارسال فرم ها را از تشکل های عضو نموده است. ولی گویا نتایج رضایت بخشی به دست نیامده است.

همین مبحث و موضوع را می توان به بحث گذاشت و از نخبگان خواست اعلام نظر کنند که چرا آمارگیری از معلولین تاکنون موفق نبوده است.

روش های مدرن

هم اکنون در جهان روش های فراوان برای درآمد و کسب و کار معلولان هست و اجرا می شود. اما مجموعه روش هایی که در ایران هست و چندین سال است به همان روش های سابق انجام می پذیرد، اکنون کارآیی چندان ندارد.

سماوات با بررسی های میدانی در کشورهای مختلف به ویژه کشورهای اروپایی می تواند روش های مدرن را شناسایی و پس از بومی سازی، در اختیار مراکز بگذارد.

ص: ۲۵۲

۱- . درباره این مباحث، به تفصیل در فصل هفتم این کتاب بحث و بررسی شد و به تکرار آن مباحث نمی پردازیم.

تأسف انگیز اینکه روش هایی در چند دهه قبل در ایران رواج داشت ولی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی تعطیل گردید. مثل تئاتر معلولین، موسیقی معلولین و تاکسیدرمی.

شیوه هایی در ایران جریان داشته که اگر ادامه پیدا می کرد، حتماً مشکل اشتغال معلولان حل شده بود. برای نمونه در سال ۱۳۱۵، باغ بزرگی به نام باغ داریوش در ۲۰ کیلومتری اصفهان توسط خیری وقف آموزش مشاغل گلکاری، باغداری، گیاهان دارویی به معلولین شد ولی در دهه های اخیر گویا بهزیستی اصفهان این باغ را بسته است. از اینگونه پروژه ها در شهرها فراوان بوده است.

کسب و کار به شیوه تاکسیدرمی

یکی از شغل های مهم معلولین در بعضی کشورها تاکسیدرمی است. البته سال ها پیش یعنی در دهه چهل تا شصت در ایران هم رواج داشت ولی به تدریج موقعیت خود را به عنوان یک شغل از دست داد. اکنون توضیحی درباره تاکسیدرمی عرضه می شود.

تاکسیدرمی Taxidermy را جانور پیرایی ترجمه کرده اند و منظور صنعتی است که جانوران کوچک و بزرگ را پس از مردن، خون و مواد درون آنها را تخلیه کرده تا از گندیدگی و فساد جلوگیری شود، سپس درون شکم را با مواد پلاستیکی یا کاغذی پر کرده و پوست و ظاهر آنها را هم به روشی خشک می کنند. به طوری که پس از اتمام کار شکل و ظاهر حیوان تفاوتی با زنده آن ندارد. در عرف عامه مردم به آن خشک کردن حیوان می گویند.

این صنعت دو کاربرد و استفاده مهم دارد: یکی آموزشی به ویژه برای نابینایان و کودکان و دوم استفاده موزه ای (نمایشی).

پیش از انقلاب اسلامی در ایران، بسیاری از مراکز نابینایان بخش تاکسیدرمی داشتند و خودشان حیوانات را آماده می کردند تا مربی ها و معلمین سر کلاس نابیناها را با شکل و اندازه و اعضاء و جوارح حیوانات آشنا کنند. برای مثال مؤسسه آموزشی ابابصیر در اصفهان، مرکز آموزشی رضا پهلوی در تهران، بخشی به نام تاکسیدرمی داشتند. آموزشگاه های کودکان مثل پیش دبستانی ها و مهدکودک ها معمولاً بخش تاکسیدرمی نداشته اند ولی حیوانات تاکسیدرمی شده را خریده و در معرض دید و لمس کودکان قرار می دادند. اما این صنعت در بُعد آموزشی در مدارس نابینایی به روش سازمان یافته و گسترده استفاده نشد و مدارس نابینایی بخش تاکسیدرمی خود را تعطیل کردند. به استثنای بعضی مربی ها که گاهی از

بعضی حیوانات خشک شده برای آموزش استفاده می کنند، اما استفاده عمومی از آن تعطیل شده است.

اما در بخش موزه ای، موزه های حیات طبیعی مثل موزه دار آباد در تهران از حیوانات تاکسیدرمی شده برای نمایش استفاده می کنند ولی ساخت حیوانات تاکسیدرمی در سطح گسترده و به صورت یک فناوری پیشرفته در موزه ها هم وجود ندارد. فعالیتی هم اگر در این زمینه داشته باشند گسترده و سازمان یافته نیست.

پیام های عدم توجه به تاکسیدرمی: نابینایان، کودکان و بعضی از دیگر اقشار مردم، بسیاری از اطلاعات و تصورات خود را از طریق حیوانات تاکسیدرمی به دست می آورند. معروف است به نابینایی گفته شد اردک چه شکلی دارد گفت مثل شیر است. گفته شد شکل شیر چگونه است، گفت عین موش کوچک است.

نابینایان بسیاری از تصورات خود را با لمس و شنیدن به دست می آورند. حتی شنیدن در مواردی نمی تواند شناخت واقعی و درست به آنان عرضه کند. بسیاری از کارشناسان تعلیم و تربیت معتقدند نظام تصورات و نظام ادراکی نابینایان در دهه های اخیر با مشکلات جدی مواجه شده است و در بسیاری از زمینه ها توانایی درک صحیح یا تجزیه و تحلیل واقعی را ندارند و مهم ترین عامل این آسیب ها این است که تصور و عکس برداری واقعی از اشیاء ندارند.

مربی ها و معلمین قبلاً تأکید داشتند، همه اشیاء از حبوبت مثل نخود، برنج و همه حیوانات و دیگر اشیاء جامد و مایع جاندار باید توسط نابینا لمس شود تا ادراک درست در ذهن او شکل گیرد و مفهوم سازی شود.

قشرهای دیگری از مردم مانند دانشجویان رشته های دامپزشکی، دانشجویان هنر، معماران، مجسمه سازان، مدلینگ و شوهای لباس (خیاط ها، طراح ها، چاپ رنگ) نویسندگان و معلولین ذهنی هم می توانند از صنعت جانور پیرایی استفاده کنند.

بنابراین این صنعت در داخل کشور کاربرد فراوان دارد و می تواند در زمینه های مختلف از آن استفاده کرد. استفاده های موزه ای، تزئینی و استفاده از بسیاری از هنرها هم مهم و قابل توجه است.

ابعاد درآمدزایی و اشتغال زایی: در سال های دور در مؤسسه آموزشی ابابصیر ویژه نابینایان هر ماه حداقل ده نفر با کار در جانور پیرایی، درآمد و کار داشتند و خرج خود و خانواده خود را تأمین می کردند. بعضی کشورها که در سال های ۴۰ تا ۵۰ شمسی بسیار از ایران عقب بودند، هم اکنون در زمینه تاکسیدرمی تبدیل به

قطب های مهم شده اند و هزاران نفر در این زمینه اشتغال دارند، درآمدهای سرشاری هم دارند. از این رو لازم است تشکل های معلولین و نابینایان، این حرفه و شغل را احیا کرده و زمینه اشتغال صدها توانخواه و معلول را فراهم آورد.

اگر پیشنهاد دهیم سازمان بهزیستی یا سازمان آموزش و پرورش استثنایی یا وزارت کار و رفاه این کار را انجام دهند، قطعاً آنان، انجام نمی دهند. اما تشکل ها و خود معلولین اگر با تجمع پول های اندک کار را شروع کنند می توانند به تدریج گسترش دهند.

ایران به دلیل وضع آب و هوایی و امکان دسترسی به دریا و اقیانوس و آب های گرم و جنگل ها و کویر بهترین امکانات بومی را در این زمینه دارد. اگر یک ته مانده تورهای صیادان در یک روز جمع آوری گردد، مواد اولیه برای صدها تاکسیدرمی به دست می آید.

متأسفانه تشکل ها و مراکز آموزشی معلولین فقط در چند رشته خاص مانند خیاطی، بافتنی لباس، قالی بافی و معرق کار می کنند. چون بازار اشباع شده و این صنایع تکراری و خسته کننده شده، اولاً استقبال از آنها نمی شود؛ ثانیاً درآمدزایی ندارد؛ ثالثاً بازارهای مهم جهان را نمی توان تسخیر کرد.

اما جانور پیرایی رشته ای پرجاذبه، پردرآمد و دارای کاربرد در زمینه های مختلف است و سرمایه گذاری و اهتمام به آن حتماً آینده خوبی خواهد داشت.

پروژه های بالقوه در زمینه جانور پیرایی: تشکل های معلولین چه چشم اندازهایی می توانند برای این حرفه ترسیم کنند؟ چگونه توجیه اقتصادی آن را تبیین کنند؟ برای پاسخگویی به این پرسش ها به موارد ذیل اشاره می شود:

۱- بازارهای منطقه و کشورهای مختلف را می توان به دست گرفت و انواع جانورهای پیرایش شده را صادر کرد. تا در مدارس و مراکز آموزشی یا موزه ها یا به صورت نمایشگاه های دوره ای و موقت به کار گرفته شود.

شنیدم یک شرکت چینی به دولت کویت پیشنهاد داده که در همه مراکز آموزشی از مهدکودک تا دانشگاه، ویتترین هایی در مدخل های اصلی ورودی نصب و حیوانات پیرایش شده را به نمایش بگذارد. هر سه ماه هم محتوای ویتترین را تعویض کند. سال ۲۰۰۴م به چند مدرسه نابینایی در امارات رفتم، تاکسیدرمی ندیدم. به هر حال کشورهای منطقه و جهان ظرفیت پذیرش این پروژه را دارند. البته شرایط باید فراهم باشد و روابط و مناسبات دولت ما با این کشورها دوستانه باشد تا بتوان کار را پیش برد.

۲- در زمینه توریسم و جهانگردی، تاکسیدرمی جایگاه خوبی می تواند داشته

باشد، استفاده از ماهی یا انواع حیوانات دریایی پیرایش شده یا دیگر حیوانات با جعبه های شکیل از هر نوع سوغات دیگر جذاب تر است. مخصوصاً با دفترچه توضیحی همراه باشد و بسته فرهنگی پیوست داشته باشد.

اغلب هتل ها از آکواریوم به عنوان تزئین استفاده می کنند، در کنار آکواریوم چند دکور از حیوان های پیرایش شده می توانند برای زیبایی استفاده کنند و به عنوان تزئین در همه مراکز توریستی کاربرد دارد.

۳- بسیاری از هنرها و هنرمندان از این صنعت می توانند بهره مند باشند، مثل تئاترهای عروسکی نمی توان عروسک گردانی از حیوانات واقعی داشت، در نقاشی، در مجسمه سازی و در ده ها رشته هنری دیگر هم می توان از این محصولات استفاده کرد.

۴- برگزاری نمایشگاه های سیار شهری و کشوری از تاکسیدرمی های جذاب در مدارس، در دانشگاه ها هم زمینه دیگر است.

۵- راه اندازی پژوهش و تألیف در این حوزه هم مهم و جذاب است مثلاً درباره مراکز تاکسیدرمی در جهان یک کتاب مصور لازم است، درباره کبوترهای پیرایش شده در ایران یک کتاب تدوین و به چند زبان به جهان معرفی شود. و ده ها نوع پژوهش و تألیف دیگر می توان داشت.

۶- مبادله جانوران پیرایش شده بین کشورها هم یک رشته است.

گزارش موزه حیات وحش و طبیعی دارآباد: روز جمعه ۲۷ فروردین ۱۳۹۵ سه تن از دفتر فرهنگ معلولین به موزه دارآباد رفتند تا گزارشی تهیه کنند. این گزارش مختصر تهیه شد.

این موزه از نظر ساختمانی و فضاها پنج قسمت عمده دارد:

۱- قفس ها و فضاهای مربوط به حیوانات زنده در فضای باز و در سالن سرپوشیده

۲- سالن سرپوشیده شامل انواع تاکسیدرمی های بسیار زیبا

۳- بخش نمایش فیلم چند بعدی

۴- بخش نمایش و فروش سنگ های قیمتی و تزئینی

۵- بخش اداری و آموزشی

اما بخش مجسمه ها بسیار کم و ناقص است و نسبت به موزه های جهان اصلاً قابل مقایسه نیست. بخش حیوانات زنده در واقع عمومی نه تخصصی است یعنی از هر حیوان چندتایی برای رؤیت عموم مردم به نمایش گذاشته اند.

بخش جانور پیرایی ها به روز نیست و عمدتاً محصولات تلاش های دهه پنجاه و

ص: ۲۵۶

شصت است و لازم است در این زمینه گسترش یابد. مهم تر اینکه آموزشی و قابل استفاده برای نایبانیان نیست مثلاً نمی توانند لمس کنند.

از مدیریت پرسیدم جزوه، کتاب یا CD توضیحی و آموزشی دارید، که فقط یک جزوه درباره سمندر ایرانی داشتند و متأسفانه اطلاعات جامع و گزارشی نداشتند.

فرهنگ سازی

اشاره

قبلاً درباره لزوم برنامه ریزی کلان و ریل گذاری بحث شد و جایگاه اشتغال در این برنامه را توضیح دادیم. اما سماوات لازم است فرهنگ به معنای اعم را در مشکلات معلولیتی شناسایی و به اصلاح آن پردازد. معروف است و بارها از زبان مسئولین و مدیران شنیده ایم که ریشه بسیاری از مشکلات معلولین فرهنگی است. این جمله درست است اما تاکنون کسی به تبیین و تجزیه و تحلیل آن نپرداخته است. زیربنا بودن فرهنگ بر کسی پوشیده نیست و سماوات هم در این زمینه می تواند اقدامات مؤثر داشته باشد و در برنامه کلان خود جایگاه واقعی فرهنگ را معین نماید.

البته به دلیل پیچیدگی فرهنگی برخی روش ساده انتخاب کرده اند و می گویند الآن وقت پرداختن به این امور نیست و باید به موضوعات عینی که با زندگی معلولان بیشتر مرتبط است پردازیم. لازم است اینان بدانند عینی تر از فرهنگ پیدا نمی کنید و فرهنگ با زندگی، مشکلات و همه ابعاد زندگی معلولان پیوند وثیق دارد. تا وقتی در ایران از ظرفیت های فرهنگ ملی و فرهنگ اسلامی به عنوان معتقدات و آداب و رسوم مردم استفاده نشود، مشکلات معلولین هم مرتفع نمی گردد. اروپا وقتی توانست مشکلات عظیم و بسیار گسترده در زمینه معلولیت ها را سامان دهی کند که با مردم به زبان خودشان و بر اساس اعتقاداتشان حرف زدند. در جلسه ای معاون سازمان بهزیستی می خواست بگوید معلولین توانایی خوبی دارند و بزرگان تأکید کرده اند که از این توانایی های آنان باید استفاده شود. گفت هلن کلر اینگونه گفته و جمله ای از هلن کلر نقل کرد. من به افراد اطراف خودم نگاه کردم و مطمئن شدم این جملات او هیچ تأثیری در جمع نداشت. اما اگر او حکایتی از گلستان سعدی نقل می کرد و نگاه سعدی را می آورد یا آیه ای از قرآن درباره حضرت ایوب و فلج شدن او و بعد تلاش و خوب شدن او می خواند یا گفتاری از معصومین علیهم السلام می آورد قطعاً تأثیر بسیار در جمع داشت.

جای خوشبختی فراوان دارد که در ادبیات و متون ایرانی و نیز متون اسلامی اطلاعات فراوان و مؤثر درباره معلولین هست. متأسفانه، مسئولین نه اینها را می‌شناسند و نه از اینها استفاده کرده ایم.

سماوات با تشکیل اتاق فکر، می‌تواند طرحی برای شناسایی متون و سپس چگونگی استفاده از آنها تدوین و به همه مراکز و حتی بهزیستی ابلاغ کند.

فرهنگ تراپی

امروزه در جهان به جای فیزیوتراپی و توانبخشی معلولان از طریق جسم به فرهنگ تراپی، کتاب تراپی رسیده اند و تلاش می‌کنند از طریق مقولات فرهنگی، توانبخشی معلولان را سامان دهی کنند. تا ذهن، فکر و باور معلولین، عموم مردم و مدیران مراکز معلولیتی و نیز مدیران دولتی وضعیت مطلوب نداشته باشد، مثلاً اگر امید و باور به اصلاح و ساختن آینده نباشد و برعکس به پوچ‌گرایی و بی‌معنا بودن جهان باور داشته باشیم، نمی‌توان از اشتغال و سامان دهی به معیشت سخن گفت.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید. انی بعثت لاتمم مکارم الاخلاق. بنابراین نخستین و اساسی‌ترین گام اخلاق و تفکر است و فرهنگ سازی یعنی اصلاح اخلاق و باور.

برای فرهنگ سازی در سه جنبه معلولین، جامعه و مدیران، سماوات می‌تواند اقدامات بسیار داشته باشد و در ارتقای سه عنصر اخلاق، باور و تفکر اینان بکوشد. در سخن مشهور امام حسین علیه السلام برای معلولین هم از سه دسته معلولین، مردم و خادمان معلولین نام برده شده است. حضرت می‌فرماید معلولین در این زمان که یزید و حکومت استبدادی حاکم است پشتیبان ندارند؛ مردم هر کدام به اندازه امکاناتشان باید احساس مسئولیت کرده و حداقل باید از خادمان معلولین تشکر شود.

متأسفانه جامعه معلولین از مشکلات و کمبودهای فرهنگی بسیار رنج می‌برد.

عناصر سه دستگاه فرهنگی در ایران می‌تواند بر اساس اقتضائات خودی، بومی و سپس اجرا گردد. این سه دستگاه عبارت اند از: فرهنگ اسلامی، فرهنگ ملی و فرهنگ غربی.

معلولین ایران نیازمند هر سه هستند. متون دینی اسلام پر است از مباحث درباره معلولیت‌ها و معلولان؛ همینطور در متون ایرانی مثل کتب گنجوی، نظامی، سعدی، حافظ، رودکی پر از مطالب سودمند است و بالاخره در دستگاه

فکری غربی، آموزه‌ها و دستاوردهای فراوانی هست. اما این سه دستگاه پالایش و بروز رسانی می‌خواهد.

فقر فرهنگی

برای فرهنگ سازی و تدوین برنامه جامع فرهنگی لازم است نخست از فقر فرهنگی نجات پیدا کنیم. برای رهایی از فقر فرهنگی لازم است در عرصه موارد زیر برنامه ریزی گردد. البته کار دشوار هم نیست و کشوری مثل عربستان توانسته با یک برنامه کم هزینه، آمار تولیدات فرهنگی در زمینه معلولین را ده‌ها برابر افزایش دهد و به یک قطب فرهنگی صادر کننده و فرهنگ ساز در منطقه تبدیل شده است. با یک اقدام می‌توان از دانشگاه‌ها خواست در هر گروه، هر سال مثلاً ده پایان‌نامه در موضوعات معلولیتی تصویب و آماده کنند. سپس این پایان‌نامه تبدیل به کتاب شود.

نشریه و کتاب: کمبود نشریات در زمینه معلولیتی بسیار مشهود است. از خود معلولین در این زمینه می‌توان استفاده کرد. بدون تقویت این بخش نمی‌توان به قوت فرهنگی رسید و فقر فرهنگی را برطرف نمود.

کتاب و نشریه زیربنایی ترین عنصر در چرخه حیات فرهنگی و اجتماعی معلولان است.

تنها مرکز فعال در عرصه تولید کتاب دفتر فرهنگ معلولین در ایران است. این دفتر با بودجه بسیار اندک و با روش‌های معمولی توانسته به آمار قابل توجهی برسد.

این دفتر به منظور توجیه معلولین، جامعه و مدیران تلاش کرده، موضوعات مهم مثل مناسب سازی، ازدواج، اشتغال، حقوق معلولین را در یک کتاب به روش راهبردی و توجیهی و مؤثر توضیح دهد و اطلاعات لازم را عرضه نماید.

ظرف شش سال اخیر حدود پانصد عنوان کتاب تولید کرده و حدود یکصد عنوان از آنها به چاپ رفته و نشر یافته یا آماده است. هم‌اکنون ماهانه سه تا پنج عنوان کتاب در این دفتر آماده و عرضه می‌شود.

الگوسازی: الگو و مقتدای معلولین کیست؟ چه شاخص‌هایی در الگوسازی باید مراعات گردد؟ آیا الگو، فرد بی‌خاصیت، بدون انگیزه، بی‌حوصله، گوشه‌گیر و منزوی است؟ یا الگو فلان دانشمند معلول است که به رغم نابینایی ده‌ها کتاب از او

باقی مانده و تأثیر جدی مثلاً در علوم حدیث بر جای گذاشته است.

با برنامه ریزی می توان شخصیت های جذاب و مؤثر را معرفی کرد. و به جامعه شناسان و از این طریق الگوسازی کند. محاسن اخلاقی و کارهای مثبت افراد شاخص در این آثار معرفی شده است. اساساً زندگی نامه شخصیت ها مؤثر است و در این زمینه تلاش بسیار شده است.

انتقال تجارب و دستاوردها: لازم است دستاوردها و تجارب جهانی را شناخت و به داخل منتقل نمود. و از طریق تألیف دایره المعارف ها و دیگر آثار مرجع تجارب جهانی را منتقل نمود تا فرهنگ سازی مبتنی بر عناصر تجربی و واقعی شکل بگیرد.

دایره‌المعارف و کتب مرجع برای معلولین ایران و جهان اسلام و همه کشورها یک نیاز اساسی و جدی است. همانطور که از اسمشان پیدا است، دانشنامه ها، دایره‌المعارف ها، کتابشناسی ها، مجموعه ها، اصطلاح نامه ها و راهنماها، مرجع و زیربنای فرهنگ می باشند.

به جای مخارج زائد در برخی زمینه ها مثل ساخت بنای مجلل، و تبلیغات کم خاصیت و دکوراسیون زیبا، در زمینه انتقال تجارب جهانی از طریق کتب مرجع اهتمام شود. سماوات می تواند ایده بدهد و مدیران را توجیه کند. به مدیر بگوید اگر اتاق مدیر، ۸ مترمربع، و بدون هیچ دکوراسیون و فقط دارای یک میز و صندلی ساده باشد اشکالی ندارد، اسراف و تبذیر و تجمل گرایی بی حد و حصر آفت مدیریت ها است. اگر در مراکز معلولیتی، هزینه هایی که برای امور غیر ضروری است تجمیع و پروژه های فرهنگ سازی راه اندازی شود، بسیار مؤثر است.

برنامه ریزی برای تدوین دایره‌المعارف های پارالمپیک یا ورزش معلولین، دایره‌المعارف نابینایی و نابینایان، دایره‌المعارف معلولیت حرکتی، دایره‌المعارف کحاله؛ نیز کتابشناسی ها یک ضرورت است. این ها وسایل مؤثر برای معرفی داخل به خارج و معرفی خارج به داخل اند.

سماوات لازم است برای همایش ها، نشست ها و سمینارها و حتی بنیادها یک برنامه جامع عرضه کند. اینان در فرهنگ سازی بسیار مؤثر بوده اند. زیرا در توجیه معلولین و نیز تشویق و ترغیب آنان تأثیر بسیار دارد.

بهرحال فرهنگ سازی به عنوان یک مقوله اساسی و ضروری باید مورد توجه سماوات باشد.

سازمان بهزیستی و وزارت بهداشت و درمان هر دو بخش مهمی به عنوان پیشگیری دارند. با مدیران این ادارات صحبت شده، اینان هیچ طرح و برنامه جامع برای پیشگیری ندارند.

با اینکه اگر در زمینه پیشگیری از معلولیت اقدامی نشود، بقیه زحمات چندان نتیجه نخواهد داد. زیرا اگر معلولیت در ایران مهار نشود و آمار معلولان مدام رو به افزایش باشد، هر مقدار نرخ رشد اشتغال را بالا ببریم، باز با نرخ رشد معلولین تناسب نخواهد داشت.

به این آمار و تناسب توجه کنید. اگر برای معلولین یک میلیون شغل نیاز داشته باشیم یا به عبارت دیگر یک میلیون معلول بیکار داشته باشیم و سالانه برای سه درصد آنها اشتغال ایجاد شود یعنی سالانه ۳۰ هزار نفر اشتغال پیدا می کنند و حدود سی سال طول می کشد که بیکاری در جامعه معلولین کاملاً از بین برود. اما اگر به موزات ایجاد اشتغال معلولیت هم رشد کند و مثلاً سالانه ۵۰ هزار نفر به آمار افزوده شود، در این شرایط، اشتغال سه درصدی سودمند نیست و هیچگاه بیکاری مرتفع نخواهد شد بلکه بیکاری همواره رو به افزایش خواهد رفت.

از این رو حتماً لازم است در کنار همه اقدامات، پیشگیری یعنی مهار معلولیت و تثبیت آن اجرایی و فراگیر شود.

طرح های مختلف برای سامان دهی به امور معلولان مثل حل مشکل اشتغال وقتی جواب می دهد که در کنار آنها پیشگیری از معلولیت اجرا شود. اما اگر پیشگیری نباشد و معلولیت هر روز گسترش پیدا کند، دیگر طرح ها هم بی خاصیت خواهند شد.

عناصر مؤثر

آموزش عمومی مردم و به ویژه آموزش معلولان از طریق رسانه ها و با انتشار جزوات، تبلیغات گسترده عمومی در شهرهای مختلف با نصب پلاکارد، تابلو و اتیکت می تواند مؤثر باشد. اما به دلیل نشناختن حوزه معلولیت و نیز مسائل پیشگیری در فرهنگ مردمی، محتوای تبلیغات هم معلوم نیست.

بهرحال سماوات در این زمینه هم می تواند برنامه ریزی داشته باشد.

مشکل اصلی در مراکز بودجه و نقدینگی است؛ سماوات برای این مشکل چه چاره جویی دارد و چکار می خواهد انجام دهد. تشکل های معلولیتی همان طور که در عملکرد و ساختار سازمانی سنتی عمل می کنند در تأمین بودجه به سراغ خیرین یا دولت می روند و از شیوه های مدرن تأمین بودجه غفلت کرده اند. چند نمونه از روش هایی که در کشورهای مدرن برای تأمین بودجه وجود دارد معرفی می کنم.

استفاده از بودجه های بین المللی

کشور ایران سالانه به سازمان های بین المللی یا منطقه ای مثل یونسکو، ایسکو، سازمان ملل و یونسف حق عضویت می پردازد ولی هیچ گاه شنیده نشده از امکانات و فرصت های این سازمان ها استفاده کند.

در دبی (کشور امارات) به دیدن مدرسه اتیسمی ها رفتیم، مدیر مدرسه می گفت بودجه این مدرسه که سالانه بسیار زیاد هم است، تماماً توسط ایسکو پرداخت می شود. در ایران پرسیدیم تاکنون ایران از ایسکو دریافتی داشته، پاسخ منفی بود. یعنی سالانه حق عضویت می دهیم ولی از مزایا هیچ استفاده نمی کنیم.

سماوات با شناسایی این گونه منابع مالی و نیز با برطرف کردن موانع حقوقی و سیاسی با کمک حقوقدانان می تواند بودجه ثابت خوبی برای مراکز وابسته به خود تأمین کند.

منابع مغفول

در ایران، زمین ها، خانه ها، کارخانه ها و غیره فراوان توسط مردم وقف یا حبس شده است. اما هیچ گاه فهرست این موقوفات یا محبوسات اعلام و منتشر نشده است. فردی مطلع در سازمان اوقاف می گفت اگر فقط موقوفات تهران که خاص معلولین وقف شده درست مصرف شود، تمام معلولین ایران رفاه و زندگی ایده آل پیدا خواهند کرد.

یک نمونه آن که خود واقف اعلام کرد موقوفه ۱۵۰ هزار دلاری نایبای شیرازی آقای معطری است که ویژه نابینایان شیراز وقف شده است. ولی اداره اوقاف شیراز

آن را تبدیل به اعطای چند کیلو گوشت در ماه به نابینایان کرده است. (۱)

اگر موقوفات عام که شرعاً می تواند در جهت معلولین مصرف شود افزوده شود، نقدینگی بسیار قابل توجهی خواهد شد.

بالاخره اینگونه منابع مالی نیاز به بررسی های حقوقی و سپس رایزنی های فراوان دارد. سماوات لزوماً بخشی از کارش را باید به اینگونه منابع اختصاص دهد.

منابع مردمی

در برخی از کشورهای اروپایی، کلیسا واسطه شده و بین مردم مثلاً مردم ساکن یک محله یا کارمندان یک اداره یا دانش آموزان یا کاسب کاران یک صنف قرارداد امضا می کند که هر ماه از حقوقشان یک مبلغ بسیار اندک مثلاً پنج تومان به صورت اتوماتیک به حساب خاصی بیاید و در اختیار مسئولین تشکل های معلولان قرار می گیرد. اینگونه منابع دائمی است و چون رقم آن کم است هم رغبت دارند بپردازند.

ولی چون تعداد پرداخت کنندگان زیاد می باشند سرمایه خوبی هر ماه جمع آوری می شود. از طرف دیگر شفاف است و سرفصل هایی که خرج می شود اطلاع رسانی می گردد. نیز ناظر دارد.

به هر حال سماوات می تواند در زمینه تأمین بودجه ابتکارهایی داشته باشد برنامه جامعی تدوین نماید.

فناوری: دانش و تجربه

اشاره

هر مدیریت کارآمد و پویا لزوماً باید دو عنصر مادی و معنوی را در کنار هم داشته باشد و آنها عبارت است از: امکانات اقتصادی و تسهیلات مالی و دوم تجربه و اطلاعات و دانش حل مسئله. بعضی فکر می کنند اگر مؤسسه ای پول بسیار و اموال کثیر داشته باشد، موفقیت و کارآمدی آن حتمی و قطعی است. در حالی که چنین نیست و همان طور که انسان خوشبخت مساوی با انسان پولدار و سرمایه دار نیست، مؤسسه موفق هم، مؤسسه پر امکانات و با سرمایه های بسیار نیست. و نیاز

ص: ۲۶۳

۱- نگاه کنید به کتاب «استاد عبدالله معطری: بنیانگذار مدرسه شوریده شیرازی ویژه نابینایان»، از تألیفات دفتر فرهنگ معلولین.

به عنصر دیگر از جنس تجربه، دانش و عقلانیت، خردورزی و اطلاعات دارد. حتی در مقیاس کشورها هم تناسب مطرح است. کشوری مثل لبنان یا امارات معادن، نفت و گاز ندارند، به ویژه در آغاز راهشان امکانات مادی و اقتصادی نداشتند. لبنانی‌ها دارای اطلاعات و دانش بازرگانی بودند و اماراتی‌ها دارای مدیریت اقتصادی و تجارت هستند و با به کار گرفتن همین سرمایه غیر مادی کشورشان به بالاترین سطح درآمد و کارآمدی رساندند. بنابراین انسان، مؤسسه و کشور نیاز به دو نوع سرمایه دارند.

سماوات اگر هیچ کاری نکنند و فقط تجارب موجود در رعد الغدیر و مراکز همسو را جمع آوری و به صورت یک برند مقبول آماده سازی و قابل انتقال نمایند، بزرگترین خدمت را انجام داده است.

از آقای سلطان زاده بارها شنیده ایم که رعد الغدیر در تهران تجارب خود را در اختیار مراکز شهرستان‌ها قرار می‌دهد. اما چگونه و این عملیات به چه روشی انجام می‌پذیرد؟

شکل‌گیری فناوری

دانستیم مؤسسه موفق، لزوماً باید دو نوع سرمایه را توأمان داشته باشد. اما همان‌طور که سرمایه اقتصادی با دست مایه اندک شروع و با مدیریت علمی و اجرای ضوابط و فنون خاص تبدیل به سرمایه قابل توجه می‌گردد، سرمایه علمی هم با اجرای فنون و تکنیک‌ها توسط مدیریت تبدیل به تکنولوژی و برند می‌گردد. و همانگونه که برای سرمایه مالی مدیریت لایق نیاز است برای فناوری، مدیران با کفایت و مجرب ضروری است. لذا نمی‌توان گفت رعد الغدیر یا هر مؤسسه دیگر تجارب خود را منتقل می‌کند و به دیگران می‌دهد. یعنی کار به این راحتی نیست. سماوات اگر تجارب منفرد که در رعد الغدیر و در بخش‌های مختلف آن هست و نیز در مراکز شهرستان‌ها هست، اینها را با عملیات خاص، تبدیل به فناوری دانش‌کنند. به طوری که قابل انتقال شود.

شکل‌گیری فناوری علمی با گذر از این مراحل امکان‌پذیر است:

آزمون و تکرار پذیری هر تجربه ← ثبت در قالب تفاهمی ← گزارش از تکرار پذیری ← همراه سازی بسته توجیهی ← تعیین جایگاه در چرخه فرهنگ ← مباحثه جمعی برای تجزیه و تحلیل ابعاد آن ← جا باز کردن در جامعه با تبیین ضرورت اجتماعی آن.

اساساً چه انتظاری از سماوات داریم؟ آیا صرف پشتیبانی معنوی یا مالی و تدارکاتی کافی است؟ اساساً چه نیازی به شبکه سازی سماوات هست؟ و وظیفه شبکه چیست؟

سماوات دو چهره دارد: یکی در شرایط مطلوب و ایده آل و دیگر در شرایط کنونی. اینجا به سماواتی نظر داریم و سماواتی را معرفی می کنیم که ایده آل است و در شرایط عالی شکل گرفته است. این سماوات دارای کارکردهای زیر می باشد:

- سماوات مرکزی است مشتمل بر نخبگان مجرب و به عنوان اتاق فکر برای تشکل ها و مراکز معلولیتی همسو عمل می کند

- اتاق فکر بودن سماوات به معنای نظارت بر عملکرد مراکز همسو، تصحیح خطاها و تکمیل فرایندها است.

- سماوات با ایجاد شرایط در زمینه هایی به تعاون، همکاری مشترک و تکمیل یکدیگر کمک می کند

- تغذیه فکری و پشتیبانی معنوی و فناوری نقش دیگر سماوات است.

- ایجاد سامانه های مشترک مغذی و اطلاع رسانی جهت کاهش هزینه ها، یعنی برای کل مجموعه در هر زمینه یک سامانه مثلاً یک بانک اطلاعاتی، یک نشریه و یک سایت راه اندازی و مدیریت می کند که جایگزین مثلاً بیست سامانه خواهد شد.

- سماوات نقش رابط جهت انتقال فناوری در زمینه های مختلف را دارد.

برای مثال آخرین شیوه های مدرن اشتغال معلولین را از کشورهای پیشرفته گرفته و پس از بومی سازی به مراکز همسو تزریق می کند.

- دریافت گزارش ها و مشکلات و راهنمایی مراکز

- ایجاد نمایندگی واحد از همه مراکز همسو جهت فعالیت های بازاریابی، فروش و کلاً کارهای اقتصادی

- بستر سازی برای تقسیم کار معقول و مطلوب بین همه سازمان ها و مراکز همسو.

- فراهم سازی دیالوگ دائمی بین مراکز برای رسیدن به مفاهیم و خرد جمعی مشترک و همگانی و جمع آوری و حضور اعضای هیئت مدیره هر یک ماه یکبار در یکی از مراکز.

این ده نقش اهم تعهداتی است که سماوات به اجراء آنها اگر پایبند باشد، تحولات ژرف را در جامعه هدف رقم خواهد زد و آینده مطلوبی را نوید خواهد بخشید.

سماوات به عنوان يك تشكّل در خدمت جامعه و فرهنگ معلولين هر چند اهداف متعالی دارد و بر اساس انگيخته های مقدس تأسيس شده است، اما لازم است جامعه معلولين، به آحاد مردم، به نخبگان و به ویژه به مديران نظام سياسی معرفی شود.

تا کنون در تهران و ديگر شهرهای ايران صدها تشكّل پديد آمده ولی پس از چند سال به افول گراييده و کاملاً تعطيل شده اند، به طوری که هم اکنون هيچ اطلاعاتی از آنها در هيچ جا يافت نمی شود.

رمز و راز ماندگاری و تداوم يك تشكيلات اين است که معارفه دائمی با جامعه برقرار کند، خود را به جامعه معرفی کند و خود را موظف بداند به جامعه گزارش دهد و به پرسش های جامعه پاسخگو باشد. اين منظور با مجله، سايت و حتی کاتولوگ و کتاب قابل اجرا است.

شايد سماوات در ابتدای کار است و فرصت کافی برای راه اندازی سامانه های اطلاع رسانی يا تأليف کتاب نداشته است. اميدواريم در آینده نه چندان دور شاهد نشر آثاری درباره سماوات باشيم.

خلاصه و نتیجه گیری

سماوات گویای اين واقعیت است که دوره فردگرایی گذشته و لازم است، جامعه معلولين، جمع گرایی و جامعه پذیری و اجتماعی شدن را در سر لوحه کار خود قرار دهد. زیرا تنها با گسترش جامعه گرایی است که می توان به اهداف مدنی دست يافت.

جامعه معلولين مثل ديگر جوامع دارای کارکردهای و وظایف متعدد اجتماعی است و تقسیم کار بين اعضاء يك اصل ضروری است. تقسیم کار همان اصلی است که تمدن ها بر اساس آن شکل گرفته است. لذا پیشرفت جامعه معلولين هم منوط به تجمع و سپس تقسیم وظایف و در مرحله سوم توسعه تربیت اجتماعی و تقدم منافع جمع به منفعت شخصی است.

از طرفی تاکنون چند تشكيلات زنجيره ای در ايران ظهور کرده ولی پس از چند سال يا چند دهه به سردی و اقوال گراييده است. لازم است اين تشكّل ها بررسی و سرنوشت آنها تجزيه و تحليل گردد. سپس تجارب آنان در اختيار نسل کنونی و آیندگان قرار گیرد.

فصل نهم: شخصیت شناسی مسؤلان

اشاره

ص: ۲۶۷

شخصیت های بنیانگذار یک نهاد، معمولاً شخصیت، افکار، منش و اخلاقیات آنها در آن نهاد مؤثر است. از این رو برای شناخت بهتر و عمیق تر آن نهاد، لازم است این شخصیت ها شناخته شوند.

جای خوشوقتی است که آقای ساعد مطهری با کوشش های فراوان توانست اطلاعات شخصیت های مرتبط به سماوات را مرحمت نموده و ارسال کنند. البته همه شخصیت های خانواده سماوات به دلیل نداشتن اطلاعات و عدم ارسال زندگی نامه نیاورده ایم.

معمولاً عامه مردم به شخصیت ها بیش از خود نهاد علاقه نشان می دهند. یعنی چهره ها و شخصیت ها برای مردم ملموس تر و آشنا تر است. از این رو برای معرفی نهادها و سازمان چهره های اصحابش را در ابتدای معرفی نامه می آورند. و از این طریق تلاش می کنند کارآیی و کارآمدی نهاد را با معرفی چهره ها افزایش دهند.

در این فصل به معرفی زندگی نامه، کارنامه و آراء و خدمات کسانی می پردازیم که به عنوان بنیانگذار یا هیئت امناء یا هیئت مدیره یا مسئولیت های دیگر در سماوات حضور داشته و خدماتی داشته اند.

امید است معاونان و مدیران اجرایی و حتی مشاوران سماوات هم در این فصل معرفی شوند تا به عنوان تابلو بتوانند سماوات را به خوبی به جامعه معرفی کنند.

اسامی در این فصل به ترتیب الفبای نام فامیل مرتب شده است. و بدون اهمیت سمت و پست سازمانی آنان و فقط به ترتیب الفبای نامشان تقدم و تأخر دارند.

لازم به تذکر است پژوهشگران از طریق مطالعه شخصیت ها می توانند کارآیی سازمان را بررسی کنند. فاکتورهای داشتن تحصیلات مرتبط، داشتن سابقه کاری مرتبط، داشتن آثار پژوهشی و تألیفی مرتبط، داشتن طرح و برنامه های مرتبط چهار عامل مهم هستند که وزن و اعتبار یک فرد را در کل تشکیلات نشان می دهد.

قرار است ایشان به عنوان معاون روابط بین الملل سماوات فعالیت کند. مدارکی را آقای مطهری ارسال کرده ولی زندگی نامه ایشان نبود. دو فهرست از فعالیت هایش در این اوراق هست. ایشان در امور بین الملل و صنعت فعالیت های گسترده داشته است. بندهایی از کارهای ایشان که فرهنگی تر است و احتمال می دهیم به کارهای معلولین نزدیک تر باشد می آورم:

۱. دارنده تأییدیه دکتری از اتحادیه اروپا به همراه تأییدیه پژوهشی

۲. دارنده تأییدیه دکتری از سازمان ملل متحد و مرکز کارآفرینی سازمان ملل متحد

۳. دارنده تأییدیه دکتری از دانشگاه ام آی تی آمریکا به همراه تأییدیه پژوهشی

۴. دارنده تأییدیه دکتری از دانشگاه کالیفرنیا آمریکا به همراه تأییدیه پژوهشی

۵. معاون پژوهشی دانشگاه جامع علمی کاربردی ایران واحد ایران لوازم قطعه استان تهران ۱۳۹۶

۶. عضو رسمی مرکز کارآفرینی سازمان جهانی یونیسف

۷. عضو رسمی مرکز کارآفرینی سازمان ملل متحد

۸. دارای دعوت نامه های متعدد بین المللی از سوی سازمان جهانی مالکیت معنوی (WIPO)

۹. نماینده مخترعین و کارآفرینان و نخبگان ایران در همایش رسمی سازمان جهانی مالکیت معنوی (WIPO) در سال های

۱۳۸۸

۱۰. نماینده مخترعین و کارآفرینان و نخبگان ایران در همایش رسمی سازمان جهانی مالکیت معنوی (WIPO) سال ۱۳۹۰

۱۱. عضو رسمی مرکز کارآفرینی دانشگاه MIT آمریکا و دارای دعوت نامه های متعدد بین المللی

۱۲. عضو رسمی مرکز کارآفرینی دانشگاه هاروارد آمریکا و دارای دعوت نامه های متعدد بین المللی

۱۳. عضو رسمی مرکز کارآفرینی دانشگاه کمبریج آمریکا و دارای دعوت نامه های متعدد بین المللی

۱۴. عضو رسمی مرکز کارآفرینی دانشگاه آکسفورد انگلستان و دارای دعوت نامه های متعدد بین المللی
۱۵. مورد تقدیر از سوی سرپرست اداره کل فرهنگی و فوق برنامه سازمان مرکزی دانشگاه پیام نور در سال های متعدد
۱۶. مخترع اول دانشگاه پیام نور واحد حسن آباد تهران در سال ۱۳۸۷
۱۷. پژوهشگر اول دانشگاه پیام نور واحد حسن آباد تهران در سال ۱۳۸۸
۱۸. نخبه برتر سرزمین ری در دومین همایش تجلیل از ستارگان سرزمین ری در سال ۱۳۸۸

اسماعیل روحانی

او در ۲۸ اردیبهشت ۱۳۲۱ در شهرستان محلات در خانواده ای روحانی چشم به جهان گشود. پدرش آقا حسین روحانی فرزند آیت الله روحانی بود. آیت الله روحانی پدر بزرگ، از مراجع تقلید در نجف اشرف بود.

آیت الله روحانی در نجف اشرف متولد شده و پس از رسیدن به مدارج معنوی و علمی به محلات مراجعه کرد تا به امور مردم رسیدگی کند و ۶۵ سال زعامت و مرجعیت دینی مردم منطقه را بر عهده داشت. او پس از عمری ساده زیستی و خدمت به رحمت الهی پیوست.

اما آقای اسماعیل روحانی تا اخذ دیپلم ساکن محلات بود، سپس برای تحصیلات به تهران رفت و با رفتن به دانشکده فنی دانشگاه تهران در رشته راه و ساختمان مهندسی دریافت نمود.

او از سال ۱۳۴۸ در بندرعباس مشغول به خدمت در بخش راه و ساختمان شد و تا سال ۱۳۵۷ در آنجا خدمت های بسیاری انجام داد.

با شروع انقلاب و پیروزی آن در سال ۱۳۵۷ مسئولیت های مهمی بر عهده داشته است. اهم این مسئولیت ها و خدمات به شرح زیر است:

از سال ۱۳۵۸ تا ۶۰ معاون عمرانی استانداری هرمزگان

از سال ۶۰ تا ۶۳ مدیرعامل سازمان بنادر و کشتیرانی و معاون وزیر راه و ترابری

از سال ۶۳ تا ۶۷ مشاور فنی وزیر راه و ترابری و مدیرعامل مهندسین مشاور در

راه آهن کشور (میترا)

از سال ۶۷ تا ۶۸ مدیرعامل شرکت متروی تهران (راه اندازی مجدد متروی تهران بعد از انقلاب)

از سال ۶۸ تا امروز مدیرعامل شرکت ساختمانی آبادگران مجری طرح های زیر:

اجرای قسمتی از اتوبان قزوین - زنجان

اجرای پروژه ای از شرکت نفت در اصفهان

اجرای پروژه زه کشی و آبرسانی منطقه میاندوآب (دشت زرینه رود)

اجرای راه شهرضا - سمیرم تحت نظر وزارت راه و ترابری

و تعدادی پروژه های متفرقه دیگر

در حال حاضر به عنوان عضو هیئت مدیره مؤسسه رعد الغدير و بازرس سماوات در خدمت توان یابان است. (۱)

سعید سعیدمنش

او در ۱۳۳۲ در تهران متولد شد و هم اکنون در تهران سکونت دارد. پس از گذراندن دوره متوسطه در رشته برق با گرایش قدرت در دانشگاه به تحصیل پرداخت. در سال ۱۳۶۲ از دانشگاه ایالتی کالیفرنیا لیسانس دریافت کرد. تاکنون در جاهای مختلف فعالیت داشته که اهم مسئولیت ها و خدمات ایشان به شرح زیر است:

- کارشناس امور برق در وزارت بهداشت و درمان

- مدیر تولید در شرکت ایران سوئیچ

- مدیرعامل در شرکت صبا کار

چهار ماه در دانشگاه آزاد اسلامی یک دوره مدیریت گذراند.

رویکرد و گرایش او صنعت و برق است، ایشان معرفی شده تا به عنوان یکی از معاونان سماوات فعالیت نماید. (۲)

ص: ۲۷۱

۱- این متن توسط آقای روحانی نوشته و به تاریخ ۱۸/۱۱/۹۵ ارسال شده است.

۲- بنابر اظهارات آقای ساعد مطهری.

علی سلطان زاده در ۳ آذرماه ۱۳۲۴ چشم به جهان گشود. پس از گذراندن دوره متوسطه در دانشگاه صنعتی شریف پذیرفته شد و بالاخره در سال ۱۳۵۱ در رشته مهندسی مکانیک فارغ التحصیل شد.

از سال ۱۳۶۵ سهامدار و کارشناس ارشد بخش نظارت مهندسی شرکت مهندسین مشاور صنعتی رعدان شروع به کار کرد.

البته قبل از همکاری با رعدان در سمت ها و مشاغل زیر فعالیت داشته است:

کارشناس فنی شرکت صنعتی سافیاد

معاون فنی شرکت کارمایه

معاون فنی شرکت تکاپو (طراح و تولید کننده برج خنک کن های مکعبی و دوزنقه ای)

مدیرعامل شرکت تکاپو (ساخت سیلوهای چغندر قند کارخانه میاندوآب)

رئیس کارگاه عمران انقلاب اسلامی

مدیر کارگاه طراحی و ساخت پروژه های صنعتی و عمرانی در کردستان و بندر جاسک

واحد مهندسی ستاد جنگ های نامنظم (طرح انتقال آب از کارون به رودخانه جدید)

عضو هیئت مدیره ستاد آموزش راه سازی وزارت راه و ترابری

سرپرست جهاد خود کفائی وزارت راه و ترابری (طرح تولید ماشین آلات راه سازی)

مسئول نصب ماشین آلات سیلوها (نصب ماشین آلات سیلوهای صوفیان و تاکستان و آسیاب صوفیان)

معاون فنی سازمان بنادر و کشتیرانی (برنامه ریزی استفاده از امکانات موجود سازمان بنادر و کشتیرانی)

فعالیت در شرکت مهندسین مشاور صنعتی رعدان

در این شرکت پروژه ها و اقدامات زیر را داشته است:

۱- مسئول دستگاه نظارت بر اجرای پروژه های مجتمع سردخانه تهران پارس ، کارخانه چرم ویان ، چند کارخانه در چرم شهر ورامین ، کارخانه آرد زابل و کارخانه تولید آجر مرجانکار

۱- مسئول دستگاه نظارت پروژه بیمارستان لاله

۲- تهیه کننده اسناد مناقصه F.P.C سیمان خمسه

۳- تهیه کننده فاز یک تأسیسات سیمان خمسه

۴- مسئول هماهنگی و پیگیری پروژه سیمان خمسه

۵- معاون بخش تأسیسات مکانیکی شرکت

امور خیریه

در ذات و جوهره آقای سلطان زاده علاقه و عشق به امور خیریه نهفته است، از این رو خیلی زود متوجه شد، گرایش درونی اش را باید ارضا کند. از این رو جذب مراکز و نهادهای نیکوکاری گردید. اهم مراکزی که ایشان با آنها همکاری داشته عبارت اند از:

۱- عضو هیئت مدیره مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد

۲- عضو هیئت مدیره و مدیرعامل مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر

۳- عضو هیئت مدیره و خزانه دار انجمن احیاء ارزش ها

۴- عضو هیئت مدیره و خزانه دار انجمن توانیاب

۵- عضو هیئت مدیره و نایب رئیس انجمن خیریه سماوات و مدیرعامل انجمن خیریه سماوات از بدو تشکیل تا سال ۹۶

تکریم و بزرگداشت

همزمان با پنجاهمین سالگرد تأسیس دانشگاه صنعتی شریف که در روز چهارشنبه ۲۹ اردیبهشت ماه ۱۳۹۶ در سالن زنده یاد جباری این دانشگاه برگزار شد؛ از دو چهره مردمی و نیکوکار مؤسسه رعد الغدیر هم در حوزه های علمی و اجتماعی تجلیل گردید.

در این مراسم که با حضور معاون اول رئیس جمهور و تنی چند از مسئولان عالی رتبه کشور برگزار گردید؛ در بخش تقدیر از ۵۰ برگزیده این دانشگاه در زمینه های مختلف؛ از آقای محمود طبیانی (عضو هیئت مدیره مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر) به عنوان استاد برگزیده رشته مخابرات و الکترونیک این دانشگاه تجلیل شایسته ای به عمل آمد.

مهم ترین بخش این مراسم که در واقع بزرگ ترین گردهمایی اعضای خانواده بزرگ دانشگاه صنعتی شریف محسوب می شد از علی سلطان زاده (مدیرعامل مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر و مدیرعامل انجمن خیریه سماوات الغدیر) از دانش

آموختگان مکانیک این دانشگاه، به عنوان چهره فرهیخته و تأثیرگذار در حوزه

ص: ۲۷۳

خدمات تخصصی اجتماعی کشور؛ تقدیر و تجلیل به عمل آمد.

آقای علی سلطان زاده از سال ۱۳۶۳ فعالیت خود را به همراه جمعی دیگر از فارغ التحصیلان دانشگاه صنعتی شریف در زمینه ارائه خدمات توانبخشی حرفه ای بهنگام به جانبازان و معلولین جسمی حرکتی در زمینه های آموزش فنی و حرفه ای، توانبخشی، درمان، دندانپزشکی، کارآفرینی و اشتغال بکار آنان آغاز نمود.

با توجه به تفکر عمیق اسلامی و عشق به خدمت و دستگیری از محرومان و مظلومان جامعه و جلب اعتماد مردمی و ملی؛ ایشان به صورت مستقیم در تأسیس و راه اندازی ۲۰ مرکز خیریه در استان های مختلف کشور نقش داشته اند.

وی در حال حاضر نایب رئیس هیئت مدیره انجمن خیریه سماوات الغدیر که شبکه ای کشوری متشکل از ۲۴ سازمان مردم نهاد داخلی است، می باشد.

همچنین در حال حاضر ایشان به عنوان عضو هیئت مدیره انجمن احیای ارزش ها، انجمن توان یاب و مؤسسه ساحل امید نیز می باشند. (۱)

دیدگاه ها

فکر اولیه ایجاد مؤسسه نیکوکاری رعد، به سال ۱۳۶۳ برمی گردد که در آن سال و در اوج جنگ تحمیلی و بمباران های شهری از سوی رژیم بعثی صدام، سه نفر از مهندسين مسلمان جمع شدند و اعلام کردند این جوانان عزیز ما که به جبهه های می روند، تعدادی از آنها شهید می شوند و عده ای که به صورت جانباز برمی گردند درست نیست یک رزمنده ۱۸ ساله که در جبهه قطع عضو یا قطع نخاع شده تا آخر عمر در خانه بماند. به امید آنکه سر ماه بنیاد شهید بیاید حقوق ماهانه به او بدهد. ما هم به عنوان مهندسين این مملکت وظیفه ای داریم که برای این ها فکری کنیم تا جنگ هست این کار را به عنوان الگوی کوچکی ادامه دهیم و بعد از پایان جنگ نتیجه اش را به مسئولان مملکت ارائه کنیم و برای کل جانبازان سراسر کشور اجرا کنند تا آنها محتاج به کمک نباشند.

آقای علی سلطان زاده دارای مدرک مهندسی مکانیک از دانشگاه صنعتی شریف است و از شرایط آن روزگار می گوید: شور دانشجوی انقلابی در وجودمان موج می زد. از سال ۱۳۶۳ که این مرکز ایجاد شد، در حد دو اتاق در درمانگاه خیریه گیائی یافت آباد مستقر بودیم و بعد از آن به خیابان راهیما مقابل دخانیات

ص: ۲۷۴

رفتیم، پارکینگ آموزشگاه ناینیان ابابصیر را در اختیار گرفتیم و پارکینگ را به آموزشگاه نقشه کشی ساختمان و سیم پیچی برق تبدیل کردیم منتها چون تعداد جانبازانی که مراجعه می کردند کم بود، به مرور معلولین جسمی و حرکتی که معلولیت ذهنی نداشتند را هم پذیرش هم کردیم و بعد از آن در سال ۷۲، عذر ما را از آنجا هم خواستند تا این که زمینی در شهرک غرب از آموزش و پرورش گرفتیم و بعد از این که دو اتاقش را ساختیم. کار را شروع کردیم که اکنون در ۴۲۰۰ مترمربع بنا، معلولان جسمی و حرکتی را آموزش می دهد. بعد به فکر توسعه این مرکز در استان ها افتادیم، در یزد، مرکزی مشابه اش را راه اندازی کردیم و بعد برای منطقه محروم تهران فکر کردیم که با تحقیقات انجام شده، بلوار خلیج تهران را در حوالی بزرگراه فتح شعبه جنوب غرب را دایر کردیم و بعد از آن هم چون جای ما کوچک بود، استقبال هم زیاد بود، در یافت آباد زمینی از شهرداری گرفتیم و اینجا را احداث کردیم. بعد از مجتمع نیکوکاری رعد هم جدا شدیم و رعد الغدیر را به ثبت رساندیم.

علی سلطان زاده مدیرعامل مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر درباره نحوه آغاز به کار مؤسسه چنین می گوید: ۳۰۰ متر زمین را در سال ۱۳۸۴ از شهرداری گرفتیم و با ۵۰۰ هزار تومان موجودی، کلنگ این ساختمان را به زمین زدیم و ظرف ۸ ماه مردم حدود ۹۰ میلیون تومان کمک کردند و این ساختمان با ۴۵۰ مترمربع فضا ساخته شد. بعد از آن هم کمک خیرین ادامه یافت و به طبقات آن اضافه کردیم سال ۹۳ هم مردم کمک کردند و طبقه سوم آن تکمیل شد.

کارآموزی: وی درباره تعداد کارآموزان مؤسسه می گوید: کارآموزی در اینجا فصلی است و چهار ترم در سال داریم که تعداد کارآموزان از ۱۰۰ تا ۱۳۰ نفر دوره های سه ماهه را می گذرانند. این عزیزان در رشته های مختلف کامپیوتر، خیاطی، معرق، محرق، نقاشی و... دوره می بینند که به صورت رایگان است.

مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر همچنین در زمینه ارائه خدمات آموزش فنی و حرفه ای در راستای حمایت از اشتغال و خوداشتغالی توان یابان جسمی حرکتی در حدّ توان خود فعالیت دارد، از آنجایی که دامنه فعالیت منحصرأ در ارتباط با توان یابان جسمی حرکتی (توان یابان بالای ۱۴ سال) است لذا از پذیرش معلولین کم توان ذهنی معذوریم. پس از پذیرش، کارآموزان در کارگاه ارزشیابی با توجه به

پایه تحصیلی، نوع معلولیت، نیاز بازار کار و در نهایت علاقه شخصی از خدمات آموزشی مؤسسه در گروه های هنری و رایانه برخوردار می شوند.

کارآموزان آموزش های مؤسسه را در زمینه های کامپیوتر و صنایع دستی و هنری (خیاطی - معرق - محرق - خط و تابلو خط - منبت - نقاشی - گل سازی - سفالگری - میوه چینی - عروسک خمیری - ویترای - خراش رو فلز و...) از اساتید و مربیان شایسته مطابق با استانداردهای وزارت کار، که ارزش بین المللی دارد، دریافت می کنند و جهت اخذ مدرک فنی به وزارت کار معرفی می شوند.

وی درباره اهداف برنامه های توسعه ای مؤسسه می گوید: مرکز هم اکنون در شهرهای زنجان، شیراز، بوشهر، بندرعباس، زاهدان، پاکدشت، همدان، الیگودرز، کاشان و... مراکز مشابه دارد و مرکز اصفهان هم به زودی افتتاح می شود.

تا سال ۱۳۹۵، ۱۵۰۰ نفر را در این مؤسسه آموزش دادیم که حدود ۳۵۰ نفر آن به مرحله اشتغال رسیدند که یکی از مشاغل جدید تأمین صبحانه سالم مردم تهران در مترو است که نتیجه ایده همکاران ما بوده است.

همچنین ۴۵ نفر ازدواج کردند و ۳۳ نفر هم نوه نصیب مؤسسه شده و همه این نوه ها علیرغم پدر و مادر معلول، همه الحمدلله سالم هستند.

آقای سلطان زاده ادامه می دهد: خوشبختانه با لطف الهی درصد طلاق میان این معلولان علیرغم همه مشکلاتی که دارند کمتر از ۱۰ درصد است درحالی که طلاق در جامعه ما میان افراد سالم بسیار بالاتر از این ارقام است.

شیوه تأمین هزینه ها: وی درباره شیوه تأمین هزینه ها نیز می گوید: درآمد اینجا به لطف الهی، حدود ۵۰ درصد آن توسط خیرین شناخته شده و مستمر پرداخت می شود و برخی از آنها در نمایشگاه های خیریه ماه مبارک رمضان جذب مؤسسه می شوند.

دوم از املاکی است که خیرین آن را وقف مؤسسه کردند و درآمدی که از فروش محصولات تولیدی مؤسسه برای شرکت های بزرگ به خصوص تولید لباس شرکت های خودروسازی که ۲۰ تا ۲۵ درصد هزینه های ما را تأمین می کند و حدود ۲۵ درصد باقیمانده طبق قانون سازمان بهزیستی به ما پرداخت می شود.

مشارکت در برگزاری اردوهای فرهنگی - سیاحتی داخل و خارج از شهر، برگزاری جشن ها و بازارچه های خیریه مختلف در طول سال، جمع آوری نذورات،

بازدید از منازل کارآموزان نیازمند، مشارکت در اجرای برنامه های فرهنگی درون مؤسسه، شناسایی معلولان منطقه و معرفی آنان جهت بهره مندی از خدمات مؤسسه، تهیه و توزیع ارزاق در مناسبت های خاص به توان یابان تحت پوشش مؤسسه، مشارکت در تهیه مایحتاج اولیه آشپزخانه و کمک در طبخ غذای روزانه توان یابان، معرفی مؤسسه به سایرین و جذب ظرفیت های حمایتی آنان در جهت رشد و ارتقا خدمات مؤسسه، تهیه جهیزیه جهت توان یابان در شرف ازدواج، تلاش در جهت اشتغال توان یابان در ارتباط با سایر سازمان ها و شرکت ها از دیگر فعالیت های مؤسسه نیکوکاری می باشد.

همه کارکنان ستادی هم جزو معلولان هستند، آنها استخدام شدند و حقوق می گیرند، بیمه هستند. استادان هم عمدتاً خودشان قبلاً در این مرکز آموزش دیدند مگر این که در آن رشته ما کسی را به عنوان استاد نداشته باشیم که استاد مدعو دعوت می کنیم. و حتی کارآفرین نمونه هم در میان معلولان خود داریم.

دندان پزشکان همیار: در بخش خدمات دندان پزشکی، ما با کمک ۳۰ نفر دندان پزشک خیر، خدمات خود را به معلولان سراسر کشور ارائه می کنیم. در جامعه ای زندگی می کنیم که خوشبختانه مملو از متخصصانی است که با تحصیل علم و جهد برای رسیدن به علوم و فناوری های روز جهان تلاش می کنند تا گامی در جهت رشد میهن عزیزمان داشته باشند و برای به ثمر رساندن نهال های همت از هیچ کوششی فروگذار نیستند. در اینجا دندان پزشکان نیکوکار همیار با ما همکاری دارند.

دندان پزشکان

نیکوکار ایرانی (دنا) فعال در مرکز دندانپزشکی رعد الغدیر که کار طبابت و درمان بیماری دهان و دندان توان یابان جسمی حرکتی را بی هیچ چشمداشت مادی و مالی انجام می دهند آنقدر آرام و بی صدا وارد دل های نیازمندان به این مهم گشتند که موفق شدند مالک دل های آنان شوند؛ و صاحب جغرافیای مهر، و نقشه ای به وسعت دل دریایی شان زدند تا با همکاری گروهی از دندان پزشکان نیکوکار به درمان بیماری های دهان و دندان توان یابان اهتمام ورزند.

کلیه دندان پزشکان علاقه مند به مشارکت عام المنفعه در امور درمان و معالجه توان یابان می توانند ضمن تماس و مذاکره با مسئول کلینیک؛ آمادگی خود را در امر خیر درمان توان یابان اعلام نمایند.

آقای سلطان زاده می گوید: مؤسسه همچنین در اجرای فعالیت های جمعی و عام المنفعه خود از خدمات ارزشمند دو گروه همیاری جوانان و گروه همیاری بانوان بهره می گیرد. گروه های همیاری به اقتضای شرایط موجود به صورت مشترک یا مستقل در زمینه های توسعه فرهنگ نیکوکاری، کمک های آموزشی و اداری، برگزاری مراسم و جشن ها، عضوگیری و بورسیه کارآموزان، برگزاری نمایشگاه ها و بازارهای خیریه و جمع آوری مالی به صورت کاملاً داوطلبانه و رایگان فعالیت می نمایند.

گروه بانوان همیار، جمعی از بانوان نیک اندیشی هستند که در قالب کمیته های مشخص ازدواج و تأمین جهیزیه- درمانی و پزشکی- اردویی- آموزشی- اشتغال و... در توانبخشی مجتمع را یاری می دهند.

وضعیت رعد

مجید زندی گزارش مفصلی از وضعیت رعد عرضه کرده است. اکنون رعد را از نگاه این خبرنگار معرفی می کنیم.

توانمندی معلولان با هنر: دیدن معلولانی که تلاش دارند همراه دیگر افراد جامعه در صحنه های اجتماع حاضر باشند، یک رویداد اثرگذار، انرژی زا، امیدبخش با نشاط و پسندیده است و در این میان مشاهده معلولان حرکتی که ذهن خلاق دارند و چه بسا از بهره هوشی بالاتری از بسیاری از آدم های سالم فرح بخش تر است.

البته این افراد همواره نیازمند امکانات و توجه خاص خانواده و مسئولان جامعه هستند؛ چرا که بهر حال ضعف جسمی و حرکتی حتی اگر مانع فعالیت ذهن نشود، از تبدیل فکر تا عمل، نیازمند جسمی سالم هستند که اگر حمایت نباشد، حرکت های ذهنی این افراد از رشد و بالندگی فاصله می گیرد و چه بسا در صورت تداوم به یاس و سرخوردگی هم تبدیل شود.

ایجاد تسهیلات و شرایط مناسب جهت حضور این افراد در صحنه های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی از اهداف ارزنده ای است که بسیاری از کشورها با در نظر گرفتن امکانات و توانایی های خود نسبت به آن اقدام می کنند. اما در همین جوامع از جمله در کشور ما، گاهی افرادی برای کمک به معلولان جسمی و حرکتی

پیشقدم می شوند که آدمی را با بزرگواری چنین افرادی بیشتر آشنا می کند که چگونه آدم هایی، برای راحتی دیگران، رفاه و راحتی خودشان را فدا می کنند.

اخیراً آماری در کشور منتشر شد که نشان می دهد حدود ۱۱ درصد از جمعیت ایران به نوعی از یکی از معلولیت های جسمی، حرکتی و ذهنی اند از مراتب کم تا زیاد برخوردارند.

کارشناسان

معتقدند نگرش به معضل معلولیت ارتباط مستقیمی با جامعه دارد و فرد معلول همواره بار سنگین حضور در جامعه را با خود به همراه دارد. بنابراین اگر امکانات لازم را برای فرد معلول به نحوی ایجاد کرد که مانند افراد عادی در جامعه حضور یابند، شاید بتوان گفت که این فرد دیگر معلول نیست.

الحاق معلولین به بخش فعال جامعه مستلزم ایجاد فرصت های مساوی و مناسب برای مددجویان است که در اولین قدم باید برای رفع محدودیت های آنها اقدام کرد. اگر برای اشتغال معلولان از اماکن عمومی نظیر بوستان ها، کتابخانه ها، سینماها و بانک ها و ادارات امکانات لازم فراهم شود، زمینه حضور این افراد در عرصه های مختلف اجتماعی به تدریج فراهم می شود و جامعه از توانایی آنان بهره مند خواهد شد. در مقابل عدم توجه به نیازهای معلولان و نبود امکانات و شرایط اولیه جهت حضور این افراد در سطح جامعه باعث انزوا و کناره گیری آنان از فعالیت های اجتماعی می شود.

این بار برای دیدن معلولان جسمی و حرکتی، اما باهوش و پرتلاش، به مؤسسه رعد الغدیر در منطقه یافت آباد تهران رفتیم. میدان الغدیر، خیابان شهید جواد زندیه.

ورود ما با نوبت آموزش خواهران همزمان می شود، بعضی از روزهای هفته خواهران و بعضی روزها هم برادران. تعدادی از کارآموزان با ویلچر و تعدادی هم با عصا و برخی هم با شرایط دیگر.

یکی از کارآموزان مؤسسه رعد الغدیر که علاوه بر کلاس های خط، در زمینه مینیاتور و خاتم کاری نیز آموزش دیده است، روابط عمومی بهتری دارد و ابتدا هم خودش را معرفی می کند و می گوید: همین که هنر و فنی را یاد می گیرم و چنین روحیه ای برای بقیه دوستانم وجود دارد این است که دیگر فکر نمی کنیم معلولیت ما را به رکود کشانده است بلکه ما همچون آب جاری و زلال می شویم که می توانیم

برای خود و اجتماع مفید باشیم.

وی فکر و روح آرام را از ویژگی های هنر معرفی می کند و می افزاید: با این که هفته ای یک روز به کلاس های مؤسسه می آیم. اما احساس می کنم آموزش هنر به من هویت هم می دهد و حتی کارهایی که من می دانم و می توانم تولید کنم که بسیاری از آدم های سالم جسمی هم نمی دانند و بلد نیستند، آن کار را انجام دهند.

وی عمده مشکلات کارآموزان را مشکل رفت و آمد در سطح شهر می داند و می افزاید: بعضاً کار ثابت و دائمی هم برایم در سطح شهر درست شده بود اما چون رفت و آمد از خانه به محل کار برایم مقدور نبود و نیازمند صرف هزینه های گزاف بود و نیز نبود امکانات شهری مناسب با نیاز معلولان از قید کار زد.

گاهی در سطح شهر با صحنه هایی مواجه می شویم که برای ما عجیب و قابل باور نیست. مثلاً در مناطقی که قبلاً برای تردد معلولان با صرف هزینه های فراوان مناسب سازی شده بود، به یک باره شهرداری تصمیم به تخریب آن امکانات می گیرد و تردد ما را عملاً غیرممکن می سازد. بانک ها، ادارات، به هیچ وجه شرایط مناسبی برای حضور معلولان ندارند و متأسفانه برای کمک به معلولان سرمایه گذاری نمی کنند. حتی تردد با مترو و اتوبوس هم برای ما امکان پذیر نیست چون برخی از ایستگاه های مترو آسانسور ندارند. این شرایط سبب شده که حتی اگر کار برای ما فراهم باشد باز هم به خاطر «مناسب» نبودن محیط شهری برای معلولان، امکان کار برای ما فراهم نمی شود.

وی می گوید: به عنوان نمونه برای هر مورد خروج از خانه مجبوریم ۲۰ هزار تومان هزینه کنیم درحالی که یک فرد عادی می تواند فقط ۲۰۰۰ تومان و یا حتی سفر با مترو و اتوبوس، کمتر هزینه کند و به جاهای بیشتری هم برود.

این خانم مددجو با بیان این که «البته سامانه ۶۳۰۵ بهزیستی برای این کار به ما کمک می کند اما باید ۵ صبح زنگ بزنیم و برای ۵/۷ صبح وقت بگیریم و بسیاری مواقع نمی توانند به موقع به ما کمک کنند» در نهایت از من می خواهد که اسم او را در گزارشم نیاورم که من هم می پذیرم.

یکی دیگر از کارآموزان این مؤسسه که مشغول ساخت مجسمه چوبی است، می گوید: مشکل ما مربوط به اینجا نیست، اینجا به ما کار یاد می دهند، اما خود بهزیستی دست ما را نمی گیرد و ما هاست تقاضای وام را بی پاسخ گذاشته است.

مدتی است نامزد دارم و برای تأمین جهیزیه درخواست وام کرده ام، هنر و کار ما درآمد فراوانی ندارد، البته مؤسسه این تولیدات را در نمایشگاه های سطح شهر عرضه می کند، اما درآمد حاصل از آن کفاف نیازهای ما را نمی دهد و بهیستی هم حقوق ماهانه ما را مدتی است که پرداخت نمی کند و ماه ها تلاش کردم تا توانستم سمعک دریافت کنم.

یکی از مریبان مؤسسه هم درباره شیوه آموزش این مددجویان می گوید: بچه ها علیرغم برخی محدودیت های جسمی از هوش سرشاری برخوردارند و در فراگیری بسیار جدی هم هستند که مؤسسه به صورت رایگان به این افراد آموزش می دهد؛ اما کارهای تولیدی در داخل مؤسسه باقی می ماند و با برپایی نمایشگاه عرضه صنایع دستی، در صورت فروش محصولات تولیدی معلولان، عمده مبلغ به سازندگان این آثار پرداخت می شود.

وی می افزاید: این افراد همین که در کار خود قوی می شوند، مؤسسه با آنها قرارداد می بندد و حتی تعداد کار مورد سفارش هم مشخص می شود.

سید علی طباطبایی که خود از مرحله شاگردی به مربیگری مؤسسه رعد الغدير رسیده است در توضیح کارهای خودش هم می گوید: من ۱۲ تا شاگرد دارم، ۵ تا از بچه ها به مرحله دوم راه یافتند که می خواهند در آزمون های فنی و حرفه ای شرکت کنند و بقیه هم مشغول هستند. وی می افزاید: علاوه بر این مؤسسه، در جاهای دیگری هم مشغول تدریس کامپیوتر هستم.

محمد احمد شمس

محمد احمد شمس فرزند احمد متولد ۲۰ اردیبهشت ۱۳۴۶ در شهرستان کنگان از توابع استان بوشهر است و دارای مدرک تحصیلی لیسانس حسابداری، خانواده ای معتقد است. وی از دانش آموزان ممتاز و فعال مدرسه بود با شروع انقلاب حضور فعال در انجمن های مدارس داشت. شروع جنگ موجب شد، عازم جبهه های غرب و جنوب شود و ۱۳ ماه داوطلبانه و ۲۴ ماه خدمت نظام وظیفه را در جبهه ها بوده است. پس از جنگ در بانک استخدام و مشغول به کار شد. پس از ۶ سال کار بانکی با توجه به عملکرد مطلوبش و رضایت مسئولین وقت بانک از عملکرد او، مسئولیت ریاست اولین شعبه بانک به او سپرده شد. ریاست شعبه

آغازی بود تا مسئولین بهتر و بیشتر او را بشناسند و به پست‌ها و مسئولیت‌های بالاتر دست یابند.

از سال ۷۵ شروع به کمک محرومین و آسیب‌دیدگان اجتماعی کشور نمود در سال ۸۱ مبادرت به عضویت در فعالیت‌های اجتماعی و مؤسسات خیریه جهت کمک به اقشار آسیب‌پذیر و کمک‌رسانی در زمینه‌های مختلف به محرومین دور افتاده استان بوشهر کرد.

در سال ۸۹ مؤسسه مردمی به نام مؤسسه باران مهر لیان را تأسیس کرد. و در سال ۹۰ با آشنا شدن با مجموعه رعد الغدیر تهران شروع به همکاری کرد.

با اخذ تجارب و دستاوردهای رعد الغدیر تهران، تلاش کرد همین الگو و مدل را در بوشهر اجرا کند. از این رو برای معلولان جسمی و حرکتی استان بوشهر، اقداماتی در راستای توانبخشی آنها، ایجاد اشتغال برای آنها، راه‌اندازی آموزش و مهارت‌آموزی برای آنان و خلاصه مجموعه از خدمات مختلف در استان راه‌اندازی کرده است. اکنون به عنوان مدیرعامل مؤسسه باران مهر می‌باشد.

سید علی ضیایی

وی در ۱۴ مردادماه ۱۳۴۴ در شهر قم چشم به جهان گشود. تحصیل در حوزه علمیه قم را تا مدارج عالی ادامه داد؛ به طوری که یک دوره دروس فقه و اصول فقه را در مرحله عالی یا به اصطلاح خارج فقه و اصول فقه در کارنامه خود دارد. و در کنار تحصیل حوزوی در دانشگاه هم تحصیل را ادامه داد. در رشته علوم سیاسی از دانشگاه آزاد اسلامی (قم) لیسانس دریافت کرد. از دانشگاه تهران در رشته مدیریت استراتژیک، کارشناسی ارشد دریافت نمود. نیز از امریکن یونیورسیتی **American university** فوق لیسانس و دکترا در رشته علوم سیاسی گرفت. ایشان دارای فعالیت‌ها و خدمات گسترده فرهنگی و اجتماعی است. اما اینجا به معرفی خدمات مرتبط به امور معلولین ایشان می‌پردازیم.

سوابق تحصیلی:

۱- لیسانس در سطح علوم سیاسی (دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم) و فوق لیسانس در سطح علوم سیاسی و دکترای در سطح علوم سیاسی (**American university**)، فوق لیسانس در سطح مدیریت استراتژیک

ص: ۲۸۲

(دانشگاه تهران)

۲- گذران دروس سطح و خارج فقه و اصول در حوزه علمیه قم

۳- مدرس مرکز جهانی علوم اسلامی از سال ۷۴ به مدت ۱۰ سال

سوابق فرهنگی:

۱- عضو هیئت مؤسس و هیئت امنای دانشگاه مهد علم کاشان

۲- عضو هیئت امنای مؤسسه خیریه الزهرا (لندن - ضیا)

۳- عضو هیئت رئیسه دانشگاه مهد علم کاشان

۴- نائب رئیس هیئت مدیره انجمن بیماران خاص استان قم

۵- رئیس هیئت مدیره مؤسسه نیکوکاری کاشانه مهر کاشان (معلولین جسمی - حرکتی)

۶- قائم مقام تولیت موقوفات حسینی اردهالی

۷- عضو کار گروه فرهنگی توسعه و عمرانی مشهد اردهال

۸- معاونت امور پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم از سال ۷۶ تا سال ۸۰

۹- برگزاری و مدیریت ده ها نمایشگاه داخلی و خارجی در کشورهای مختلف جهان (در زمینه های توریسم، صنایع دستی و

گردشگری، سنگ، چرم، نساجی و....)

سوابق توریستی:

۱- رئیس هیئت مدیره آژانس هواپیمایی توریستی از سال ۷۲ تا سال ۸۴

۲- مدیرعامل مرکز رزرواسیون هتل های ایران و جهان (میعاد اقامت) از سال ۷۵ تا سال ۸۴

۳- ساخت و راه اندازی و مدیریت مجموعه توریستی - تجاری هتل اردهال مجاور حرم حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیه

در قم مشتمل بر مراکز تجاری و هتل ۳ ستاره از سال ۸۰ تاکنون

۴- ساخت و راه اندازی و مدیریت هتل بین المللی پارسیان در قم از سال ۸۰ تاکنون

۵- مالک و سرمایه گذار منطقه نمونه گردشگری مشهد اردهال

سوابق کاری:

۱- رئیس هیئت مدیره شرکت گسترش ایثار

۲- رئیس هیئت مدیره شهرک صنعتی پل

۳- رئیس هیئت مدیره شرکت ایجاد سازه گسترش

۴- رئیس هیئت مدیره جهان گستر سرمد

ص: ۲۸۳

۵- رئیس هیئت مدیره مجتمع تجاری زمزم قم

۶- رئیس هیئت مدیره سماوات (سازمان مردم نهاد آموزش و اشتغال توان یابان)

۷- قائم مقام تولیت موقوفات نظام مافی (مسجد، کتابخانه، صندوق قرض الحسنه)

۸- قائم مقام تولیت پلی کلینیک دکتر رضاقلی نظام مافی

فعالیت های اختصاصی که هم اکنون مشغول فعالیت می باشد:

۱- منطقه نمونه گردشگری (خورشید اردهال) در صد هکتار شامل مجموعه اقامتی، بازارچه سنتی، رستوران های مدرن و سنتی، فست فود، شهربازی سرپوشیده، سینما، قایق سواری

۲- هتل بین المللی پارسیا (استان قم) با ۹۰۰۰ مترمربع با امکانات سالن همایش با سوئیت های اقامتی، رستوران، کافی شاپ

۳- شرکت توریستی امید نور متخصص در زمینه های برگزاری تورهای داخلی و خارجی، برگزاری سمینارها و کنفرانس بین المللی با بیش از دو دهه تجربه و فعالیت

۴- شرکت ساختمانی ایجاد سازه وارد کننده محصولات نوین ساختمان و متخصص در امر ساخت و ساز مجتمع های بزرگ تجاری و اداری در کشور با برند الهیه

۵- بیمارستان و پلی کلینیک با بخش های مختلف درمانی و مشاوره و توانبخشی (ارتوپدی، آزمایشگاه، دندانپزشکی، فیزیوتراپی، جراحی،....)

۶- دانشگاه خصوصی مهد علم با بیش از هزار دانشجو در هفت رشته

۷- ساخت بزرگ ترین مرکز آموزش، معلولین جسمی و حرکتی در خاورمیانه (مؤسسه کاشانه مهر کاشان NGO)

۸- مرکز آموزش و نگهداری معلولین ذهنی (مؤسسه توانبخشی معلولین هاجر) (NGO)

حبیب علیزاده ماکویی

حبیب علیزاده ماکویی (۱)

او در ۱۳۴۶ چشم به جهان گشود و به عنوان مدیر پشتیبانی فنی و امور

ص: ۲۸۴

۱- . اطلاعات درباره ایشان توسط آقای ساعد مطهری عرضه شد.

ابتکارات در سماوات معرفی شده است.

او در رشته مهندسی اکتشاف معدن از دانشگاه صنعتی اصفهان در سال ۱۳۷۰ فارغ التحصیل شده و دارای این سوابق کاری است.

سوابق کاری:

۱. سال ۱۳۷۱ الی پایان ۱۳۷۲ معاون کارگاه پروژه بازسازی کارخانه روغن کشتی رودبار

۲. ۱۳۷۳ لغایت ۱۳۷۴ مدیر فنی شرکت پریست لوشان

۳. ۱۳۷۴ الی ۱۳۷۵ مجری پروژه مسکونی در منطقه شرق تهران (خصوصی)

۴. ۱۳۷۵ الی ۱۳۷۷ رئیس کارگاه پروژه گاز طبیعی

۵. ۱۳۷۷ الی ۱۳۷۷ سرپرست کارگاه قطعه دو محور جم به عسلویه (شرکت دوزر هشت ماه)

۶. ۱۳۷۷ الی ۱۳۷۸ سرپرست کارگاه پروژه بالاست راه آهن منطقه تهران - قم

۷. ۱۳۷۸ الی ۱۳۸۲ مدیر پروژه تأسیسات زیربنایی فرودگاه امام خمینی در زمان ساخت

۸. ۱۳۸۲ الی ۱۳۸۶ ریاست واحد فنی مهندسی فرودگاه امام خمینی در زمان بهره برداری

۹. ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۲ شرکت صنایع یال به عنوان مشاور مدیرعامل و نماینده شرکت ساختمانی نیکادا

۱۰. ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۴ مدیر فنی و مهندسی شرکت پارس سیلندر

۱۱. ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۵ مدیر اجرایی شرکت طراحان نوین راهکار (نصب و راه اندازی سیستم های اطفاء حریق)

۱۲. ۱۳۹۵ تاکنون رئیس واحد مهندسی شرکت پارس سیلندر

علی اصغر گواهی

او در سال ۱۳۲۵ چشم به جهان گشود. به عنوان معاون امور مالی در سماوات مشغول به کار شده است. رزومه کاری و فعالیت هایش به این شرح است:

فارغ التحصیل دانشکده فنی دانشگاه تهران ۱۳۵۰؛ رشته مهندسی متالورژی؛ مشاغل: کارشناس فنی کارخانه سیمان درود؛ مدیربازرگانی شرکت های پارس توشیبا؛ عضو هیئت مدیره شرکت های: تلاش «الکترو لوکس، ساوالوکس»؛ صنایع

فلزی «شرکت ملی فولاد ایران»؛ شرکت صنایع چوب و کاغذ ایران «چوکا»؛ معاونت اجرایی مدیرعامل شرکت صنعتی صافیاد؛ شرکت پارس حفاظ «سازمان صنایع ملی ایران»؛ مدیر اجرایی شرکت سرمایه گذاری مسکن، پردیس؛ مدیر بازرسی کالاهای صادراتی و مدیر تدوین سیستم ها و روش ها و مدیر پشتیبانی بازرسی کالا، شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران «وزارت صنایع و معادن»؛ و نهایتاً تیرماه سال ۱۳۸۸ بازنشسته؛ در حال حاضر: رئیس مجامع کانون مهندسين دانشکده فنی دانشگاه تهران، و انجمن اسلامی مهندسين؛ و مشاور انجمن مدیران صنایع ایران، دبیر سماوات.

سید ساعد مطهری

وی در ۳ بهمن ماه ۱۳۲۵ در تهران چشم به جهان گشود. دوره شش ساله دبستان را در مدرسه ادب در سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۸ و دوره متوسطه را در دبیرستان بهبهانی و جم تا ۱۳۴۵ به پایان رساند. سال های ۴۶ تا ۴۸ خدمت سربازی را گذراند.

از مدرسه عالی ترجمه بین سال های ۴۸ تا ۵۲ دوره ترجمه زبان انگلیسی را گذراند و لیسانس اخذ کرد و همزمان دوره مدیریت عمومی و از راه دور در لندن طی نمود. در سال ۱۳۵۴ از دانشکده علوم سیاسی و اجتماعی فوق لیسانس دریافت کرد و بالاخره رشته روابط بین الملل را در انگلستان برای دریافت دکتری طی کرد. دوره دکترای او ۱۹۷۶ تا ۱۹۷۸ طول کشید.

زندگی نامه و خدمات آقای مطهری طولانی است و اینجا فقط مواردی از زندگی نامه و خدمات ایشان که مرتبط به امور معلولین یا نزدیک به این حوزه است، می آوریم. هر شخصی زندگی نامه کامل ایشان را نیاز دارد می تواند به وب سایت سماوات مراجعه کند.

مدارک تحصیلی و گواهی ها:

۱- اخذ گواهینامه "استاندارد سازی مهدکودک ها" از سازمان ملی استاندارد ایران سال ۱۳۸۹.

۲- اخذ گواهی شرکت در اولین کنگره بین المللی بررسی صحنه جرم از سازمان پزشکی قانونی کشور ۰۱/۰۴/۸۸ تا ۰۳/۰۴/۱۳۸۸.

۳- اخذ گواهینامه ها و شرکت و برگزاری اولین و دومین همایش انتخاب برترین های پژوهشی و نوآوری در مدیریت شهری شهر تهران ۱۳۸۸-۱۳۸۷.

ص: ۲۸۶

۴- اخذ گواهی شرکت در نخستین کنفرانس بین المللی ارگونومی ایران از انجمن ارگونومی ایران ۱۸ و ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۸.

۵- اخذ گواهینامه آموزش دوره فنون و مهارت های تور گردانی ویژه راهنمایان ایرانگردی و جهانگردی از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ایران سال ۱۳۸۷.

۶-

اخذ گواهی دوره آشنایی با قوانین و مقررات هوائی ویژه راهنمایان جهانگردی از سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری ایران سال ۱۳۸۷.

۷- اخذ گواهی دوره یک روزه پیشرفته اطفاء حریق از سازمان آتش نشانی تهران و شرکت سال ۱۳۸۶.

۸- اخذ گواهی دوره یک روزه سمینار آموزش عمومی اطفاء حریق از سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران سال ۱۳۸۶.

۹- اخذ گواهی دوره فنی پیشرفته امداد و نجات در حوادث در مورد کسانی که در تصادفات صدمه می بینند و مبتلا به ایدز و هپاتیت می شوند. از سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی تهران سال ۱۳۷۶.

۱۰- اخذ گواهینامه مدیریت فنی دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سال ۱۳۸۰.

۱۱- طی دوره دکتری روابط بین المللی از انگلستان ۱۹۷۶-۱۹۷۸.

۱۲- اخذ فوق لیسانس علوم سیاسی از دانشکده علوم سیاسی و اجتماعی ۱۳۵۴.

۱۳- اخذ لیسانس ترجمه زبان انگلیسی از مدرسه عالی ترجمه ۱۳۴۸-۱۳۵۲.

۱۴- طی دوره مدیریت عمومی از مدرسه مدیریت لندن.

۱۵- طی دوره آموزش حسابداری و ممیزی مالیاتی در وزارت امور اقتصادی و دارایی ۱۳۵۰.

۱۶- طی دوره دبیرستان های (بهبهانی و جم) دوره شش ساله ۱۳۳۰-۱۳۴۵ و اخذ دیپلم طبیعی.

۱۷- طی دوره شش ساله دبستان (ادب) ۱۳۳۲- ۱۳۳۸ و اخذ گواهینامه ششم ابتدایی.

عضویت و مسئولیت در انجمن های فرهنگی، صنفی، علمی و فنی:

۱- همیار و دبیر علمی اولین سمینار آسیایی - اروپایی مؤسسه آموزشی و توانبخشی و نیکوکاری رعد الغدیر در کاشان -

ایران ۱۳۹۲.

۲- عضو مؤسس و هیئت مدیره خیریه های مراکز آموزشی و توانبخشی و اشتغال زائی توان یابان سماوات ۲۸ آبان ۱۳۹۲ و مدیرعامل انجمن خیریه

ص: ۲۸۷

سماوات از سال ۱۳۹۶.

۳- مدیر روابط بین المللی انجمن خیریه های سماوات ۲۰ آذر ۱۳۹۲.

۴- مدیر روابط بین المللی مجتمع توریستی مرضیه. آذر ۱۳۹۲.

۵- عضو مؤسس و عضو هیئت امنای مجتمع آموزشی - توانبخشی و نیکوکاری رعد گیلان - رشت ۱۳۹۱ - ۱۳۹۲.

۶- عضو کمیته فنی متناظر بین المللی استاندارد گردشگری با عنوان "توریزم و خدمات مرتبط" و عضو کمیته های فنی و ملی سازمان ملی استاندارد ایران ۱۳۸۹ - ۱۳۹۵ و عضو خبره گردشگری سازمان جهانی ایزو در زمینه گردشگری معلولین. (سال ۱۳۹۵).

۷- طراح و مجری کنفرانس ملی ایمنی سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهر تهران. تهران - ایران.

۸- مؤسس و دبیر کل رسمی کانون راهنمایان گردشگری ایران سال ۱۳۸۴.

۹- عضو مؤسس انجمن فارغ التحصیلان علوم سیاسی و اجتماعی.

۱۰- عضو مؤسس و رئیس هیئت مدیره مؤسسه فرهنگی - هنری و مطالعاتی آلمان.

عضویت در هیأت های علمی و آموزشی مؤسسات، دانشکده ها و دانشگاه های ایران:

۱- مدرس دانشکده علمی - کاربردی سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی تهران ۱۳۸۶ - ۱۳۸۹

۲- مدرس جهاد دانشگاهی دانشگاه شهید بهشتی ۱۳۸۶.

۳- مدرس مؤسسه آموزش خدمات جهانگردی پیام آوران ۱۳۸۲.

۴- مدرس مرکز آموزشی بین المللی ایران - تهران (۱۳۸۲).

۵- مدرس مؤسسه آموزشی خدمات جهانگردی و هتلداری آوای جلب سیاحان ۱۳۷۹ - ۱۳۸۲.

۶- مدرس دانشگاه صنعتی شریف سال های ۷۰-۸۵.

۷- مدرس مرکز زبان های خارجی دانشگاه صنعتی شریف.

۸- مدرس دانشکده صنایع ایران - قزوین.

۹- مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس.

۱۰- پژوهشگر دانشکده اقتصاد دانشگاه (ملی سابق) بهشتی.

۱۱- پژوهشگر دانشکده علوم سیاسی و اجتماعی.

۱۲- مدیر روابط عمومی و بین المللی انجمن علمی مکانیک ایران.

مسئولیت های اداری:

ص: ۲۸۸

۱- سرپرست دفتر مطالعات و برنامه ریزی و تکنولوژی اطلاعات و مدیر برنامه و بودجه و مشاور مدیرعامل سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران ۱۳۸۵-۱۳۸۸.

۲- مشاور حقوقی، مالی، مالیاتی و تأمین اجتماعی (دفتر خصوصی) ۱۳۶۲-۱۳۸۰.

۳- مشاور حقوقی، مدیر جهانگردی و روابط بین المللی کانون جهانگردی و اتومبیلرانی ایران.

۴- عضو هیئت های تشخیص مالیات وزارت امور اقتصادی و دارایی.

۵- مشاور مالی و اداری دفتر مطالعات و معیارهای ساختمانی و مسئول دفتر روابط بین المللی معاونت طرح ها و بررسی های وزارت آبادانی و مسکن.

آثار علمی و پژوهشی (تألیفات - ترجمه ها - سخنرانی ها) و فعالیت های فرهنگی:

۱- دبیر و سخنران اولین همایش مسئولیت های فردی و اجتماعی مردم در جهت توسعه انسانی در مجتمع آموزشی - توانبخشی و نیکوکاری رعد. تهران - ایران (۱۳۹۱).

۲- عضو دفتر هماهنگی مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد شهرک غرب

۳- سخنرانی در مورد بهبود توسعه پایدار در سازمان های آتش نشانی کشور، در سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران سال ۱۳۸۸.

۴- سخنرانی در دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران در رابطه با آسیب های وارده به محیط زیست شهری، اطلاع رسانی و حقوق شهروندی.

۵- ناظر علمی و ویراستار در ترجمه کتاب های علمی - تخصصی ایمنی و آتش نشانی سازمان آتش نشانی تهران. تهران - ایران. ۱۳۸۶-۱۳۸۷.

۶- طراح و مجری کنفرانس ملی ایمنی سازمان آتش نشانی تهران. تهران - ایران. ۱۳۸۷.

۷- مؤلف اولین و تنها فرهنگ لغات تخصصی آتش نشانی از فارسی به انگلیسی و بالعکس سال ۱۳۸۷.

۸- طراح و سرپرست اولین همایش بین المللی یوگا در شیراز. شیراز - ایران. سال ۱۳۸۳.

پژوهش ها:

۱- بررسی پیوند موسیقی، نقاشی و شعر. تهران - ایران. سال ۱۳۸۷.

۲- تلفیق شعر و موسیقی. تهران - ایران. سال ۱۳۸۷.

ص: ۲۸۹

۳- پژوهشی هنری درباره موسیقی عرفانی ایران و پیوند آن با موسیقی سنتی ایران. تهران - ایران. سال ۱۳۸۷.

۴- تأثیر موسیقی در نفس از نظر متفکران اسلامی. تهران - ایران. سال ۱۳۸۷.

۵- روانشناسی رفتاری و مهارت های زندگی در کار. تهران - ایران. سال ۱۳۸۳.

۶- ابزار و ویژگی های شخصیت و کاهش فشار عصبی در محیط کار. تهران - ایران. سال ۱۳۸۳.

۷- دانش مدیریت شهری تهران - ایران. سال ۱۳۸۳.

۸- شهر و ساکنانش تهران - ایران. سال ۱۳۸۲.

۹- حقوق شهروندی و نقش سازمان های غیردولتی در تقویت مشارکت اجتماعی. تهران - ایران سال ۱۳۸۱.

۱۰- اوقات فراغت. تهران - ایران. سال ۱۳۸۰.

۱۱- راهبردهای توسعه گردشگری شهری. تهران - ایران. سال ۱۳۸۰.

۱۲- طراحی مجموعه تفریحی - گردشگری شهری از دیدگاه نظری. تهران - ایران. سال ۱۳۸۰.

۱۳- پژوهش در طراحی مجموعه تفریحی - گردشگری جشنواره های خاص. تهران - ایران. سال ۱۳۸۰.

۱۴- سیاحت و زیارت جدید. تهران - ایران. سال ۱۳۸۰.

۱۵- بررسی موانع فکری، اجتماعی و فرهنگی گسترش صنعت توریسم در ایران از دیدگاه جامعه شناختی. تهران - ایران. سال ۱۳۸۰.

۱۶- فرهنگ و وسائل ارتباط جمعی. تهران - ایران. سال ۱۳۵۴.

جزوه های آموزشی:

۱- خلاصه ای از حقوق مدنی (گردآوری) ساعد مطهری. قزوین - ایران. سال ۱۳۸۸ مورد تدریس در دانشکده صنایع قزوین.

ترجمه ها:

۱- آگاهی و ناامنی گزارش ویژه سال ۱۳۷۵.

۲- چگونه می توان از ابتلا به آنفولانزا جلوگیری کرد؟ سال ۱۳۷۴.

۳- مقاله پزشکی کلسترول سال ۱۳۷۴.

۴- غذاهای سرطان زا اثر جین کارپر سال ۱۳۷۴.

۵- خوب خوردن (غذا خوردن در خارج از خانه) سال ۱۳۷۴.

۶- سرماخوردگی، آنفولانزا، ذات الریه سال ۱۳۷۳.

۷- یافته های ژنتیکی (کم کردن وزن و اثر بر روی چربی های حاصله از سوخت و

ص: ۲۹۰

ساز) سال ۱۳۷۱.

۸- رژیم غذایی (پائین آوردن کلسترول) سال ۱۳۷۱.

تقدیرنامه ها:

۱- تقدیرنامه از مؤسسه خیریه توانبخشی آموزشی رعد گیلان به مناسبت اهتمام در تأسیس آن مؤسسه در روز افتتاحیه سال ۱۳۹۳ گیلان - ایران.

۲- تقدیرنامه از مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر به مناسبت برگزاری سمینار بین المللی در نیاسر کاشان دی ماه ۱۳۹۲.

۳- تقدیر و تشکر به مناسبت شرکت و برگزاری دومین سمینار برترین های پژوهشی در مدیریت شهری از سوی مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهرداری تهران سال ۱۳۸۷.

۴- تقدیر و تشکر به مناسبت شرکت و برگزاری اولین سمینار برترین های پژوهشی در مدیریت شهری از سوی مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهری تهران سال ۱۳۸۷.

۵- تقدیر و تشکر به دلیل شرکت مؤثر در سمینار آموزش عمومی از سوی معاونت آموزشی سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران سال ۱۳۸۶.

محمدرضا هادی پور

او در آبان ماه ۱۳۴۹ در تهران متولد شد. در طفولیت بر اثر فلج اطفال پاهایش آسیب دید. اما به رغم مشکلات، تحصیلات را ادامه داد و پس از دوره متوسطه به دانشگاه راه یافت و از دانشگاه آزاد واحد قزوین در رشته مهندسی صنایع - تولید صنعتی کارشناسی دریافت کرد و کارشناسی ارشد را در رشته علوم اقتصادی از دانشگاه پیام نور کرج دریافت کرد.

وی از بنیانگذاران کانون معلولین توانا در قزوین در سال ۱۳۷۴ است و از شخصیت های خدوم و پرکار در جامعه و فرهنگ معلولان بوده است.

مسئولیت ها

مدیر عامل مؤسسه کانون معلولین توانا از سال ۱۳۹۰ تا کنون

نایب رئیس هیئت مدیره کانون سراسری تشکل های بهزیستی کشور از سال ۱۳۹۴ تا کنون

عضو هیئت مؤسس و هیئت مدیره سماوات از سازمانهای مردم نهاد آموزش و

اشتغال توانیابان کشور از سال ۱۳۹۳ تا کنون

مؤسس کانون معلولین توانا در سال ۱۳۷۴ با شماره تأسیس ۶۷

عضو هیئت امنا و هیئت مدیره کانون توانا از سال ۱۳۷۴ تا کنون

مدیر مسئول ماهنامه پیک توانا از سال ۸۶ و تاکنون ۶۴ شماره مجله منتشر شده است

مدیرعامل شرکت پرورش میگوی توانای قزوین از سال ۸۲ تا کنون (این شرکت فعلاً تعطیل است)

رئیس و نایب رئیس هیئت مدیره تعاونی مسکن معلولین توانا از سال ۱۳۷۴ تا کنون

رئیس هیئت مدیره صنایع الکترونیک البرز توانای از سال ۸۸ تا کنون

نایب رئیس هیئت مدیره تعاونی فراگیر ملی تلاشگران معلولین توانا از سال ۱۳۹۱ تا کنون

مدیر صندوق قرض الحسنه توانا از سال ۷۸ تا کنون

مدیرعامل شرکت صنایع الکترونیک البرز توانای قزوین از سال ۸۱ تا ۸۸

مدیرعامل تعاونی مصرف معلولین از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴

مسئول منابع انسانی کانون توانا از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۰

مدیرعامل شرکت حمل و نقل البرز ترابر در سال ۱۳۸۰

مدیر پخش توانا (توزیع محصولات آرایشی بهداشتی به صورت مویرگی در استان قزوین)

معاونت اقتصادی در کانون معلولین از سال ۷۸ تاکنون و ایجاد کارگاه های مختلف (در حال حاضر بیش از ۵۵۰ نفر در این کارگاه ها فعالیت می نمایند)

مقاله و تحقیقات

ارتباط سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی

نوبلیست های اقتصاد

سوابق آموزشی

• مدرک پایه ۲ سیم پیچی از سازمان فنی و حرفه ای

• مدرک حسابداری درجه ۲ از سازمان فنی و حرفه ای

• مدرک دوره ویراستاری

• دوره آشنایی با الزامات ایزو ۹۰۰۱:۲۰۰۸

ص: ۲۹۲

• دوره آشنایی با ممیزی داخلی

• دوره آشنایی با اصول سرپرستی

• دوره مدیریت استراتژیک

• حضور در سمینار اشتغال ESPD در ترکیه در خصوص اشتغال معلولین

• حضور در سمینارهای مختلف استانی و کشوری

• گذراندن دوره های مختلف مدیریتی

جوایز

• کانون معلولین به عنوان کار آفرین برتر کشور در زمینه های اشتغال معلولین در سال ۸۷

• کانون معلولین به عنوان کار آفرین برتر اجتماعی استان در سال ۹۱

• کانون معلولین به عنوان کار آفرین برتر استان در زمینه تولید و خدمات در سال ۹۲

انجمن خیریه سماوات الغدير

شناسه ملی: ۱۴۰۰۵۸۷۱۶۸۴

شناسه اقتصادی: ۴۱۱۵۱۶۷۶۵۸۶۶

صندوق پستی: ۱۳۷۷۵۱۴۸

شماره مجوز: ۴۷۸۳۹

مرجع صدور: وزارت کشور مورخ ۲۳/۰۴/۹۵

شماره ثبت: ۳۸۷۲۳

تاریخ ثبت: ۰۸/۰۳/۹۵

تلفن دبیرخانه: ۸۸۹۲۵۸۴۵

فاکس دبیرخانه: ۸۸۹۲۶۴۱۹

وب سایت: www.samavat.org

ایمیل: samavat95@yahoo.com

نشانی قانونی دفتر مرکزی سماوات: تهران، یافت آباد، میدان الغدیر، خیابان شهید جواد زندیه، ضلع شمالی پارک شهدای یافت آباد، پلاک ۱.

نشانی کنونی: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان استاد نجات اللهی (ویلا جنوبی)، نبش کوچه جرج جرداق (افشین سابق)، پلاک ۲۶۹، ساختمان پردیس ویلا، طبقه ششم.

ص: ۲۹۳

هیئت مدیره مؤسسه رعد الغدير

اسماعیل روحانی

تاریخ تولد: ۱۳۲۱

نام پدر: حسین

سمت در مؤسسه: رئیس هیئت مدیره

تحصیلات: مهندسی راه و ساختمان

علی سلطانزاده

تاریخ تولد: ۱۳۲۴

نام پدر: غلامرضا

سمت در مؤسسه: عضو هیئت مدیره و مدیر عامل

تحصیلات: مهندسی مکانیک

محمد مهدی کاشانچی

تاریخ تولد: ۱۳۲۴

نام پدر: محمد

سمت در مؤسسه: نائب رئیس هیئت مدیره

تحصیلات: مهندسی راه و ساختمان

مهدی آفریده

تاریخ تولد: ۱۳۴۵

نام پدر: مصطفی

سمت در مؤسسه: خزانه دار

تحصیلات: لیسانس مدیریت صنعتی

محمود طیبانی

تاریخ تولد: ۱۳۲۹

نام پدر: علی اکبر

سمت در مؤسسه: عضو هیئت مدیره

تحصیلات: دکترای مخابرات

ص: ۲۹۴

* افراد دیگری توسط آقای مطهری معرفی شده اند ولی آقای سلطان زاده نام های آنها را خط زده است. اینها عبارت اند از:

۱. بهروز امین فرد

تاریخ تولد: ۱۳۳۷

نام پدر: علی

سمت در مؤسسه: بازرس اصلی

تحصیلات: مهندسی عمران

۲. سیدعلیرضا میرجعفری

تاریخ تولد: ۱۳۵۶

نام پدر: آقا جمال

سمت در مؤسسه: بازرس علی البدل

تحصیلات: لیسانس مکانیک

۳. جواد حدادان یزدی

تاریخ تولد: ۱۳۱۴

نام پدر: حسین

سمت در مؤسسه: عضو علی البدل هیئت مدیره

تحصیلات: مهندسی راه و ساختمان

۴. محمد آفریده

تاریخ تولد: ۱۳۴۱

نام پدر: مصطفی

سمت در مؤسسه: عضو علی البدل هیئت مدیره

تحصیلات: لیسانس الهیات

۵. اسماعیل حبیب اله زاده

تاریخ تولد: ۱۳۲۸

نام پدر: رضا

سمت در مؤسسه: عضو هیئت امنا

تحصیلات: لیسانس عمران

۶. صادق سلطان زاده

تاریخ تولد: ۱۳۵۳

نام پدر: علی

سمت در مؤسسه: عضو هیئت امنا

تحصیلات: مهندسی برق و الکترونیک

ص: ۲۹۵

هیئت مؤسس سماوات

سید علی ضیایی، علی سلطان زاده، محمدرضا هادی پور، محمد احمد شمس، سید ساعد مطهری، محمدحسن کریمی نژاد، اسماعیل روحانی.

هیئت امنا سماوات

سید علی ضیایی، علی سلطان زاده، محمدرضا هادی پور، محمد احمد شمس، سید ساعد مطهری، محمدحسن کریمی نژاد، غلامرضا احمدی بیداخویدی، اسماعیل روحانی. (۱)

هیئت مدیره سماوات

۱- سید علی ضیایی عضو اصلی و رئیس هیئت مدیره

۲- علی سلطان زاده عضو اصلی و نایب رئیس هیئت مدیره

۳- محمدرضا هادی پور عضو اصلی هیئت مدیره و خزانه دار

۴- سید ساعد مطهری عضو اصلی و مدیرعامل

۵- محمد احمد شمس عضو اصلی هیئت مدیره

۶- اسماعیل روحانی بازرس اصلی

ص: ۲۹۶

۱- . اطلاعات اعضاء هیئت مؤسس و هیئت امنا و هیئت مدیره از ساعد مطهری دریافت شده است.

فصل دهم: دیدگاه

اشاره

ص: ۲۹۷

سماوات تشکیلات نوپایی است که هنوز به خوبی آن را نمی شناسند. به منظور معرفی بیشتر آن به جامعه و نخبگان این فصل را گشوده ایم.

این فصل شامل سه قسمت است: مصاحبه با سید ساعد مطهری مدیرعامل کنونی سماوات، معرفی ویژه نامه سماوات که به مناسبت اولین نشست در سال ۹۲ منتشر شده و سوم دفترچه مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر.

مورد سوم یعنی دفترچه ای که مؤسسه رعد الغدیر منتشر کرده نشانگر قوت ها، ظرفیت ها و توانایی های این مؤسسه است. یعنی فارغ از حرف و سخن درباره توانایی های این مؤسسه، با دیدن این دفترچه عملاً می توان ارزیابی واقعی از این مؤسسه پیدا کرد. مؤسسه ای که یکی از بنیانگذاران سماوات است و اکنون عضو مؤثر سماوات است.

آقای علیرضا آتشک برخی نکات و دیدگاه های آقای مطهری را گویا قبول نکرده و یادداشت هایی در حواشی این مصاحبه نوشته است. تمامی این حواشی را به نام خود آقای آتشک آورده ایم.

ص: ۲۹۸

۳۰ فروردین ماه ۱۳۹۶ فرهیخته گرانقدر آقای مطهری به همراهی جناب آقای علی اصغر گواهی به قم تشریف آوردند و مهمان دفتر فرهنگ معلولین بودند. فرصت را غنیمت شمرده و از آقای مطهری استدعا کردیم فارغ از بحث های عمومی و درد دل ها دقایقی به بحث درباره سماوات بگذرد تا کتاب سماوات تکمیل گردد و زودتر آماده نشر شود. زیرا تاکنون فرصت یار نشده بود تا در خدمت آقای مطهری باشیم و از نظرات صائب و راهبردی ایشان بهره مند شویم. لازم به اشاره است قبلاً به آقای سلطان زاده هم درخواست گفت و گو داده ایم.

* با توجه به اینکه اولین کار ویژه سماوات اشتغال بود و اولین نشست در سال ۹۲ درباره اشتغال بود، شما چه نظر و دیدگاه و خط مشی خاصی در زمینه اشتغال دارید؟

- یک نقصی که ما داریم در کار خودمان، امروز هم با آقای مهندس بحثش بود این بود که ایشان می فرمودند که تعداد کارکنان الغدیر(۱) را دیده اند که خیلی زیاد است. آمارش را من ندارم ولی این قدر می دانم که ماهی چند میلیون دارند مالیات حقوق و حق بیمه کارکنان و... را می دهند. خوب این یک نقص بزرگی است. در حالی که مؤسسه محک به آن عظمتش سه نفر کارمند دارد،(۲) بقیه افرادی که آنجا

ص: ۲۹۹

۱- کارکنان خیریه رعد الغدیر جهت آموزش رایگان، توانبخشی و دندانپزشکی ۱۰ نفر هستند. نیروهای داوطلب حدود ۳۰ نفر عمدتاً پزشک و دندانپزشک نیکوکار هستند. واحد کارآفرینی اجتماعی که در جهت اشتغال فعالیت می کند دارای ۲۲۰ نفر معلول جسمی حرکتی بیمه شده در رشته اپراتوری، دوزندگی و صنایع دستی می باشد که یک افتخار است. (علیرضا آتشک)

۲- کارمندان خیریه محک بسیار بیشتر از این رقم هستند و بیمارستان محک فقط در حدود ۳۵۸ نفر پرسنل دارد. (علیرضا آتشک)

مشغول هستند، بصورت داوطلبانه با این مؤسسه همکاری می کنند. اما آنها در شیوه مدیریت خود برای داوطلب برنامه تعریف کرده اند یعنی هر کسی برای همکاری در آن مؤسسه حضور پیدا می کند، بر اساس امکانات و آمادگی هایی که دارد و تخصص و کمکی که می تواند بکند آنجا دسته بندی شده و از وجودشان استفاده می کنند، ولی خط مشی را خودشان می دهند. بنابراین داوطلب ضمن اینکه بسیاری از کارها را انجام می دهد، اما حوزه اختیارش مشخص است و در همان محدوده ای که برایش مشخص شده خدمات می دهد.

خوب من می بینم شما یک مؤسسه به این ارزشمندی (دفتر فرهنگ معلولین) را با تعداد بسیار کم نیرو با این همه دستاورد دارید اداره می کنید، و خروجیتان مشخص است. هیچ کس به اندازه شما به نظر من، حداقل آنهایی که من می شناسم، چنین خروجی با این دقت را ندارند. این جای تقدیر و تشکر و قدردانی و افتخاری برای من است که در خدمت شما هستم. بنابراین در این زمینه خواهشم این است که ما را راهنمایی بفرمایید که باید چکار بکنیم و چطوری برویم جلو که کارها درست بشود.

شما در صفحه ۴۸ کتاب سماوات که مقدمات آماده شده، مرقوم فرموده اید که ماهیت کاری مؤسسه سماوات آموزشی است. یعنی در زمره مراکز اطلاع رسانی، علمی پژوهشی، خدمات رسانی پزشکی و توانبخشی نیست، بلکه وظیفه آموزش را برای خودش برگزیده است. خوب شرط اداره صحیح هر مرکزی این است که افرادی که آنجا دارند چرخ آن مؤسسه را می چرخانند، کارشان را بلد باشند و حتماً هم در زمینه ای که می خواهند کار انجام بدهند همواره یک رفرشمنت کورس را بگذرانند. برای اینکه متولی بشوند و بتوانند کار و خدماتشان را بهتر و به روز انجام بدهند. چون هر روز تکنولوژی و جامعه دارد تغییر می کند بنابراین با تغییر جامعه باید جلو رفت. بنابراین برای هر مؤسسه ای آموزش رکن اصلی می باشد.

بحث دوم موضوع اشتغال است که این مربوط به مدیریت سماوات نیست، بلکه مربوط به سماواتیان است. یعنی خیریه هایی که آمده اند سماوات را تشکیل داده اند. یعنی آنها قاعداً باید روی دو بخش مهم آموزش و اشتغال توانیابان حرکت بکنند، که حالا برخی شان توانبخشی هم دارند، برخی شان توانبخشی ندارند. همین اخیراً چند روز پیش آقای سلطان زاده به من می گفتند که ما توانبخشی مان را کلاً به یک مؤسسه دیگر داده ایم.

من روزی که با مؤسسه رعد آشنا شدم، این مسئله را مطرح کردم که ما این همه

مؤسسه خیریه هستیم بیایم هر کدام یک کار تخصصی هم انجام بدهیم. مثلاً اگر خیریه رعد در کار آموزش توانمندی دارد، امکانات دارد، جا دارد، به کار دیگر نپردازد، بلکه فقط به آموزش بپردازد. همه آموزش های مربوط به خیریه های دیگر هم که بصورت زنجیره ای و بصورت شبکه ای دارند با هم همکاری می کنند، اینها هم بیایند در واقع موضوع بندی کنند، آن موضوعاتی که مربوط به خیریه دیگری است که می تواند بهتر و خوب تر انجام بدهد، کار را به آن خیریه واگذار بکنند، و همکاری کنند تا آن مؤسسه در آن زمینه رشد پیدا بکند. اطلاعاتشان را بدهند، دانششان را بدهند، نظراتشان را بدهند تا آنها در آن زمینه کارشان را انجام بدهند. یک مؤسسه برود کار پژوهشی انجام بدهد، مؤسسه دیگر بیاید کار توانبخشی انجام بدهد، تقسیم کار بشود. در این صورت مشخص می شود هر مؤسسه چه فعالیتی دارد و جلوگیری می شود از موازی کاری و کارهای تکراری.

* آیا باور دارید آموزش در متن فعالیت های سماوات باید باشد چون آموزش مدیران یک مقوله ضروری است؟

- بله من باور جدی دارم چون به عیان می بینیم مدیران تشکل ها از فناوری های مدرن عقب هستند و به روز نیستند. لازم است با آموزش، آنها به روز شوند.

* مشکل سماوات و کلاً معلولین و جامعه هدف، این است که نمی دانیم می خواهیم چکار بکنیم، یعنی از کجا شروع بکنیم؟ به کجا برویم؟ مشکل چیست؟ مشکل اصلی آیا در اطلاع رسانی یا در بودجه یا در مقوله دیگر است؟ تعریف نشده و کسی هم متولی نیست که بیاید مشکل را بررسی کند. می خواهم بدانم آیا تلقی ما درست است که مؤسسه سماوات می خواهد در واقع متولی گری بکند، اداره بکند، بیاید جلسه بگذارد با کارشناسان و وضعیت را تبیین کند؟

- روزی که من آمدم، پیشنهاد تشکیل زنجیره ای از خیریه ها را دادم که بعداً نامش سماوات شد. (۱) نظرم این بود که اولاً کار تخصصی باشد و توزیع کار بین مؤسسات بصورت تخصصی پیش برود، دوم اینکه اگر به دنبال اشتغال معلولین هستند،

ص: ۳۰۱

۱- . پیشنهاد سماوات را رعد الغدیر ارائه کرده و آقای مطهری در ادامه به جمع اضافه شدند. (علیرضا آتشک)

اشتغال بر پایه نیاز بازار باشد و آموزشش هم بر پایه نیاز بازار باشد. خیریه ها به ما گفتند که معلولین مهجورند در خانه هایشان ایزوله شده اند، همین قدر که آنها را از خانه هایشان بیرون بیاوریم و بیایند اینجا سرگرم بشوند، کلی به نفعشان است. ولی خوب این برای افرادی است که سواد نداشته باشند، آدم هایی که هیچ چیز ندانند. اما بعدش چه؟ بعد یک عده اشخاصی هستند که اصلاً معلول نبوده اند بعد معلول شده اند. اینها ممکن است مهندس باشند، پزشک باشند، متخصص های مختلف باشند، برای اینها چکار می خواهید بکنید؟ پس مسئله این است که فکر کنید که معلولین را باید به چند گروه تقسیم بکنیم.

آنوقت چه کاری برای این گروه ها باید صورت بگیرد.

یک گروه از معلولین آموزش لازم دارند، گروه دیگر فقط تفریح لازم دارند، گروه دیگر فقط کمک مالی لازم دارند، مشکل گروه دیگر آموزش و اشتغال است. اگر اشتغال هست و آموزش هست، آموزش و اشتغال بر پایه چه مبنایی است. هر چه دلتان خواست آموزش بدهید یا هر چه که او علاقه دارد یا اینکه اشتغالی باشد که بر پایه نیاز بازار باشد. متأسفانه وقتی که این کار انجام شد، حالا- من نمی توانم بگویم به عمد، ولی در واقع در آن دقت نشد و تا سال ۹۵ زمان برد که ما بتوانیم مؤسسه را قانونی بکنیم. یعنی فعالیت سماوات بر پایه این بود که برود مجوزهای لازم را بگیرد، به ثبت برساند و پروانه فعالیت بگیرد. ولی در اساسنامه نوشته معلولین، نوشته معلولین ذهنی، نوشته جسمی حرکتی نگفته چه معلولی. من نظرم این است که حتی معلولین اجتماعی هم جزء معلولین محسوب می شوند. یعنی بچه خیابانی هم معلول است. بنابراین هرکسی که دارای معلولیت باشد می تواند عضو سماوات بشود. و ما باید برایش برنامه ریزی بکنیم. (۱)

اکثراً تاکنون قاعده بر این بوده که یک عده انسان خیر کنار هم جمع می شدند، مثلاً یک شب می رفتند افطاری، آنجا با هم درد دل می کردند و یک دفعه تصمیم گرفته می شد که از یک عده یتیم نگهداری شود. بعد می رفتند یک مکانی را تأسیس می کردند و در این مکان کمک هایی را در قالب لباس، کفش و ... به این عزیزان ارائه می دادند، که شیوه مناسب و در جهت تکریم این عزیزان نبود. این

ص: ۳۰۲

۱- . این نظر شخصی آقای مطهری است. بر اساس توافق اولیه آموزش، توانبخشی و کمک به اشتغال معلولین جسمی حرکتی فصل مشترک اعضای سماوات می باشد. (علیرضا آتشک)

عزیزان تا سن هجده سالگی تحت پوشش این مؤسسات قرار می گرفتند و بعد از سن هجده سالگی از تحت پوشش این مؤسسات خارج شده و به علت عدم برنامه ریزی برای آینده آنها، این افراد با مشکلات جدیدی مواجه می شدند. علت تمامی این مشکلات این است که کارهایی که در اینچنین مؤسسات برای این قشر از جامعه انجام شده علمی و مطالعه شده و برنامه ریزی شده نبوده است. هم اکنون مؤسسه ای وجود دارد به نام آلاء که رسالت اصلی آن انجام کارهای خیر دانش بنیان می باشد.

ما برای مؤسسه سماوات کار مدیریت را انتخاب کردیم. یعنی این مؤسسه بررسی نیاز سایر مؤسسات خیریه، بررسی اساسنامه آنها و بررسی نقاط ضعف و قوت و جلوگیری از موازی کاری در بین این مؤسسات را برنامه اصلی خود می داند. اگر برنامه و اطلاعات تمامی این مؤسسات گرفته و بررسی شود، از کارهای بیهوده و موازی و هدر رفت منابع جلوگیری خواهد شد. بر طبق این برنامه، وظایف سماوات آیتم بندی و ایجاد خط مشی می شود، و در ضمن مدیریت سماوات پیگیری مسائل حقوقی و اداری این مؤسسات را بر عهده خواهد گرفت. مثلاً در بحث حقوق معلولین، مؤسسه سماوات این مسئله را به یک مؤسسه خیریه حقوقی برای بررسی و برنامه ریزی ارجاع داده و خود کارهای اداری آن را دنبال خواهد کرد. نیاز بعدی معلولین آموزش می باشد که هدایت آنها به مراکز خیریه ذی ربط از وظایف انجمن خیریه سماوات است. در مورد اشتغال معلولین هم نیازسنجی بازار، مدیریت، مشاوره و برنامه ریزی برای آن رسالت این مؤسسه می باشد.

آقای ضیائی پیشنهاد کردند، حالا که خیریه سماوات به ثبت رسیده است و از این لحاظ مشکل قانونی نداریم، باید شروع کنیم به حرکت، و تا هم اکنون هم ممنون خیریه الغدیر هستیم که قسمت عمده زحمات را بر عهده گرفته بود. از این پس مؤسسه باید روی پای خود بایستد و یک جای مستقل داشته باشد و آنهایی که آمدند با ما مؤسسه سماوات را تشکیل دادند، بدانند کار باید چطوری پیش برود و چه انتظاری از ما دارند و ما چه انتظاری از آنها داریم. ایشان به من پیشنهاد دادند که به عنوان قائم مقام سماوات کار را شروع کنم.

* جناب مطهری آیا مدیر ارشد یعنی مدیرعامل سماوات به روش انتخابی یا انتصابی است؟ بله و آیا الآن مدیرعامل آقای سلطان زاده است یا شما؟

- آقای سلطان زاده مدیرعامل هستند، ولی ایشان همه هم و غمشان مؤسسه

الغدیر است. (۱) ما وقتی خواستیم حساب و کتاب دفاترمان را تنظیم کنیم ایشان گفتند ما حسابدار نداریم. من از خیری خواهش کردم، که این کار را بر عهده بگیرد. آقای ضیایی گفتند که در دفتر من جایی برای شما در نظر می‌گیریم، شما شروع کنید به برنامه ریزی کردن و اینکه چطوری این کار باید صورت بگیرد. من گفتم چند روز دیگر عازم خارج از کشور هستم و تا چهل روز دیگر در ایران نیستم. بنابراین همه اینها موکول به این می‌شود که من بروم و برگردم و آنوقت به شما بگویم که می‌توانم در خدمت باشم یا نه. و اگر بتوانم در خدمت باشم احتیاج به این است که از نیروی داوطلب استفاده کنیم و از اندیشه‌ها و افکار همه سماواتی‌ها استفاده بکنیم.

* جناب آقای مطهری، شما رسیدید به بحث برنامه و تعیین خط مشی و تعیین وظایف و تقسیم کار. معمولاً در دنیا خط مشی گذاری و برنامه ریزی دو نوع است. یک نوع دستوری است. مثلاً تعدادی افراد نخبه برنامه‌ای را نوشته و ابلاغ می‌کنند، که این روش در دولت بیشتر مرسوم است. نوع دیگر روش تعیینی و طبیعی است، یعنی کاری که ما می‌کنیم. ما با نخبگان در مورد مسائل مختلف مربوط به معلولین در جهت بهبود و رفع مشکلات جلساتی را برگزار کرده و این افکار را در قالب کتاب به جامعه ارائه می‌دهیم. مثلاً در زمینه راهپیمایی اربعین هر سال میلیاردها تومان از ثروت مردم و معلولین صرف راهپیمایی اربعین می‌شود. ما با نخبگان نشستیم و بررسی کردیم که چطور می‌شود برنامه ریزی کرد که این راهپیمایی برای معلولین بهتر انجام شود و چه کارهایی می‌توان انجام داد. این بحث در ۲۵ محور صحبت شد و کتاب آن در حال آماده سازی است.

اگر شما بخواهید بصورت دستوری کار بکنید، شاید بسیاری از این مؤسسات قبول نکنند زیرا تحت پوشش شما نیستند. نظر من این است که مؤسسه سماوات جلساتی را برگزار کرده و در این جلسات در مورد مسائل مهم معلولین مثل اشتغال بحث شود، و اندیشه‌ها و افکار جمع بندی شده و

ص: ۳۰۴

۱- در زمان مدیریت آقای سلطان زاده چهار همایش برگزار شد، سایت و گروه تلگرامی شکل گرفت. بیش از یک میلیارد تومان به مراکز کمک بلاعوض شد و سماوات به ثبت رسید. (علیرضا آتشک)

در قالب کتاب یا مجله یا سایت در اختیار جامعه قرار گیرد. ما هم حاضر هستیم با شما همکاری کنیم. با این کار شما می توانید سالانه چندین برنامه را به جامعه معلولین تزریق کنید. نظر شما چیست؟

- اولاً- کار مدیریت سماوات کار از بالا به پایین نیست، بلکه از پایین به بالاست. یعنی ما باید بینیم خواسته اینهایی که به ما پیوسته اند (سماواتیان) چیست. فرض کنید که یکی از خواسته ها همان راهپیمایی اربعین است که فرمودید، اگر بخواهیم در این زمینه مطالعه ای انجام بدهیم، کار پژوهشی آن را به شما می سپردیم. یعنی می گوئیم شما یکی از سماواتی ها هستید، چون کارتان کار پژوهشی و علمی است، این کار را بر عهده بگیرید.

اگر ما دانستیم نیازهای خیریه ها چیست، در چه زمینه هایی می توانند با ما همکاری کنند، انتظاراتشان از ما چیست و ما چه انتظاراتی می توانیم از آنها داشته باشیم و چه کمکی می توانیم به هم کنیم، اگر به این نتیجه رسیدیم می فهمیم مثلاً ما پنج کار را بهتر است همگی انجام بدهیم و کارهای دیگر رفتن به بیراهه و هدر دادن منابع است. در نتیجه برای این پنج کار که همه روی آن توافق نظر دارند، برنامه ریزی می کنیم که چقدر بودجه نیاز داریم، در سال چقدر می توانیم انجام بدهیم، چقدر نیروی کار نیاز داریم، برنامه توسعه آن بر چه پایه خواهد بود، و بعد برای بازاریابی آن اقدام می کنیم. ضمن اینکه کار آموزش و حمایت و مسائل دیگر هم می تواند جزء کوچکی از کار باشد. مثلاً فرد خیری فقط می خواهد به سادات کمک کند، خیر دیگری ایتم را در نظر می گیرد و خیر دیگر ناینها را مدنظر دارد که به آنها کمک کند، که برای این مقوله باید برنامه ریزی جدا کرد. اما چارچوب کلی را باید بر پایه نیازها و خواسته های تشکیل دهندگان سماوات قرار داد. ضمن اینکه بعد از سال برنامه ریزی، سماوات از تمامی مؤسسات معلولین اعم از جسمی حرکتی، ذهنی، اجتماعی و ... که حاضر هستند با سماوات همکاری کنند، درخواست دارد بیایند کارهایی که می توانند انجام بدهند ارائه بدهند و بلعکس. در این حالت یک شبکه وسیع خواهیم داشت، که وقتی نیازها و توقعات خود را بخواهیم حقوقی کنیم و از دولت درخواست داشته باشیم، دیگر در چارچوب یک قشر از معلولین نیست بلکه تمامی معلولین جامعه را در بر می گیرد.

* شما می توانید مدیریت را قبول کنید و از خارج کشور توسط ویدئو کنفرانس جلسات را هدایت کنید. هم اکنون وضعیت معلولین طوری است

که هیچ اتاق فکری برایشان وجود ندارد و متأسفانه خیریه‌ها به نظر می‌رسد هفتاد هشتاد درصد بودجه و منابع را هدر می‌دهند. هر کسی می‌آید بدون برنامه و هدف کاری را انجام داده و نیمه‌کاره‌ها می‌کند و می‌رود. امثال شما و جناب آقای سلطان زاده که به فکر هستید، از یک نقطه‌ای کار را سریع شروع نکنید. برخی کشورها حراجی‌هایی برای صنایع دستی معلولین دارند ولی در کشور ما هیچ حراجی و یا بازارچه‌ای برای معلولین وجود ندارد. یعنی منظورم این است که در هیچ زمینه‌ای طرح و برنامه و فکر و اندیشه وجود ندارد، نه در نهادهای دولتی و نه غیردولتی.

- دولت فقط باید کارهای تسهیلی انجام دهد. یعنی اگر دولت را به طور مستقیم وارد این حوزه نکنیم جز باخت چیز دیگری برای ما ندارد. چون دولت می‌خواهد مداخله کند و مداخلاتشان بیشتر طرح کارنامه برای خودشان است. وقتی ما آمدیم یک سازمان درست کردیم و فرمان هم مشخص شد، می‌توانیم برنامه بدهیم. برنامه‌هایمان که مشخص شد، می‌توانیم آن را برای نهادهای دولتی ببریم و درخواست‌هایمان را مطرح کنیم. با هر کدام از برنامه‌ها و درخواست‌ها که موافقت شد تصمیم می‌گیریم که همکاری پذیرفته شود یا نه. در این حالت ما تعریف می‌کنیم همکاری چگونه و بر اساس چه خط مشی باشد. برنامه‌هایی هم که از جانب آن سازمان همکاری نشد را رسانه‌ای می‌کنیم. در این حالت آن سازمان با یک مؤسسه طرف نیست بلکه با تعداد زیادی مؤسسات خیریه طرف است.

* به نظر من سه عنصر باید وجود داشته باشد تا بتوان بر اساس آن برنامه ریزی برای معلولین را شروع کرد. عنصر اول آمار و اطلاعات کمی، عنصر دوم شفافیت و عنصر سوم تجمیع نخبگان و عقل جمعی است. اگر مؤسسه‌ها و سماوات این سه عنصر را مدنظر قرار دهد، در برنامه ریزی موفق خواهد بود.

- نمی‌دانم شما در بندرعباس (نشست سوم) حضور داشتید یا نه، من در آنجا یک لکچر داشتم، که نمی‌شود ما کاری را بی برنامه انجام دهیم. اگر ما آمار درباره تعداد معلولین و تقسیم بندی آن نداشته باشیم چه انتظاری از دیگران می‌توانیم داشته باشیم. اگر ما اطلاعات آماری صحیح داشته باشیم آنوقت مخاطب خود را خواهیم شناخت، که کدام مخاطب در اولویت است و چه برنامه ریزی بر اساس اولویت‌ها برای مخاطبینمان باید انجام بدهیم. ضمناً از نخبگان همین‌ها دعوت کنیم که بیایند

کمک کنند چرا که درد یک معلول را فقط معلول می فهمد و یک فرد غیرمعلول نمی تواند مثل یک معلول راجع به هم نوعان خود فکر کند. اگر پایه آماری صحیح و برنامه ریزی علمی مطالعه شده ای باشد آنوقت نتیجه خواهیم گرفت.

یک آماری را مؤسسه الغدیر از اعضایمان در آورده و بصورت دست و پا شکسته در اختیار من قرار داده اند(۱) که آن را برایتان ارسال می کنم و لیست خیریه ها را نیز می گویم که خدمتتان تقدیم کنند. شما اول این اطلاعات را بررسی کنید، هر جا که اطلاعات ناقص بود، یک تماس به عنوان مرکز پژوهشی برای تکمیل اطلاعات با این خیریه ها بگیرید. البته ما این مؤسسات را توسط نامه و تلفن در جریان موضوع قرار می دهیم که، ما از دفتر فرهنگ معلولین خواسته ایم که کار پژوهشی ما را انجام بدهند و پذیرفته اند.

* کل خیریه های تحت پوشش رعد الغدیر از نظر تجربی یک سرمایه عظیمی محسوب می شوند. اگر کارهایی که این مؤسسات در دو سه دهه اخیر انجام داده اند به پکیج های فرهنگی مکتوب تبدیل شوند، می توانند بسیار مؤثر باشند. ما حاضر هستیم یک به یک روی این مؤسسات کار کنیم و تجربیات را به بسته های فرهنگی تبدیل کنیم. کل این مؤسسات یک کتاب و تک تک آنها را هم بصورت مجزا در قالب کتاب ارائه دهیم، و بعد بر اساس آن برنامه های بعدی شروع می شود. اگر شما بفرمایید شروع می کنیم ولی آقای سلطان زاده هیچ وقت به ما نگفته اند که شروع کنید.

- من از شما خواهش می کنم که شروع کنید و فرض بفرمایید بعد از این با من طرف هستید. آقای سلطان زاده مشغول خیریه رعد الغدیر می باشد. من بعنوان شاگرد ایشان از هیئت مدیره سماوات اختیار می گیرم و در خدمت شما هستم برای این کار پژوهشی. قول می دهم به محض اینکه برگشتم، هفته ای یک روز در خدمت شما جلسه داشته باشم. برای اینکه چارچوب این کار را بر پایه اوامری که حضرت عالی فرمودید اجرا کنیم.

ص: ۳۰۷

۱- . متأسفانه لطف رعد الغدیر تبدیل به توقع و وظیفه شده است. تهیه آمار از وظایف مدیرعامل سماوات می باشد. (علیرضا آتشک)

* مهم ترین موضوعی که آقای سلطان زاده در جلسات خیریه ها مطرح می کند، آموزش مهارت به معلولین و شاغل کردن آنها در شهرهای مختلف را نقطه قوت مؤسسه رعد الغدیر و مؤسسات تحت پوشش آن می داند.

ما یک بررسی کرده ایم و به این نتیجه رسیده ایم که این راه به عنوان تنها شیوه درست نیست، بلکه یک شیوه در کنار چند روش دیگر است. در طول یک دهه فعالیت (حدوداً) بین یک هزار تا یک هزار و دویست نفر شاغل شده اند. جمعیت معلولین در تهران اگر یکصد هزار نفر هم باشند یعنی یک صدم آنها شامل شده اند و چند دهه طول می کشد تا همه شاغل شوند. بنابراین این شیوه برای همه معلولان راهگشا نیست.

- ما ابتدا باید یک چارچوب برای این کار آماده بکنیم و آمار و اولویت بندی که گفته شد را انجام بدهیم، و سپس بگوییم اولویت ها این است و ما می خواهیم روی اینها کار کنیم، شما بیایید بگویید کدام غلط است تا ما اصلاح بکنیم و اگر درست است و شما قبول دارید، شما روشتان را به مرور تغییر دهید و برنامه های جدید را بر اساس چارچوب جدید قرار دهید.

مؤسسه ابابصیر در اصفهان کار جالبی را انجام داده بود. کارفرمای ماهری را پیدا کرده بودند که سرمایه نداشت. مکانی را بطور رایگان در اختیار او گذاشته بودند و تعدادی معلول را به او سپرده بودند تا آموزش لازم را به آنها بدهد و آنها را بکار گیرد. حقوق این معلولین بر اساس قانون کار پرداخت می شد و منافع این کار کلاً به آن کارفرما اختصاص می یافت. یک ناظر از طرف مؤسسه هم نظارت می کرد تا حقوق این معلولین رعایت شود.

با تشکر از جنابعالی که در این مصاحبه شرکت فرمودید.

مراکز همسو یا سماواتیان در نشست اول استقبال خوب و بسیار از این طرح نمودند و نشست پر مایه ای اجرا شد. گزارش ها و مقالات و تصاویر این نشست در یک جلد گاه نامه با این مشخصات منتشر شد:

سماوات: ویژه نامه سمینار مراکز آموزشی و اشتغال زایی توان یابان، آبان ۱۳۹۲.

ساختار و مباحث

ظاهر و شکل این ویژه نامه بیشتر مجله ای است. هر چند در جاهایی به کتاب نزدیک شده است. در شناسنامه این ویژه نامه، عوامل تولید کننده را اینگونه معرفی کرده است:

شورای سیاست گذاری: علی سلطان زاده، علیرضا آتشک، معصومه فراهانی، سید علی ضیایی، ماشاءاله بخردی، سید ساعد مطهری

مدیر مسئول: علی سلطان زاده

سردبیر علیرضا آتشک

دبیر اجرایی: معصومه فراهانی

این ویژه نامه پنج فصل دارد: فصل اول (گزارش ها و سخنرانی ها) به گزیده سخنان دبیر سمینار، گزارشی از آغاز تا انجام سماوات، بیانیه افتتاحیه، فهرست مراکز شرکت کننده، برنامه زمان بندی می پردازد.

صفحه نخست این فصل با امضای علیرضا آتشک مدیر اجرایی سماوات آغاز می شود. این مطلب بسیار کوتاه و همراه دو بیت شعر سعدی است.

اما مطلب دوم با عنوان سماوات از ایده تا اجرا به قلم معصومه فراهانی با اطلاعات سودمند و ساختار محکم و حتی گرافیک و تصاویر مناسب به تاریخ تحولات سماوات پرداخته است.

مطلب سوم با عنوان امروز آرمان شهرمان را کلید می زنیم: اینجا است که خدماتمان ابدی و سرمدی می شود، پر از تعبیر تخیل آمیز و در نگارش این متن یا در بیان آن بیشتر از مخیله تا مدرکه وفاهمه و عاقله استمداد شده است.

معرفی مراکز و معرفی برنامه های نشست دو مطلب بعدی این فصل است.

۱- این گزارش توسط پژوهشگر دارای معلولیت محمد حسینی تألیف شده و ممکن است برخی نظرات او مقبول مدیریت دفتر فرهنگ معلولین نباشد.

فصل دوم (مقالات و کارگاه ها)؛ لازم به توضیح است در جریان سه روز این نشست اکثر وقت حضار به حضور در کلاس درس و کارگاه می گذشت و افراد باید صبح و بعدازظهر مثل دانشجویان حاضر می شدند و به مطالب استاد گوش می داند.

استادان و مدیران کلاس ها و کارگاه ها از استادان دانشگاه بودند و همان سبک دانشگاه یعنی روش یک طرف بیان استاد و استماع شاگردان اجرا می شد. شبیه به کارگاه نبود بلکه شبیه به کلاس درس دانشگاه بود. با این تفاوت که افراد نمی دانستند این درس را چرا باید پاس کنند، جزوه ای یا کتابی برای پیش مطالعه نداشت و مطالب عرضه شده با موضوع نشست یعنی اشتغال و مهارت آموزی به معلولین زاویه داشت.

لازم بود نسبت به کلاس ها و کارگاه های برگزار شده ارزیابی صورت می گرفت و سودمندی آنها بررسی می شد. یا حداقل از شرکت کنندگان خواسته می شد در یک جلسه آراء و نظریات خود را بگویند. یا لااقل گزارش جامعی از کارگاه ها و کلاس ها عرضه می شد. اما در این فصل چند مقاله با این مشخصات آمده است:

- مبانی سازماندهی و مدیریت از آیدین یاسمی

- توانبخشی بهنگام و مبتنی بر جامعه از خسرو منصوریان

- ازدواج معلولین از علی احمدی

- توانبخشی شغلی از احمد به پژوه

- آمده ایم اما نه پی حشمت و جاه از سید ساعد مطهری

- جایگاه معلولین در تمدن سازی و اشتغال آفرینی از محمد نوری

- ناتوانی و راه های پیشگیری از محمدحسن کریمی نژاد

- سازمان علم شاد زیستن از سونادا هیرو نوبو

- توانبخشی به افراد معلول از مایکل هیل

از این نه مقاله، فقط دو مقاله مرتبط به نشست است و هیچ بحث و بررسی و ارزیابی از کارگاه ها هم عرضه نشده است.

فصل سوم (مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر: دیروز، امروز، فردا): این فصل تماماً به معرفی خدمات و فعالیت های رعد پرداخته است.

فصل چهارم (سماوات در قاب تصویر): شامل بیست تصویر است.

فصل پنجم (سماوات در آینه رسانه ها): عمدتاً مصاحبه ها و صحبت های آقای آتشک با رسانه ها و یکی دو مصاحبه با دیگر

مسئولین سماوات است. مناسب بود مدیریت این ویژه نامه از افراد حاضر نیز مصاحبه می گرفتند.

ص: ۳۱۰

زحمات مدیران سماوات در برگزاری نشست ها بر کسی پوشیده نیست ولی هزینه ها، محدودیت اوقات شرکت کنندگان و دیگر ویژگی چنین نشست هایی اقتضاء می کند، به روشی برگزار گردد که بیشترین تأثیر را داشته و مشکلی از هزاران مشکل جامعه هدف مرتفع گردد.

به رغم همه اینها، این ویژه نامه سند بسیار مهم مکتوب و تاریخی است که نشانگر بسیاری نکات است و پژوهشگران از این منبع می توانند برای تجزیه و تحلیل این نشست استفاده کنند. از این رو لازم است از همه مسئولین سماوات جهت انتشار این ویژه نامه تشکر گردد.

ارزیابی محتوایی

برای کسانی که درصدد یافتن خط مشی سماوات هستند این تنها مدرکی است که بسیاری از جنبه های سماوات را می تواند نشان دهد. البته برخی جنبه های نشست اول را هم ندارد و درج نکرده اند. برای نمونه محتوا و مباحثی که در کارگاه ها عرضه شد در این ویژه نامه نیامده است. نیز اطلاعات درباره شکل های همسو بسیار اندک است.

ساختار حاکم بر این ویژه نامه، مقتبس از شیوه دولتی در ایران است. بدنه اجتماعی که پروژه به نام آنهاست حضور پررنگ ندارند بلکه حضورشان موردی است بر عکس مدیران ارشد حضور گسترده و همه جایی دارند.

در مجموع باید گفت اصل این حرکت بسیار سازنده و مؤثر است و خوب بود برای دیگر نشست ها هم سماوات چنین کتابی منتشر می کرد. تصور کنید همه مخارج مثل غذاها، هتل و پذیرایی ها از بین رفت و ماندگار نیست و تنها اثری که از نشست نیاسر در طول تاریخ می ماند و نسل های آتی می توانند از آن استفاده کنند، همین اثر است. به همین دلیل در برخی کشورها، در همایش ها، سرفصل های مصرفی و مستهلک مثل غذا را حذف و به جای سرفصل های ماندگار و ثابت و بادوام می آورند.

فصل اول

گزیده ای از سخنان دبیر سمینار..... ۲
 گزارشی از آغاز تا انجام سماوات..... ۴- ۷
 بیانیه افتتاحیه..... ۸
 فهرست مراکز شرکت کننده..... ۹-۱۰
 برنامه زمان بندی سمینار..... ۱۱-۱۴

فصل دوم

مقالات و کارگاه ها مقالات داخلی

آقای آیدین یاسمی..... ۱۷-۲۲
 آقای خسرو منصوریان..... ۲۲-۲۳
 آقای علی احمدی..... ۲۴-۲۷
 دکتر احمد به پژوه..... ۲۸
 آقای سید ساعد مطهری..... ۲۹-۳۳
 آقای محمد نوری..... ۳۴-۴۰
 پروفسور کریمی نژاد..... ۴۱

مقالات خارجی

آقای هیرو سونادا..... ۴۲-۴۳
 آقای مایکل هیل..... ۴۴-۴۵

فصل سوم

موسسه نیکوکاری رعد الغدیر: دیروز، امروز، فردا

درباره ما..... ۴۷
 بانوان همیار..... ۴۷
 دوره های آموزشی..... ۴۸
 دندان پزشکی..... ۴۹
 مدد کاری..... ۴۹
 اشتغال..... ۵۰
 حمایت و توانبخشی..... ۵۱-۵۲
 مراکز مشابه..... ۵۲

فصل چهارم سماوات در قاب تصویر..... ۵۴-۵۸

فصل پنجم سماوات در آینه رسانه ها..... ۶۰-۶۵

ویژه نامه سمینار مراکز آموزشی و اشتغال زایی توان یابان

موسسه نیکوکاری رعد الغدیر ۳۰.۲۹.۲۸
 آبان ۱۳۹۲

کاشان، نیاسر - شهسواردهال

شورای سیاست گذاری: علی سلطان زاده،
 علیرضا آتشک، معصومه فراهانی، سید علی
 ضیائی، ماشاله بخردی، سید ساعد مطهری
 مدیر مسئول: علی سلطان زاده
 سردبیر: علیرضا آتشک
 دبیر اجرایی: معصومه فراهانی
 صفحه آرایی و گرافیک: حسین برازنده
 عکس: برادران مزرعتی
 تحریریه: دبیرخانه سماوات

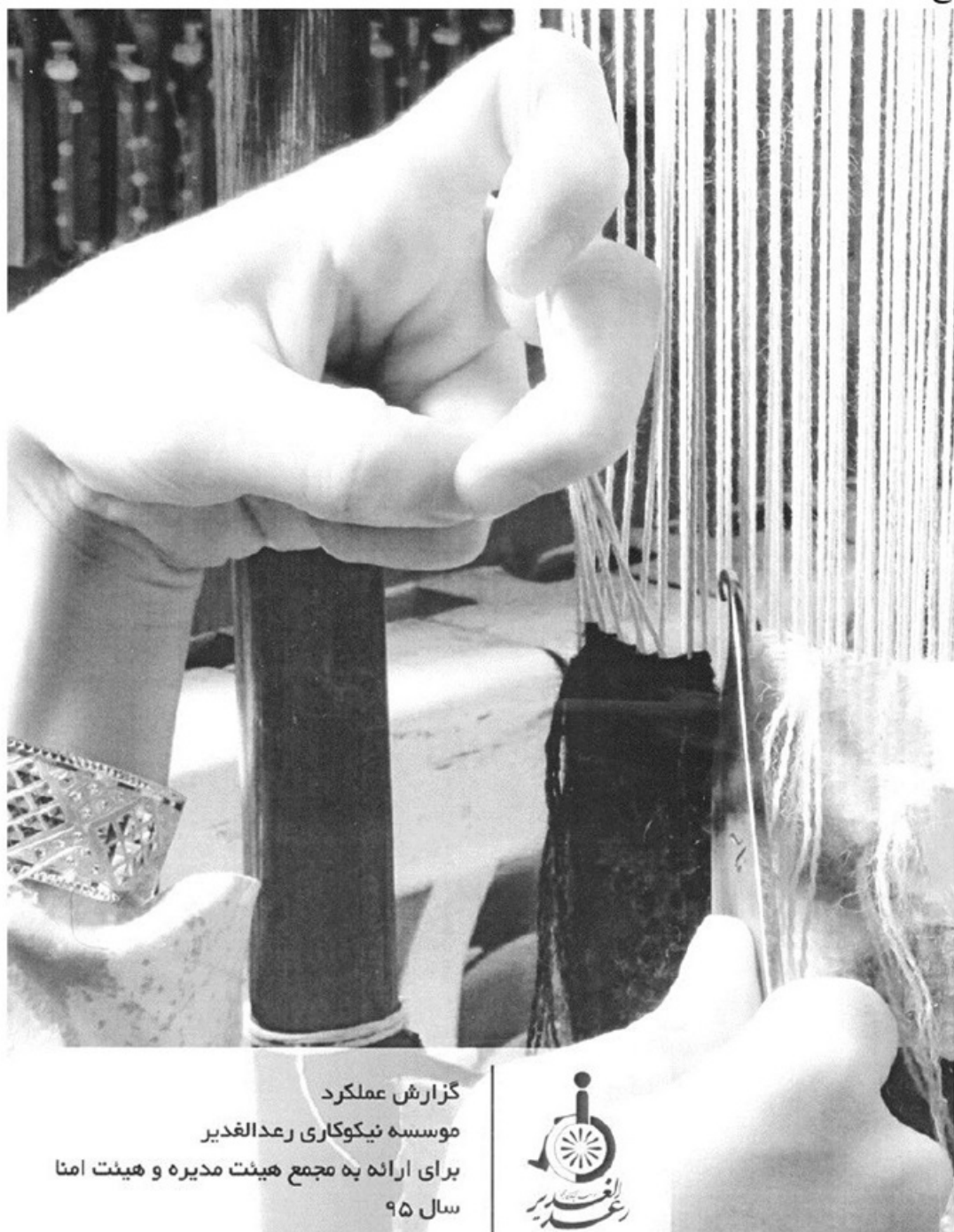
با همکاری: امیر محمد زندیه، علی جهانگیری،
 فرحناز صبحی، سمیه اشرفیان، خدیجه باقرزاده
 زینت باقرآبادی، سمیرا علی رسولی، فاطمه
 عبدالوند، زهرا مجیدی، احسان میرجعفری،
 وحید چرخ
 وبا تشکر ویژه از کانون تبلیغات و اطلاع رسانی کاشان امروز

موسسه نیکوکاری رعد الغدیر

یافت آباد - میدان الغدیر - خیابان شهید جواد
 زندیه - ضلع شمالی پارک شهیدا - پلاک ۱
 ۶۶۳۰۵۳۵۲-۵

WWW.Raad_Alghadir.org

در ماه های نخست سال ۹۶ کتابچه ای با عنوان «گزارش عملکرد مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر برای ارائه به مجمع هیئت مدیره و هیئت امنا، سال ۹۵» از رعد الغدیر به دستم رسید که بخش هایی از آن درباره سماوات است. این دومین سندی است که درباره سماوات منتشر شده و سماوات را می توان با اتکاء بر این دو منبع شناخت.

گزارش عملکرد
مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر
برای ارائه به مجمع هیئت مدیره و هیئت امنا
سال ۹۵

پيوست: تصاوير و اسناد

اشاره

ص: ۳۱۵

آلبوم نشست اول سماوات

نیاسر کاشان / ۲۷-۳۰ آبان ۱۳۹۲

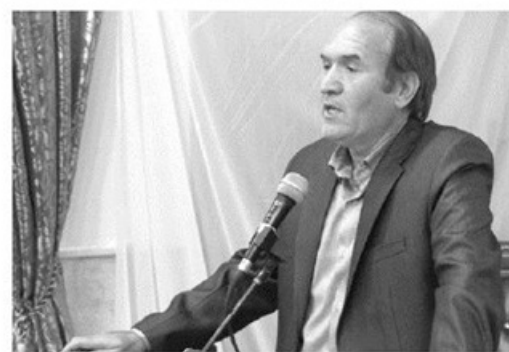

آلبوم نشست سوم سماوات

بندرعباس / ۲۳-۲۵ دی ۱۳۹۴

مدارک و اسناد

آیا می دانستید که؟

در نخستین دوره سماوات از بزرگترین تابلوی معرق سهراب سپهری که توسط یکی از توانیابان **رعد الغدیر** آماده شده بود، با حضور خواهرزاده سهراب سپهری رسماً پرده برداری و به موزه سهراب در مشهد اردهال اهدا شد.

آیا می دانستید که؟

در آئین اختتامیه نخستین دوره ی سماوات، از رساله توضیح المسائل آیت الله سیستانی به خط دریا به همراه ۲۰ جلد کتاب مشهور علامان

آیا می دانستید که؟

مهمترین محورهای سماوات توجه شایسته به انتخاب دوره های آموزش فنی و حرفه ای، تواتمند سازی و اشتغال و کارآفرینی معلولین جسمی حرکتی در کشور می باشد.

آیا می دانستید که؟

انجمن خیریه سماوات از سال ۱۳۹۲ توسط موسسه نیکوکاری رعد الغدیر و کاشانه ی مهر کاشان با حضور ۲۵ سازمان مردم نهاد فعال و تخصصی کشور در شهر نیاسر کاشان کار

خود را آغاز نمود.

ص: ۳۳۵

قرآن کریم.

اسحاق پیامبر هدیه الهی، محمد نوری، قم، دفتر فرهنگ معلولین، ۱۳۹۲.

اعلام القرآن، عبدالحسین الشبستری، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۹.

امام خمینی و معلولان، علی نوری، توانمندان، ۱۳۹۶.

بروشور مؤسسه رعد الغدیر.

تفسیر روایی البرهان، سید هاشم بحرانی، ترجمه رضا ناظمیان، علی گنجیان و صادق خورشیا، تهران، ۱۳۸۹.

توانش صفحه ویژه مباحث معلولیت و معلولان، روزنامه ایران، ۱۳۹۶.

حضرت شعیب: پیامبر جامعه ساز، محمد نوری، قم، دفتر فرهنگ معلولین، ۱۳۹۴.

حقوق معلولان ایران، علی نوری، صبح صادق، قم، ۱۳۹۴.

دانشنامه دانش گستر، جمعی از نویسندگان، تهران، ۱۳۸۹.

دانشنامه ناشنویان، به کوشش محمد نوری، تهران، ۱۳۸۵.

دانشوران روشندل، باقری بیدهندی، قم، ۱۳۷۶.

دایره المعارف بزرگ اسلامی، بجنوردی، کاظم (سر ویراستار)، تهران، ۱۳۸۰.

دائرة المعارف قرآن کریم، مرکز فرهنگ و معارف قرآن، قم، ۱۳۸۶.

دکتر خزائلی، به کوشش قدرت الله عفتی، قم، دفتر فرهنگ معلولین، ۱۳۹۱.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰ مهرماه ۱۳۹۴.

«سماوات از ایده تا اجرا»، معصومه فراهانی، ویژه نامه سماوات، ص ۴-۶.

صبر ایوب: ایوب نبی اسوه معلولان، خدیجه صفی زاده، قم، دفتر فرهنگ معلولین، ۱۳۹۳.

فرهنگ جاودان المیزان، علی تاجدینی، تهران، مهاجر، ۱۳۸۴.

کتاب مقدس، انجمن پخش کتب مقدسه، ۱۹۶۹م.

کلیات شمس یا دیوان کبیر، به کوشش فروزانفر، امیر کبیر، چاپ اول.

گزارش عملکرد مؤسسه نیکوکاری رعد الغدیر، جزوه، تهران، رعد الغدیر، ۱۳۹۶.

لغت نامه، علی اکبر دهخدا، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۵.

مجله دره النجف، سال اول، ۱۳۲۸ق.

معلولان از نگاه امام حسین (ع)، اقدس کاظمی، توانمندان، ۱۳۹۶.

منشور حقوق معلولان، علی نوری، توانمندان، ۱۳۹۶.

«نخستین اندیشه‌ها درباره معلولان»، محمد نوری، توان نامه، تابستان ۱۳۹۴، ص ۷-۱۱.

نکت الهمیان فی نکت العمیان، به کوشش احمد زکی، قاهره، ۱۹۱۱م.

ویژه نامه سمینار، مراکز آموزشی، اشتغال زایی توان یابان سماوات، تهران، آبان، ۱۳۹۲.

www.avaye-raad.com

www.baranemehr.ir

www.datadisability.com

www.etminannews.ir

www.farhang.gov.ir

www.farsnews.com

www.handicapcenter.com

www.iran-newspaper.com

www.irantavana.com

www.irna.ir

www.isna.ir

www.mehrnews.com

www.m-nori.com

www.negintehran.persianblog.ir

www.pasogroup.com

www.raad-alghadir.org

www.raad-alghadir.org

www.raad-charity.org

www.raadkerman.org

www.raad-ngo.persianblog.ir

www.radkaraj.com

www.r-alghadirpakdasht.ir

www.rasb-ngo.blogfa.com

www.samavat.org

www.sciah.com

www.tasnimnews.com

www.tavanyab.ir

www.tavanyaban.com

www.tavanyabanyazd.ir

ص: ۳۴۴

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

